

Sveta Kata
sneg pred vrata.

POMURJE 2005

VESTNIK

Vreme

Sprva bo pretežno
oblačno z občasnim
sneženjem, nato pa
oblačno in deževno.

Murska Sobota, 24. november 2005, leto LVII, št. 47, odgovorni urednik Janez Votek, cena 310 slit (1,30 evra)

Str. 2

Ljutome- ru večjo veljavo

Podobnik, Božič
in Žagar v Prlekiji

Na Vestnikovi javni tribuni v Moravskih Toplicah
o ekonomskih in socialnih reformah

Jože P. Damijan: Če se ne boste spametovali, boste propadli

Str. 12

Vročna številka
041 855 015
Včeraj se je pred pritožbenim se-
nom višjega sodišča nadaljeva-
lo sojenje 50-letni Milici Makoter

Str. 2

Državna revizijska
komisija je razvel-
javila izbiro izva-
jalca na odseku
Pince-Lendava

Pince pod snegom

Str. 7

Pa-ra-ra-ra, pam-pam!
V ŽIVO

Radio Murski val - 94,6 Mhz in 105,7 Mhz

Sobota, 26. novembra, od 20. do 24. ure

Oddajo bomo preselili iz
radijskega studia v veliko dvorano
gostilne Lovenjak v Polani.

Voditelj Bogdan Lemut

Str. 11 - Nadaljevanje
glavne obravnave v aferi
z Murlinimi oblekami

Razjasnjevali
okolščine areta-
cije in preiskave

Slavic pravi, da so mu vse pod-
taknili - Naslednjič tudi o Morcu

Str. 3 - Sprememba
obtožnice na sojenju
za umor Velimirja
Todoroviča

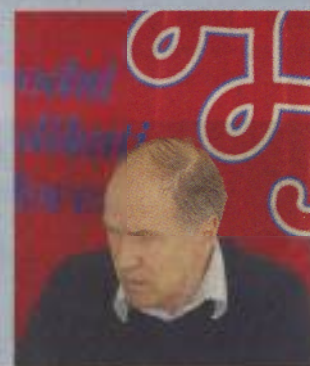
Alenu očitajo le
skrunitev trupla

Str. 5 - Namesto
Naše vasl nastaja
zavod z veliko kratkami

Zaman čakali
na sejo

Str. 6 - Pogovor s
predsednikom ZSSS
Dušanom Semoličem

»Vlada naj nas
jemlje kot part-
nerja, ne pa kot
nasprotnika!«

NAROČNIK

Vaš novi naslov za vozila
Audi
PORSCHE
MARIBOR

Šentiljska c.128 a, tel.: 02/ 65-40-334, 040/ 950-950

Janez Podobnik, Janez Božič in Ivan Žagar v Prlekiji

Ljutomeru večjo veljavo

Prihodnje leto protihrupna ograja, za obvoznico priprava načrtov

Trije ministri stranke SLS Janez Podobnik, Janez Božič in Ivan Žagar so obiskali Prlekijo in s tem popravili vladno napako, ki ob marčevskem obisku Pomurja, razen kmetijske ministrice, ni stopila na desno stran Mure. Obiski po Sloveniji pa so tudi stalnica dela ministrov SLS, je na tiskovni konferenci povedal njen predsednik Janez Podobnik, saj je bil tokratni obisk v Ljutomeru že sedmi po vrsti.

Janez Podobnik se je v Ljutomeru pogovarjal z upravnimi delavci z območja Prlekije, ki izvajajo predpise v pristojnosti ministrstva za okolje in prostor ter se srečal z gospodarstveniki. Ivan Žagar se je z župani občin na desni strani

Tomi Nemec, načelnik Ljutomerske upravne enote in usklajevalc obiska ministrov v Ljutomeru, se je zavzel za dejansko decentralizacijo. Ta se lahko začne z decentralizacijo državnih služb in porazdelitvijo upravljanja javnih sistemov. Na primer, če je v Puconcih regijski zbirni center odpadkov, potem je v Ljutomeru lahko sedež upravljalca pomurskega vodovoda.

Mure pogovarjal o lokalni samoupravi, regionalnem povezovanju in novem zakonu o skladnem regionalnem razvoju. Janez Božič pa se je s sodelavci sestal z Ljutomerskim županom Jožetom Špindlerjem, ki mu je predstavil prometne zagate Ljutomera. Ministri so svoj obisk končali s srečanjem s člani občinskih odborov regijskega odbora SLS Prlekija. In kaj so ministri obljubili?

Janez Podobnik je napovedal letno srečevanje s strokovnimi delavci, ki so izvajalci zakonov, da bi tako dobili povratno informacijo o tem, kakšne zakone imamo, dal pa jim je tudi navodilo, da ko se pri neki odločitvi znajdejo v dilemi, ne bodo ravnali napak, če se odločijo v dobro stranke.

Ivana Žagarja so župani Prlekije pozvali, da jim pomaga pri povezovanju in pravni umestitvi subre-

gije Prlekija, država pa prispeva k porazdelitvi regionalnih institucij, s čimer bi presegli antagonizem med Ljutomerom in Mursko Soboto. Minister je ponudil možnost partnerskega povezovanja občin ob projektih, zakon o lokalni samoupravi pa daje možnost ustanavljanja zveze občin. Občine se pri pripravi razvojnih projektov torej lahko povezujejo preko meja statističnih regij.

Prometni Minister Janez Božič je v Ljutomeru obljubil, da bodo prihodnje leto zgradili protihrupno ograjo ob železniški progi, ob tem pa dejal: »S tem smo vsaj za silo poravnali tisto, kar je bilo v preteklosti večkrat obljubljeno.« Obljuba nad obljube, če pa kaj več, bo znano prihodnje leto.

Prometni minister Janez Božič je napovedal, da so za gradnjo pomurskega avtocestnega klanca, za katerega so že sprejeti projekti, potrebni dodatni denarji. Ljutomerski župan je ministra seznanil s problemi pteka železniške proge ob mestu in potrebo po protihrupni ograji. Janez Božič je obljubil, da bodo zaradi hrupne obremenjenosti mesta ob pomoči ne agencije za železniški promet zagotovili denar za protihrupno ograjo in protihrupne ukrepe vrednosti blizu 250 milijonov evrov. Zgradili bi jo prihodnje leto. Glede obvoznice pa je dejal, da je treba načrtovati v sklopu reševanja celotne infrastrukture ne ureditve, zato bodo strokovne službe še letos pripravile predlog za pobudo za izdelavo državnega lokacijskega načrta, ki ga ministrstvo za okolje in prostor da bi se lahko začeli postopoma umeščanje trase v prostor železniška obvoznica pa je v interesu države šele leta 2016.

Majda Horvat

Vroča številka: 041 855 015

Včeraj se je pred pritožbenim senatom višjega sodišča nadaljevalo sojenje 50-letni Milici Makoter. Senat pod predsedstvom Branka Reismana odloča o pravnomočnosti sodbe, ki jo je prvostopenjsko sodišče izreklo 13. decembra lani. Spoznali so jo za krivo napeljevanja k umoru moža Janka in bombnega napada na policijsko postajo Ljutomer ter raketnega napada na hišo svaka Jožeta, takratnega komandirja postaje.

Zaslišana sta bila Jože Hojs in Katarina Slemenšek. Odgovarjala sta na vprašanja, v kakšnem stiku sta bila avgusta 1999 s telefonsko številko 041 855 015. Za slednjo je Bojan Žalik pričal, da ga je z nje poklical ženski glas, ki mu je povedal, kje najde denar za izvršitev umora. Jože Hojs je izjavil, da se te številke ne spomni. Če se je pogovarjal z Milico, ga je le-ta vedno poklicala s svoje številke. Se je pa v tistem času po telefonu veliko pogovarjal z njenim možem Jankom Makoterjem. Na vprašanje, ali je še danes v intimnem odnosu z Milico, ni želel odgovoriti.

Katarina Slemenšek se tudi ni spomnila, kdo jo je klical s te številke. Tudi ona se je veliko pogovarjala z Jankom, saj so poslovno sodelovali, ker je imela čistilni servis. Če jo je poklicala Milica, jo je s svoje številke. Policisti pa so ji med preiskavo povedali, da številka 041 855 015 pripada družini Makoter.

Sojenje se bo nadaljevalo 19. januarja prihodnje leto, do takrat pa bo grafološki in forenzični inštitut iz Wiesbadna izdelal mnenje o lističih z navodili uporabe mobitela, ki naj bi jih Makoterjeva pisala storilcem umora in napadov. To je eden ključnih dokazov v procesu.

A. B. foto: Sašo Bizjak

Opel. Nove ideje, boljši avtomobili.

ČAS ZA VIŠČ KONJEV

LEGENDARNA OPLOVA PONUDBA

- prihranki do 600.000 SIT*
- plus registracija za prvo leto*
- plus obvezno in kasko zavarovanje za prvo leto*

Do konca leta vas v Oplovih prodajnih salonih čaka legendarna ponudba, ki je hkrati tako mikavna, da se ji ne boste mogli upreti. Tega ne smete prezreti!

* Ponudba velja za pogodbe, sklenjene do 31. XII. 2005 za omejeno količino vozil pri finančnem leasingu preko Sunlight Leasinga v sodelovanju z Zavarovalnico Maribor, in sicer samo pri trgovanju, ki sodelujejo v akciji. Kasko ponudba + kasko + obvezno zavarovanje + registracija za prvo leto, ki je odvisna od modela. Največji prihranek velja za Astra Cosmo karavan 2.0 turbo (147 kW) s paketom Cosmo in kovinsko barvo. EDM na dan 26.10.2005 znaša 9,48 % pri 100 % porabi in ročnosti 84 mesecev. EDM se spreminja, če se spreminjajo elementi izračuna. Možnost menjave štara za novo, po sistemu Eurotax. Za dodatne informacije se obrnite na pooblaščenega trgovca z vozili Opel. © 2005 Opel. Vse pravice pridržane. Opel je registrirana blagovna znamka podjetja Opel. Zarna je registrirana blagovna znamka podjetja Zarna Productions, Inc.

Soboško sodišče (končno) dobilo predsednika

Šturmov da Palatinu

Po dobrih sedmih mesecih je murskosoboško sodišče dobilo novega predsednika. Funkcijo bo opravljal okrožni sodnik Branko Palatin. Šestletni mandat mu je potrdil pravosodni minister dr. Lovro Šturm.

Potem ko se je marca upokojila Marija Močan Roškar, je sodišče začelo razpis za predsednika prijavi okrožni svetnik Jože Časar, okrožna sodnica Kristina Šoš Trajbarič in Palatin. Novak je odstopil od funkcije, sodni svet, ki odloča o primernosti kandidatov, pa je dvakrat najprimernejšega predlagal Palatina. Sklenili so, da je kakovosten in dober sodnik. Pri prvem odločanju je minister Šturm počakal na sprejeto novo zakonodajo o sodiščih. V drugo se je nato strinjal s predlogom sodnega sveta. Pred potrditvijo se je sešel s Palatinom.

41-letni Branko Palatin je bil imenovan na funkcijo sodnika leta 1994. Zadnjih pet je vodil kazenski oddelek soboškega sodišča. Med kariero služboval še na okrajnih sodiščih v G. Radgoni in Lendavi. Kot sodnik je razsojal domnevnim napadalcem na Mira Petka, je znan v sirijski vojni.

Andrej Bedek

Sprememba obtožnice na sojenju za umor Velimirja Todoroviča

Alenu očitajo le skrunitev trupla

Elizabeta je bila v času pretepa z možem manj prištevna

Elizabeta in Alen Todorovič

Čeprav so nekateri pričali, da se bo končalo sojenje Alenu in Elizabeti Todorovič za umor očeta in moža Velimirja 10. oktobra lani v garaži hiše v Finžgarjevi ulici v M. Soboti, se to ni zgodilo. Tožilec Bojan Misja je namreč pred sklepno besedo modificiral obtožnico.

Prvotna obtožnica je oba bre-

s kovinsko vodno tehniko šestkrat udarila po glavi in nato odpeljala na železniške tir v Bratonce, kjer ga je obglavil vlak. Vendar so trije izvedenci na prejšnji obravnavi sredi septembra pričali, da je bil Velimir mrtev že pred prevozom na progo. Tudi zagovor obtoženih je skladen in bremeni Elizabeto. Spremenjena obtožnica tako sedaj njej očita umor in skrunitev trupla,

Alenu pa le skrunitev trupla. Za slednje dejanje je predpisana dveletna zaporna kazen.

Sicer pa je bil v torek pred sodnim senatom, ki ga vodi sodnik Dezider Novak, najprej zaslišan strokovnjak psihiatrične stroke Slavko Zihel. Povedal je, da je Elizabeta oseba z zelo slabim samospoštovanjem in da je njeno trenutno duševno stanje depresivno. V življenju si je iz-

Izvedenec psihiatrične stroke je pričal, da je Elizabeta moža Velimirja udarjala z vodno tehniko po glavi v stanju bistveno zmanjšane prištevnosti. Ko pa se je zavedla, kaj je storila, in začela razmišljati, kako naprej in kaj s truplom, pa ni bila več v tem stanju.

brala takega partnerja, ki se mu je lahko podrejala. Za družino pa bi naredila vse. »Med pogovorom z menoj so ji nenehno tekale solze. Večkrat je glasno zajokala. Težko se umiri. To je posledica zadnjih dejanj,« je sklenil Zihel.

Prebrali so tudi njeno zdravniško dokumentacijo. Razvidno je, da je zaradi različnih poškodb nekajkrat potrebovala zdravniško pomoč. Denimo enkrat si je poškodovala gleženj, ko je nerodno stopila. Sodnik Novak je Elizabeto poprosil za komentar. Mož me je večkrat udaril. Zato te poškodbe in zato sem šla k zdravniku. Tam sem povedala le, kar mi je on naročil, je odgovorila.

Po koncu dokaznega postopka in pred sklepno besedo je tožilec Misja spremenil obtožnico. Ker sta obtožena, ki se branita s prostosti, izrazila željo po zagovoru in ker obramba - odvetnika Franc Weindorfer in Danilo Hari - potrebuje čas za pripravo, je sodnik Novak sojenje preložil na 13. december.

Andrej Bedek, foto: J. Z.

Komentar

Vržena kost

Na predstavitvi gospodarskih reform predsednika odbora in zdaj že v vladi potrjenega ministra dr. Jožeta P. Damijana je ta pomurske gospodarstvenike ponovno izzval z izjavo, da bo Mura leta 2012 zaprla svoja vrata. Ni pomembno, ali mu je kaj podobnega zares povedal direktor Mure ali ne. Nobena novost ni, da poskuša dr. Jože P. Damijan tudi kot domačin s svojimi radikalnimi stališči na račun Mure in o Muri spodbuditi vsaj nekoliko kreativnejše razmišljanje o drugačni razvojni perspektivi pokrajine. Kljub radikalnosti in provokativnosti mu ni mogoče očitati, da se ne zaveda socialnega pomena tega sistema za okolje, toda po drugi strani je tudi res, da na njem ni več mogoče graditi razvoja. V takšnem položaju, kot Mura je, si okolje lahko le želi, da pusti Mura, glede na to, da se stanje, vsaj kar se poslovanja tiče, ne popravlja, za sabo čim manj socialnih pretresov. Po neuradnih informacijah naj bi ta spet zaključila poslovno leto z rdečimi številkami. Nestabilnost Mure mora biti skrb lokalne politike, toda ta jim ne bi smela biti osnovni problem, vzporedno s tem bi že bil čas, da najdejo nove razvojne izzive in jih poskušajo podpreti. Ta čas je turizem resda paradni konj, ki je samo eden od razvojnih vzvodov, ki pa se zaokroža in pokrajina kaj bistveno več v smislu intenziviranja panoge ne prenese. Vzdrži pa teza, da se ob sistemu Term odpirajo možnosti za razvoj dejavnosti, ki bodo dopolnjevale ponudbo sistema, te pa niso nujno samo turistične. Nihče si še ni zastavil vprašanja, kako vzpostaviti podjetniško strukturo na področju storitvenih dejavnosti. Nobeno odkritje ni, da je ravno na tem področju največ odprtih možnosti. S storitvami se v domačem okolju zaenkrat glede na zaostanek po BDP na prebivalca ne da ravno obogateti. V razvitih okoljih, predvsem v Ljubljani z okolico in na Primorskem, kjer je čutili pomanjkanje ponudnikov kakovostnih storitev, so ponudniki iz tega okolja lahko izredno konkurenčni. Po izkušnjah nekaterih, ki so se v tem poslu že poskusili, so zaslužki ob pokrivanju vseh stroškov dela z dodatki še zmeraj solidni. Ob pritisku na državo po svežem razvojnem denarju, kar ni nič narobe, ne bi smeli zanemariti dogajanja na trgu dela znotraj EU. V sosednji Avstriji se že razmišlja o podaljšanju roka za prepoved vstopa delavcev iz nove Evrope. Podaljšanje zaprtja meja ne pomeni, da se s tem zapira migracijski tok, ki ga niti ne pričakujejo, ampak gre prej za zapiranje vrat podjetnikom ob meji, ki bi verjetno pobrali veliko dela na področju storitev zaradi konkurenčnosti, po kakovosti pa tudi ne zaostajajo. Odprtje meje bi pomenilo odprtje še enega trga, čeprav tudi to ne bi bilo lahko, saj so Avstrijci specialisti za sprejemanje »mekkih ovir« za nastop na tem trgu. Po drugi strani pa jih prav nič ne moti, da so začeli s pošiljanjem ponudb našim krvodajalcem, ki jim ponujajo po dvesto evrov za en odvzem krvi oziroma po tisoč evrov letnega zaslužka.

J. V.

Življenjska zavarovanja
zavarovalnice
Wiener Städtische.

Za dodatne informacije
obiščite ali pokličite
našega svetovalca:

ZAT D.O.O.
Glavna ulica 73, 9220 Lendava
Tel: 02 577 34 40, 02 577 34 41

WIENER
STÄDTISCHE
zavarovalnica

www.wienerstaedtsche.si

Presenečenja...

Kredit takoj z dobo odplačila do 2 let cenejši do konca leta.

V predprazničnih dneh smo za svoje komitente pripravili še posebej ugoden kredit po nižji obrestni meri in brez stroškov odobritve za najrazličnejša novoletna presenečenja. Najcenejši v Novi KBM. Obiščite nas v naši poslovalnici v Murski Soboti, Kocljeva 11.

www.nkbm.si

080 1750

"Kredit takoj"

Nova KBM dd

TEMPIRANO

Dušan Semolič: »Reforme bi prizadele seveda tiste, ki imajo podpovprečne plače, kakršne prejema 70 odstotkov zaposlenih. Bogati sloji so temu seveda naklonjeni. Zato reforma ni pravična, ker bo enotna davčna stopnja v bistvu znižala prispevke in davke bogatih, medtem ko bo revne močno prizadela. Glede na razvitost si Slovenija tega ne zasluži.«

Irena Šavel, arheologinja: »Z novejšimi izkopavanji se počasi jasni slika – arheološko Prekmurje se vključuje v vse znane kulture okoli nas. Ena najbolj zanimivih najdb tako imenovane badenske kulture 3300 p. n. št., ki je doslej v Sloveniji še ni bilo zaslediti, je utež s svastiko; bila je simbol sreče in zdravlja in kaže na povezavo te pokrajine z vzhodom. Za badensko kulturo so značilne tudi črne žgane posodice tankih sten, okrašene z vbodi. Sicer v Prekmurju ni zaslediti ostankov vučjedolske kulture, smo pa na trasi Vučja vas-Beltinci našli veliko ostankov kulture Somogyvár - Vinkovci med vasema Krog in Bakovci: strukture, ki so kazale na nadzemne stavbe, vodnjake, ognjišča, peči, zbiralnike za vodo, stojke (nosilne kole), zemljanke in več kot 4000 kosov keramike, lonce iz grobe gline, okrašene z vbodi in nazaj zapognjenim ustjem, ornamentirane sklede, skodelice na nogi – in to bi bila pravzaprav povezava z zadnjo stopnjo vučjedolske kulture in zgodnjo bronasto dobo.«

Milan Hojnik, direktor Zdravilišča Radenci: »Do 19. 12. 2005 o poslovanju ne smemo govoriti; verjetno se bo odločalo tudi o koncentraciji določenih služb. Marketing bo ostal, potrebno pa ga bo okrepiti. Določene zadeve se bodo povezale; že sedaj je neka rdeča nit. Pravni status ostaja d. o. o., prej ali slej ne bomo več zdravilišče. Na trgu pa bomo res morali biti agresivnejši.«

Gasper Tompa: »Trajnostni turizem, kakor poimenujem obliko nemasovnega turizma z ugodnimi ekološkimi učinki, ki je edini primeren za našo regijo, zahteva obravnavanje, ki mu morda v Pomurju zaenkrat nismo dorasli. Soodčamo se s slabo prepoznavnostjo, slabo infrastrukturo (splošno in turistično), slabo izkoriščenostjo turističnih atrakcij ter nenazadnje z nezadostno razvito in nekonkurenčno turistično ponudbo.«

Jožef Novak: »Če bo projekt oskrbe z vodo korektno izdelan, se bo pokazalo, da sta danes, kakor tudi v perspektivi 30 do 50 let, edina zanesljiva vodna vira oskrbe prebivalstva talna voda iz neposredne bližine reke Mure ter prečrpavanje le-te v več tlačnih conah na višje ležeče območje Goriškega, kot je tudi praksa na obmejnem območju v Avstriji. To pomeni, da bo treba vodo iz reke Mure zadrževati, gorvodno nekje v bližini Tišine spustiti iz Mure in spuščati v danes suha korita Mokoša, Dobla idr. ter bogatiti danes posušene vodonojne sloje gramoza na mestnih starih ali novih vodnih črpališčih. Ta proces bogatenja podtalnice in možnost, da bo v Mokošu spet tekla voda, bosta zagotovljena takrat, ko se bo podtalnica spet dvignila dovolj visoko in bo višja, kot je dno Mokoša. Danes teče po večini vodotokov voda samo ob topljenju snega oz. obilnem deževju.«

Jožef Novak: »Če bo projekt oskrbe z vodo korektno izdelan, se bo pokazalo, da sta danes, kakor tudi v perspektivi 30 do 50 let, edina zanesljiva vodna vira oskrbe prebivalstva talna voda iz neposredne bližine reke Mure ter prečrpavanje le-te v več tlačnih conah na višje ležeče območje Goriškega, kot je tudi praksa na obmejnem območju v Avstriji. To pomeni, da bo treba vodo iz reke Mure zadrževati, gorvodno nekje v bližini Tišine spustiti iz Mure in spuščati v danes suha korita Mokoša, Dobla idr. ter bogatiti danes posušene vodonojne sloje gramoza na mestnih starih ali novih vodnih črpališčih. Ta proces bogatenja podtalnice in možnost, da bo v Mokošu spet tekla voda, bosta zagotovljena takrat, ko se bo podtalnica spet dvignila dovolj visoko in bo višja, kot je dno Mokoša. Danes teče po večini vodotokov voda samo ob topljenju snega oz. obilnem deževju.«

V Lendavi izpostava Inštituta za narodnostna vprašanja

Boljše raziskovanje medetničnih odnosov

Otvoritve sta se udeležila tudi predsednika Slovenije in Madžarske

Inštitut za narodnostna vprašanja iz Ljubljane, ki letos praznuje 80 let delovanja, je v Lendavi odprl izpostavo, v kateri bo vodil raziskovalne dejavnosti Prekmurec dr. Attila Kovacs.

Otvoritve izpostave inštituta v Lendavi sta se ob predstavnikih vlade, znanstvenih inštitucij, slovenske manjšine na Madžarskem, madžarske manjšine v Sloveniji in drugih udeležila tudi slovenski predsednik dr. Janez Drnovšek in madžarski predsednik Laszlo Solyom.

Izpostava v Lendavi je bila kot eden od ciljev slovenske raziskovalne in razvojne politike v Nacionalnem razvojnem programu zapisana že pred več kot desetimi leti.

S tem uresničujejo enega od strateških ciljev Inštituta, da bi z raziskovalno dejavnostjo kar najbolj pokrili ne le aktualne tematike, ampak tudi celotno ozemlje Slovenije in etnično pluralna območja v sosednjih državah. Želijo, da bi se ta uveljavila kot ključni dejavnik v raziskovanju različnih elementov medetničnih odnosov ob slovenski severovzhodni meji, in to na obeh straneh, da bo okrepila dobro sodelovanje z lokalnimi skupnostmi v tem prostoru ter da bo v svoje delo uspela pritegniti tudi pripadnike, organizacije in inštitucije različnih manjšinskih skupnosti, ki živijo na tem območju v Sloveniji in vseh sosednjih državah, torej v Avstriji, na Madžarskem in Hrvaškem.

V Inštitutu za narodnostna vprašanja, ki je najstarejša raziskovalna inštitucija na področju manjšin in etničnih študij v Evropi, so poudarili, da ima največ zaslug za odprtje izpostave v Lendavi dr. Attila Kovacs, ki so ga v Ljubljani pred leti zaposlili s pridobitvijo podoktorskega raziskovalnega projekta. Ta svoje delo gradi na temeljih, ki so ga s svojim raziskovanjem že v prejšnjih desetletjih zgradili dr. Albina Nečak Lük, dr. Renata Mejak in dr. Katalin Hirnök Munda. Zato si želijo, da bi bila izpostava ključni dejavnik pri povezovanju in

sodelovanju različnih inštitucij ter pobudnik in partner pri pripravi različnih raziskovalnih in drugih, zlasti razvojnih nacionalnih, bilateralnih, mednarodnih in evropskih projektov, vključno s projekti regionalnega razvoja. S pomočjo izpostave v Lendavi bodo še naprej razvijali informacijsko, dokumentacijsko in arhivsko dejavnost. Ob otvoritvi je Aleksander Varga podaril svojo zasebno zbirko omenjenemu inštitutu.

Attila Kovacs je povedal, da je bila dejanska izpostava inštituta že v 60. letih prejšnjega stoletja v Murski So-

Prostore izpostave Inštituta za narodnostna vprašanja so odprli v Glavni ulici 124 v Lendavi.

Dr. Attila Kovacs: »Prekmurje je, kar se tiče etničnih študij in medetničnih odnosov, gotovo najbolj zanimivo območje v Sloveniji.«

vo Inštituta pa je tudi več možnosti, da se prijavljamo na evropske raziskovalne projekte različnih skladov, kar bi bilo iz Ljubljane gotovo veliko težje. Tak projekt je, ki se zdaj končuje in je nadaljevanje mojega doktorata, je agrarna reformna kolonizacija med obema vojnami. Sedaj nadaljujem to temo z raziskovanjem internacije kolonistov iz plemenske v Sarvar. Ob arhivskih virih pri tem veliko uporabljam tudi ustne vire, pričevanje ljudi. Sodelujem tudi pri projektu moje kolegice z Inštituta z naslovom Judje in antisemitizem. Pokriva območje Prekmurje, kjer so bili Judje precej številni in sodelujem v drugih projektih madžarskih in slovenskih znanstvenih inštitucij.«

Jože Gaber

VESTNIK

Križevci pri Ljutomeru

V znamenju podražitev

Vrednost točke za stavbno nadomestilo pod slovenskim povprečjem

Svetniki Občine Križevci so se na svoji zadnji seji seznanili z razvojnim programom svoje občine in Prlekije ter sprejeli kar nekaj sklepov o podražitvah odvoza komunalnih odpadkov. Potrdili so tudi vrednost točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča ter sprejeli sklep o povišanju povprečne gradbene cene stroškov komunalnega urejanja in vrednosti stavbnih zemljišč za prihodnje leto.

Z začetkom prihodnjega leta bo v občini Križevci tako za 16,46 odstotka dražji odvoz komunalnih odpadkov. Za posode do vključno 120 litrov bo potrebno odšteti 1453 tolarjev na mesec, za 160-litrsko 1592 tolarjev mesečno, 1881 tolarjev pa bo stal mesečni odvoz odpadkov za 240-litrsko posodo. V stanovanjskih blokih, kjer je skupna posoda za zbiranje odpadkov, bo potrebno odšteti 2408 tolarjev za kubični meter. Seveda pa vse naštetje cene ne vsebujejo takse za obremenjevanje okolja in davka na dodano vrednost.

Na podlagi odloka o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča mo-

rajo občine vsako leto valorizirati tudi vrednost točke za izračun letnega. Do sedaj so v občini Križevci dvigovali vrednost točke le za stopnjo inflacije, letos pa so se odločili drugače, saj je bila vrednost točke v njihovi občini bistveno pod slovenskim povprečjem. Čeprav je bilo med svetniki nekaj negotovanja, so predlog vseeno podprli, saj sta jih tako župan kot finančnica opozarjala, da že sedaj zberejo več kot petdeset odstotkov manj denarja iz te postavke, kot jim predpisuje država. Po njunem mnenju se lahko zgodi, da bodo s strani države dobili uredbo, da je potrebno pobirati tudi sredstva za nezazidana stavbna zemljišča. Cena točke se bo tako iz 0,94 tolarja, kolikor je bila v letu 2005, z novim letom povišala na 1,20 tolarja.

Za pet odstotkov, toliko znaša tudi indeks rasti v gradbeništvu, pa bodo z novim letom v občini Križevci višji tudi povprečna gradbena cena, stroški komunalnega urejanja in vrednosti stavbnih zemljišč.

V. P.

boti v sklopu Pokrajinske in študijske knjižnice. »Prekmurje je kar se tiče etničnih študij in medetničnih odnosov gotovo najbolj zanimivo območje v Sloveniji. Na zelo malem prostoru se srečujejo štirje narodi, štiri kulture, jeziki, slovenski, madžarski, avstrijski in hrvaški, pa tudi številna romska skupnost. Z izposta-

Občina Gornja Radgona

12 milijonov za posledice neurja

Sredstva iz proračunske rezerve

Poletna neurja, tako kot že vsto let prej, tudi letos niso prizanesla občini Gornja Radgona. Večkratno močno deževje konec junija in avgusta je izjemno poškodovalo lokalne ceste in javne poti, največ škoda pa je povzročilo v krajevnih skupnostih Črešnjenci, Spodnji Ivanjci in Negovi.

Poškodovana so bila asfaltna in makadamska vozišča, poleg tega pa so nastale tudi številne deformacije vozišč zaradi premikanja cest. Tako »posedki« so za udeležence prometa zelo nevarni, na počenih mestih pa se je nadaljevalo že začeto plazenje zemlje. Tako so v občinski upravi Gornja Radgona izpostavili plazova v Radmoščih in tistega pri Negovskem jezeru, ki ju bo potrebno vsaj delno sanirati že pred zimo.

Sanacijo poškodovanih cest bodo izvedli na osnovi zbranih ponudb za

najugodnejšega izvajalca, sanirali pa bodo ceste z asfaltnim vozisčem, saj so nekatere poškodbe na makadamskih voziščih že sanirale krajevne skupnosti takoj po njihovem nastanku. Poudarek bo na asfaltiranju trakov. To se je pokazalo kot dobra praksa v Nasovi in Hercegovščaku lani, ko so asfaltirane bankine prenesle tudi večje količine vode in ostale nepoškodovane.

Največ bodo iz občinskega proračuna, od koder bodo črpali sredstva za sanacije, namenili za ceno. Gornja Radgona-Črešnjenci, Črešnjevi Vrh-Staveški Vrh, in sicer kar dva milijona tolarjev, milijon pa za cesto Ihova-Negovi. V poletnih neurjih je po ocenah skupaj na cestah v vseh krajevnih skupnostih gornjeradgonske občine nastalo za dvanajst milijonov tolarjev škoda. Vanja Poljanec

Namesto Naše vasi nastaja zavod z veliko kraticami Zaman čakali na sejo

Danes imenovanje v. d. direktorja oz. direktorice?

To je bila verjetno najkrajša seja v zgodovini občine Puconci. V petek zvečer je bila napovedana izredna seja zaradi druge obravnave odloka o ustanovitvi javnega Zavoda za kulturo, šport, turizem in razvoj podeželja. Seja je bila po številu zbranih svetnikov precejšnja, a kaj zato, če se na njej niso pojavili župan Ludvik Novak kot sklicatelj, ne podžupan Ernest Nemec, ki ponavadi vodi seje, in ne direktor občinske uprave Geza Sočič.

Naša vas v stečaju

Kljub večkratnim telefonskim pozivom svetnikov omenjenih ni mogli dobiti, tako da je po kratkem postopku sejo končal svetnik Evgen Sapač in dodal, da je to dejanje sklicatelja precej

neodgovorno. Čeprav svetniki sami niso imeli pravice sklicati naslednje seje, smo izvedeli, da je bila le-ta na sporedu že takoj naslednji dan, v soboto. Tam so tudi v drugi obravnavi potrdili odlok o omenjenem zavodu, niso pa potrdili imenovanja vršilca dolžnosti direktorja zavoda ZKŠTRP, kakor se bo krajše imenoval. Danes, v četrtek, bo na sporedu 5. izredna seja, kjer bodo verjetno le imenovali v. d. direktorja.

Govorili pa bodo tudi o premostitvi delavk družbe Naša vas, d. o. o., ki je v stečaju, v javni zavod. Zavod za kulturo, šport, turizem in razvoj podeželja, ki bo nastal namesto omenjene družbe, ustanavlja občina Puconci za opravljanje razvojne, raziskovalne, izobraževalne, promocijske, pospeševalne in svetovne dejavnosti na področju razvoja podeželja, turizma, kulture in športa.

Sedež zavoda bo v Puconcih

Sedež zavoda bo v Puconcih na številki 79. Marta Horvat je sicer predlagala, da naj bi bil sedež zavoda raje na Vaneči, predvsem zaradi lokacije turistične pisarne in vključenosti v območje krajinskega parka Goričko, a se svetniki z njenim predlogom niso strinjali. Sredstva za ustanovitev in začetek dela zavoda zagotovi ustanoviteljica z dodelitvijo ustreznih poslovnih prostorov in finančnih sredstev iz proračuna občine. Finančno-računovodska dela bo opravljal zavod ali občinska uprava.

Pogoji za direktorja

Na prvi obravnavi je župan Ludvik Novak dejal, da je neuradno izračunal, da bi letni skupni stroški dela zavoda (če bi začel z de-

lom 1. 1. 2006) znašali okrog 15 milijonov tolarjev – ob treh zaposlitvah (direktor in dva referenti) ter vključeni odpravnini in celotni opremlitvi (računalnik, pohištvo ...). Od tega bi 80 odstotkov (12 milijonov) prispevala občina, preostalo (3 milijone) pa dejavnost sama. Svetniki se v glavnem z njegovim izračunom niso strinjali, saj so menili, da bi bila primernejša številka okrog 10 milijonov. Potrjeno pa je že, da bo direktor imenovan na podlagi javnega razpisa za pet let in bo po preteku mandata lahko ponovno imenovan. Postopek javnega razpisa in pogoji se bodo natančneje določili s statutom zavoda. Direktor zavoda bo lahko sklepal pogodbe o najemanju posojil do dveh milijonov tolarjev s predhodnim soglasjem sveta zavoda (7 članov), nad dvema milijonoma pa s predhodnim soglasjem ustanoviteljice.

T. K.

Predavanje o kroničnih boleznih

Murskosoboška občina je pripravila razpis za promocijo zdravja za občane, na katerem se je s svojim programom prijavi tudi Pomurski socialni servis, zasebni zavod za opravljanje storitev zdravstvene nege in oskrbe na domu.

V sklopu tega bodo ob sodelovanju strokovne sodelavke Marije Kabeč diplomirane medicinske sestre organizirale dve predavanja, in sicer o dejavnostih tveganja za kronične nenalezljive bolezni in o oskrbi kronične rane. Predavanje o dejavnostih tveganja za kronične bolezni bo jutri ob 18. uri v prostorih zavarovalnice Triglav v Murski Soboti, na strokovna vprašanja pa bo odgovarjal zdravnik internist Štefan Horvat.

M. H.

Božič in Satler o nezavarovanih železniških prehodih

Popravljanje zakonodaje ni razlog, da naprave še ne delujejo

Zapomnice naj bi delovale konec leta

Vsi roki za ureditev železniških prehodov z zapornicami so potekli leta 2003, je na eni zadnjih sej občinskega sveta poudaril ljubomirski svetnik Maksimilijan Gošnjak, zaradi tega so po njegovem mnenju za vsako smrt, ki se je zgodila, odgovorne Slovenske železnice, svojci pa bi lahko terjali odškodnino. Zahtevo krajanov Kristanec, Šalincec in Grlave po delovanju zapornic pa je na seji predstavil tudi svetnik Jože Grantaša.

Prometni minister Janez Božič je o nezavarovanih železniških prehodih, ki so sicer že nekaj časa opremljeni z napravami, vendar te ne delujejo, ob svojem obisku v Ljutomeru dejal: »Mislim, da urejanje zakonodaje ne more zapletati predaje zavarovanih železniških prehodov v uporabo oziroma izdajo uporabnega dovoljenja. Še danes mi je bilo rečeno, da ti še ne delujejo, ampak so v fazi testiranja in poskusnega obratovanja. To bo znal pojasniti g. Satler, sam pa nisem bil na nobenem. Veseli bodimo, da so zgrajeni ...«

Direktor Javne agencije RS za železniški promet Rajko Satler, ki je ministra spremljal v Ljutomer, je na to dejal: »Posameznega nivojskega prehoda ni možno vključiti parcialno, projekt pa je bil končan pred enim mesecem. Sedaj potekajo testiranja in odprava tehničnih napak, ki jih je ugotovila komisija. Pričakujem, da bo ta faza končana do konca meseca, ko bomo lahko naprave poskusno vključili ... Zavedamo se, da je vsako križanje proge in ceste nevarno, še nevarnejše pa bi bilo, če bi vključili naprave, ki ne bi bile stootstotno preizkušene. Pričakujem, da bomo lahko naprave vključili do konca leta.«

M. H.

V Puconcih potrdili deset novih sodnikov porotnikov

Puconski svetniki so na zadnji seji občinskega sveta potrdili deset novih sodnikov porotnikov. Kandidati za ta mesta morajo izpolnjevati določene pogoje: morajo dopolniti vsaj 30 let, biti državljani Slovenije, zdravstveno in osebnostno primerni in ne smejo biti pravno močno obsojeni za kaznivno dejanje.

V imenu komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja je svetnik Evgen Sapač povedal, da je bilo iskanje kandidatov v občini zelo težavno, poleg tega pa je po njegovih besedah učinkovita ura vsaj pri upokojenih slabo plačana. Kljub temu so našli deset kandidatov, ki so s podpisom izjave potrdili, da izpolnjujejo vse pogoje in da soglašajo s kandidaturom. To so: Štefan Temlin, upokojenec iz Puzevec, Štefan Pozvek iz Zerkovec, zaposlen pri Pomurki, Karel Žekš iz Pečarovec, zaposlen pri Komunali, d. o. o., dr. veterinarske medicine Aleksander Sočič iz Vaneče, Marjana Nadai, upokojenka iz Puconec, Andreja Živko Rožman, profesorica defektologinje iz Puconec, Majda Novak, učiteljica razrednega pouka iz Bodonec, Majda Vrečič, profesorica pedagogike in sociologije iz Pečarovec, Irena Puhan, upokojenka iz Predanovec, in Robert Ritlop iz Lemerja. Imenovanje novih sodnikov porotnikov je v skladu s pozivom Okrožnega sodišča v Murski Soboti drugim pomurskim občinam, da naj predlagajo vsaj 200 možnih kandidatov za prav toliko mest sodnikov porotnikov.

T. K.

Tudi, če boli ...

... da četudi boli in je včasih zelo hudo, se je treba razvedriti, vsekakor pa izkoristiti čas ali vsaj trenutke brez bolečin pri druženju. In to je tudi osnovno sporočilo Društva bolnikov s kronično bolečino M. Sobota, ki pripravljajo srečanja in izvajajo druge aktivnosti. Pred kratkim se je štirindvajset članov zbralo v prostorih soboškega kluba Zvezda, kjer se jim je pridružil tudi predsednik društva Mensur Salihović, dr. med., spec. Imeli so se prijetno in se jim na naslednjem srečanju zbralo še več. – J. G.

Občina Beltinci

Čim prej do legalizacije romskih zaselkov

Občina Beltinci se je lanskega oktobra prijavila na javni razpis za sofinanciranje projektov osnovne komunalne infrastrukture v romskih naseljih, ki je vključeval tudi nakup zemljišč za legalizacijo romskih naselij. Ker je bilo iz omenjenega naslova deležnih pomoči Javnega sklada za regionalni razvoj le nekaj občin v Sloveniji, je vlada julija 2004 sprejela izvedbeni program pomoči občinam pri urejanju najnujnejše infrastrukture v romskih naseljih v letu 2005.

Na podlagi ponovne vloge so bila občini Beltinci odo-

brena sredstva v višini 5,77 milijona tolarjev v letu 2005 in 4,6 milijona tolarjev v letu 2006 z možnostjo povečanja tega zneska na 6 milijonov tolarjev, zato so takoj začeli s pospešenimi dejavnostmi za nakup zemljišč v Dokležovju in Beltincih.

V Dokležovju je v lasti Romov le 1,15 ara zemljišč, vsa druga zemljišča, kjer so zgrajeni objekti, so v zasebni lasti. Nekoliko boljše je stanje v Beltincih, kjer je v lasti Romov in Centra za socialno delo Murska Sobota 26,64 ara zemljišč. Po idejni rešitvi ureditvene situacije v Beltincih je potreben še nakup dodatnih 20 arov zemljišč. Pri tem je bilo veliko problemov, saj posamezniki niso hoteli

prodati svojega zemljišča po nobeni ceni, tisti, ki so se odločili za prodajo, pa so zahtevali nakup celotnega zemljišča. Kljub omenjenim težavam jim je doslej uspelo odkupiti večji del zemljišč v Dokležovju, glede nakupa zemljišč v Beltincih pa pogovori še niso končani. Ravno z odkupom potrebnih zemljišč v obeh romskih zaselkih bo možno legalizirati obstoječe objekte in pripraviti vso potrebno dokumentacijo za legalno gradnjo novih stanovanjskih objektov, zato je beltinski občinski svet prižgal zeleno luč za nakup potrebnih zemljišč za legalizacijo romskih zaselkov v Beltincih in Dokležovju.

Milan Jerše

Sava Turizem

Bohorič zadovoljen s turizmom

Janez Bohorič, predsednik Savine uprave, v okviru katere deluje družba Turizem (Blejski hoteli in Panonske terme), je ob podelitvi certifikatov ISO 9001:2000 in OH-SAS 18001 v Moravski Toplicah povedal, da je Poslovna skupina Sava lani investirala v turistično dejavnost 6 milijard tolarjev, letos pa kar 11 milijard.

Dejavnost Turizem želi z zagotavljanjem vrhunskih hotelskih, gostinskih, golfskih in drugih turističnih storitev krepiti že doseženi položaj vodilnega turističnega ponudnika v Sloveniji. Posebnost term v severovzhodni Sloveniji je, da so nekaj posebnega tako po lepoti, ponudbi in tudi zaradi ljudi – posebej pa je omenil, da so vse potrebno za pridobitev certifikatov opravili v izjemno kratkem času dveh let.

Bernarda B. Peček

Razpis za podelitev štipendij Mestne občine Murska Sobota in štipendij za študij v tujini

Pomurska izobraževalna fundacija PIF razpisuje v sodelovanju z Mestno občino Murska Sobota, ki je za štipendije zagotovila sredstva, namenske štipendije nadarjenim študentom.

Predmet razpisa:

- I. Sofinanciranje kadrovskih štipendij delodajalcem
- II. Namenske kadrovske štipendije
- III. Enkratne štipendije za študij v tujini

Oblike štipendij:

I. Sofinanciranje kadrovskih štipendij delodajalcem

PIF bo v sodelovanju z MO Murska Sobota delodajalcem z območja MO M. Sobota, ki bodo razpisali kadrovske štipendije, le-te sofinancirala v višini 75 % štipendije.

II. Namenske kadrovske štipendije

PIF bo v sodelovanju z MO Murska Sobota podelila namenske kadrovske štipendije nadarjenim študentom s stalnim bivališčem na območju MO M. Sobota na deficitarnih študijskih smereh.

III. Enkratne štipendije za študij v tujini

PIF bo v sodelovanju z MO Murska Sobota podelila enkratne štipendije kot sofinanciranje študija, študijske izmenjave študentov ali drugih oblik izobraževanja in znanstveno raziskovalne dejavnosti v tujini.

Splošne določbe (velja za I., II. in III.):

Štipendije so razpisane za šolsko leto 2005/2006.

Prioritetna lista prejemnikov in višina štipendij se določita v skladu z ustreznim Pravilnikom, ki je priloga tega razpisa. Skupna vsota razpisanih sredstev je do 3.305.500,00 SIT. Prednost imajo prošilci štipendij pod zaporedno številko I.

Pogoji:

a) za delodajalce - soštipenditorje (sofinanciranje kadrovskih štipendij):

- imeti sedež na območju MO Murska Sobota,
- s štipendistom skleniti pogodbo, v kateri se medsebojno obvežeta za redno delovno razmerje po končanem študiju, ki ne bo krajše od dvakratne dobe štipendiranja,
- biti vsaj bronasti sponzor PIF;

b) za študente:

- imajo stalno bivališče na območju MO Murska Sobota,
- so vpisani v dodiplomski ali podiplomski program,
- ob vpisu v prvi letnik dodiplomskega študija niso starejši od 23 let,
- imajo povprečno oceno vsaj 7 (3,5 v srednji šoli za študente 1. letnika),
- so pripravljeni kot sodelavci sodelovati pri projektih, ki jih razpisujeta soštipenditor PIF ali MOMS,
- ne prejemajo kakšne druge štipendije ali niso zaposleni (ne velja za III.).

Štipendist se s prejemanjem štipendije obveže:

- da bo vsaj 1 mesec opravljal letno počitniško prakso (štipendisti pod I. pri soštipenditorju, ne velja za III.),
- da bo po koncu študija sklenil redno delovno razmerje s soštipenditorjem ali drugim delodajalcem na območju MO Murska Sobota, ki ne bo krajše od dvakratne dobe štipendiranja (ne velja za III.),
- da PIF poda polletno in letno poročilo o poteku študija (enkratno poročilo za III.).

Prijavitelji lahko oddajo prijave osebno ali pošljejo priporočeno po pošti v zaprti ovojnici s pripisom: »Prijava ŠTIPENDIJE MO MS 2005« na naslov: Pomurska izobraževalna fundacija, Lendavska 5 a, 9000 Murska Sobota. Rok za oddajo prijave je 5. 12. 2005. Vloga se šteje za popolno, če je pravočasno oddana (šteje se datum poštnega žiga na priporočeno poslano pošiljki) in če vsebuje vse zahtevane priloge. Razpisna dokumentacija in pravilniki so objavljeni na spletni strani fundacije: www.pif.si. Dodatne informacije v zvezi z razpisom lahko dobite po elektronski pošti pif@pif.si ali po tel. št.: 02 536 14 61 (Dunja Velner).

Anton ŠTIHEC,
župan MO Murska Sobota

Doc. dr. Mitja SLAVINEC,
predsednik Uprave PIF

Pogovor s predsednikom ZSSS Dušanom Semoličem

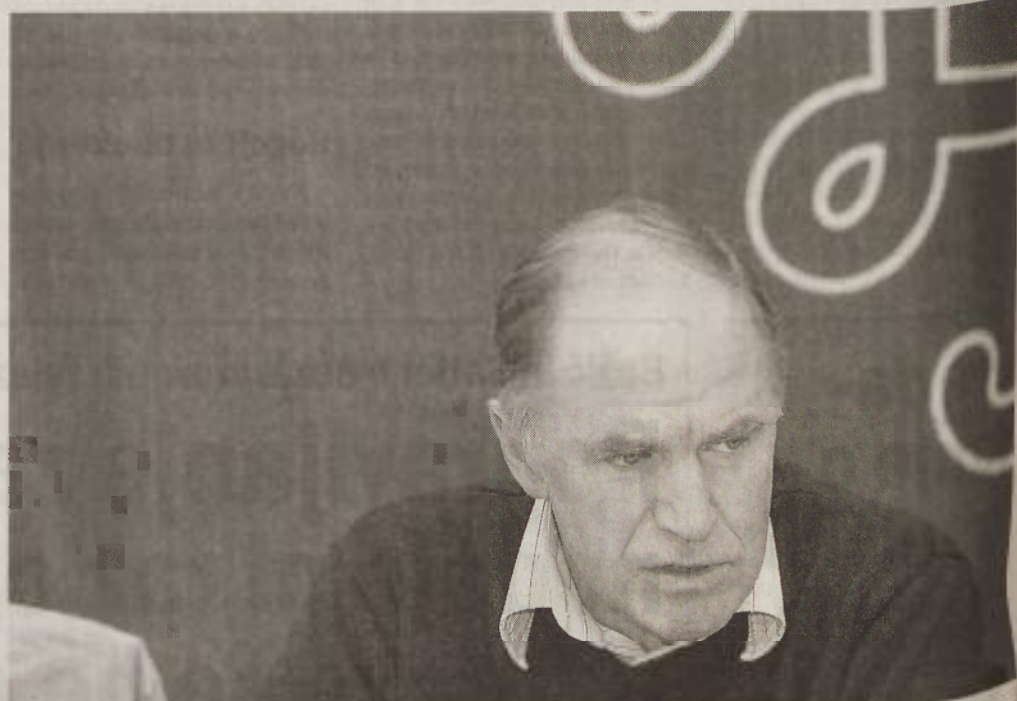
»Vlada naj nas jemlje kot partnerja, ne pa kot nasprotnika!«

Pred sobotnimi največjimi delavskimi demonstracijami v zgodovini Slovenije, s katerimi delavci nasprotujejo vladnemu predlogu socialnih in gospodarskih reform, smo se pogovarjali s predsednikom Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Dušanom Semoličem

»Letošnji shod bo zagotovo najmnogičnejši doslej, saj bodo napovedane spremembe prizadele vse strukture prebivalstva – od študentov, upoko-jencev, delavcev do brezposelnih. Na srečanjih s sindikalisti v podjetjih, izvršilnimi delavci odborov in nekdaž zaposlenimi v propadlih gospodarskih družbah po vseh slovenskih regijah sem obrazil poenotena sindikalna stališča proti predlaganemu paketu vladnih reform.«

Zakaj ste se sploh odločili za organiziranje tako množičnih delavskih demonstracij?

Dušan Semolič: »Tako odločitev smo sprejeli zato, ker so nekateri vladni predlogi glede reformnih ukrepov izjemno nevarni, če bi bili sprejeti, za delavce oziroma socialno državo. To je zlasti enotna davčna stopnja, ki bi z uvedbo enotnega davka na dodano vrednost z 8,5 na 20 odstotkov za skoraj 12 odstotkov podražila prehrano ter komunalne in zdravstvene storitve. Prav to pa bi najbolj prizadelo tiste, ki imajo delavske plače. Ne strinjamo se tudi z zniževanjem bolniških nadomestil z 80 na 60 odstotkov, s spremembami zakona o delovnih razmerjih, ki bi omogočale lažje odpuščanje delavcev, predvsem kolektivno odpuščanje, z odpravo dodatkov za delovno dobo ter zniževanjem nadomestil, regresov in odpravnin. Gre pa tudi za poseg na pokojninskem področju, kjer naj bi se zaostriili pogoji za upokojevanje delavk, češ da se izenačijo z moškimi. Da se ne bi napačno razumeli, Slovenija seveda potrebuje spremembe, pri čemer se moramo vsi truditi za večjo konkurenčnost, ki je pogoj za ohranitev standarda, toda pot, ki jo ponuja vlada, ni prava. Zato vladi sporočamo, naj

se odpove tej poti. Vsi skupaj moramo izbrati pravo pot in zanj prevzeti odgovornost, tako sindikati kot delodajalci in politiki. To je pot socialnega dialoga in skupnega iskanja rešitev. S tem protestom želimo vlado opozoriti, naj sindikatov ne podcenjuje, zato naj nas jemlje kot partnerje, ne pa kot nasprotnike.«

Kolikšen del delavstva bi prizadele te reforme?

Dušan Semolič: »Zlasti bi prizadele seveda tiste, ki imajo podpopravne plače, ki jih prejema 70 odstotkov zaposlenih. Bogati sloji so temu seveda naklonjeni. Zato reforma ni pravična, ker bo enotna davčna stopnja v bistvu znižala prispevke in davke bogatih, medtem ko bo revne močno prizadela. Glede na razvitost si Slovenija tega ne zasluži.«

Kako si predstavljate socialni partnerski dialog?

Dušan Semolič: »V večini evropskih držav vendarle velja, da težke probleme, s katerimi se

srečujemo tudi pri nas, rešujemo z dialogom. Ne more biti samo stvar politike, da najde odgovore na vsa vprašanja. To bi bila napačna politika, če tako želi. Vedno je bilo tako, da je imela politika svoje argumente, sindikalno gibanje pa je predstavljalo protitež. V konfliktu vrednot se je vendarle treba opredeliti, ali želimo družbo oziroma državo, ki bo poudarjala zgolj kapital, ali pa bo v svojih prizadevanjih upoštevala tudi socialno komponento. Mi smo vselej za dialog. V tem trenutku mi je žal, da ima vlada napačne svetovalce. Zato naj posluša še koga drugega.«

Dejstvo pa je, da politika ne gleda vedno s simpatijami na sindikate!

Dušan Semolič: »V odnosu politika – sindikalizem res ne gre za nikakršna romantična razmerja. Politiki sindikalistov ne ljubijo. Dobri politiki bi morali na sindikate gledati s simpatijami. Za vsako politiko so neprimerno koristnejši kritični, močni sindikati. Veliko nevarnejši so za

politiko tisti sindikati, ki se hvalejo in se z vsem strinjajo. Tudi to morajo ugotoviti politiki.«

Kaj konkretnega pričakujete od sobotnega shoda v Ljubljani?

Dušan Semolič: »Zagotovo bo to eden od največjih shodov delavcev v Sloveniji. To bo jasno sporočilo politikom, da naj vendarle prisluhnejo sindikatom, jih vzamejo kot resne in odgovorne partnerje ter nekoliko spremenijo odnos do nas. Pa tudi to, da tisto, kar delavce najbolj moti, vzamejo iz paketa reform.«

Kako pa boste reagirali, če vlada ne bi sprejela naših zahtev?

Dušan Semolič: »Mi ne bomo držali križem rok in bomo izkoristili vsa sredstva, ki se nam voljo. Med številnimi možnostmi so tudi referendum. Z njihovo pomočjo bomo vsak za kon, ki bo neprijazen in bo posegel v pravice delavcev, skušali izničiti.«

Milan Jerše, foto: N. J.

Visoki obisk v Tondachu

Minister brez resorja dr. Ivan Žagar je minuli petek obiskal uspešno podjetje Tondach Slovenija v Borecih. V spremstvu prejšnjih županov in predstavnikov občin si je ogledal proizvodnjo, direktor Jože Štrkl pa je goste seznanil z razvojem in rezultati podjetja v zadnjih petih letih, po katerih ostajajo križevski opaki najvidnejši proizvajalec opečne kritine v Sloveniji.

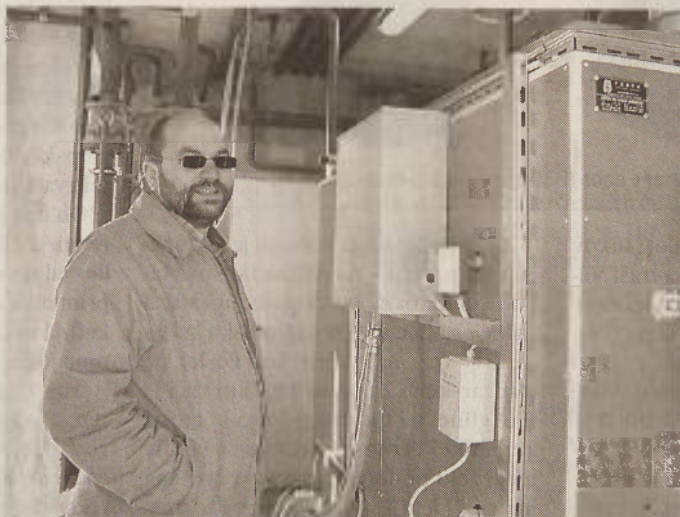
Mini daljinsko ogrevanje v Beltincih Cerkev + občina

Po končanih delih in spremembi načina ogrevanja bodo v Beltincih dobili vzorčno mini daljinsko ogrevanje, ki lahko po zgraditvi doma starejših preraste tudi v kaj večjega

Marsikdo pozablja, da leži surovina za kurjavo neizkoriščena v gozdu ali na poljih. Beltinska župnik Alojz Benkovič se je po denacionalizaciji gozda in zaradi previsokega zneska za dotedanje ogrevanje odločil, da bo spremenil način ogrevanja. Po nasvetu strokovnjakov se je odločil za ogrevanje na lesne sekance.

Z novim sistemom daljinskega ogrevanja z ekološkim načinom kurjenja z lesnimi sekanci bodo ogrevali župnišče, župnijski dom, cerkev in občinsko stavbo. Zaradi lesnih sekancev, ki jih je treba imeti v zalogi nekoliko večjo količino v bližini kurilnice, je bilo treba zgraditi večji zalogovnik (zbiralnik) za količino, ki je potrebna za 14 dni. Sekanci se po-

tisoč litrov vsak) in dokler je bilo kurilno olje sorazmerno poceni, se ni nihče preveč ubadal s stroški, ki pa so bili veliki tudi zaradi neprimerne izolacije župniškega doma. »Kar nekaj časa sem iskal najprimernejšo rešitev; odločili smo se, da tukaj vmes med obema objektoma naredimo kurilnico. Dve leti smo imeli kombinirano ogrevanje, lahko smo kurili s plinom ali drvmi, ročno smo kurili na drva. Ker smo v denacionalizaciji dobili vrnjenega nekaj gozda, smo imeli svoja drva. Toda izkazalo se je, da je tudi to neekonomično, poraba je bila velika, pravega učinka pa ni bilo. Potem pa smo se o tem pogovarjali na Gospodarskem svetu župnije, v katerem je tudi Stanislav Sraka iz Sinergije, da bi poiskali inženirja Jožeta Brdnika in uredili ogre-

Beltinski župnik Alojz Benkovič: »Nova peč je sicer draga, vendar odlična. Prepričan sem, da se nam bodo stroški že v dveh letih povrnili.«

Med obema zgradba sta zgrajena prostor za kurilnico in zalogovnik za lesne sekance. Kuriljo lahko tudi z žagovino, v rezervi pa je peč na plin.

milijonov tolarjev za spremembo načina ogrevanja. Tudi z občino Beltinci so že podpisali pismo o nameri, tako da bodo naredili tudi toplovod do občinske stavbe, tako da se bodo z lesno biomaso v sistemu daljinskega ogrevanja ogrevali župnišče, župnijski dom, občinska stavba, v naslednji fazi (v prihodnjih dveh letih) pa bo toplovod narejen tudi do cerkve, kajti sedanji izpih toplega zraka ni sprejemljiv za spomeniško varstvo. Takrat bodo nove ogrevalne naprave namestili pod klopni.

Zmogljivost nove peči je 160 kilovatov; sekance jim pripravljata dva zasebnika, ki ju po potrebi pokličejo. V gozdu predhodno pripravijo drva in vse potrebno, kar pač želijo uporabiti za kurjavo, nato pokličejo zasebnika s strojem, ki jim iz tega pripravljenega materiala naredi sekance. Samo v cerkvenem gozdu ne bo dovolj surovin, zato bodo morali poiskati tudi druge vire. Strojna dela so opravili delavci Montinga iz Turnišča, gradbena pa Zidarstvo Zadravec iz Beltincev.

Bernarda B. Peček

vanje na lesno biomaso,« je povedal župnik Benkovič. Projekt so prijavili na razpis

Ministrstva za okolje in prostor in dobili odobrenih 37 odstotkov sredstev od skupnega zneska 21

Operacijske mize za porodnišnico

Ministrstvo za zdravje je javnosti sporočilo, da bo naročilo za dobavo osemnajst operacijskih miz za slovenske bolnišnice, tri so za ginekološko-porodni oddelke murskosoboške bolnišnice, dobilo podjetje Sanolabor. Gre za posel, vreden 595 milijonov tolarjev (z davkom).

Čeprav je odločitev že sprožila pritožbo neizbranega ponudnika, ki napoveduje tudi zahtevek za revizijo postopka, je Štefan Vučak, član komisije iz murskosoboške bolnišnice, optimist. Glede na natančno delo komisije ni velikih možnosti, da bi pritožnik uspel, zato bo ministrstvo pogodbo o nakupu z dobaviteljem najverjetneje podpisalo še letos.

Sanolaborjeva ponudba sicer ni bila najcenejša, vendar je bila cenovno najugodnejša glede na strokovno tehnično plat in skladna z razpisno dokumentacijo, česar pa ni izpolnjeval Mollier, ki se je pritožil. Izbira dobavitelja je potekala gladko tudi zato, ker je minister Andrej Bručan v celoti upošteval predlog Štefana Vučaka, da bi razliko v ceni kupljenih miz – v proračunu je namreč za nakup operacijskih miz za petino manj denarja od ponujene cene – plačale bolnišnice same. Prispevek bolnišnic bo različen, saj je tudi vsaka bolnišnica obravnavana kot posamezni sklop v javnem naročilu.

M. H.

Pince pod snegom

Državna revizijska komisija je razveljavila izbiro izvajalca na odseku Pince-Lendava. Kot je znano, je prišlo po velikih zapletih pri razpisu, ko je velenjski Vegrad grozil s pritožbo in zahtevo po razveljavitvi razpisa, do dogovora in pritožbe na razpis ni bilo. Po zavlačevanju z objavo izbranega ponudnika je Dars le-tega končno obelodanil, in sicer je izbral konzorcij domačih podjetij z nosilcem SCT-jem.

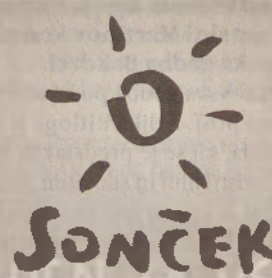
Na izbor se je pritožil Alpe Mayreder, ki je na razpisu sodeloval skupaj z mariborskim Cestnim podjetjem. Odločitve revizijske komisije za zdaj ne komentira nihče. Dars ima tako tri možnosti, da odločitev komisije zavrne in potrdi izbranega izvajalca. Druga možnost je, da odda dela Alpinbau, in tretja, najbolj verjetna, da ponovi razpis. To pa pomeni, da se postopki končajo nekje aprila. Vprašanje pa je, kaj to pomeni za gradnjo, predvsem s finančnega vidika. Ta odsek ima finančno pokritje iz drugega mednarodnega kredita, ki ga je najel Dars, in poleg tega odseka vključuje še dovozni krak do luke Koper. Hkrati se je zgodilo nekaj velikih politično-kapitalskih premikov, ki lahko denar za Pince odpeljejo na čisto drug konec Slovenije.

J. Votek

POMURSKO DRUŠTVO
ZA BOJ PROTI RAKU
Murska Sobota,
Ulica arh. Novaka 2 b,
zbira prostovoljne
prispevke občanov in
organizacij na račun
pri Novi ljubljanski banki:
02340-0019232476

ZA DAROVANA SREDSTVA
SE ZAHVALJUJEMO!

Vse informacije lahko dobite
po tel.: 031 512 911.

POMURSKO DRUŠTVO ZA CEREBRALNO PARALIZO
prostovoljne prispevke nakazuje na račun:
02496 - 0092393969

V Radencih pred spremembami

Radin superior in Radin standard

Po obnovi imajo v Radencih dva hotela z imenom Radin – Ali prinašata Izvir in Terapija zgolj izgubo?

Terme Radenci imajo v sistemu Panonskih term najdaljšo – več kot 120-letno zdraviliško tradicijo. Prav tako so turistična organizacija z najhitrejšimi in največji pridobljenimi certifikati. V zdravilišču opravljajo rehabilitacijo bolnikov po srčnem infarktu, možganski kapi ter drugih boleznih srca in ožilja. Pravzaprav se z drugimi zdravilišči ali termami težko primerjajo prav zaradi svoje specifičnosti: so specializirani za srce in ožilje in imajo do potankosti vpeljan sistem kakovosti.

nja kakovosti že 1997. leta, torej med prvimi turističnimi podjetji v Sloveniji; prav tako so med prvimi dobili ISO14001 za sistem ravnanja z okoljem leta 2000, imajo tudi mednarodno priznanje MAISON DE QUALITE, letos pa še certifikat OHSAS 18001 za sistem vodenja varnosti in zdravja pri delu, kar je v bistvu nadgradnja celotnega sistema varovanja na delovnem mestu. Podelitev certifikatov bi sicer morala biti v Radencih, saj so glede prejetih certifikatov v veliki prednosti; ker pa so povsem zasledeni in ni na voljo nobene prazne dvorane ali konferenčne sobe, je bila slovesna podelitev v Ajdi v Moravskih Toplicah. Ponovno sodelujejo tudi na natečaju Republike Slovenije za

Milan Hojnik, ki je postal direktor zdravilišča Radenci pred skoraj petimi leti (prej je bil vodja marketinga Radenske), je povedal: »Do 19. 12. 2005 o poslovanju ne smemo govoriti, verjetno se bo odločalo tudi o koncentraciji določenih služb. Marketing bo ostal, bo ga pa treba okrepiti. Določene zadeve se bodo povečale, že sedaj je neka rdeča nit. Pravni status ostaja d. o. o., prej ali slej ne bomo več zdravilišče. Na trgu pa bomo res morali biti agresivnejši.«

poslovno odlično, za kar bodo kmalu prejeli priznanje.

Lani so obnovili fizioterapevtski del Center zdravlja in sprostitev Tri srca, letos pa so obnovili recepcijo in hotel Miral, ki se je tudi preimenoval.

Sedaj je v Radencih na voljo 641 postelj v hotelih Radin superior, Radin standard, Izvir in Terapija. Uprava družbe Terme Radenci, ki v promocijske namene še naprej uporablja tri srca, naj bi se kmalu preselila v Ljubljanski dom, v katerem je bila do julija letos uprava Radenske (ta se je preselila v novo stavbo v Boračevi). Toda vse to za uspešnost na turističnem trgu ni dovolj.

Čeprav je zasedenost velika, finančni rezultati niso tako zadovoljivi kot v drugih termah v okviru Panonskih term.

Bernarda B. Peček

Skrbnica kakovosti v Radencih Gita Rajnar nam je pojasnila, da so prejeli v Termah Radenci ISO 9001 za sistem vodenja

Irena Šavel: Čas med bakreno in zgodnjo bronasto dobo v Pomurju Kdaj pa arheološki muzej?

Naša pokrajina je arheološko izredno stara in zanimiva. To je znano že nekaj časa, saj arheologinja Irena Šavel raziskuje Pomurje že 30 let in v tem času se je pojavilo veliko najdb, posebno ob zaščitnih izkopavanjih na trasi avtoceste Beltinci-Vučja vas, kar je najlepše izpričala njena razstava Neskončen dih.

V predavanju pa je zajela veliko širši čas in prostor. Izvedeli smo na primer, da je naše najstarejše najdišče Bukovnica (najdbe segajo v čas mlajše kamene dobe), novejše najdišče na trasi avtoceste Pince-Lendava pa kaže na odkritja sledov bakrene dobe iz obdobja pred približno 4000 leti – lasinska kultura. Keramične najdbe so številne, vendar zdrobljene od oranja, saj so ležale precej plitko. V Prekmurju pa so našli tudi najstarejše slovensko bakrenodobno žarno grobišče s sto sedemdesetimi grobovi iz leta 3500 p. n. š. – je največje v Sloveniji.

Z novejšimi izkopavanji, je povedala Irena Šavel, se počasi jasni slika – arheološko Prekmurje se vključuje v vse znane kulture okoli nas. Ena najbolj zanimiv najdb takoj imenovane badenske kulture 3300 p. n. š., ki je doslej v Sloveniji še ni bilo zaslediti, je utež s svastiko (na fotografiji), bila je simbol sreče in zdravja in kaže na povezavo te pokrajine z vzhodom. Za badensko kulturo so značilne tudi črne žgane posodice tankih sten, okrašene z vbodi. Si-

Glinasta utež iz bakrene dobe (3300 pr. n. št.) z vrezano svastiko

cer v Prekmurju ni zaslediti ostankov vučjedolske kulture, so pa na trasi Vučja vas-Beltinci našli veliko ostankov kulture Somogyvar - Vinkovci med vasema Krog in Bakovci: strukture, ki so kazale na nadzemne stavbe, vodnjake, ognjišča, peči, zbiralnike za vodo, stojke (nosilne kole), zemljanke in več kot 4000 kosov keramike, lonce iz grobe glin, okrašene z vbodi in nazaj zapognjenim ustjem, ornamentirane skleda, skodelici na nogi. In to bi bila pravzaprav povezava z zadnjo stopnjo vučjedolske kulture in zgodnjo bronasto dobo. Posebno zanimivost predstavlja odkritje dveh koles, pogosti so tudi modeli vozička, kalupi. Na isti čas (2300 p. n. š.) kaže tudi kultura mako na Madžarskem. V Sloveniji pa tudi še niso našli kulture zvonastih čas, ki se je širila po velikem evropskem prostoru vzporedno s kulturo Somogyvar - Vinkovci in jo prištevajo v zgodnjo bronasto dobo.

Zgodnja bronasta doba pa je zastopana tudi pri nas – na najdiščih Nova tabla, Kotare baza, Pod kotom jug. Materialne ostaline kažejo na licensko kulturo, ki se veže na kulturo Kisa Postag na Madžarskem. Zanj so značilni vrči iz fine glin, pa tudi večji lonci iz grobe keramike. Evropske kulture so si bile tedaj zelo podobne, imajo pa različna imena. Iz leta 1600 p. n. š. je v Prekmurju naselbina Oloris iz srednje bronaste dobe, izredna naselbina pa se odkriva v Pincih, kjer izkopava arheolog Branko Kerman.

Irena Šavel pa je uvodoma segla še dalje, ko nas je popeljala v davne čase in oddaljene pokrajine, dokazujoč, da je bil svet s svojimi kulturnimi in civilizacijskimi vplivi vedno povezan. Našo malo pokrajino je pred tisočletji obkrožalo tudi veliko oddaljenih kultur in vplivalo nanjo: Mezopotamija, egejski bazen, Anatolija z velikimi najdišči bakrene rude, kultura Kuganov ob Črnem morju, kultura stepskih ljudstev, ki so se stalno preseljevala, in še mnogokaj.

Ob tem bogastvu in času, ki tako vznemirja človeško domišljijo in so mu kos edino strokovnjaki, je bilo povsem primerno, da je direktorica Metka Fujs kulturno javnost opozorila na težave: nimajo depojev, nimajo dodatnih prostorov in lahko bi dodali, da si arheološko tako zanimiva pokrajina prav gotovo zasluži primeren muzej – s stalno razstavo arheoloških zbirk. To smo tako rekoč dolžni. Predavanja pa, je povedala direktorica, se bodo nadaljevala v prihodnjem letu – predvsem zaradi zanimanja in velikega števila obiskovalcev.

B. B. L.

Godbeniki so peli

»Lepo, lepo, lepo je bilo ...« je bilo najpogostejše slišati publiko po odhodu iz skoraj polne kinodvorane v Murski Soboti, kjer je imela svoj tradicionalni Martinov koncert Prekmurska godba Bakovci.

Bakovska godba pod vodstvom dirigenta prof. Željka Ritlopa je zares navdušila, saj se je predstavila z veselim, optimističnim in silovitim programom. Redni del programa so začeli s skladbo When Kings Go Forth avtorja Jamesa Swearingena; to je pesem, ki je znana

Tokrat za gostjo, in sicer pevko Nado Ivanič, ki je ob spremljavi godbe najprej zapela skladbo Ni mi žal, še posebej pa navdušila s sproščeno in zanosno izvedbo Privškove Mini maxi. Že takrat se je vedelo, da zadnja skladba po programu, The Hungarian Spirit Rolanda Kernena, ne bo tudi v resnici zadnja. Občinstvo je zahtevalo godbo nazaj na oder, kjer so člani zaigrali še kratki dodatni program s slovenskimi skladbami, med katerimi so tudi zapeli, zaploskali in držali ritem med publiko.

Dirigent Željko Ritlop odhaja z odra po uspešnem nastopu Prekmurske godbe Bakovci.

tudi v filmski izvedbi. Sledila je prijetno osvežitna Greek Folk Song Suite Franca Cesarinija, sestavljena iz treh stavkov, O Charalambis, Stu Psiloriti in Vasilikos tha jino, ki so malce zmedli nekatere v občinstvu, tako da so zaploskali kar med stavki, kar je malce in le za hipec dekoncentriralo pripravo dirigenta Ritlopa. Tretja in četrta pesem po vrsti sta bili vsem znani Imagine Johna Lennona in The Pink Panther Henryja Mancinija, nato pa so prišli na vrsto gostje. Skupaj z Vinogradniškim kvintetom Turnišče, ki ga vodi Jože Kocet, tudi tamkajšnji župan, je godba zaigrala skladbo Na zdravje Vinka Štrucla, medtem ko je kvintet sam zapel še tri skladbe. Godba je nadaljevala s skladbi Yellow Mountains Jacoba de Haana in Let's Do The Jive Gunterja Norisa. Nato je bil spet čas za gosta.

Koncert Prekmurske godbe Bakovci je pokazal, v kakšne višave se lahko povzpne pihalni orkester in da godba ni vselej samo »godba«, ampak je lahko še marsikaj več, ob tem pa je imela še srečno roko pri izbiri gostov. Čeprav je Željko Ritlop uvedel precej novosti v program, pa smo prepričani, da še ni izčrpal vseh svojih idej. Če to drži, bomo lahko izvedeli že na kakšnem od naslednjih koncertov Prekmurske godbe Bakovci. Tokratni se je začel z minuto molka v spomin na pred kratkim preminulega nekdanjega vodjo godbe Steva Marušiča, med samim koncertom pa je podžupan Mestne občine Murska Sobota Dane Katalinič predal svojemu namenu nova glasbila za godbo, in sicer timpane, pikolo flavto in ksilofon.

T. K.

Adventna razstava v PIŠK-u

Do minule sobote do poldneva je bila v Pokrajinski in študijski knjižnici v Murski Soboti na ogled adventna razstava Sekcije cvetličarjev in vrtnarjev ter Sekcije domače in umetnostne obrti pri Območni obrtni zbornici Murska Sobota. Otvoritev razstave je bila minulo sredo, zbrane goste pa so pozdravili župan Mestne občine Murska Sobota Anton Štihec, podpredsednik soboške območne obrtne zbornice Ernest Bransberger, Jožica Celec v imenu sekcije domače in umetnostne obrti ter Andrej Hriberšek v imenu sekcije cvetličarjev in vrtnarjev. V kulturnem programu so nastopili učenci Glasbene šole Murska Sobota. Adventna razstava omenjenih sekcij je že tradicionalna, v soboto pa so lahko obiskovalci izdelke tudi kupili. Tokrat so svoja dela razstavljali Ljubomir Zečević, Brigita Smodiš, Bernarda Žižek, Julija Zemljčič, Jožef Zelko, Gregor Celec, Karmen Ferenčak, Jožica Celec, Milorad Jurič, Zorica Gospod, Jože Pavlinjek, Bernarda Mataj, Andreja Križman, Andrej Hriberšek in Jelisa Domjan. - T. K.

Pesem za pokušino

Nevesta

Kot da bi premišljevala,
je bela megla po Muri hodila.
Povej,
bela megla,
kam si tančico skrila
in zakaj si mlado nevesto
v Muro pahnila?

Vijolice v kamnu
(Antonija Baksa Smel)

V glasbi je nekaj skrivnostno silnega

Novembra praznujejo pevci in peke Cerkvenega mešanega pevskega zbora Franceta Cigana Črenšovci deseto leto delovanja. Jubilej so proslavili to soboto s slavnostnim koncertom.

Zbor nosi ime po črenšovskem rojaku, glasbeniku, duhovniku in vzgojitelju dr. Francetu Ciganu, ki je zapisal: »V glasbi je nekaj skrivnostno silnega. Ni čuda, saj prihaja iz najglobljih korenin človekove notranjosti.« Slavnostni koncert so pripravili v župnijski cerkvi Povišanja sv. Križa v Črenšovcih, spremljala jih je komorna godalna zasedba iz Maribora, kot solistka pa je pela Barbara Lesjak. Na sobotnem slavnostnem koncertu so zapeli vrsto skladb domačih in tujih avtorjev iz svojega repertoarja, kot so Božična noč, Ave verum, Vesna, Že pada mrak v dolino, To moje živo je telo in druge. Pokrovitelj koncerta sta bila Občina Črenšovci in njen župan Anton Törnär. Ob tej slo-

vesnosti so podelili priznanja članom zbora, pa tudi »mamam zbor«, ki poskrbijo, da med vajami niso lačni.

V zboru, ki deluje v okviru Zavoda sv. družine Črenšovci, poje 24 pevcev in pevk iz Črenšovec, Trnja, Žižkov, Gornje in Doline Bistrice ter Odranec. Vodijo ga dirigentka Edita Žalik, organistka Karja Kolenko in tajnik Bojan Ternar. Zbor prinese ni pomemben steber kulturnega življenja kraja, s sodelovanjem na zborovskih in pevskih zbora v preteklih letih pa so dokazali, da gre za enega najboljših cerkvenih pevskih zbora in zborov sploh v Pomurju. Odkar je bil zbor ustanovljen, poje pri jutranjih nedeljskih mašah, sodelujejo pa tudi pri večini slovesnosti v naši župniji in na prireditvah v domači občini. Nastopali so tudi v tujini, med drugim pred leti v Celovcu in lani ob 80. obletnici beograjske nadškofije v Beogradu.

Mira Rebernik Žižek
vodja OI JSKD Ljutomer

Sozvočenja v Ljutomeru

V domu kulture v Ljutomeru bosta v soboto, 26. novembra, dva izmed dvanajstih koncertov, ki potekajo po Sloveniji v okviru regijskih koncertov zborov s tematskimi sporedi pod skupnim naslovom Sozvočenja.

S koncerti, ki potekajo od 18. novembra do 10. decembra v Dobrovem v Goriških Brdih, Krškem, Ljubljani, Škofji Loki, Ljutomeru, Laškem in v Pivki, so pri Javnem skladu RS za kulturne dejavnosti skušali doseči, da zborovodje in pevci temeljito premislijo, s kakšno zborovsko literaturo se bodo predstavili občinstvu, ki je iz leta v leto bolj zahtevno in poznavalsko.

Strokovna komisija, ki je zbere izbrala za regijske koncerte, bo na njih tudi prisotna. Izbrali bodo šest najboljših zborov, ki bodo sodelovali na skupnem koncertu v počastitev 15. mednarodnega dneva zborovskega petja, ki bo 10. decembra ob 19.30 v veliki dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani.

V Ljutomeru se bodo na prvem koncertu ob 17. uri predstavili MePZ KUD Štefana Romiha iz Črešnjevca (zborovodkinja Franja Kmetec), ŽeAPZ Nove kreditne banke Maribor (zborovodkinja Irena Jošt), MePZ Štefana Kovača Murska Sobota (zborovodkinja Alenka Bruč - Šiplič) in Vokalna skupina Kor Markovci (zborovodja Bojan Zelenjak).

Drugi koncert bo ob 19.30: KUD APZ Ptuj (zborovodja Robert Feguš), KD MPZ Slava Klavara Maribor (zborovodja Danijel Marinič), ŽeAPZ Murska Sobota (zborovodkinja Mileva Kralj - Buzeti), MePZ Glasbeni Zgornja Poljskava (zborovodkinja Mateja Lešnik) in Komorni zbor Orfeji Ljutomer (zborovodkinja Roman Rek - Gnezda). Enotna vstopnica velja za oba koncerta.

Po naših znanih poteh

Šalamenci-Pečarovci

Od sončne ravnice do pobeljenih vrhov

Naša tokratna pot nas vodi v občino Puconci. Do Šalamenca lahko pridemo ravno skozi občinsko središče, iz Šalamenca pa nas lepa asfaltirana cesta ob gozdu pripelje do Pečarovca.

Šalamenci so razloženo naselje, gručastim jedrom in ležijo na južnih obronkih Goričkega, ob Pečarovskem potoku in ob Puconci-Bodonci, od katere odtiča cesta proti Pečarovcu. Na terasi prevladujejo njive, na položnih prisojnih poljih sadovnjaki in travniki, na bregu tudi večji vinogradi in višjih osojnih legah pa raje mešani gozdovi. V petih zadnjih letih živi okrog 350 prebivalcev, od katerih jih veliko dela v Puconcih in Murski Soboti. Šalamenci so znani po dejstvu, da so kar osemkrat organizirali gostovanje, prvega leta 1931 in zadnjega leta 2004. V vasi nikakor ne moremo spregledati nove mrliške vežice in urejene pokopališča, bolj skrit očem je muzej, posvečen telefoniji, zasebni lasti Štefana Severja. Šalamenci so znani po klubu malega nogometa, gasilcih, deset let pa obstaja že tudi turistično društvo. Le-to skupaj z drugimi varstvenimi skrbmi za več prireditvev, od katerih naj omenimo šaljive vinogradniške igre, prošenje in karminovanje.

V obnovljenem vaško-gasilskem domu je našla svoj prostor

spominska soba z razstavljenimi gasilsko mehanizacijo, tukaj pa se lahko zbirajo tudi mladi. Pa še zanimivost: v Šalamencih se je rodila paleontologinja Dragica Turnšek, doktorica geoloških znanosti in redna članica SAZU.

Pečarovci so razloženo in zelo razpršeno naselje sredi Goričkega ter v in ob dolini Pečarovskega potoka. Gričevnato površje je zelo razgibano, zato se na njem naglo menjavajo njive, travniki in pašniki, v višjih osojnih legah pa so povečini borovi gozdovi. Za mnoge so Pečarovci najlepša vas v puconski občini in tudi tista, ki ima še največ turističnega potenciala. Že dolgo so Pečaro-

Župnijska cerkev sv. Boštjana, ki je dala ime pri Sebeščanu.

krajine, v kateri ležijo Pečarovci. Vas je tako razpršena, da se lahko zgodi v istem trenutku, da v spodnjem delu sije sonce, medtem ko zgornje griče zagrne oblak s snežinkami. Tudi v Pečarovcih se ponašajo z izredno uspešnim klubom malega nogometa in gasilci.

V vaško-gasilskem domu je na ogled gasilski muzej, ki so ga uredili v zadnjih letih, več pa bi se dalo izkoristiti s starim mlinom in staro šolo, v kateri bi lahko bil počitniški dom. V Gorenškem stoji evangeličanska cerkev, če pa se ozremo po Pečarovcih z bolj odprtimi očmi, bomo našli na drobne stvari, ki

Gasilski muzej v Pečarovcih

Lepo urejeno prometno križišče v Šalamencih z obnovljenim vaško-gasilskim domom v ozadju

vci znani po kmečkem turizmu in po vrhu Sebeščanu (342 m), kjer je lepa razgledna točka in kjer stojita župnijska cerkev sv. Boštjana ter radijski oddajnik. S

Sebeščana vidi se ravnica, geonon valovi pšenice, to je odlo-mek iz kitice, ki je postala nekakšna neuradna himna občine Puconci in ki izraža videz po-

razveseljujejo turista, kot npr. lesena klop za počitek, mlaj in kakšna žival, ki je vesela miru in neokrnjene narave.

T. K.

Turistične prireditve

Moravske Toplice – V soboto, 26. novembra, od 12. ure naprej bo pred evangeličansko cerkvijo in v njej adventni sejem. Predstavljena bo pravljica dežela s pravičnimi liki, ki ga pripravljajo Vrtec Moravske Toplice. TIC Moravske Toplice bo pripravil turistično tržnico z izdelki, povezanimi z adventnim in zimskim časom turističnih društev in ljudskih obrtnikov, v evangeličanski cerkvi pa bo razstava adventnih venčkov in aranžmajev. Ob 15. uri bo v evangeličanski cerkvi igrice za otroke Mestna in poljska miška, ki ga pripravljajo Vrtec Filovci in Bogojina, ob 19. uri pa bo adventni koncert, kjer bo nastopil komorni pevski zbor Zvony iz Selenče v Srbiji in Črni Gori.

Negova – V soboto, 26. novembra, ob 12. uri pripravljajo Turistično društvo Negova - Sp. Ivanjci v gasilskem domu likovno delavnico na temo advent in prazniki pred nami. Izdelovali bodo adventne venčke, okraske in podobno. V nedeljo, 27. novembra, dopoldne pa bo pred cerkvijo v Negovi razstava izdelkov in možen nakup adventnih venčkov.

Priznanja Turistične zveze Slovenije

V dvorani kulturnega doma v Rogaški Slatini je bila zaključna prireditev ter podelitev nagrad Turistične zveze Slovenije v projektu Moja dežela - lepa in gostoljubna.

Tudi kraji iz pokrajine ob Muri so prejeli priznanja. Izrazito turistični kraj so postale Moravske Toplice, Banovcem je pripadlo med turističnimi kraji drugo mesto (za Ptujem), medtem ko je naziv najbolj urejena policijska postaja v Sloveniji prejela postaja policijskega oddelka v Gornjih Petrovcih. Priznanja, ki so jih podeljevali predsednik Turistične zveze Slovenije dr. Marjan Rožič, podpredsednika Alojz Šoster in Štefan Dravec, predsednik Pomurske turistične zveze, so prejeli tudi predstavniki izletniških krajev, drugih krajev, hribovskih krajev, gasilskih domov, bencinski servisi, slovenske vojašnice, železniške postaje in naj... kmetije.

Ob tej priložnosti sta župan Občine Radenci Jožef Toplak ter direktorica javnega Zavoda Tiš Radenci Cvetka Kšela (na fotografiji) iz rok dr. Marjanja Rožiča ponovno prejela že v madžarskem mestu Győr razglašeno in podeljeno bronasto priznanje evropske akcije - mednarodnega projekta *Entente Florale Europe 2005* v natečaju manjših evropskih krajev. - Dani Mauko

Turistična politika v prihodnjem letu

Na podlagi ocen letošnjih turističnih dogajanja se v Turistični zvezi Slovenije zavzemajo, da bi bila v naslednjem letu dejavnost turističnih društvenih organizacij na področju razvoja turizma v Sloveniji spodbujana podobno, kot to velja za javni in zasebni sektor, sicer bo onemogočeno njeno samostojno in partnersko sodelovanje pri oblikovanju in uresničevanju turistične ponudbe in razvoja.

Turistična politika bi morala obravnavati vsebino dela turističnih društvenih organizacij celovito, tako da se izognejo omejevanju njene vloge le na področje turistične kulture. Med ukrepi v turistični politiki, za katere se zavzemajo in se bodo zavzemali tudi v naslednjem letu, je, da bi z ukrepi turistične politike spodbujali razvoj sobodajalstva, upoštevajoč povpraševanje in usmeritve Strategije slovenskega turizma ob dejstvu, da je prenočitvenih zmogljivosti premalo. Znano je tudi, da zaostajamo v razvoju mladinskega turizma, interes pri mladih za turizem pa narašča, zato naj turistična politika z ekonomskimi ukrepi usmerja in spodbuja njegov razvoj upoštevajoč Strategijo mladinskega turizma.

Konkretna podpora turistične politike vlade RS bo potrebna tudi pri razvijanju gorskih turističnih centrov, s financiranjem preko posebnega razpisa pa bo potrebno tudi bolj spodbujati dejavnost tistih turističnih društvenih organizacij, ki vplivajo na uspešen turistični razvoj z urejanjem okolja, ozaveščanjem prebivalstva, vzpodbujanjem mladih na področju turizma, prireditvami, spominki in podobno.

J. Ga.

S pohodom proti zasvojenosti

S pohodom proti zasvojenosti so naslovili pohod, ki so ga v soboto pripravili Turistično društvo Lendava in lendavski občinski Svet. Pohod je bil namenjen v zvezi z evropskim mesecem prevencije in vzgojo v cestnem prometu. Nekaj nad petdeset pohodnikov se je podalo na pot pred lendavskim kulturnim domom, potem pa so se preko starega mestnega jedra Lendave odpravili po Lendavskih in Dolgovaških goncih in ga končali na dvorišču dvojezične osnovne šole I v Lendavi. Pobudniki pohoda so bili policijske postaje Lendava, vodil pa ga je Dean Kelenc s te postaje. Pripravili so ga z zavestjo, da število odvisnikov vse bolj narašča in da so narkomanija, alkoholizem in kajenje zdravju zelo škodljivi. Zato organizatorji s to akcijo želijo opozoriti na zdrav način življenja in dokazati, da se tudi brez alkohola lahko prijeten dan. Pohoda, ki so ga letos organizirali prvič, so se udeležili tudi Lendava Anton Balažek in gostje iz Madžarske. Dolžina pohoda je bila okrog osem kilometrov, organizatorji pa so v skladu z vzgojnim vidikom pohoda opozorili pohodnike, da na pohodu ne pijejo alkoholnih pijač in ne kadijo, zato so bili na pohodu na voljo drugi (topli) napitki. - J. Ga.

Tristo let Leopoldovega sejma

Tudi letos je potekal tako v avstrijskem Bad Radkersburgu kakor tudi v slovenski Gornji Radgoni v tork, na dan sv. Leopolda, tradicionalni Leopoldov sejem. Gre za eno najstarejših sejmskih prireditev v Pomurju, ki poteka že okrog 300 let, torej nekeje od leta 1700.

Nekoč, ko sta bili obe mesti še ena Radgona, je bil Leopoldov sejem le na enem kraju, sedaj pa so ga pripravili slovenski organizatorji, Občina Gornja Radgona in Turistično društvo Gornja Radgona, na tržnici in v njeni okolici v Gornji Radgoni. V Bad Radkersburgu je bilo središče dogajanja na mestnem trgu, stojnice pa so bile tudi po mestnih ulicah v okolici. Ponudba na obeh straneh je bila podobna in tipično sejmska, kjer je množica obiskovalcev lahko kupila izdelke ljudske obrti za kmetijstvo in gospodinjstvo ter tudi ročno izdelane okrasne predmete. Zelo raznolika pa je bila tudi ponudba oblačil, obutve, peciva, otroških igračk in podobnega.

Ob pestrem sejmskem razpoloženju so se obiskovalci tudi lahko okrepčali pri stojnicah z jedmi in pijačo. - J. Ga.

DOBRNA
4* Vila Higies, brezplačno za otroke do 7 let
23.11.-30.12./2D/POL 12.980

Sončekov klub v UMAGU
4* Sol Umag, bogata animacija, 50% popusta do 12 let
23.11.-30.12./2D/POL od 13.380

OPATJIA
4* Admiral, notranji bazen, brezplačno za otroke do 6 let
23.11.-28.12./2D/POL 13.980

SIMONOV ZALIV
4* Haliaetum, bazen z morsko vodo, brezplačno za otroke do 12 let
23.11.-30.12./2D/POL 15.980

Silvestrovanje v Umagu
3* Sipar, notranji bazen, silvestrska večerja, dodatni dan 6.000
30.12.-1.1./2D/POL 39.900

Silvestrovanje v RIMU
3* hotel, avtobusni prevoz, slovensko vodenje
29.12./4D/POL+NZ 45.900

Silvestrovanje v Dalmaciji
4* Stella (BiH), silvestrska večerja, bus prevoz in 3 izleti
29.12.-1.1./4D/POL 49.900

FRANCIJA - Les 2 Alpes
2* app. Les Residences, 5 dni smučarska karta, bus 14.900 SIT
8.1.-14.1./6D/N od 55.900

EGIPT - Sharm El Sheikh
4* Coral beach M.R., polet letala iz Ljubljane
2., 9.12./7D/POL 99.900

DUBAJ
4* hotel, odlično slovensko vodenje, polet letala iz Zagreba
29.12./6D/NZ 169.900

SONČEK
TUI potovalni center
Murska Sobota, Slovenska 52 • 02 521 4192
Tel. prodaja: 080 1969
www.soncek.com
World of TUI

Cene krmil in vitaminsko-mineralnih dodatkov v kmetijskih trgovinah

Tovarna močnih krmil Lipovci, trgovina Zmovit

Tovarniško ime	Pakiranje	MPC v sit
bebevit	30/1	213,75
lipovital	30/1	127,68
pu-predstarter	30/1	106,00
pu-predstarter	10/1	112,00
pu-starter	10/1	80,00
Pu-starter	30/1	74,00
super pu	30/1	127,99
zrnovital - super-koncentrat	30/1	172,00
s-doj	30/1	59,00
super pit	30/1	90,00
bek 1	30/1	53,00
bek 2	30/1	49,00
s super	10/1	95,00
s super	30/1	89,00
tl-starter, briketi	10/1	80,70
tl-starter, briketi	30/1	75,24
tl-starter, moka	10/1	79,30
tl-starter, moka	30/1	73,30
gov 1	30/1	50,00
gov super 42	30/1	57,80
gov-u-super 32	30/1	53,30
MK 18-kmilo za krave molznice	30/1	56,00
MK 32	30/1	71,32
bro-štarer	10/1	74,60
bro-štarer	30/1	69,00
bro-finišer	10/1	74,00
Bro-finišer	30/1	69,00
Bro-uper	10/1	110,00
Bro-super	30/1	100,00
ns-k (za nesnice)	10/1	65,68
ns-k (za nesnice)	30/1	60,00
nsk super	10/1	90,00
nsk super	30/1	83,00
kmilo za kunce	10/1	64,00
sončnične tropine	30/1	45,50
soljne toppine	50/1	71,46
vitaprotein 50 plus	25/1	260,00
kmilina moka	35/1	20,50
pšenični otrobi	25/1	20,50
koruza	30/1	28,00
ječmen	30/1	31,60
oves	30/1	30,50
pesni rezanci	50/1	36,30
živinska sol	50/1	28,00
kalcij	50/1	23,50
vitaredin	2/1	255,00
pravimin plem sk 3	25/1	162,50
monokalcijev fosfat	25/1	116,00
kravimin 2 bio Zn	25/1	230,20
kravimin 2 bio Zn	5/1	241,50
kravimin 3 bio Zn	5/1	229,10
kravimin 3 bio Zn	25/1	216,70
kravimin 4 bio Zn	25/1	222,30
kravimin 4 bio Zn	5/1	234,70
kravimin 6 bio Zn	5/1	156,90
kravimin 6 bio Zn	25/1	147,80
kravimin 7 bio Zn	25/1	143,30
pravimin puj	5/1	300,20
pravimin puj	25/1	266,30
pravimin pit	5/1	264,10
pravimin pit	25/1	213,30
pravimin 2	5/1	203,10
biofos	2/1	391,60
metionin	5/1	1060,80
lizin	5/1	979,20
kalcium top	0,6 l	1523,40
cavalor lizalni kamen za konje	2/1	732,20
solni kamen za konje	1/1	1.404,00
biomos, 250 g		1.060,00
acid pack, 250 g		1.142,00
biopect	kos	4882,5
danpect	kos	4746,9
mlečni nadomestki za teleta		
kalvolac brown	25/1	275,00
isilac	25/1	270,00
isilac	10/1	287,00
mlečni nadomestki za pajske		
porkolac extra	10/1	435,30
premular	25/1	159,00
dodatki		
mioprofil	11/1	1090,20
ketoprevent	1/1	1281,80
sončnice, črne	30/1	240,00
sončnice, pisane	25/1	260,00

Zakon o dohodnini daje kmetijam možnost obdavčitve dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti na podlagi dejanskih dohodkov

Možnost priglasitve le še do konca novembra

Potrebno je vodenje knjigovodstva, zavezanec, ki ga želi voditi za celotno kmetijsko dejavnost, pa mora to priglasiti davčnemu organu do konca novembra za naslednje koledarsko leto

Zakon o dohodnini, ki je bil v Uradnem listu objavljen 20. maja 2004, kmetijam prvič daje možnost obdavčitve dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti na osnovi dejanskih dohodkov in ne le pavšalno na osnovi katastrskega dohodka. Ta možnost je opredeljena v 35. členu zakona. Davčna osnova od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti, je dobiček, ki se ugotovi kot razlika med prihodki in odhodki, doseženimi z opravljanjem dejavnosti.

Kmetje, ki bi želeli ugotavljati davčno osnovo na podlagi dejanskih dohodkov, se morajo priglasiti s posebnim obrazcem, ki je bil objavljen v Pravilniku o obrazcu za priglasitev ugotavljanja dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov ter o načinu in rokih predložitve obrazca davčnemu organu v Uradnem listu 22. novembra 2004. Ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih dohodkov pomeni vodenje knjigovodstva, ki je lahko enostavno ali dvostavno.

284. člen Zakona o davčnem postopku vsebuje določilo, da začne zavezanec ugotavljati davčno osnovo na podlagi dejanskih dohodkov s prvim dnevom naslednjega koledarskega leta po letu vročitve odločbe davčnega organa. V istem členu tudi piše, da davčni organ izda odločbo o načinu ugotavljanja davčne osnove v 30 dneh od dneva prejema popolne priglasitve, kar z drugimi besedami pomeni, da mora zavezanec, ki želi za celotno kmetijsko dejavnost voditi knjigovodstvo, le-to priglasiti davčnemu organu do konca novembra za naslednje koledarsko leto.

V petem odstavku 35. člena Zakona o dohodnini piše, da zavezanec lahko ugotavlja davčno osnovo od dohodka iz opravljanja osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov pod pogojem, da postane eden od zavezancev od dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti v okviru gospodinjstva zavezanec kot nosilec za celotno osnovno kmetijsko in osnovno

loča, da se do ureditve statusa kmetije z vidika pravnoorganizacijske oblike, vendar najdlje do vključno leta 2007, dejansko ugotovljeni dohodki kmetije vtevajo v davčno osnovo zavezanca v letu, na katerega se nanašajo, in se obdavčijo po povprečni stopnji dohodnine na člana gospodinjstva. Za ugotovitev povprečne stopnje dohodnine na člana gospodinjstva se dohodki, zmanjšani za obvezne prispevke za socialno varnost za člane gospo-

gozdarsko dejavnost gospodinjstva ter pod pogojem, da takšen način ugotavljanja davčne osnove priglasijo pri davčnemu organu. V tem primeru mora davčno osnovo od dohodka iz opravljanja osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti ugotavljati na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov najmanj pet davčnih let. Šesti odstavek 35. člena Zakona o dohodnini pa poleg tega določa, da je treba v primeru, ko se kmetija ukvarja tudi z dopolnilno dejavnostjo, z vidika ugotavljanja davčne osnove obe dejavnosti obravnavati kot enotno dejavnost. Če je nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji drug član gospodinjstva, kot je nosilec kmetije, mora biti za davčne namene nosilec kmetije nosilec vseh dejavnosti, torej tudi dopolnilne dejavnosti. 149. člen Zakona o dohodnini do-

dinjava, razdelijo na toliko enakih delov, kolikor je članov gospodinjstva, vključno z nosilcem dejavnosti, ki so vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje kot kmetje oziroma člani kmetijskega gospodarstva.

Kmetija, ki se odloči za ugotavljanje davčne osnove na podlagi knjigovodskih podatkov, je seveda oproščena plačevanja davka od katastrskega dohodka. To oprostitev davčni organ prizna po uradni dolžnosti in torej ni treba oddajati vloge za oprostitev.

Po podatkih Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije v letu 2005 nobena kmetija ni izkoristila možnosti obdavčitve po dejanskem dohodku, kar je glede na dejstvo, da so bile napovedane in pričakovane spremembe zakona, glede na nepričakovano dodatno administri-

ranje, ki ga knjigovodstvo prinaša, in glede na kratek rok od objave pravilnika do izteka roka za prijavo razumljivo. Tudi v letu 2006 ni pričakovati, da bi se za tak način ugotavljanja davčne osnove odločilo veliko kmetij, prav gotovo pa je kar nekaj kmetij, za katere bi bila obdavčitev po dejanskem dohodku ugodnejša kot obdavčitev po katastrskem dohodku. Natančno je treba pretehtati eno in drugo možnost z vsemi prednostmi in slabostmi ter se na tej osnovi na vsaki posamezni kmetiji odločiti za ugodnejšo rešitev. Splošnega pravila glede tega namreč ni.

Ponovno pa je treba poudariti, da je v tem prispevku beseda le o možnosti vstopa celotne kmetije z vsemi dejavnostmi v sistem obdavčitve po dejanskem dohodku, kar je prostovoljno in ne obvezno. Kmetijske, gozdarske in dopolnilne dejavnosti na kmetiji, ki so po 57. členu Zakona o dohodnini iz zete iz obdavčitve po katastrskem dohodku (živinoreja na pretežno kupljeni kmeti, trsničarstvo, drevesničarstvo, intenzivno vrtnarstvo, proizvodnja vina in oljčnega olja za prodajo ...), je treba po zakonu obvezno registrirati in zanje ugotovljati dejanski dohodek na podlagi knjigovodskih podatkov. Te dejavnosti je mogoče priglasiti kadarkoli med letom in za različne dejavnosti so lahko različni nosilci za davčne namene. Tako v primeru prostovoljnega vstopa celotne kmetije kot v primeru obvezne registracije dejavnosti kmetija ne spremeni pravnega statusa. Zavezanec ostane kmet – fizična oseba in ohrani vse pravice iz zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega zavarovanja kmetov. Sprejeti se je višina davčne osnove iz kmetijske, gozdarske in dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

L. Kovač, foto: N. Juhovc

Zelena luč za prvi visokošolski strokovni program v Pomurju

Jeseni študentje tudi v Rakičanu

Ko smo nazadnje pisali o visokošolskem programu ne-
nedržment v agroživilstvu in razvoj podeželja, ki naj bi ga mariborska fakulteta za kmetijstvo dislocirano izvajala v Rakičanu, je do končne potrditve manjkala le še pozitivna odločitev strokovnega sveta RS za visoko šolstvo. Ta je o programu odločil minul petek in ga odobril.

Ko vemo, je ideja za omenjeni študij zaživela pred dvema letoma predvsem na pobudo dr. Stanka Kapuna s soboškega Kmetijsko-gozdarskega zavoda ter na pobudo poslanca dr. Mitje Slavinca in ravnatelja rakičanske srednje kmetijske šole Štefana Šmodiša. Študij naj bi se redno izvajal na kmetijski šoli v Rakičanu, saj ima ta dovolj prostora, ki so tudi dobro opremljeni. Del aktivnosti bo potekal še v Dvornici Rakičanu in na Kmetijsko-gozdarskem zavodu Murska Sobota, kjer bodo uporabljali laboratorije.

Kot pravi dr. Kapun, ki je tudi eden od sestavilcev programa, gre za zadnjo odločitvijo sveta za visoko šolstvo za uresničitev dolgotrajnih želja in teženj po tovrstnih visokošolskih programih v Pomurju, ter dodaja, da se ne smemo zadovoljiti s tem, ampak nadaljevati v smeri fakultete. Sedaj je torej že veliko realnejše dejstvo, da bo študij od dno jesen tudi stekel, kot se je napovedovalo. V prvem letu pričakujejo od 50 do 70 študentov. Ti se bodo po končanem študiju lahko samostojno poslili doma na kmetijah, kjer jim bo izobrazba koristila predvsem pri dopolnilni dejavnosti. Ta profil pa bo zaposljiv tudi v živilski industriji in storitveni dejavnosti, kot sta zavarovalništvo ali bančništvo, lahko pa tudi v občinskih in državnih upravah. Študentje bodo po diplomski lahko tudi nadaljevali na podiplomskem magistrskem programu in doktorskem študiju agrarne ekonomike, ki bo prav tako v Rakičanu.

Prva stopnica je tako po mnenju Kapuna preskočena, sedaj so na drugi stopnici, to je zagotavljanje finančnih sredstev. Pri tem naj bi ključno vlogo odigrale regija in občine, o čemer so pomurski župani prvič resneje razmišljali na koordinaciji že letos julija, ko so se zavezali, da bodo podpisali pismo o nameri, v katerem izražajo podporo vzpostavljanju pogojev za izvedbo vseh visokošolskih programov v Pomurju v prvem letu njihovega izvajanja. Nazadnje je bilo govora o 60 milijonih tolarjev iz neposrednih regionalno razvojnih spodbud za tri študijske programe. Poleg že omenjenega naj bi sredstva dobila še visokošolski program informatike, ki se že izvaja na Srednji poklicni in tehniški šoli v Murski Soboti, ter visokošolski program menedžment storitev, ki se v okviru mariborske ekonomske fakultete izvajal v Radenci. Slednje gre trenutno skozi vse potrebne procedure na mariborski univerzi. Decembra pa naj bi o njem odločil še svet za visoko šolstvo.

Koncept Optimum: ustavljena prisilna poravnava

Sledi stečaj

Murskosoboško okrožno sodišče je konec prejšnjega tedna izdalo sklep o ustavitvi postopka prisilne poravnave za lendavsko podjetje Koncept Optimum. Miran Druscovich je namreč sporočil, da odstopa od prisilne poravnave, ki jo je sam predlagal, s tem pa preprečil začetek stečaja, ki so ga junija predlagali zaposleni. Ustavitev postopka prisilne poravnave pomeni, da bo sodni senat sedaj obravnaval predlog stečaja, ki so ga dali delavci.

Stečaj pa bi lahko podal tudi Druscovich, kar mu je predlagal tudi prisilni upravitelj Milorad Vidovič, vendar je to zavrnil, češ da bo firmo rešil. Bolj verjetno pa je, da se je tako izognil plačilu stroškov uvedbe stečajnega postopka.

Druscovich je torej s tem, da je umaknil predlog prisilne poravnave, zavestno pristal na uvedbo stečajnega postopka, kar glede na njegovo odločnost, da Lendave tako zlahka ne bo zapustil, prese- neča. Ali pa daje misliti, da si je morda napletel novo gnezdo, v katero se bo ugnezdil. V Lendavi je namreč že mogoče slišati, da naj bi njemu do konca zveste delavke že nagovarjal za ponovno sodelovanje.

Ob morebitnem stečaju podjetja, ki je bil glede na nerealen sanacijski načrt in za lase privlečeno finančno reorganizacijo v prisilni poravnavi pričakovan, upniki, ki so prijavi 370 milijonov terjatev, dobrega poplačila ne morejo pričakovati. Razen strojne opreme, ki je ostala v proizvodnih prostorih lendavskega razvojnega sklada

in ki jo že nekaj časa varujejo varnostniki, ki jih je najel sklad, ni drugega premoženja. Bo pa stečaj »odrešil« 52 delavk, ki so formalno še vedno zaposlene, čeprav so brez dela že od avgusta. Z uvedbo stečaja za Koncept Optimum te lahko pričakujejo poplačilo z javnega sklada.

Lendavski razvojni javni sklad je torej z najetimi varnostniki zavaroval svoje premoženje, in sicer proizvodno halo, s tem pa morda tudi strojno opremo, ki pa je sedaj, ko je Vidovič nad podjetjem izgubil moč skrbnika in dokler ne bo uveden stečajni postopek, formalno spet v rokah ali odločanju Druscovicha. Oprema je namreč zelo pomembna ne le za upnike in poplačilo njihovih terjatev, ampak tudi za javni sklad. Za halo z opremo bi lažje našli drugega partnerja. O morebitnih partnerjih se bo nadzorni svet, v katerem sedijo župani občin ustanoviteljic sklada, pogovarjal prihodnji teden.

M. H.

AVSTRIJA – ODKUPOVALEC KLAVNE ŽIVINE
ODKUPUJE SPITANE KRAVE ZA ZAKOL.

Plačilo takoj, takojšen prevzem, zagotovljena klavna premija.
Informacije po telefonu: 02 757 11 91

Franz A. Kogler

trgovanje z živino, odkup debelih težkih krav in bikov prvega razreda, odkup po zagotovljeni najvišji dnevni ceni odkupa
Aichberg 120, 8552 Eibiswald
tel./faks: 0043 34 66/43 503, GSM: 0043/664/46 46 280

Nadaljevanje glavne obravnave v aferi z Murinimi oblekami

Razjasnjevali okoliščine aretacije in preiskave

Anton Slavic pravi, da so mu vse skupaj podtaknili – Naslednjič tudi o Milanu Mörcu

Na tretjem nadaljevanju sojenja proti Antonu Slavicu so pred sodni senat stopili kriminalistični preiskovalci in priče, ki so sodelovali pri njegovi aretaciji in hišni preiskavi. Slavičovo prijetje 13. marca 2003 je pojasnil kriminalist Silvo Lazar.

»Ko smo na posnetkih Murinega videonadzora opazili, kako gre nekdo z baterijo v roki v prostored pred skladiščem, ko so bile luči v tovarni že ugasnjene, sva s policistom počakala na stopnicah nad prostorom. Osumljenca sva prestregla in odredila pridržanje. Aretacija se je zgodila ob 22.06 uri,« je bil natančen Lazar. Na vprašanje tožilca Bojana Misje, kaj je Slavic takrat nosil v rokah, je Lazar odgovoril, da je imel dve obleki in baterijo. »Ogledna skupina je nato opravila ogled,« je še dejal. Naslednji je bil zaslišan kriminalist Darko Žabkar. Povedal je, da ni bilo druge hišne preiskave. Da je bila, pa je na prejšnji obravnavi izjavil njegov sodelavec Srečko Vrtnjak. Anton Slavic je prepričan, da so mu obleke podtaknili med drugo preiskavo. Žabkar in še en kriminalist sta po prvi preiskavi, ko so našli tri suknjice, naredila razgovor s Slavičevim ženo. Želela sva ugotoviti, kje so obleke, za katere nam je povedal Slavic. Nekaj časa se je obotavljala, nato pa priznala, da obleke skrila v poljsko stranišče. Dala mi je kol, na katerega sem pribil žeblice, in iz notranjosti stranišča potegnil obleke. Sestavila sta zapisnik o zasegu predmetov. Druge preiskave ni bilo potrebno delati. Sama je izročila

obleke in ni imela pripomb na zapisnik, je še pričal Žabkar.

Pred senat sta stopila še Andrej Lukač in Jože Kociper, ki sta bila priči med policijsko hišno preiskavo na Slavičevem domu v Dankovcih. Podrobno ju je izprašal odvetnik Boris Kac, ki zagovarja obtoženega. Povedala sta, da nista videla ničesar v notranjosti stranišča.

Povzemimo celotno dogajanje: Anton Slavic je v svojem zagovoru dejal, da ni kriv. Pravi, da so mu vse skupaj podtaknili. Kakor je pričal, naj bi za tem stal takratni tehnični direktor in sedanjí član uprave Milan Mörc. Slavičevi sodelavci pa so izjavili, da so ga videli na videoposnetkih, kako preskakuje ograjo. Po-

Anton Slavic

Senat, ki mu predseduje sodnik Milan Forštnarič, bo odločitev o predlogu obrambe, da bi si pridobili podatke o inventurah v tovarni Mura od leti 2002 in do prvih šestih mesecih letos ter zaslišanju člana uprave Milana Mörc, kar je tožilčev predlog, sprejel, ko bo slišal pričanje Martina Karolija, kriminalista, ki je vodil preiskavo. Slavičev zagovornik Kac pa je še spomnil senat, naj razmisli, da bi si ogledali stanovanjski kompleks in predvsem poljsko stranišče, v katerem so našli obleke.

tem ko je bil odpuščen, naj ne bi več prihajalo do tatvin. Poleg tega stvari, ki so mu jih zasegli, ni moč kupiti (tako trdi Slavic, op.p.), ker gre za t. i. lohn posle. Med sojenjem so na dan prišle tudi nekatere zanimive stvari. Vsako leto naj bi v Muri zmanjkalo blizu tisoč oblek. Po izbruhu afere v letu 2003 pa niso sto-

rili takojšnje inventure. Zanimivo je še, da se je najprej govorilo o večmilijski vrednosti ukradenih stvari, sedaj pa tožilstvo Slavica bremeni kraje treh suknjic in šestih oblek v vrednosti 655 tisoč tolarjev.

Sojenje se bo nadaljevalo 19. decembra.

Andrej Bedek, foto: N. J.

Bodonci 3 in Predanovci v Puconcih

Na drugem regijskem gasilskem kvizu za Pomurje v Puconcih je med starejšimi mladinci zmagala ekipa Bodonci 3. Drugo mesto so zasedli Predanovci, tretja je bila enota Rakičan 1. V kategoriji mlajši mladinci je prvo mesto zasedla ekipa iz Prekanov. Drugi so bili Predanovci – kokoti in tretji Bodonci. Nadobudni mladi gasilci so svoje znanje preizkusili v požarni preiskavi, gasilski abecedi, splošnem znanju, vezanju vozlov, poznavanju gasilskega orodja in vprašanjih drži – ne drži. – A. B.

Zgodilo se je ...

Med 15. in 22. novembrom se je zgodilo na pomurskih cestah 39 prometnih nesreč, v katerih se je 11 oseb lažje telesno poškodovalo, pri drugih nesrečah pa je nastala le materialna škoda. Policisti Policijske uprave Murska Sobota so 24-krat posredovali zaradi kršitev javnega reda in miru, od tega 12-krat na javnih krajih in 12-krat v zasebnih prostorih. Kaznivih dejanj je bilo 19, osem tatvin, štiri ponarejanja, tri poškodovanja tuje stvari, dva vloma, goljufija in povzročitev lahke telesne poškodbe. Na mejnih prehodih so zavrnil 49 tujcev, ki niso izpolnjevali pogojev za vstop v Republiko Slovenijo.

Nikar nakita

V Pomurju se je v zadnjem obdobju pojavilo več tujcev, ki prodajajo nakit, predvsem prstane. Ker ne gre za nakit iz zlata ali drugih plemenitih kovin, kakor trdijo preprodajalci, ampak za povsem običajne kovine, ki so uporabljene pri prodaji bižuterije, može postave svetujejo, naj ne nasedamo. Sicer pa so dva tujca – preprodajalca nakita že prijeli. Ustrezni postopki sledijo.

Nevarne žage

Zgodili sta se dve delovni nezgodi. Domačin iz Dolge vasi je med podiranjem drevja z motorno žago po glavi oplazil sovaščana, ki mu je pomagal pri delu. Lažje ranjenega so oskrbeli v soboški bolnici. Težje jo je skupil delavec na žagi v Sotini. Zaradi nepazljivosti pri delu z žago za robljenje desk mu je odrezalo prst desne roke. Hudo poškodovan je v mariborski bolnišnici.

Brez komentarja

Zaenkrat še neznani storilci so v noči na soboto v Okoslavcih iz hleva odpeljali dve približno 150 kilogramov težki teleti. Tristo metrov stran so ju zaklali in izločili drobovje, meso pa odpeljali. A. B.

Varnostna situacija v puconski občini je zadovoljiva

Kazniva dejanja v upadanju, na obzorju pa nevarnost droge

Boljši časi za živali, medtem ko se je povečalo nasilje nad učenci

V prvih devetih mesecih tega leta je bilo v občini Puconci 51 kaznivih dejanj, medtem ko jih je bilo v istem obdobju lani 70, je tamkajšnjim svetnikom sporočil novi vodja policijskega okoliša v občini Jože Horvat. Na sploh je v puconski občini letos trend upadanja kaznivih dejanj, kršitev in prometnih nesreč.

»Situacija je zadovoljiva,« je ocenil Horvat, »saj v občini organiziranega kriminala ni, v nekaterih krajevnih skupnostih pa sploh ni bilo kaznivih dejanj.« Raziskanost kaznivih dejanj, med katerimi so prevladoval tatvine in kraje, je bila s strani policije nad 50-odstotna. Pri prometu so letos v prvih devetih mesecih zabeležili 39 nesreč z eno smrtno žrtvijo, medtem ko je bilo lani v istem obdobju 63 nesreč, v katerih je prav tako umrlo eno mlado življenje. Med vzroki prometnih nesreč je na prvem mestu nepravilna vožnja, najbolj nevarna pa sta spomladanski in jesenski čas. Kršitev javnega reda in miru je bilo 74 (lani 96),

največkrat pa je šlo za družinsko nasilje. Pa še eno presenečenje: policisti so v enem primeru ukrepali tudi v skladu z zakonom o zaščiti živali, kar je bilo še pred nedavnim skoraj nepredstavljivo!

Neprijetno presenečenje pa je sledilo na drugem področju. »V občini je bila zaznana droga, in sicer marihuana. Tukaj moram zaprositi za pomoč občane, ker policija tega problema sama nikjer na svetu ne more rešiti. Skupaj z ljudmi pa vemo vse. Za kakršnekoli prijave na policijo je na voljo anonimni telefon, tako da zagotavljamo tistim, ki pokličejo, da zaradi tega ne bodo imeli nikakršnega problema ali obveznosti.« Na Horvatove besede se je navezal podžupan Ernest Nemec, sicer ravnatelj osnovne šole v Puconcih, rekoč: »Opažamo, da je nasilje nad učenci letos v porastu. Največkrat gre za fizično nasilje obračunavanja, podobno tistim v ameriških filmih, in verbalno nasilje. Z učenci, kjer starši ne sodelujejo, imamo največ težav. Pri tem pa se ti starši ne zavedajo, da so prav oni prvi odgovorni za vzgojo otroka.«

Svetnika Jožeta Ficka je zanimalo, če je bilo pri obračunavanju, ki se je zgodilo pred meseci v Bodoncih, prisotna tudi droga. »Nisem delal na tem primeru, čeprav ga poznam. Udeleženi je bilo pet ali šest oseb. Res pa je bila zraven tudi droga; in dolgo, in potem pride do obračuna. Tega je kar precej,« je odgovoril Horvat in opozoril na pojave iz sosednje soboške občine. »Prihaja do veliko izsiljevanja po gostinskih lokalih zaradi t. i. »varstva«. Tako se lahko pride do veliko denarja. Opažamo pa tudi veliko tatvin GSM-ov po šolah, ki se jih kasneje prodaja za drogo.«

Svetnik Evgen Sapač pa je ob celjskem primeru, ko so storilci odnesli zaplenjeno konopljo iz policijskega skladišča, bolj za šalo kot zares vprašal, kako je s tem na soboški policijski upravi. »Na naši postaji je bila zaplenjena konoplja tako dobro varovana, da še sami nismo vedeli zanj, in smo se ves čas spraševali, kaj to tako smrdi,« je v enakem slogu odgovoril Horvat in dodal, da se taka zaplenjena konoplja skuri na območju policijske postaje.

T. K.

OMV kurilno olje

Zanesljiva toplota

080 2332

Pri enkratnem naročilu nad 1.700 l vam nudimo brezplačen servis oljnega gorilnika.

OMV

Več kot gibanje. OMV

Barometer

Božidar Voljč, nekdanji zdravstveni minister, zdaj direktor Zavoda za transfuzijo krvi, sicer pravi, da prostovoljno krvodajalstvo, ki ga je največ v manj razvitih regijah, ni ogroženo. Ni pa znano, kako bo, če se bodo krvodajalci množičneje odzvali ponudbi avstrijskega podjetja Baxster Plasmazentrum, ki vabi naše prostovoljce in jim ponuja 20 evrov za odvzem krvne plazme oziroma tisoč evrov letnega zaslužka.

Jože Horvat, poslanec NSi, je prvi Pomurci, ki se mu je uspelo povzpeti v kaki stranki prav v vrh z odločujočo besedo. S širokim konsenzom udeležencev sobotnega kongresa je bil izvoljen za predsednika sveta stranke. Po številu dobljenih glasov (234) bi lahko rekli, da je najmočnejši član stranke.

Tomi Nemec, direktor ljutomerske upravne enote in član SLS, je gostil vladne ministre te stranke. To ni slabo, slabo je morda le to, da so na pogovoru z ministri sodelovali le direktorji, ki so blizu tej stranki.

Dr. Attila Kovacs je postal vodja izpostave Inštituta za narodnostna vprašanja v Lendavi.

Martin Sreš je postal potem, ko je soboško okrožno sodišče končno upoštevalo sklep višjega sodišča v Mariboru, da zaradi kriziranja interesov dr. Štefan Ščap ne more biti stečajni upravitelj Kartonaže, njegov naslednik.

Na Vestnikovi javni tribuni v M. Toplicah o ekonomskih in socialnih reformah

Jože P. Damijan: Če se ne boste spametovali, boste propadli

Pomurci opozarjali predvsem na negativne posledice predlaganih reform

Ekonomske in socialne reforme, ki jih je pripravil vladni odbor za reforme, so v zadnjem času naletele na številne odmeve v slovenski javnosti. Privrženci reform v njih vidijo priložnost za povečanje gospodarske rasti in zaposlenosti, nasprotniki pa opozarjajo na negativne posledice. Pogovor z Jožetom P. Damijanom, ki vodi omenjeni vladni odbor, ki ga je v hotelu Ajda Zdravilišča Moravskih Toplic organiziralo uredništvo Vestnika, je bil zato prava priložnost za pomurske gospodarstvenike in politike, da svoje poglede, pomisleke in predloge naslovijo na človeka, ki naj bi že kmalu prevzel tudi ministrsko funkcijo v novonastajajočem ministrstvu za reforme. Žal na tem pogovoru nismo videli nekaterih najodgovornejših pomurskih gospodarstvenikov pa tudi večina tistih, ki so bili tam, je s srečanja odhajala razočarana, saj vladni reformator ni kazal ravno preveč poslušnosti za pomisleke in predloge Pomurcev.

Jože P. Damijan je v uvodnem nastopu predstavil osnovni obris predlaganih reform, ki so jih razvrstili v štiri prioriteta: prva razvojna prioriteta je gospodarska rast in večja konkurenčnost, v drugi namenijo pozornost znanju, ki je osnova za gospodarski razvoj in kakovostna delovna mesta, tretja razvojna prioriteta je učinkovita in cenejša država, četrta prioriteta pa je moderna socialna država in v njej dajejo posebno pozor-

nost socialnim transferjem.

V prvi razvojni prioriteti so na največ odmevov naleteli ukrepi za reformo davčnega sistema. Prav davčna reforma je namreč najbolj sporna in je povzročila največ nasprotovanj javnosti. Po Damijanovem mnenju sicer neupravičenih, se pa zavedajo, da nobena reforma ni popolna in vedno se najdejo pomanjkljivosti. Osnovni namen davčne reforme je po njegovem razbremenitev gospodarstva in zmanjšanje obdavčitve dela. Slovenija je med državami, ki imajo najvišjo obdavčitev dela. Zaradi

pravne progresije pri dohodnini, davka na izplačane plače in nato še socialnih prispevkov so velik strošek za podjetja predvsem najkakovostnejši in najproduktivnejši kadri. Ta obdavčitev je višja kot v razvitih evropskih državah, zato smo nekonkurenčni, podjetja pa težko dobijo strokovnjake, saj se zaposlujejo tam, kjer več zaslužijo.

Namen reforme je, znižati ta davčna bremena in omogočiti podjetjem, da bodo lažje zadihala. Z znižanjem davka na plače tistih, ki so najbolj visoko izobraženi in so gonilo razvoja, naj

bi zmanjšali stroške dela v podjetjih, ta pa bi prihranke vložila v razvoj in nova delovna mesta. Ob odpravi davka na plače tudi predlagajo, da se odpravi dohodninska progresija in se poenoti na 20 odstotkov. Vsega se ne da narediti na hitro, zato predlagajo, da z januarjem 2007 hkrati odpravijo davke na izplačane plače ter uvedejo proporcionalno dohodnino in enotno stopnjo pri davku na dodano vrednost. Z odpravo davkov bi gospodarstvo letno prihranilo 88 milijard tolarjev, izpad v proračunu pa bodo nadomestili z

enotno davčno stopnjo pri DDV-ju. Za razbremenitev gospodarstva je treba poceniti tudi delovanje države, znižati stroške državne uprave ter racionalizirati ali ukiniti nekatere službe, ki niso več potrebne.

Pripombe kritikov, ki opozarjajo, da bodo s takšno davčno reformo bogati postali še bogatejši, siromašni pa še siromajši, Damijan zavrača s socialnimi korektivnimi, ki so v teh reformah prav tako predvideni. S poenotenjem stopnje DDV-ja bi se cene povečale za 9,8 odstotka, podražitve pa bi bile najbolj občutnejše pri hrani.

Po statističnih podatkih predstavlja hrana 24 odstotkov vseh izdatkov ljudi v najnižjem dohodkovnem razredu, če upoštevamo še vse druge podražitve, pa to predstavlja 40 odstotkov vseh izdatkov v tem razredu. To pomeni, da bi se realne plače znižale za 3,5 odstotka, da do tega ne bi prišlo, pa predlagajo socialni korektiv, po katerem naj bi se splošna dohodnina olajšava povečala za približno 30 tisoč tolarjev. Če bodo ugotovili, da je učinek enotne davčne stopnje višji, bodo predlagali, da se splošna olajšava še usrezno poveča.

Čeprav Pomurci opozarjajo, da bodo imele davčne reforme neugodne posledice predvsem v manj razvitih regijah, kjer je veliko dejavnosti, ki so bile doslej obdavčene z nižjo davčno stopnjo, pri davku na izplačane plače pa podjetja ne bodo veliko pridobila, je vladni reformator mnenja, da mora regija predvsem sama poskrbeti zase in za svoj razvoj.

Na Vestnikovi javni tribuni o ekonomskih in socialnih reformah sta predlog teh reform predstavila Jože P. Damijan in Andrej Horvat, vodil pa jo je odgovorni urednik Vestnika Janez Votek.

POLOVICA V HYPU!

Vsakdo, ki se zgledi v poslovalnico HYPO ALPE-ADRIA-BANK d.d., v Murški Soboti do konca leta 2005, bo deležen posebnih ugodnosti! Stroške ključnih storitev smo prepolovili!

1/2 STROŠKOV kredita podarimo!

1/2 PRISTOPNINE HYPOnet podarimo!

1/2 LETA VAM vodimo TRR brezplačno!

V HYPU DO SPROSTITVE!

6. decembra 2005 bomo izžrebali:

Potovanje v Turčijo

10 vstopnic za bazene v Termah 3000

2 Silvestrovanji v Termah 3000

HYPONET
ALPE-ADRIA-BANK
Slovenija

Odgovorite na nagradno vprašanje, izpolnite nagradni kupon s svojimi podatki in ga oddajte v zbirni točen v PE HYPO ALPE-ADRIA-BANK d.d. v Murški Soboti, Kocljeva 2 ali ga pošljite na naslov HYPO ALPE-ADRIA-BANK d.d., Poslovna enota Murška Soboti, Kocljeva ulica 2, 9000 Murška Soboti, najkasneje do 5. 12. 2005.

Nagradno vprašanje:
Na katerem naslovu se nahaja poslovna enota HYPO ALPE-ADRIA-BANK d.d. v Murški Soboti?

**A) Malgajeva ulica 3
B) Kocljeva ulica 2
C) Suhadolčanova 86**

ime in priimek

naslov

pošta/poštna št.

telefon/gsm

e-mail naslov

eto rojstva

podpis

Nagradna igra "V HYPU DO SPROSTITVE!" poteka od 14. 11. do 12. 12. 2005. Organizator igre je HYPO ALPE-ADRIA-BANK d.d., Trnavska cesta 117, 1000 Ljubljana. Vse nagradne igre so namenjene fizičnim osebam, ki so v času trajanja igre starše vsaj 18 let. Vse nagradne igre so namenjene fizičnim osebam, ki so v času trajanja igre starše vsaj 18 let. Vse nagradne igre so namenjene fizičnim osebam, ki so v času trajanja igre starše vsaj 18 let. Vse nagradne igre so namenjene fizičnim osebam, ki so v času trajanja igre starše vsaj 18 let.

Mercator Center

Plase 1, Murška Soboti

PRIDRŽITE V NOVEMBRU 2005

Sobota, 26. november, ob 9.30 uri

MERCATORJEVA NAJ MAJČKA

Atraktivna promocijska nagradna akcija se začne 1. novembra. Poiščite kuponček Mercator Centru Murška Soboti in se potegujte za simpatične in praktične nagrade, v katerih boste uživali v družbi Mercatorjeve Naj Majčke. V mesecu novembru bomo tri srečne nagradilke z letom z balonom Športnega Kluba Trnava, balonarske sekcije Berta. Pridite držati pesti za svoj kuponček, da bo sreča res sedla v vaše naročje. Za dobro vztrajanje bo poskrbel glasbeni gost in brhke pesalke.

Naj Majčka
Mercatorjeva najboljša sodelavka

To velja tudi za drugo razvojno prioriteto, ki govori o tem, kako učinkovito in kakovostno uporabiti znanje v gospodarske namene. To naj bi dosegli z reformo visokega šolstva, saj slovenske univerze danes ne dosejajo potrebne kakovosti študija in ne prispevajo dovolj k oblikovanju na znanju temelječe družbe in konkurenčnega gospodarstva. To kažejo tako primerjave, ki temeljijo na predvsem akademskih merilih, kot tudi tiste, ki se osredotočajo na neposredni prispevek h gospodarskemu napredku. Tako se v eni najbolj znanih razvrstitev, ki temelji na merilih znanstvene odličnosti (Institute of Higher Education, Shanghai) nobena slovenska univerza ne uvrsti niti med prvih 500.

Z reformo želijo visoko šolstvo čim bolj približati gospodarstvu, to pa bo moralo predvsem samo poskrbeti, da ga pripravi na regijo.

Konkurenčnost in gospodarsko rast lahko veliko vpliva na evropskih sredstev in o tem je na Vestnikovi javni tribuni spregovoril Andrej Horvat.

Če smo bili v predpristopnem obdobju pri črpanju evropskih sredstev še kar uspešni, to ne velja za obdobje 2004-2006. Vzrok za to je predvsem slaba administrativna usposobljenost, ki nam ne omogoča povračila do Bruslja na osnovi katerih bi dobili sredstva v integralni proračun, kar bi moralo biti. Po Horvatom mnenju smo zaspali na lovorikah iz predpristopnega obdobja, zadeve smo podceeno in zato nismo pripravljeni na črpanje večjih sredstev. Za obdobje od 2007 do 2013 so predvidena še večja sredstva, kar pomeni milijard evrov, zato bo potrebno temeljitejši in resnejši pristop.

Administrativna usposobljenost za črpanje javnih in evropskih sredstev je odvisna od politične volje. Po Horvatom prepričanju bo treba sistem črpanja poenostaviti in se znebiti kontrolorjev, mitničarjev, ki niso nujno potrebni. Vse pa je treba tudi čim bolj skonstruirati, da se bo odločalo in izvajalo v enega mesta.

Andrej Horvat pravi, da se morajo tudi Pomurci organizirati, da bodo sposobni črpati čim več teh sredstev. Od sprejema zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja leta 1999 do nove variante tega zakona smo v Pomurju nekatere institucije dobili in že dajejo določene rezultate. Zdaj mora na vrsti gospodarstvo, da se vključi v te procese. Če želimo v Pomurju visokošolsko inštitucijo, mora priti do konsenzu med podjetji, občinami in državo. Predvsem prva dva bi morala odločiti o tem, država bo potem, ki bo skrbela za to.

Ludvik Kovač

Fotografije: Jure Zauneker

Franc Cipot, župan občine Moravske Toplice: Prav je, da gremo v reforme, vendar nekateri predlogi za Pomurje ne predstavljajo primernih rešitev. V Evropi je veliko držav, ki so uspele zato, ker so nerazvitim območjem zagotovile določene davčne olajšave, pri nas pa s temi reformami vse postavljamo v izenačen položaj. Če bodo plačevale pravne osebe povsod v Sloveniji enake davke, potem bo zanje vseeno, ali bodo odpirale nova delovna mesta v Ljubljani ali v Moravskih Toplicah. Po mojem mnenju bi morala biti podjetja v Moravskih Toplicah obdavčena z nižjo davčno stopnjo, saj bomo le tako lahko pritegnili na to območje nove investitorje. Dokler bodo kriteriji za obdavčitev povsod enaki, na nerazvita območja ne bomo pritegnili podjetij, ki bi zaposlila te ljudi.

Zdenko Škraban, predstavnik študentov: Glede reforme visokega šolstva in študentskega sistema sem mnenja, da morata obe reformi teči vzporedno. Prva predvsem zaradi kakovosti visokega šolstva, druga pa zaradi dostopnosti tega šolstva vsem študentom, ki prihajajo iz manj razvitih regij. Bojim pa se, da bo predlagani vavčerski sistem sprožil agresiven marketing za pridobivanje čim večjega števila študentov. Tiste fakultete in univerze, ki imajo zdaj veliko sredstev, teh ne bodo vlagale v razvoj študijskih programov, ampak v marketing za pridobivanje čim večjega števila novih študentov.

Strinjam pa se s predlogom, da se podjetjem, ki imajo željo po ustanavljanju fakultet, to omogoči. Vendar fakulteta oziroma visokošolski izobraževalni program mora priti tudi v Prekmurje, da se potencie, ki jih imamo tu, dodatno razvije. Če govorimo o kmetijstvu, ga je treba tu s pomočjo znanosti dodatno razvijati in tako omogočiti nastanek novih uspešnih podjetij. Kar zadeva študentski sistem, pa bi moral ta zagotoviti enakovredno regijsko zastopnost, da bo tudi nam, ki prihajamo z manj razvitih okolij, omogočen dostop do znanja.

Predlagani reformam bodo ploskali študenti iz Ljubljane, prekmurci pa ne moremo biti zadovoljni. Prav tako jim bodo ploskali študenti v Velenju, če bo zaradi Gorenja tja prišla univerza, ne bodo pa ploskali študenti iz Prekmurja, ki študirajo agronomijo v Mariboru. Ti so namreč prepričani, da bi ta študij moral biti v Prekmurju.

Danilo Krapec, direktor RRA Mura: Kar zadeva gospodarstvo, se v zadnjem času pri nas dogaja veliko pozitivnih premikov, ki pa so prezrti. Zahtevek družbe Procon za evropska sredstva ni dobil zelene luči, zato je podjetje projekt samo financiralo. Pred kratkim nam je z ustanovitvijo tehnološkega centra v Pomurju uspelo nekapitalsko povezati najmočnejšo skupino podjetij v agroživilstvu, zanima pa me, kdaj bo ta center uspel pridobiti prva razvojna sredstva, predvsem pa me zanima, kako bomo pri sedanjem načinu odločanja v turizmu uspeli pridobiti nova sredstva. Terme 3000 so namreč za razvoj turizma prejele dve milijardi tolarjev, za nove investicije, ki bi bile možne, pa ni sredstev. In še dve konkretni vprašanji. Precej lastništva je odtoklo iz Pomurja. Kaj bo z obdavčitvijo kapitala, saj se v reformah v glavnem omenja obdavčitev dela? V Regionalnem razvojnem programu 2000+ smo zapisali potrebo po koncentraciji potrebnih sredstev. Kaj se bo naredilo pri večji koordinaciji ministrstev, da bi lahko iz različnih virov skoncentrirali sredstva za večje projekte?

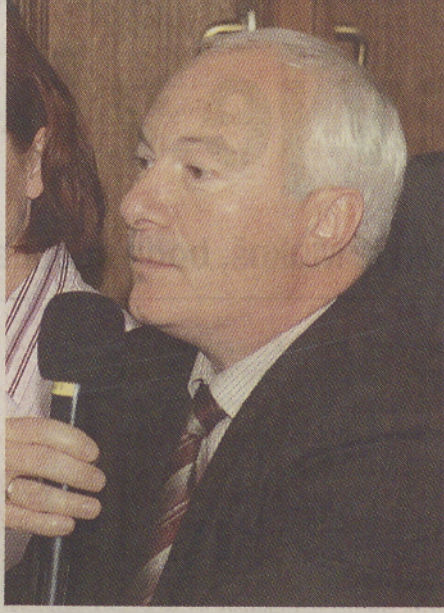
Janko Halb, župan občine Rogašovci in direktor Krajinskega parka Goričko: Pred petnajstimi leti je država funkcionirala s 27 ministrstvi, danes jih je 15, pa še vedno funkcionira. To je dokaz, da se javno upravo da zredurirati in racionalizirati. Kar zadeva reforme, sem prepričan, da je vse to okoli enotne davčne stopnje le zavajanje, problemi pa so drugje. Vlada želi s tem pozornost sindikatov in javnosti le preusmeriti na to področje. Ključna za nadaljnji razvoj je decentralizacija, vlada pa še vedno vztraja pri centralizaciji države. Tudi predlagane reforme sledijo temu cilju, vse čim bolj poenostaviti, približati političnemu vrhu, saj bo oblast tako še močnejša. Zakaj nihče ni reagiral na Damijanovo izjavo, da se bo Mura leta 2012 zaprla in je ne bo več. Če je Borut Meh prišel v Muro zato, da jo zapre, mu je treba takoj ukiniti plačo. Pa še nekaj je ob tem skrb zbujajoče. Zakaj Mura in nobeno pomursko podjetje ne kotirata na borzi? Evropska perspektiva so gospodarska rast, konkurenčnost in zaposlenost. Kaj je vlada do zdaj naredila za to, da bi se ljudje v Pomurju lažje zaposlovali? Boljše je, da imajo ljudje delo, pa četudi dobivajo za to le nekoliko višje plačilo od nadomestila za brezposelnost. Zamislimo se lahko tudi nad tem, zakaj je največja in uspešna slovenska firma trgovska firma. Tudi pri nas v Pomurju v industrijskih conah namesto tovarn odpiramo trgovine.

Anton Štihec, župan MO Murska Sobota: Strinjam se s tistimi, ki pravijo, da bi bili potrebni nekakšni instrumenti, ki bi spodbujali hitrejši razvoj manj razvitih območij in večja vlaganja na teh območjih. Drži sicer podatek, da dobiva Pomurje več sredstev na prebivalca kot druge slovenske regije, vendar na račun številnih majhnih projektov, ki jih izvajajo v posameznih majhnih občinah. Tu se bomo morali sami ustrezno organizirati in nastopati s skupnimi projekti.

Štefan Vučak, finančni direktor murskosoboške Bolnišnice: V tem trenutku je težko oceniti, kakšne bodo celovite posledice napovedanih davčnih reform, je pa dejstvo, da povišana davčna stopnja pomeni tudi večje izdatke za bolnišnico. Če se bo DDV dvignil s sedanjih 8,5 na 20 odstotkov, bo to v naši bolnišnici povečalo materialne stroške za 140 milijonov tolarjev, ne vemo pa, kdo jih bo pokril. Če bomo prihranke na račun spremembe pri obdavčitvi plač lahko obdržali, bomo razliko pokrili, vendar se bojim, da nam bo zavod za zdravstveno varstvo na račun teh prihrankov nakazal manj sredstev.

Dušan Bencik, direktor Zdravilišča M. Toplice: Turizem spada med tiste gospodarske panoge, ki jih bo enotna davčna stopnja pri davku na dodano vrednost močno prizadela. Na nivoju Slovenije smo naredili bilanco in skušali ugotoviti, koliko s predlaganimi davčnimi reformami pridobimo in koliko izgubljamo. Ugotovili smo, da z enotno stopnjo davka na dodano vrednost slovenski turizem izgublja 17 milijard tolarjev na letni ravni, medtem ko na račun davka na plače pridobi od dva do tri milijone tolarjev. Razlika znaša 15 milijard tolarjev, približno toliko pa v enem letu tudi vložimo v razvoj turizma. Pomeni, da bomo v prihodnje celotno akumulacijo preusmerili v plačilo davkov. Proučili smo davčne stopnje, ki jih plačuje naša konkurenca v drugih državah, in ugotovili, da se te stopnje gibljejo od 2,5 odstotka v Švici, do preko štirih odstotkov v Italiji in 7 odstotkov v Franciji, najvišjo 10-odstotno stopnjo pa ima Avstrija, ki je turistično najbolj razvita država. Vse to je treba upoštevati, če želimo biti konkurenčni v tem prostoru.

Barometer

Miki Muster, Prekmurec, znan kot avtor stripa o Zvitorepcu, malo manj pa po spomeniku Štefanu Kovaču v M. Soboti, praznuje osemdesetletnico. Čestitamo!

Marta Horvat, prej direktorica z občinskim denarjem subvencioniranega turističnega podjetja Naša vas, d. o. o., ki je v stečajju, ni dobila svetniške podpore, da bi postala v. d. direktorice javnega zavoda Naša vas, ki ga sedaj ustanavlja pučonska občina.

Zoran Janković, ki sedaj, ko je brez dela, lahko prevzel vodenje soboške Mure. Lastnikom pri tem lahko pomaga referenca, da je Mercator prevzel z izgubo. V svojih dveh mandatih je vrednost Mercatorjeve delnice povečal za desetkrat in končal prvih devet mesecev letošnjega leta z največjim dobičkom. Hkrati bi to lahko bilo jamstvo, da podjetja leta 2012 ne bi bilo treba zapreti.

Janez Božič, prometni minister se po zapletih, ki se dogajajo pri oddaji del na avtocestnem odseku Pince - Lendava vse bolj oddaljuje od obljube, da bo Pomurje povezano s cestnim križem do konca leta 2008.

Roman L. Ratkai, predsednik uprave Pomurske družbe za upravljanje, je postal po kapitalnem vstopu Publikuma v to družbo predsednik uprave družbe, ki se imenuje Publikum PDU in je sestavni del skupine Publikum.

Zaupali ste nam doma - zdaj je na vrsti še svet.

KD Prvi izbor,

vzajemni sklad delniških skladov

Vlagajte v najboljše svetovne delniške sklade!

KD

060 1208
POSREDOVANJE
BROJERSTVO

www.kd-group.si
www.finance-tocka.si

30.12.2005
PAPARNO 50%
12.000
PAPARNO 50%
12.000
PAPARNO 50%
12.000

Investorjem, ki bodo od 14. 10. 2005 do 30. 12. 2005 prvič pristopili k pravilom upravljanja vzajemnega sklada in katerih pristopna izjava bo popolno izpolnjena, bomo prispela na transakcijski račun vzajemnega sklada do 30. 12. 2005 do vključno 50% popusta pri vstopnih stroških, ki so določeni v pravilih upravljanja vzajemnega sklada. Popust velja tudi za investitorje, ki so prvič pristopili k pravilom upravljanja vzajemnega sklada v času trajanja prejšnje akcije, to je od 15. 9. 2005 do 14. 10. 2005. Akcija velja za vstopne stroške pri obročnem vplačevanju, ki ostanejo nespremenjeni. Akcija velja izključno za vlagatelje, ki so ali bodo prvič pristopili k pravilom upravljanja vzajemnega sklada od 15. 9. 2005 do 30. 12. 2005.

Nivojski prehodi v občini Beltinci bi naj začeli obratovati do konca leta

Beltinska občina je že pred časom zahtevala takojšnjo usposobitev že nameščenih zapornic na železniških prehodih, zavarovanje preostalih nivojskih prehodov v občini in ublažitev čezmernega hrupa. In kakšen je odgovor Javne agencije za železniški promet Republike Slovenije? Pravijo, da se nivojski prehod gradita v okviru posodobitev naprav na progi Ormož–Murska Sobota, ki je eden od prednostnih projektov posodobitve železniške infrastrukture. V posodobitev spada tudi vgradnja sodobnih elektronskih signalno-varnostnih naprav za vodenje železniškega prometa na tej progi. Ker gre za uvedbo novih signalno-varnostnih sistemov, je treba izvesti veliko aktivnosti za zagotovitev varnosti delovanja teh naprav, to pa zahteva veliko časa za testiranje in tudi za vključitev v obratovanje. Ker bodo nivojski prehodi vključeni v sistem signalno-varnostnih naprav za vodenje železniškega prometa na progi Ormož–Murska Sobota, jih ne bo mogoče vključiti prej, kot bo vključen v obratovanje celotni sistem. Dela na terenu so že končana, sedaj pa testirajo naprave in odpravljajo morebitne pomanjkljivosti. V testiranje so vključeni tudi nivojski prehodi, vendar brez zapornic in svetlobnih znakov. Na osnovi dosedanjega poteka del pričakujemo, da bodo nivojski prehodi vključeni v obratovanje do konca leta 2005.

Milan Jerše

Pri Jožku Klenarju Rozmanu na Gibini Študent, vinogradnik muzikant

Jožko je 24-letni vinogradnik z Gibine. Od staršev je dobil 10 hektarjev veliko posest. Od tega je 2 hektarjev poraslih z vinsko trto. Četudi mu od začetka delo v vinogradu ni bilo preveč všeč, se po šestih letih upravljanja z družinskim vinogradom že lahko pohvali z medaljami za kakovost vina.

Po končani osnovni šoli na Razkrižju je nadaljeval usposabljanje v srednji ekonomski šoli na Ptuju, sedaj pa končuje ekonomsko fakulteto v Mariboru (smer podjetništvo). Pri osemnajstih letih je, kot že omenjeno, dobil od staršev 10 hektarjev veliko posest v Globoki, na katerem se nahajata dve stari hiši, značilni za te kraje, stara štajerska preša in kleti. Kar dva hektarja te zemlje sta porasla z vinsko trto. Od začetka je to vinogradništvo pomenilo »prosto-voljni mus«. Potem je naredil še izpite iz kletarjenja, danes pa ponosno in z veliko znanja vodi ljudi po svojem vinogradu in jim razlaga, kako je potekalo delo v vinogradih za časa njegovih prastaršev. Zemljišče, ki so ga kupili oni, je bilo, manjše, z rodovi pa se je povečevalo; prav tako so dosajevali trse. Današnji nasad je star 30 let.

Zaradi velike količine grozdja ima trgatve trikrat, odvisno od lege in sorte. Prideluje vino, ki je sestavljeno iz muškata otonele, laškega rizlinga, šipona, belega pinota in renškega rizlinga, za katero je dobil veliko zlato medaljo za vina v Prekiji, kjer obstaja velika konkurenca na tem področju. Ponosen pa je tudi na svojo modro frankinjo. Del trgatve vedno opravi tradicionalno, na stari preši, z brentami, domačo hrano (*krapci*, divjačinski bograč, kisle juhe ...). Deloma zato, da jo ohrani, deloma pa tudi zaradi same predstavitve.

Takrat navadno prisostvujejo študentski kolegi, ki se jim zdi zanimivo stiskati grozdje na stari način – hoja po grozdju s spodvihanimi hlačnicami in bosimi nogami.

Tropine shranjuje za žganje-kuho, ki jo porabi za lastne potrebe: za medico, likerje, ki jih tudi podari ob praznikih. Vso vino hrani v kleti v lesenih sodih, v katerem se nahaja najstarejši še iz leta 1939, ki sta ga dala izdelati prastarša. Vinograd je postal njegov način življenja – njemu prilagaja tudi svoj študij.

»V vinogradu enih stvari ne moreš preložiti. Šele ko opraviš te nujne stvari, si lahko vzameš čas tudi zase.« Želi ponuditi ljudem iz večjih mest prisostvovanje pri delu v vinogradu

na tradicionalen način. Nadaljeval pa bo tudi družinsko lovsko tradicijo.

Kot osnovnošolec je nekaj let obiskoval tudi glasbeno šolo. Tam se je naučil igrati harmoniko, ki jo večkrat vzame v roke, saj redno igra za razkrislo kloro, nekaj časa pa je igral pri akademski folklorni skupini v Mariboru. Pravi, da gorice ne more imeti kot hobi, saj je potrebno preveč dela. Vseeno mu na pomoč priskočijo sosolci in sosedje. Ker je le nekaj metrov naprej od vinskih dob že hrvaška meja, ki je zadnje leto še posebej nadzorovana, je to za nekatere nelagodno obstrukcija. Kljub vsemu je tamkaj vedno prijetno.

Besedilo in foto: Katja Modra

Na srečanju 37 zakonskih parov

Minulo nedeljo popoldne je bilo v cerkvi sv. Petra v Gornji Radgoni srečanje zakonskih parov, poročenih v radgonski cerkvi, ki letos praznujejo obletnico poroke deljivo s pet. Srečanja se je udeležilo 37 parov, med njimi so bili tudi zlatoporočenci Marija in Peter Fridau, Ana in Anton Jančar iz Zbigovca, Magdalena in Anton Kaučič iz Ptujске Ceste ter Kristina in Franc Koler iz Spodnje Ščavnice. Med mašo, ki jo je vodil domači župnik Franc Hozjan, so se jubilanti zahvalili za vse darove v življenju in si obljubili nadaljnjo zvestobo. Vsi udeleženci srečanja so prejeli zakrament svetega obhajila. Po maši so se zadržali v Trstenjakovem domu ob prigrizku in napitkih v sproščenem pogovoru. – F. Kl.

Kako oživiti suhe potoke

Rešitev je v bogatenju podtalnice

Osušeni potoki, kakršen je Mokoš, bodo spet napolnjeni, ko bodo odpravili napake, ki so jih povzročile melioracije

Potok Mokoš je nekaj posebnega. Ima več izvirov v Gederovcih in teče po več strugah skozi vasi Sodišinci, Tišina, Gradišče, Murski Črnci in Bakovci. Skupaj z Doblom naj bi se njegove vode izlivale v reko Muro. Naj bi se! V zadnjih desetletjih je bilo v njem bore malo ali skoraj nič vode, marsikatera struga je zasipana ali zožena. Ljudje ob njem pa so prepričani, da bi ga končno morali očistiti in poglobiti, skratka revitalizirati. Toda kdo?

Jožef Novak, vodja oddelka za porečje reke Mure pri Uradu za upravljanje z vodami Agencije republike Slovenije za okolje, se zaveda problematike izsušenih vodotokov, ki so v preteklosti napajali in bogatili podtalnico ravninskega območja med Goričkim in Muro. Priznava, da je prišlo do drastičnega upada talne vode v obmurskih vaseh, kar je povzročilo suha korita potokov, po regulaciji reke Mure, preusmeritvi in regulaciji Kučnice in Drauchenbacha (potoka, ki teče skozi Radkersburg), obširnih melioracijah ter zaradi

spremenjenih klimatskih razmer. Ker se je pojavilo svetniško vprašanje na seji mestnega sveta v Murski Soboti, kako revitalizirati Mokoš, Jožef Novak odgovarja, da bi bilo treba narediti strokovne podlage, študije in projekte, kako zadržati vodo in bogatiti podtalnico – zaenkrat je ta študija narejena le za 34 km dolg mejni odsek z Avstrijo. Po njegovem naj bi rešitve iz študije uporabili tudi nizvodno (ne omenja, ali je to povezano s hidroelektrarnami, ki jih tako močno želijo graditi Avstrijci in Mariborčani). Ker njegov oddelek prejme zelo malo finančnih sredstev za osnovno vzdrževanje, pa se morajo ubadati v glavnem s problemom, kako poskrbeti za košnjo na nasipih in kanalih.

G. Novak vidi možnost za rešitev te problematike v okviru realizacije projekta vodooskrbe Pomurja ali pri pripravi projekta za natečaj financiranja iz kohezijskih skladov EU.

»Če bo projekt oskrbe z vodo korektno izdelan, se bo pokazalo, da sta danes – kakor tudi v perspektivi (30–50 let) – edina

Nujno je, zadržati vodo iz reke Mure v naši pokrajini, če hočemo oživiti suhe potoke.

zanesljiva vodna vira oskrbe prebivalstva talna voda iz neposredne bližine reke Mure ter prečrpavanje le-te v več tlačnih conah na višje ležeče območje Goriškega, kot je tudi praksa na obmejnem območju v Avstriji.

To pomeni, da bo treba vodo iz reke Mure zadrževati, gorvodno nekeje v bližini Tišine spustiti iz Mure in spuščati v danes suha korita Mokoša, Dobla idr. ter bogatiti danes posušene vodonosne sloje gramoza

na mestnih starih ali novih vodnih črpališčih. Ta proces bogatenja podtalnice in možnost, da bo v Mokošu spet tekla voda, bosta zagotovljena takrat, ko se bo podtalnica spet dvignila dovolj visoko in bo višja, kot je dno

Mokoša. Danes teče po vodotokov voda samo ob topelnju snega oz. obilnem deževju. Je prepričan Jožef Novak, da rebitni regulaciji potokov očividno ne razmišlja, kajti vodotokov ni smiselno poglobljati, če ni sploh ni vode. Vsekakor pa bi morali vsi razmišljati vsaj o osnovnem čiščenju – nekoč so iz čiščenje navlake v potokih in obcestnih jarkih skrbeli vaščani sami, potem je za to skrbeli država plačana firma, danes pa ... nihče.

Vsekakor so Novakova predvidevanja pravilna vsaj v tej smeri, da morajo načrtovatelji lika projekta oskrbe z vodo Pomurju najprej poskrbeti za tehnične rešitve, kako zagotoviti trajni in neoporečni vodni vir za oskrbo vseh vasi, tudi na Goriškem. »Kajti bila bi katastrofa za Pomurje (Goričko), če bi zgradili magistralno cevno vodno in v okviru občine suhe in v bogatenju podtalnice kurdarna omrežja, potem pa bi se v desetih letih pokopalo, da ni dovolj vode oziroma da je ta oporečna,« se pravi daja Novak.

Bernarda B. ...

Hofer

sporoča

Vedno sveža ponudba

Premišljena logistika in kratke dobavne poti zagotavljajo hiter pretok blaga. Dnevne dobave zagotavljajo vedno sveže izdelke. Tako se dragoceni vitamini v hitro pokvarljivi zelenjavi in sadju ohranijo. Tudi drugi artikli, kot npr. mlečni in mesni izdelki ter kruh, so sveži, kot bi prišli direktno s kmetije.

Najnižje cene

Hofer kupuje zgolj pri skrbno izbranih dobaviteljih in to v velikih količinah, kar pomeni nizko nabavno ceno. Premišljena logistika omogoča manj skladiščenja, trgovine so opremljene brez nepotrebnih dodatkov. Vse to znižuje stroške, zato lahko kupci v Hoferjevih poslovalnicah kupujejo po izjemno nizkih cenah.

Najvišja kakovost

Poleg Hoferjevega internega nadzora vse izdelke redno testirajo tudi neodvisni inštituti po najzahtevnejših merilih. Osredotočanje na lastne blagovne znamke pomeni nespremenjene standarde kakovosti, na katere se kupci vedno lahko zanesejo.

Regionalni proizvodi

Hofer najraje kupuje pri izbranih slovenskih proizvajalcih in dobaviteljih. V podjetju Hofer delajo Slovenci za Slovence, ki natančno vedo, kaj je sonarodnjakom pomembno in kaj imajo radi. To ustvarja in ohranja delovna mesta in krepi domače gospodarstvo.

Dvakrat tedensko posebna ponudba

Vsak ponedeljek in vsak četrtek Hofer ponuja premišljen izbor približno 25 izdelkov po posebno ugodnih cenah. Tako lahko Hoferjevi kupci vse leto ugodno kupujejo izdelke za svoja gospodinjstva, od zabavne elektronike, računalnikov, delovnega orodja, tekstila do artiklov za šport in prosti čas ter živil.

NAŠI NOVI DISKONTNI SUPERMARKETI
že decembra
TUDI V SLOVENIJI

www.hofer.si

Deček in čarobni prašek

Nekoč je v vasi ob morju živel deček, ki je bil zelo nesrečen. Prijateljev ni imel, saj sta z očetom živila na zelo samotnem kraju. Dneve je preživel ob morju in nabiral školjke. Ko je nekega dne spet taval naokrog in premišljeval, kako lepo bi bilo imeti prijatelja, s katerim bi se skupaj igral, je naletel na nekaj čudnega ...

Pred dečkom je bila vrečka. V njej je bil zelen prašek. Deček jo je odprl in iz nje se je pokadilo. Dim se je spremenil v črke, črke so se pomešale in nastal je stavek. Glasil se je tako: »To je čarobni prašek. Če ga poješ, lahko potuješ po vsem svetu in lahko se pogovarjaš z živalmi.« Deček se je ustrašil in hkrati razveselil. Takoj je stekel k očetu in mu pokazal prašek. Oče je najprej začudeno pogledal, ko pa je odprl vrečko, mu je vse postalo jasno. Oba sta pojedla prašek in popeljal ju je na neznan otok. Ko sta se sprehajala po otoku, ju je naenkrat napadlo tamkaj živeče plemo. Oba sta se pognala v beg. Plemo ju je hitro dohajalo. Deček in njegov oče sta pritekla do gondole, v kateri je prostor samo za eno osebo. Oče je dečka potisnil v gondolo in mu dal prašek. Oče je pritisnil na gondolo in gondola se je z dečkom odpeljala. Deček je iz gondole opazoval očeta. Ko se je oče pripravil za beg, ga je plemo obkobil in ubilo. Deček je videl, kako so mu ubili očeta, in glasno zajokal. Ni mu bilo več živeti in že se je hotel vreči iz gondole, ko je k njemu priletela ptička in rekla, da se nima smisla vreči iz gondole, saj bo potem on umrl, to pa ne bo oživilo njegovega očeta. Rekla mu je, da bi njegov oče hotel, da živi. Deček je ves objokan sedel nazaj v gondolo in vprašal ptico, kako ve zanj in njegovega očeta. Ptica je rekla: »Preden je umrl, mi je rekel, naj pazim nate.« Gondola je pripeljala na vrh. Ko je deček stopil iz gondole, se je skoraj onesvestil, tako je bil osupel. Pred njim je bilo velikansko velemesto. Ko je deček hotel vprašati ptičko, katero mesto je to, je opazil, da je ni več. Ni se zmenil za to in je odšel v mesto. Tam je bilo veliko trgovin in ljudi. Ko si je rekel, da je videl dovolj, je segel v žep po prašek, da bi ga pojedel in odšel domov, a je ugotovil, da ga ni več. »Kako bom pa zdaj prišel domov?« je dejal deček. Hodil je po mestu v upanju, da bo našel čarobni prašek. Ko je nekaj časa hodil po mestu, se je zaletel v tamkajšnjega prebivalca. Oba sta se prestrašila. Deček ga je vprašal, kako mu je ime. Odgovoril mu je, da ne ve svojega imena, ker so mu starši in vsi sorodniki že umrli. Vzgojile so ga stare občinske dame, je še dodal. Stare dame so ga klicale Potepin, ker se je rad potepal. Deček ga je vprašal: »Kaj so stare občinske dame?« »To so voditeljice občine,« je odgovoril Potepin. Deček pa je njemu opisal svoje življenje in kako se je znašel tu. Potepin mu je rekel, da imajo stare dame tudi neki zeleni prašek, vendar je dobro zavarovan. Deček je predlagal, da ukradeta ta prašek in skupaj odideta v njegov rojstni kraj. Potepin tej ideji ni ugovarjal. Naredila sta načrt za rop, ki sta ga poimenovala rop pravice. Ko je istega dne ura odbila polnoč, sta se odpravila proti občini. Vanjo sta vdrla brez težav. »Še sreča, da poznaš to zgradbo. Tako je velika, da bi se sam izgubil v njej,« je dejal deček. Ko sta prišla do varnostnikov, sta jih uspavala z uspavalnim plinom. Seveda sta oba imela na sebi plinske maske. Ko sta prišla do sobe starih dam, sta videla majhen sef. S sabo sta imela dinamit za razstreljevanje sefa. Potepin je pripravil dinamit in šel pod mizo k dečku. Deček je prižgal vžigalno vrvico in čez nekaj časa je glasno počilo. Oba sta menila, da je to zbudilo celotno mesto. Šla sta iskat vrečko. Našel jo je deček in jo odprl. Tokrat se je iz dima izoblikoval drugačen napis, ki se je glasil tako: »To je čarobni prašek. Če ga poješ, lahko potuješ kamor koli želiš in izpolni ti eno željo.«

Oba sta pojedla prašek in hkrati rekla, da bi rada odšla v dečkovo deželo. Ko sta prispela v dečkovo hišo, si je Potepin zaželel mamo, deček pa očeta. Potepinova mama se je naenkrat znašla pred njim. Enako se je zgodilo z dečkovim očetom. Potepinova mama in dečkov oče sta se poročila, Potepin in deček pa sta postala brata. Tako so vsi srečno živeli do konca svojih dni.

Uroš Heric, 5. razred, OŠ Janka Ribiča Cezanjevci

Gledališka vzgoja pri pouku

Pri slovenščini smo dramatizirali Cesarjeva nova oblačila. Igra je bila pestra in zanimiva. Igralo nas je šest. Eden je bil napovedovalec, dva sta igrala poštna ministra, eden je bil cesar, dva sošolca pa sta se izkazala kot dva sleparja (tkalca). Prinesli smo tudi pripomočke, s katerimi smo popestrili igro. Sošolci in vsi gledalci so z zanimanjem spremljali našo igro in nas nagradili s ploskanjem. Naša učiteljica je bila zadovoljna in nas je fotografirala. Pohvalila je naše delo.

Še si želimo podobnih ur, saj nas takšno delo sprošča in razveseljuje.

Učenci 5. a OŠ I Murska Sobota

Obisk tovarne

V ponedeljek jutraj smo obiskali tovarno Deta v Prosenjakovcih. Pri vходу nas je počakal stric Janko. Peljal nas je skozi tovarno. Pokazal nam je stroje in izdelke, ki jih naredijo iz odpadnega blaga. Videli smo, kako staro blago razrežejo, »počešejo« in naredijo nov izdelek.

Vsakemu je za spomin dal nekaj izdelkov. Potem smo se mu zahvalili in odšli v šolo.

Učenci 3./9 DOŠ Prosenjakovci

Pišite, rišite,
sodelujte:
joze.graj@p-inf.si

V Beogradu

O obisku skupine učencev OŠ Franceta Prešerna Črenšovci smo že poročali. In to so dekleta pred nastopom v centru Sava v Beogradu. Od leve proti desni so Špela, Staša, Maja, Andreja, Klementina, Marija in Blanka.

Misli o jeseni

Ko padajo z drevja listi, pride jesen. In ko pride jesen, je vse drugače. Na poljih ljudje in opravljajo dela.

Damjana Krampač 3. c

Jesen je zelo lepa, vsa rumena. Listje pada z dreves. Pričnejo se trgatve. Doma moramo kuriti, da nam ni mrzlo.

Jasmina Voroh, 3. b

Jeseni se v gozdu življenje spreminja. Živali uberejo vsaka svojo pot. Tudi na poljih se vse spreminja. Kmetje pospravljajo svoje pridelke, tudi sadje se obere.

Zala Peterka, 3. b

Jesen je lep letni čas. Čeprav je najprej malo otožna, se potem nanjo navadimo. Zame je jesen zelo lepa, ker odpade listje in se bliža zima.

Janja Sraka, 3. b

Jesen je hladna. Gozdne živali se pripravljajo na zimsko spanje. Ptice selivke se zbirajo, da bodo odletele na jug. Večnica nabira plodove. Jesen traja tri mesece.

Niki Hui, 3. a

Jesen je moj najljubši letni čas. Jeseni rastejo kostanji in gobe. Tudi listje se obarva. Kmalu bo zima. Medved se pripravlja na zimsko spanje, veverica si nabira hrano.

Dominik Jona, 3. a

Učenci OŠ Beltinci

Roke

Rokam ni nikoli dolgčas; ali se rokujejo, tipajo ali pa božajo.

Včasih so lene in jih prav nič ne razklene. Ko je vroče, so kar gole, če pa zmrzuje, ždijo v rokavicah. Veliko govorijo z gibi in domišljijo, kar naprej po zvezkih drsijo.

Ko pa so zaljubljene, rade objemajo in še kakšno drugo roko za prste držijo.

Za roke je značilno, da kar naprej plešejo, čeprav to ni vedno najbolj pametno. Drugače so roke vedno z gospodarji, ki so za njih pravi carji.

Anamarija Gubič, 6. a, OŠ III Murska Sobota

Delo z živalmi

Prvi dan šole v naravi v domu Lipa (Črmošnjice) je bil zelo zanimiv. Z učiteljico Ireno smo spoznavali živali, ki živijo v tem domu. Spoznali smo želvi Frančka in Frančiko. To sta želvi rdečevratki, ki živita v vodi. Vsi smo ju prijemali in božali. Zanimiv je tudi morski prašček Poldi, ki je zelo prijazen. Imajo še kunca Belka, skakač in paličnjake.

Takšno delo z živalmi je zanimivo in poučno, navaja pa nas na pomen nežnosti in miru v okolju.

Primož Bencak, 4. a, OŠ Bakovci

Če bi imela krila

Zelo bi bila srečna, če bi imela krila. Poletela bi tja do Kanade v Kamloops. Tam živi moja teta Milena. Ker pa je do tja zelo daleč, krila najbrž ne bi vzdržala, zato bi šla rajši v Kanado z letalom. Z veseljem bi poletela tudi v Maroko. Tam bi se naučila plesati, kakor plešejo prave trebušne plesalke. Kupila bi si tudi tančico za spomin. Šla bi tudi še v druge kraje: Španijo, Italijo ... V veliko lepih krajih bi šla, če bi le imela krila!

Sandra Đuran, 5. a, OŠ Razdrto

Atletika Deset kategoriziranih atletov

Sezona 2004/2005 je bila najuspešnejša v zgodovini Atletičnega kluba Pomurje – PDU. Občala se je 13. novembra v Velenju na prvenstvu Slovenije (jesenskem krosu), saj je bila razpisovana s številnimi rekordnimi dosežki. Eden od teh tudi število kategoriziranih športnikov in športnic Slovenije. Status kategoriziranih športnikov in športnic preko klubov in nacionalnih panožnih zvez določa Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez.

Objavljen je nov seznam kategoriziranih športnikov in športnic Slovenije, na katerem je tudi rekordno število 10 članov članic AK Pomurje – P D U. Status sta si četrto leto zapored orila (najboljša in najuspešnejša člana) državna reprezentanta in državna prvaka med mlajšimi mladinci David Horvat (400, 800 m – tretji rezultat absolutni slovenski članski športniki) in Tina Jureš (na 200 m četrto zapored prvakinjo). Tretje leto zapored je status priboril mladinski reprezentant Denis Šmider (podprvak na 400 m) in državni prvak 4 x 300 m Horvat (4 x 100 m v izjemno močni konkurenci starejših mladincev finalistka teka na 100 m – 5. mesto). Prvič so si status kategoriziranih športnikov in športnic z odličnimi nastopi priborili državni prvaki v mlajši mladinski kategoriji Davor Gregorinčič (podprvak v 1000 m, 2000 m, podprvak na 400 m v mlajši mladinski kategoriji).

Milan Jerše

Tiskovna konferenca slovenske namiznoteniške reprezentance

S treningom v Puconcih do večje popularizacije na šolah

Minuli teden je bila na pripravi v Puconcih slovenska namiznoteniška reprezentanca, ki jo je vodil selektor Jože Urh, v njej pa so bili domači igralci Mitja Horvat (Kema Puconci), Bojan Ropo-

že prej opravili v Velenju in Radljah, v dogovoru s klubskimi delavci NTK Kema smo prišli do tega, da bi tukaj organizirali tridnevne priprave, zbrali najboljše igralce namiznega tenisa iz te re-

(z leve) Jože Urh, Biljana Todorovič, Mitja Horvat in Bojan Ropoša. Foto: M. J.

ša (Sobota) in Saša Lasan (LM-KO Lendava) ter igralka Biljana Todorovič. Ves čas so trenirali v telovadnici OŠ Puconci, kjer so imeli eksibicijski nastop, na podoben način pa so namizni tenis promovirali tudi v OŠ Grad.

Na tiskovni konferenci, ki so se je udeležili tudi župan Ludvik Novak, predsednik Športne zveze Puconci Jože Fartek ter Robert Smodiš in Mirko Unger, predstavnik NTK Kema, so podrobneje predstavili program dela celoletnih priprav in tekmovanj ter poglobljene cilje in načrte v novi sezoni.

Mlade navdušiti za igranje namiznega tenisa

»Že nekaj časa sem se spraševal, kaj narediti za večjo popularizacijo namiznega tenisa pri nas. Zato se je porodila ideja, da bi občasno lahko organizirali priprave v določenih krajih. To smo

gije in Ljubljane ter pripravili skupni trening, predvsem z namenom, da se vključijo tudi mladi in perspektivni igralci. Obenem smo imeli propagandni nastop v dveh šolah, kjer ima lokalni klub svoje trenerje in od koder črpajo bodoče igralce. Najpomembnejša naloga reprezentance je igrati čimbolj uspešno na mednarodnem prizorišču, hkrati pa dajemo vse večjo pozornost njeni predstavitvi na lokalni ravni. Naša naloga je, da mladim prikazemo vrhunski del namiznega tenisa in jih pritegnemo za ukvarjanje s tem lepim športom,« je uvodoma poudaril Jože Urh.

Po njegovem je pozitivno, da s fanti igrajo namizni tenis tudi dekleta, ki so prav tako uspešna in enakovredna na treningih. »Zato smo se odločili, da šolarjem prikazemo tak način našega dela. Tudi ha prihodnjih predstavitev

bodo nastopale mešane zasedbe. Ob uspehih vedno nove obveznosti

Biljana Todorovič je letošnja dobitnica bronaste medalje z evropskega ekipnega prvenstva v Nemčiji. »Poleg solidnega žreba smo res vse tri igralke odigrale svoje tekme v najboljši formi. Kljub temu da je v četrtfinalu bila naša nasprotnica reprezentanca Avstrije, okrepljena s kar dvema Kitajkama, pred dvobojem nismo obupale in niso že vnaprej izobesile belo zastavo. Borile smo se po svojih najboljših močeh in dokazale, da se lahko enakovredno kosamo z najboljšimi svetovnimi igralkami namiznega tenisa. Pa čeprav nihče ni verjel, da bomo osvojile medaljo. Ker so bile favoritke Avstrijke, smo zaigrale bolj sproščeno. Ta bronasta medalja je zame vredna zlata. Upoštevajoč razmere, v katerih treniramo me in kakšne pogoje imajo vrhunske reprezentance v Evropi, je treba dati kapo dol pred našimi dekleti. Očitno imajo pri nas namizni tenis za rekreativni šport, premalo pa se zavedajo, da je med najhitrejšimi in najtežjimi športi.«

Mitja Horvat: »Upam, da bom zadržal stalno mesto v slovenski reprezentanci. Take akcije se mi zdijo zelo pozitivne, saj je namizni tenis premalo prisoten na televiziji. Zato so imeli mlajši priljubljenost v živo videti to igro ob našem obisku na šolah. Vsekakor pa bo vrhunec naših tekmovanj aprila prihodnje leto, ko bo svetovno ekipno prvenstvo v Nemčiji. Še prej pa bo januarja v Velenju velik turnir, po konkurenci nastopajočih eden največjih. Zato bomo skušali pred domačim občinstvom pustiti čim boljši vtis.«

Sezona bo vsekakor zelo naporna, zato bo tudi ob nedavnih pripravah reprezentantov v Pomurju v marsičem odvisna forma igralcev. Njihov cilj je, da se na svetovnem prvenstvu uvrstijo med 26. in 30. mestom, s čimer bi ponovili rezultat s prejšnjega prvenstva.

Milan Jerše

Mednarodni šport

Sodelovanje z Madžari

Nedavno je delegacija Športne zveze Lendave, ki jo je vodil predsednik Ivan Koncut, v njem pa sta bila tudi predsednik mednarodne komisije Franc Horvat M. in član te komisije Stefan Utroša, obiskala sedež SZ županije Zala v Zalaegerszegu. Namen obiska je bil dogovor o športnem sodelovanju na višji kakovostni ravni športnikov obeh držav. V Lendavi je namreč sedaj na voljo nova športna telovadnica, kjer so dani pogoji za tovrstno sodelovanje. Delegaciji sta se dogovorili, da naj bi tako v Lendavo kot v Zalaegerszeg skušali privabiti reprezentance v košarki, odbojki, rokometu, badmintonu in judu.

F. H. M.

Atletika

Gregorinčič in Fujs državna prvaka v krosu

Na zaključku atletske tekmovalne sezone 2005, ki je bila v Velenju (prvenstvo Slovenije v krosu – jesenski del), so člani in članice Atletskega kluba Pomurje – PDU z novimi odličnimi nastopi potrdili, da je bila letošnja atletska sezona po rezultatih in tekmovalnih dosežkih najuspešnejša v zgodovini soboškega atletskega kluba.

Na jesenskem delu prvenstva Slovenije v krosu, ki je bilo v organizaciji soboškega atletskega kluba v mesecu marcu 2005 v Murski Soboti, sta z odločnimi nastopoma in po silovitem zaključnem finišu naslova državnega prvaka Slovenije v krosu osvojila v mlajši mladinski kategoriji Davor Gregorinčič in v pionirski kategoriji Matej Fujs. V konkurenci starejših mladincev je bil David Horvat četrty, med člani Endre Gönter osmi, prav tako osmo mesto je osvojila v absolutni pionirski kategoriji mlajša pionirka Urška Martinec. Deveto mesto je med mlajšimi mladinci osvojil Primož Šreš, pionirka Alenka Horvat in Katja Gomboc pa 17. in 19. mesto. Posamični nastopi so šteli tudi za ekipno prvenstvo v krosu. V moški konkurenci so soboški tekmovalci osvojili četrto, v ženski konkurenci pa šesto mesto.

Milan Jerše

Golf

Benko in Bransberger na svetovnem finalu

Audi quattro pokal v golfu poteka od leta 1991 dalje. Ta serija turnirjev je največja in najbolj priljubljena med amaterskimi igralci golfa. Na letošnjem svetovnem finalu na najprestižnejšem igrišču na svetu (Four Seasons Resortu v Troon Northu v Arizoni) sta Slovenijo zastopala slovenska podprvaka Borut Benko in Ernest Bransberger, člana Golf kluba Moravske Toplice. Na finalni turnir sta se uvrstila po šestih kvalifikacijskih turnirjih v Sloveniji, kjer je skupno nastopilo 360 igralcev. Ker pravila določajo, da se lahko amaterski igralci le enkrat udeležijo takšnega turnirja, letošnja zmagovalca (Zupec in Cerar) nista imela pravice nastopa na finalnem turnirju, zato sta Slovenijo zastopala drugouvrščena tekmovalca. Po svetu je bilo letos približno 700 turnirjev, kjer je nastopilo okrog 80.000 amaterskih igralcev. Na svetovnem finalu Audi quattro pokala v Arizoni sta na dvodnevem tekmovanju Benko in Bransberger zasedla 12. mesto, po prvem dnevu pa sta bila 9.

T. G.

Jožetu Vorošu nov podvig ni uspel Usodne so bile težave s kolesom

rekumski monociklist Jože Voroš se je moral spoprijeti z novo situacijo. Doslej je vse svoje podvige uspešno opravil, prvič v svoji karieri pa je moral poraz ob zadnjem podvigu Extremizem, s katerim je želel doseči nov svetovni rekord v enodnevni vožnji.

»Vsej nesreči je tudi nekaj dobrega. Vem, da ne morem nikomur s podiranjem rekordov že dolgočasen, zdaj pa vidijo, da vse vedno ne gladko, kot so si verjetno predstavljali,« je dejal Voroš, sedaj že nekoliko boljše volje. Za njegov podvig, ki ga je poskušal doseči v Gornjih travcih, pa ni kriv sam, čeprav je bil še delno oprazen od napora zaradi vožnje na Grossglockner. »Zato bi moral za doseg rekorda v 24 urah prevoziti 2200 krogov, že v 102. pa mu je razneslo koleso,« je dejal Voroš. Čeprav je znova poskusil z vožnjo, je v 123. krogu ponovno snelo s kolesa tabularno ploščo in vsega je bilo konec, saj je izgubil že nekaj časa oz. 300 krogov (36 km), ki jih v nadaljnji vožnji ni bil uspešen nadomestiti. Razočaranje pred več tisoč gledalcev je bilo veliko, saj se je na pripravi pripravil pol leta, podporo pa mu je zagotavljal veliko pokroviteljev. »Zakaj nisem imel pri sebi več monociklov?« me pogosto sprašujejo. »Ne bi niti smel imeti, saj je bil moj markiran s številnimi težavami in ga ne bi smel zamenjati, vsaj kolesa ne,« je pojasnil Voroš. Ob pomoči lastnega kritičnega humorja in svoje ekipe Gulliver Team pa že napoveduje nov poskus: »Maja ali junija 2006 bom na isti progi ponovno poskušal prevoziti rekord, ki ga ima zaenkrat še vedno Švicar Stefan Gauler.«

Potem ko Jožetu Vorošu ni uspelo postaviti novega rekorda, ga je zajelo veliko razočaranje, obile pa so ga tudi solze.

Voroš pa priznava, da ga je bilo po neuspehu strah tudi nečesa drugega: »Tokrat me veseli, da nisem doživel takih napadov kot prej, ko sem podiral rekorde. Veliko ljudi mi je stalo ob strani. To je bil projekt s kar visokimi finančnimi merili in bal sem se, da se bodo sponzorji obrnili proti meni, ampak do sedaj se to ni zgodilo. Vsi ti, ki so že do zdaj bili poleg, pa bodo lahko brez kakršnegakoli finančnega vložka ponovno sodelovali pri novem poskusu.« Pa še ena dobra stvar je nastala iz neuspelega podviga, namreč zelo kakovostni 12-minutni dokumentarni film, ki ga je posnel in zmontiral Marko Wolf in ki ga bodo verjetno poslali še na več televizijskih postaj. Voroš bo zaradi ponovitve podviga tako imel zelo naporno sezono 2006, saj namerava voziti tudi v več evropskih državah, poleti pa se še enkrat povzpeti na prelaz Vrščič.

T. K., foto: T. K.

Taekwondo

Nina Divjak državna prvakinja

V soboto je v Ljubljani potekalo državno prvenstvo WTF verzije taekwondoja v tehniki – poomsah.

Na prvenstvu je sodeloval tudi murskosoboški WTF Taekwondo klub ORION s tremi člani, ki so se odlično odrezali.

Prvo mesto je zasedla Nina Divjak med pionirkami do 13 let, B-skupina (do rdečega pasu), drugi je bil Mitja Germadnik med člani do 26 let, A-skupina (višje od rdečega pasu), tretji pa Boštjan Balažic v B-skupini mladincev do 18 let.

M. J. Mitja Germadnik, Nina Divjak in Boštjan Balažic

Rokoborba

Šestkrat na najvišji stopnički

V Lenartu je bil turnir v rokoborbi grško-rimskega sloga za dečke in kadete.

Sodelovalo je 45 tekmovalcev iz osmih slovenskih klubov. Iz Murske Sobotice je sodelovalo 7 tekmovalcev. Med njimi so zmagali Sandi Klar (do

38 kg) in Mitja Sečko (do 41 kg) med dečki ter Dominik Vogrinec (do 63 kg) in David Ivanič (do 76 kg) pri kadetih. Drugi je bil Jure Koudila, četrti Miha Halec, šesti pa Leo Fartek.

Prva sta bila tudi Aleš Ivanuš (do 32 kg) in Aljoša Lipovec (do

45 kg), oba iz RD Herkul Križevci pri Ljutomeru.

Klubski kolega Domen Vrbanič je bil tretji, Simon Kocbek in Primož Slana sta bila četrta, Matjaž Majcen, Timi Ivajnsič in Danilo Jesenik pa peti.

M. J.

Odbojka

Beltinci ne popuščajo

V 7. krogu 3. DOL vzhod za moške so odbojkarji Beltinec dosegli pomembno zmago v gosteh. Premagali so namreč drugo moštvo Šoštanja Topolšice s 3 : 1 (18, 20, -21, 21). Na lestvici vodi LIP Poljčane s 13 točkami, Beltinci (12) pa so s tekmo manj na drugem mestu. Ljutomer (8) je peti. V naslednjem krogu bodo Beltinci gostili Mislino, Ljutomerčani pa Fužinar Metal II.

Tudi v 3. DOL vzhod za ženske so odigrali tekme 7. kroga. Ponovno so bile uspešne novinke, igralkе DŠR Murska Sobota, ki so na domačem parketu s 3 : 0 (8, 12, 8) zanesljivo premagale Mežico. Ekipa Sonimexa Radenci pa je s 3 : 0 (22, 24, 21) na gostovanju ugnala Krovstvo-Borovnik. Črna je s 3 : 0 (16, 20, 9) odpravila ŽOK Puconci. Vodi Kajuh Šoštanj (21), 5. DŠR Murska Sobota (12), 7. ŽOK Puconci (9), 9. Sonimex Radenci (7). V soboto ob 19. uri bo v športni dvorani v Radencih pomurski derbi med Sonimexom in DŠR Murska Sobota, Pucončanke pa bodo gostile Dravograd.

M. J.

Košarka

Pokal Radencem

V telovadnici OŠ Sveti Jurij ob Ščavnici je potekal Martinov košarkarski turnir, na katerem so sodelovala štiri pomurska moštva. Izidi: Radenci – PŠK Ljutomer 50 : 47 (Gomboc 16; Domajnko 20), Videm – Isyp Šalovci 27 : 60 (Mlinarič 8; Žakuša 21), Videm – Radenci 29 : 56 (Petrovič 11; Niderl 15), PŠK Ljutomer – Isyp Šalovci 56 : 43 (Domajnko 23; Ficko 12), Radenci – Isyp Šalovci 66 : 50 (Niderl 22; Lukač 18), Videm – PŠK Ljutomer 0 : 2 (na željo domačinov tekma ni bila odigrana).

Končni vrstni red: 1. Radenci 6, 2. PŠK Ljutomer 5, 3. Isyp Šalovci 4 in 4. Videm 2 (-1). Prva tri moštva so prejela pokale, zmagovalc v metanju trojk (nastopilo je 14 igralcev) pa je Tomaž Černjavič (PŠK Ljutomer). Tekmovanje je vzorno organiziralo ŠD Videm.

M. J.

Šah

Mihalčišinu turnir v Diani

V nedeljo je bil v hotelu Diana v Murski Soboti 16. mednarodni turnir v pospešenem šahu, ki ga je organiziralo ŠD Radenska - Pomgrad. Nastopili so 104 šahisti in šahistke iz Slovenije, Hrvaške in Madžarske. Po 9 kolih švicarskega sistema je postal zmagovalc 51-letni slovenski vele mojster Adrian Mihalčišin, ki je zbral 7,5 točke. Toliko jih je imel tudi drugouvrščeni hrvaški mednarodni mojster Ante Šarić.

Mednarodni mojstri Branko Rogulj (Hrvaška), Marko Tratar (Slovenija), Csaba Csiszar (Madžarska) in Darko Devčić (Hrvaška) so dosegli po 7 točk. Po 6,5 točke pa so zbrali Gergo Takacs (Madžarska), Ante Jurković (Hrvaška), domači FIDE mojster Štefan Čigan in Madžar Laszlo Pergel. 18. Boris Kovač in 19. Tomislav Gruškovnjak sta zbrala po 6 točk.

Najboljša šahistka in nižjekategorijca je bila domačinka Maja Hočvar na 31. mestu s 5,5 točke, najboljši mladinec je 28. Tadej Sakelšek (MB), 5,5, najboljši senior pa 20. Karel Čojhter (Polskava), 5,5.

Milan Jerše, foto: N. J.

Šah

Premoč Sobočanov

Drugo moštvo ŠD Radenska - Pomgrad je premočno zmagalo v tekmovalni 2. slovenske članske lige vzhod. V konkurenci 10 moštev so zbrali 38 točk in drugouvrščeno Velenje pustili za sabo kar za 7 točk. Sledijo: Zagorje (30,5), Polskava (29), Bistrica (28,5), Paloma (27,5), Fram (25), Rudar in Muta po 23,5, Ruše (12,5). Tako so se Sobočani uvrstili v 1. državno šahovsko ligo, kar je vsekakor velik uspeh.

V zadnjih dveh kolih, ki so jih odigrali v Velenju, so Sobočani premagali Muto s 6 : 0 (zmagali so Coklin, Gomboc, D. in B. Hari, M. Kovač in Gabor) in Palomo Sladki Vrh s 4 : 2 (zmagi Coklina in B. Harija ter remiji Gomboca, D. Harija, M. Kovača in Gaborja). Hkrati je

Mitja Kovač s 6,5 točke iz 9 partij izpolnil normo za naslov mojstrskega kandidata.

Znova Boris Kovač

Na novembrskem hitropoteznem turnirju ŠD Radenska - Pomgrad je nastopilo 10 šahistov. Zmagal je Boris Kovač, ki je zbral 8 točk. Sledijo: Jože Gruškovnjak (7), Bogdan in Danilo Hari (po 6), Štefan Režonja (5) itd.

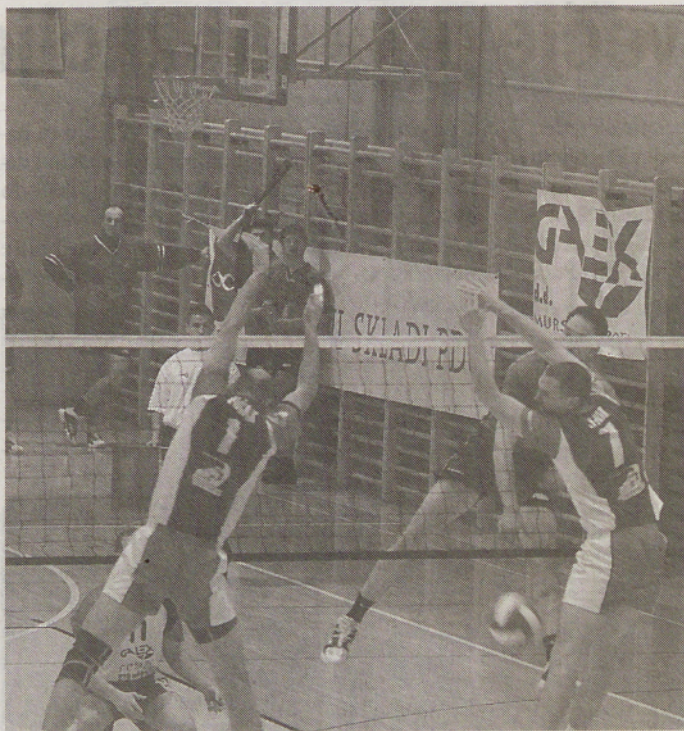
M. J.

Odbojka

Po veliki borbi derbi Mariborčanom

Derbi srečanje 10. kroga v 1. državni odbojkarjski ligi za moške je bilo v soboto zvečer v Murski Soboti. Pomerila sta se vodilni Prevent Gradnje IGM iz Maribora in domače Pomurje Galex Mir. Po visoki prednosti 8 : 3 in 21 : 16 v prvem nizu je kazalo na zanesljivo zmago Sobočanov. Toda ob nekaterih spornih sodniških odločitvah so gostje uspeli izenačiti na 23 : 23 in nato po dvakratni uspešni blokadi mladega Drakserja izkoristili zaključni žogi. Drugi niz je bil povsem v znamenju domačinov, ki so ga predvsem po zaslugi Grege Horvata in Radeta Dačovića dobili s 25 : 15. Po izenačenem začetku v 3. nizu so se Mariborčani odlepili, čemur so botrovali tudi nekatere odločitve sodnice ob mreži Nataše Kamnik iz Kotelj, ki je domačemu kapetanu Novitoviću zaradi negodovanja celo pokazala rumeni karton. Niz se je končal s 25 : 16 v korist gostov. Po veliki borbi so Sobočani dobili 4. niz s 25 : 22. Tako je končna odločitev padla v petem, odločilnem nizu. Ves čas so bili v rahli prednosti Mariborčani, ki so niz dobili s 15 : 13 in s tem dosegli zmago v tem pomembnem srečanju.

Pomurje Galex Mir: Dačović 17, G. Horvat 21, Flisar 2, Panker, Marič 14, Kovačec 1, Čeh 8, Novitović 2, B. Grut, A. Grut 15. P. Horvat (libero). Pri gostih je največ točk dosegel Prlek v dresu Mariborčanov Tomaž Horvat (26), sledita pa Kristan (20) in Milev (17).

Z derbija vodilnih ekip v Murski Soboti. Foto: N. J.

Grega Horvat: »Trener gostov Dragutin Baltić nas je s gostimi menjavami nekoliko zmedel, zato smo naredili preveč napak v končnicah nizov. V odločilnem nizu pa so Mariborčani ves čas vodili za dve ali tri točke, pri čemer so gostje storili manj napak kot mi in zaslužen zmagali. V četrtek (danes, op. p.) zvečer pa igramo povratno četrtfinalno tekmo slovenskega pokala s Prvačino, kjer pričakujemo zanesljivo zmago s 3 : 0 in uvrstitev na finalni turnir.« Prvo tekmo so s 3 :

1 dobili Primorci.

Izidi 10. kroga: Pomurje Galex Mir – Prevent Gradnje IGM 2 : 3, Salonit Anhovo – Fužinar Metal Ravne 3 : 0, Krka – Marchiol Prvačina 3 : 0, Calcit Kamnik – Olimpija 3 : 0.

Prevent	10	9	1	25
Salonit	9	7	2	20
Pomurje	10	7	3	20
Prvačina	10	4	6	13
Kamnik	9	4	5	12
Krka	9	4	5	12
Fužinar	10	2	8	6
Olimpija	9	1	8	6

Milan Jerše

Košarka

Druga zmaga soboških gimnazijcev

V 2. krogu ŠKL so dijaki Gimnazije Murska Sobota v gosteh s 66 : 65 premagali Srednjo gradbeno šolo Maribor. To je druga zaporedna zmaga soboških gimnazijcev, pri katerih je z 22 koši izstopal Nejc Juteršnik, najboljši igralec tekme. Drugi strelci: Marko Kukel (13), Rok Vogrinčič in Robert Govedič po 8, Smiljan Kuhar, 5,

Zdenko Bilič in Bine Barbarič po 4, Janez Kolman 2.

Slabše pa se godi kadetom Radenske Creative Sobote v 1. SKL vzhod (letnik 1989 in mlajši). Od petih tekem so namreč zmagali le enkrat, in sicer proti Ptuj s 93 : 74 (Barbarič in Kukel po 23). Izgubili pa so z ekipami Alpos Kemoplast (85 : 87), Rogaška 98 (77

: 89), Mario Primorac (72 : 91) in Pivovarna Laško (52 : 101). Na šolskem športnem tekmovalstvu SZ Ljutomer v košarki je med starejšimi učenci zmagala OŠ Ivan Cankar Ljutomer, ki je v finalu z 49 : 12 premagala Stročno vas, v tekmi za 3. mesto pa je OŠ Križevci s 17 : 3 ugnala VIZ Veržej. Peta je OŠ Cezanjevi.

Milan Jerše

Namizni tenis

Lendavčani in Pucončani zmagujejo

V 6. krogu 1. SNTL za člane so Lendavčani in Pucončani spet slavili, Sobočani pa so doživeli pričakovan poraz. Lendavčani (brez prvega igralca Šurbka) so v letošnji sezoni prvič izgubili tri partije. Tokrat pa je odlično zaigral Lasan s tremi zmagami, ko ni izgubil niti seta, dve je prispeval Plohl in eno Ignjatovič. Lendavčani se tako zanesljivo nahajajo, na prvem mestu in v naslednjem krogu gostujejo pri Sobočanih.

Pucončani gostom iz Križ niso prepustili niti ene partije, ker sta njihovega najboljšega igralca Jazbeca premagala tako Stojanovič kot Unger, Horvat pa je izgubil le set proti Jazbiču. Zanesljivo držijo četrto mesto in v naslednjem krogu gostujejo v Velenju. Sobočani na gostovanju v Mariboru niso imeli nobenih možnosti, ker so tudi igrali slabo. Ko so domači povedli s 4 : 0, so zamenjali Škafarja z rezervnim igralcem Črepnjakom, ki ga je premagal Ropoša in to je bila tudi edina zmaga za Sobočane.

LM-KO Lendava – Tempo 6 : 3 (Ignjatovič – Nišavič 3 : 1, Lasan – Bojanič 3 : 0, Plohl – Slatinšek 0 : 3, Lasan – Nišavič 3 : 0, Ignjatovič – Slatinšek 1 : 3, Plohl – Bojanič 3 : 2, Ignjatovič/Plohl –

Slatinšek/Nišavič 1 : 3, Lasan – Slatinšek 3 : 0, Plohl – Nišavič 3 : 0); **Kema Puconci** – Križe 6 : 0 (Unger – Mrak 3 : 0, Horvat – Jazbič 3 : 1, Stojanovič – Jazbec 3 : 2, Horvat – Mrak 3 : 0, Unger – Jazbec 3 : 1, Stojanovič – Jazbič 3 : 0); Maribor Finea – **Sobota** 6 : 1 (Škafar – Kocuvan 3 : 1, Komac – Koščak 3 : 0, Zafostnik – Ropoša 3 : 2, Komac – Kocuvan 3 : 0, Črepnjak – Ropoša 0 : 3, Zafostnik – Koščak 3 : 1).

Brez boljših uvrstitev

Na 13. mednarodnem spomladanskem memorialu Tove Stipančiča v Zagrebu je nastopilo 350 igralcev in igralk iz 7 držav, med njimi tudi igralci Sobote in Keme. V močni konkurenci sta najboljšo uvrstitev pri mladincih dosegla Tim Fridrih in Tomaž Roudi (med osmerico), Dominik Škraban pa med 16. Pri kadetih je to uspelo Janu Žibratu in Gregi Neratu ter pri mlajših kadetinjah Uli Vukan.

Sobota in Kema na DP

Na kvalifikacijskem turnirju za ekipno DP kadetov v Ljubljani so Sobočani (Jan Žibrat, Grega Nerat, Tadej Kokol) premagali Kajuh, Ptuj, Vesno in Krko, vse s 4 : 0, in osvojili prvo mesto. Pucončani (Tomaž Pelcar, Gorazd Horvat,

Patrik Sukič, Jernej Barbarič) so v Preserju premagali Merkur, Logatec in Jesenice s 4 : 1 ter Preserje s 4 : 0 in osvojili prvo mesto.

M. U.

Namizni tenis

Uspešni Kemini veterani

Rezultati 1. kroga rekreativne lige SZ Puconci: Kema veterani – Bakovci 10 : 0, Animus Markišavci – Jelenov hran 4 : 6, Zenkovci – Rekreativci 6 : 4, Breza – Sebeborci 4 : 6, Diana prosta.

M. J.

Badminton

Sekereš četrti

Na 2. pozivnem turnirju skupine B v Lendavi je med 14 tekmovalci zmagal Dušan Skerbiš (TOM Mirna), Lendavčan Bojan Sekereš je bil četrti. Peto do osmo mesto sta si delila Rok Činč in Simon K.

Odbojka

Pokalni zaostanek

V 1. četrtfinalni tekmi slovenskega pokala je Pomurje Galex Mir na gostovanju pri ekipi Marchiol Prvačina izgubilo z 1 : 3 (21, -16, -20, -22). Povratna tekma v Murski Soboti bo drevi. Drugi izidi: Salonit Anhovo – Autocommerce 3 : 0, Logatec – Krka 2 : 3, Prevent Gradnje IGM – Calcit Kamnik 3 : 0.

M. J.

Košarka

Tesen poraz

V 7. krogu 1. B slovenske lige so košarkarji Radenske Creative Sobote na gostovanju v Novi Gorici doživeli tesen poraz 27 : 75 (52 : 66, 41 : 45, 22 : 28). Strelci: Dominko 19, Šuran 18, Karlo 15, Želj 12, Majc in T. Novak po 4, A. Novak 2.

Vrstni red: Nova Gorica 14, Triglav in Hopsi Polzele po 13, Rudar Trbovlje in Parkelj Bežigrad po 12, GD Hrasina in Union Olimpija ml. po 10, Radenska Creative Sobota, Blex Safcol, Gradišče Cerknica in Kolpa Črnomelj po 9, Litija (4) Celjski KK (-1) in Portorož po 8.

Tenis

Povedla 13 M in Casino MB

V TC Radenci so se tudi nulo soboto zvrstile tekme v pomursko-štajerski zimski niški ligi.

V 1. ligi je favorizirana ekipa 13 M z minimalnim izidom 2 : 1 premagala Relax (Kumer-Tkalčec 9 : 6). Forming pa je po izenačenem dvoboju priznati premoč Casina iz Maribora (P. Starčič – Kuhar 6 : 3).

V modri skupini 2. lige je kontrol ugnal Krovstvo Rakovci : 1 (Kramar – Pozderce 9 : 3). derbiju vodilnih ekip pa je boljši AMM MB, ki je z 2 : 1 premagal LO-KO (Lazič – Stubeč 9 : 0).

Falke Rebel je brez izgub bil tekmo proti mladi ekipi Radenci, Zavarovalnica Triglav pa je izgubila proti ekipi Vojmi (Starha – T. Žnuderl 4 : 1), ki prav tako ne skriva ambicij za prvo mesto v predtekmovalstvu.

V rdeči skupini sta bili sam dve srečanja. Inžineri so gladko s 3 : 0 premagali RAL 68 (Mikič – Benkovič 9 : 3), pa z 2 : 1 Maraton treh srbcev, Žnuderl – Babič 3 : 9). Tekmo nadaljuje v soboto.

M. J.

Mali nogomet Polom Pomurcev

Izidi 6. kroga v 2. slovenski ligi: Živex Loka – Marinci Veščica 10 : 0 (4 : 0), Slovenske gorice – Martinišče Codex 12 : 8 (6 : 4), Bioterme Mala Nedelja – Cerkljenjak G. Anton 3 : 7 (2 : 3), Hrastnik – Napoli Intelsat Pernica 1 : 6 (0 : 3), Miklavž – Benedikt 12 : 13 (5 : 5).

Vrstni red: Živex Loka, Pernica in Miklavž po 15, Marinci Veščica in Sl. gorice po 9, Cerkljenjak in Benedikt po 7, Bioterme Mala Nedelja in Hrastnik po 4, Martinišče 3.

Pari 7. kroga: Benedikt – Bioterme Mala Nedelja, Cerkljenjak G. Anton – Sl. gorice, Marinci Veščica – Miklavž, Martinišče Codex – Hrastnik, Pernica – Živex Loka.

N. Š.

Nogomet - OŠ III in OŠ Bogojina naprej

Na medobčinskem prvenstvu učenk osnovnih šol v nogometu so zmagale nogometašice OŠ III M. Sobota pred OŠ Bogojina, OŠ Beltinci in OŠ B. Kovci. Na regijsko prvenstvo sta se uvrstili OŠ III M. Sobota in OŠ Bogojina.

M. S.

Judo - Pet zmag za Lendavčane

V Zagrebu je potekal mednarodni turnir za mlajše starostne kategorije. Sodelovalo je 320 tekmovalcev in tekmovalk iz 29 klubov BiH, Hrvaške in Slovenije. Predstavniki JK Lendava so se odlično odrezali in osvojili kar pet prvih mest. To je uspelo na desku Lovru Kočili (46 kg), letoma Andreju Pohajdi (55 kg) in Janu Kočili (66 kg) ter mladincema Tadeju Časarju (90 kg) in Blažu Mlinariču (nad 90 kg). Drugi je bil Denis Adanič, tretji Darko Nemec, peti pa Filip Vučina.

F. B.

Badminton - Prednjači OŠ Križevci

Športna zveza in Agencija za šport Ljutomer sta pripravila šolsko športno tekmovanje za leto 2005/2006. Pri mlajših kategorijah (letnik 1993) je zmaga Martin Stajanko, ki je v finalu z 21 : 19 premagal Mateja Čaha (oba OŠ Križevci). V tekmi za 3. mesto je David Novak (oba OŠ Križevci). Pri mlajših kategorijah (letnik 1993) pa je bila najuspešnejša Sabina Golob, ki je v finalu s 15 : 13 odpravila Vaneso Srša (obe OŠ Križevci). V dvoboju za 3. mesto je Sanja Nemec (OŠ Križevci) s 15 : 13 premagala Belci (OŠ Stročja vas).

Pri starejših učenkah (letnik 1991) je slavila Laura Žigert, ki je bila v odločilnem spopadu s 15 : 12 uspešnejša od Anice Jurec. Tretja je bila Martina Šajko (vse OŠ Križevci). S te kate prihaja tudi zmagovalca pri mlajših učencih (letnik 1991) Blaž Mikl, ki je z 21 : 12 premagal sošolca Sebastjana Čaha. Tretji je bil Bojan Contala (OŠ Križevci), četrti pa Šiško Jurec (OŠ Stročja vas).

Milan Jerše

Nogomet

Drava – Nafta 3 : 2

Mestni stadion na Ptuj, 700 gledalcev, sodnik Drago Kos (Prevalje), strelci: 1 : 0 Chietti (27), 2 : 0 Trenevski (45, 11 m), 2 : 1 Ristič (54), 3 : 1 Chietti (63), 3 : 2 Zore (83).

Rdeči karton: Zemljč (91).

Drava: Dabanovič, Lunder, Miljatovič, Zajc, Gorinšek, Emeršič, Čeh (Drevenšek), Kelenc, Chietti, Štromajer (Kronaveter), Trenevski (Tisnikar).

Nafta: Luk, Dominko, Sklepič, Bukovec, Zemljč, Celcar (Suljič), Srša, Zore, Ristič, Vogrinčič, Gerencar (Matjašec).

Lendavčani so slabo začeli srečanje v sosedskem derbiju prvenstva z Dravo na Ptuj, saj je Celcar že v 4. minuti igral z roko znotraj kazenskega prostora. Sreča, da je bil izvajalec najstrožje kazni Čeh nenatančen in je njegov strel končal mimo desne vratnice Lukovih vrat. V prvem delu so bili

gostitelji boljši in so dosegli dva zadetka za mirno vodstvo. Prvi zadenek je padel po napaki Celcarja in Luka. Oba sta bila neodločna, kar je izkoristil Italijan Chietti in žogo čez Luka poslal v prazno mrežo. Drugi zadenek so igralci Drave dosegli po prestrogo dosojeni enajstmetrovki, ki jo je uspešno izvedel Trenevski.

V drugem delu je po zamenjavi Celcarja moštvo Nafta zaigralo bolje in je po lepem zadetku Rističa s kakih 30 metrov izid znižalo. Toda gostitelji so po grobi napaki vratarja Luka, ki je strel Kronaveterja odbil le do Chietija, povišali rezultat. Najlepši gol pa je v 83. minuti dosegel Zore. Predložek Dominka z desne strani je z glavo s kakih 8 metrov žogo pospremil v Dabanovičevo mrežo. Pri tem se je vratar Ptujčanov poškodoval in je moral zapustiti igrišče. Med vratnice je sto-

V 18. krogu 1. SNL so igrali: Drava – Nafta 3 : 2 (2 : 0), Bela krajina – Anet Koper 1 : 3 (1 : 0), Domžale – Maribor PL 2 : 1 (1 : 1), CMC Publikum – Primorje 2 : 0 (0 : 0), Hit Gorica – Rudar 0 : 0.

Domžale	17	10	6	1	42	12	36
Gorica	17	9	5	3	31	15	32
Nafta	17	9	1	7	25	20	28
Primorje	17	8	2	7	29	23	26
Maribor	17	7	5	5	24	19	26
Drava	17	7	3	7	19	23	24
Publikum	17	7	2	8	20	25	23
Koper	17	5	3	9	21	29	18
B. krajina	17	4	6	7	17	29	18
Rudar	17	1	3	13	9	42	6

Pari 19. kroga: Drava – Rudar, Domžale – Nafta, Koper – Primorje, Gorica – Bela krajina, Publikum – Maribor. Tekme preloženega 17. kroga, med njimi Nafta – Gorica, bodo 30. novembra.

pil igralec Zajc. Sledila je razburljiva končnica. V 90. minuti je eden od igralcev Drave v svojem kazenskem prostoru igral z roko, vendar je piščalka sodnika Kosa ostala nema. Na splošno je bilo sojenje čudno. Po prigovarjanju je bil že po končani tekmi izključen igralec Nafta Zemljč.

Franc Horvat M.

Zverova. Senožeti - Vode pa so s 3 : 1 (0 : 0) premagali Kamen Jerič.

Pari 11. (zadnjega jesenskega) kroga: Pomurje Davidov hram – Senožeti - Vode, Slovenj Gradec – Slovan, Kamen Jerič – Krka.

Krka	10	8	2	0	35	4	26
Pomurje	10	8	1	1	48	8	25
Slovan	10	4	1	5	17	29	13
Senožeti	10	3	0	7	10	29	9
Jerič	10	2	2	6	8	25	8
S. Gradec	10	1	2	7	9	32	5

M. J.

Nogomet

Mura 05 – CMC Publikum 1 : 0

Tretjeligaško moštvo Mure 05 je v Fazaneriji na prijateljski tekmi nepričakovano premagalo prvoligaša iz Celja. Edini zadenek je že v 9. minuti dosegel Rok Buzeti, ki je s projektilom s približno 22 metrov dosegel pravi evrogol. Muraši bi lahko izid še povišali, a so bili v zaključku akcij pre malo zbrani. Kot zanimivost omenjamo, da je Denis Žilavec po vrnitvi iz Belorusije kot gost domače ekipe po daljšem času zopet zaigral v črno-belem dresu. Pred 100 gledalci je sodil Andrej Tratnjek (MS).

M. J.

Mladinski nogomet

Končan jesenski del

15. krog 1. SML: Železničar MB – Mura 05 3 : 0 (1 : 0). Vodi Triglav (34), 14. Mura 05 (5).

15. krog 1. SKL: Železničar MB – Mura 05 3 : 0 (1 : 0). Vodi Maribor (41), 14. Mura 05 (4).

15. krog U-14 vzhod: Nafta – Miklavž 7 : 0 (3 : 0), Arcont Radgona – Železničar MB 2 : 1 (1 : 0), Mura 05 – Drava Ptuj 0 : 1 (0 : 0). Vodi M. šampion (43), 7. Mura 05 (19), 12. Arcont (13), 13. Nafta (12).

M. J.

Dvoranski nogomet

Primera dvakrat druga

Mladi upi U-10 NŠ Primera so se udeležili tradicionalnega mednarodnega turnirja v Kormendu in dosegli izjemen uspeh, saj so klonili šele v finalu. NK Nafta je bil peti. Sodelovalo je 8 moštev iz Avstrije, Hrvaške, Madžarske in Slovenije, razporejenih v dve skupini.

Izidi: ZTE – Primera 1 : 2, Nafta – Somogy 0 : 0, Kormend – Nafta 2 : 1, Primera – Medžimurje 1 : 0, Sarvar – Nafta 3 : 1, Monošter – Primera 1 : 3. Finale: Primera – Sarvar 0 : 3, tekma za 5. mesto: Nafta – Medžimurje 2 : 1.

Odlično so se odrezali tudi igralci U-12 Primere iz Lendave, ki so izgubili šele v finalu z močno ekipo prvoligaša Medžimurje z 0 : 2. Lendavska Nafta je bila peta. Izidi predtekmovanja: Somogy – Primera 1 : 4, Primera – Kek Sunik ULC 2 : 1, ZTE – Nafta 3 : 0, Nafta – Monošter 2 : 0, Primera – VEP 2 : 0, Sarvar – Nafta 0 : 0, Medžimurje – Nafta 1 : 0, Gnas – Primera 0 : 1. Mlade nogometaše Primere sta vodila trenerja Boris Radoš in Jože Vori.

F. H. M.

Šah

Lendavčani peti

Končano je tudi prvenstvo v 3. slovenski ligi vzhod. Končni zmagovalci so Brežice pred Slovenskimi Konjicami (oboje po 36 točk, odločile so meč točke) in Ptujem, 34,5. ŠD Lendava je peto (30), ŠD Gornja Radgona (26) pa 14.

Izidi Pomurcev, 7. kolo: Lendava – Slov. Konjice 2,5 : 3,5 (zmagala sta Žalig in Lonec, remiziral pa Radovan), Ponikva – G. Radgona 2 : 4 (zmagali so Mastinšek, Koračin, Zver in Manič); 8. kolo: Lendava – Griže 3 : 3 (zmage Huzjana, Lonca in Žaliga), G. Radgona – Urban 2,5 : 3,5 (zmagal Koračin, remizirali Štelcer, Zver in Manič); 9. kolo: Lendava – Impol 3 : 3 (remizirali so Lonec, Žalig, Huzjan, Varga, Radovan in V. Baša), Radlje ob Dravi – G. Radgona 2 : 4 (zmage Puntigama, Zvera in Maniča, remizirala Mastinšek in Koračin).

Uspešnejši soboški upokojeenci

Na tradicionalnem srečanju upokojeencev Monoštra in Murske Sobote, ki je bilo na Madžarskem, so bili uspešnejši Sobočani. V dvokrožnem dvoboju na 4 deskah so zmagali s 5 : 3. Po dvakrat sta zmagala Štefan Režonja in Božidar Bolčič, enkrat pa Jože Glavač.

M. J.

Kegljanje

Visok poraz Radenske

V 8. krogu 1. A slovenske lige za moške je Radenska z 1 : 7 (3199 : 3278) izgubila v Litiji. Edino zmago je dosegel Kovačič (593). Vodi mariborski Konstruktor s 13 točkami pred Konjicami (10), Radenska (6) pa je deveta. V naslednjem krogu se bo doma pomerila z Ljubljano Slovanom.

Tudi kegljačice Radenske so v 8. krogu 1. B slovenske lige klonile, in sicer 2 : 6 (2969 : 3129) proti Ljubelju v gosteh, čeprav je Divjakova (552) dosegla najboljši rezultat v gosteh, zmagala pa je še Štiberčeva (516). Znatno boljše pa so se odrezali člani druge moške ekipe Radenske, ki so v 8. krogu 3. slovenske lige vzhod z 8 : 0 (3389 : 3175) doma premagali Krško. Zmagali so: Pohovnikar (581) z najboljšim rezultatom kroga, Šalamun (557), Gjergyek (566), Pirc (572), Lesjak (544) in Marinič (569). Vodi Žalec Petrol (12) pred Radensko II (10), ki bo v naslednjem krogu gostovala pri Impolu.

Tudi člani KK Nafta Lendava so iztržili le polovičen izkupiček. Izkazale so članice, ki so v 6. kolu 2. slovenske lige vzhod gostile vodilno ekipo Impol iz Slovenske Bistrice in jo premagale kar s 7 : 1 (3111 : 2937). Za Nafto so zmagale: Varga (513), Stanič (511), Utroša (521), Gomzi (532) in Sapač (543). Lendavčanke imajo 4 zmage in 2 poraza.

Drugo moštvo mariborskega Konstruktorja pa je bilo premočno za člane, ki so izgubili z 2 : 6 (3214 : 3272). Zmagala sta Šimon (557) in Magyar (552).

Milan Jerše, Franc Bobovec

Tudi Slovanovka Anica Korpič (z žogo) ni bila kos Pomurkam. Foto: N. J.

Hokej

Triglav drugi na Hrvaškem

Na dvodnevem mednarodnem turnirju v dvoranskem hokeju v Zelini na Hrvaškem so izjemen uspeh dosegli hokejisti Triglava iz Predanovec, ki so med 10 ekipami iz Poljske, Hrvaške in Slovenije zasedli drugo mesto. Rezultati: Triglav – Concordia 2 : 1 (Se-

ver, Sukič), Triglav – Mladost 1 : 0 (Bukvič), Triglav – Zelina 8 : 2 (T. Škrilec, D. Škrilec in Černel po 2, Sever, Sukič), polfinale: Triglav – Jedinstvo 1 : 5 (Grah), Triglav – Zelfiffa A 2 : 2 (Škrilec, D. Sever), finale: Triglav – Jedinstvo 2 : 3 (Škrilec, T. Sukič). Posebna žirija

je za najboljšega vratarja izbrala Gorana Kokaša (Triglav). V Zelini so nastopile tudi hokejistke Triglava in zasedle tretje mesto. Rezultati: Triglav – Zrinjevac B 2 : 1 (Klemenčič, Gomboc), Triglav – Zrinjevac A 1 : 8 (Gomboc) in Triglav – Zelina 0 : 1.

T. G.

Karate

Bogata bera mladih

V Senčurju pri Kranju je potekala zadnja tekma za slovenski pokal, na kateri je nastopilo 255 tekmovalcev iz 30 klubov. Zmagali so Sobočani Silvija Rajnar, Nina Kovač, Blaž Lebar, Sara Pavel in Suzana Zekovič ter ekipno najmlajši in malčice. Drugi so bili Daša Flisar, Lara Žabkar, st. dečki in st. deklice, tretji pa Sebastijan Koltaji, Jan Bernjak, Karolina Sočič, Barbara Senčar, Grega Benko, Tina Novak, Jasmina Hajdinjak, Zoran Lepoša, Kaja Casar, Daša Flisar, ml. deklice in malčki.

Prvi so bili tudi Luka Prelog

(Ljutomer), Dejan Halec (G. Radgona), Aleš Mir in Filip Španbauer, druga pa Jan Jurkovič in Stanko Klemenčič (vsi Radenci). V skupnem točkovanju je Luka Prelog osvojil prvo mesto med ml. kadeti, Nina Kovač (MS) pa je bila druga med malčicami. Člani Karate kluba Radenci so se udeležili tudi mednarodnega pokalnega tekmovanja v Štrigovi, kjer je nastopilo 193 tekmovalcev iz 19 klubov. Tretji so bili Marko Tkaučič, Simon Klemenčič in Rok Pelcl.

V Hajdini pri Ptuj pa je bilo 1. kolo osnovnošolske lige v katah

Milan Jerše

motorna vozila

KARAMBOLIRANO VOZILO kupim, prodam pa rezervne dele za avte. Tel.: 040 256 963. m23453

SEAT CORDOBO, 1,4 GLX, letnik 1994, december, prevoženih 134.000 km, kovinsko sive barve, prodamo. Tel.: 031 543 365. m23938

BMW 318 i, letnik 1993, črn, s klimo, ABS, ugodno prodam. Tel.: 041 736 500. m23999

živali

SVINJO ZA ZAKOL, domače reje, 110 kg težko, prodam. Tel.: 572 15 37. m23896

NESNICE, RJAVE, cepljene, mesec pred nestnostjo, 600 sit, prodam. Dostava na dom. Tel.: 792 35 71. m23968

TELETA za nadaljnjo rejo prodam. Tel.: 041 820 889. m23972

posesti

V MURSKI SOBOTI ODDAMO V NAJEM komfortno enoinpolsobno stanovanje Z VSEMI PRIKLJUČKI. Tel.: 040 356 046, 01 437 55 25 ali 031 283 656. m23911

HIŠO s sadovnjakom, 53 arov, v Gaberju, prodam. Tel.: 554 90 30 ali 031 215 544. m23959

STANOVANJE V MURSKI SOBOTI ali v okolici vzamem v najem. Tel.: 040 426 978. m23998

V MURSKI SOBOTI - TUROPOLJE prodam starejšo hišo na 10-arski parceli s sadovnjakom. Tel.: 02 523 10 00. m23965

ENOSOBNO STANOVANJE V MURSKI SOBOTI VZAMEM V NAJEM. Tel.: 041 870 265. m23976

GRADBENO PARCELO V VERŽEJU, 13 a, z gradbenim materialom, na lepi lokaciji, prodam. Tel.: 041 423 093. m23905

kmetijska mehanizacija

KUPUO TRAKTOR, IMT, URSUS, ZETOR, TORPEDO. Najboljše plačilo. Tel.: 041 579 539. m23929

TRAKTOR, prekucno prikolico, dvosno in ostalo kmetijsko mehanizacijo prodajo. Tel.: 031 888 040. m23973

OD LASTNIKA KUPIJO NAKLADALNIK GNOJA HU 4, pakja SIP in trosilnik hlevskega gnoja. Tel.: 041 967 637. m23980

PREDSETVENIK, 2,20 m, sejalnico za pšenico, starejši letnik, sejalnico za umetno gnojilo, 12-colni plug Olt, visoki klrens, živinsko prikolico, dolžine 3 m, prodam. Tel.: 031 882 960. m23977

REPOREZNICO z elektromotorjem prodam. Tel.: 548 10 73. m23979

DVOREDNI OBIRALEC KORUZE ZMAJ in tribrazdni obračalni plug prodajo. Tel.: 031 258 543. m23982

TRAKTOR LAMBORGINI 103 KS in avto Mercedes 190 D prodam. Tel.: 031 301 824. m23983

VILE ZA OKROGLE BALE IN DESKO ZA SNEG prodam. Tel.: 041 596 234. m23985

PODRAHLJAČ (Gruber) širine 1,70 m s 7 zobmi z valjem in sejalnico (za 60 do 80 KM) prodajo. Tel.: 041 543 684. m23989

SAME EXPLORER 80, letnik 1989 in ZETOR 72 45, letnik 1993, oba 4 x 4, prodam. Tel.: 041 520 188. m23991

VSO KMETIJSKO MECHANIZACIJO prodamo. Ceno določa kupec. Tel.: 558 82 79. m23995

CISTERNO ZA GNOJEVKO, trosilec hlevskega gnoja, preostalo kmetijsko mehanizacijo, kupim. Plačilo takoj. Tel.: 040 676 557.

KUPIMO VSE VRSTE TRAKTORJEV, dobro plačilo. Tel.: 041 282 110. m23996

kmetijski pridelki

KROMPIR ZA OZIMNICO in za krmo prodajo. Tel.: 031 248 613. m23970

razno

KLETKE ZA PERUTNINO, brezplačna dostava na dom. Anton Rajgelj, s. p., Kropana 2a, tel.: 041 642 184. m23858

KOTEL za žganjekuho, 100-litrski, nov, prodam. Tel.: 522 11 63. m23957

ELEKTROMOTOR, 5 KW, in kmečki voz z gumijastimi kolesi, prodam. Tel.: 031 571 010. m23966

PLASTENJAK 8 X 30 m v kompletu, 4 m pa po delih, prodam. Tel.: 576 15 34. m23971

HLODOVINO ALI RASTOČA DREVESA HRASTA, ČEŠNJE IN AKACIJE ter vsega sadnega drevja kupim. Tel.: 546 14 38, 041 539 202. m23974

KLETKE! Akcijska cena 15.000 SIT. Naročila sprejemajo po tel.: 582 14 01. m23975

GARAŽO v pritličju Tripleksa v ulici Staneta Rozmana v M. Soboti oddam. Tel.: 031 407 766. m23992

delo

Mednarodno podjetje RM v avstrijski Radgoni (blizu slovenske meje) išče za stalno zaposlitev: CNC STRUGARJE IN CNC REZKALCE, delavce na stiskalnici za globoki vlek, varilce MIG, MAG in Wig. Poleg splošnih pogojev in delovnih izkušenj je potrebno pod 1. in 2. točko samostojno programiranje Siemens 840 D, Haas, Emcoturn, pod 3. izkušnje in samostojno nastavljanje orodij, pod 4. certifikat o varilstvu oz. potrdilo o delovnih izkušnjah. Informacije na sedežu podjetja Radkersburger Metallwarenfabrik, Stadtgrabenstrasse 11, A-8490 Bad Radkersburg, tel.: 0043 347 622 740 ali office@radkersburger.at m23955

srečanja

Si v dolgih zimskih večerih želite lepe besede in stisk tople dlani? Pridite v »Zdravilni dotik« in želja se vam bo izpolnila. Posredovalnica v »Zdravilnem dotiku« Majda Šiftar, s. p., Gederovska 14 Čermelavci, tel.: 521 14 28, 041 285 615. m23994

storitve

KREDITI NA POLOŽNICE! Tel.: 02 320 48 30 ali GSM 041 539 663. Share, d. o. o., Tržaška cesta 65, Maribor. m23643

ODPRAVA BOLEČIN NA HRBTENICI, V ROKAH IN NOGAH v »Zdravilnem dotiku«, Majda Šiftar, s. p., Gederovska 14 Čermelavci, tel.: 521 14 28. m23993

Žarni zid in mrliška vežica v Murski Soboti

Po 152 letih vendarle dostojen poslovilni objekt

Temeljni kamen položen pod okroglim poslovilnim prostorom, ki bo namenjen poslovilnim obredom

Listino, ki so jo vgradili v temeljni kamen nove mrliške vežice na soboškem pokopališču, so podpisali Iztok Zrinski kot projektant (REMO - Zrinski in drugi), Jožef Gomboc kot glavni izvajalec (Gomboc gradbeni inženiring), Tihor Čarni kot izvajalec nadzora (GRADING Čarni in drugi), Jože Šabjan v imenu upravljalca (Komunala) in župan Anton Štihec v imenu investitorja, to je mestne občine Murska Sobota.

V petek, 18. novembra, sta na soboškem pokopališču potekali kar dve slovesnosti. Najprej so

Blagoslovitev žarnega zidu sta opravila katoliški in evangeličanski duhovnik, Martin Horvat in Igor Vukan

stjo blagoslovili tudi novi žarni zid, ki je bil zgrajen v letošnjem letu in je stal okrog 30 milijonov tolarjev. Podoben zid bo v nadaljevanju zgrajen tudi na južni meji pokopališča. Bernarda B. Peček

položili temeljni kamen za gradnjo nove mrliške vežice, ki bo po večletnih pripravah vendarle zgrajena in bo s šestimi mrliški-

mi vežicami in poslovilnim prostorom omogočala dostojno slovo od umrlih Sobočanov. V nadaljevanju so z manjšo slovesno-

Le srce in duša ve, kako boli, ko več te ni.

ZAHVALA

V 75. letu nas je zapustil dragi mož, oče, dedek, tast, brat, stric in sorodnik

Ludvik Šavel

Rožno naselje 18
iz Murske Sobotice

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, darovali sveče, za svete maše, vence in denarne prispevke.

Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in odigrano Tišino.

Žalujoci: žena Anica, hčerka Zlatka z družino in sin Vlado s sinom Allanom ter sestra Etelka z družino

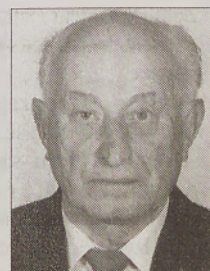
Mnogo prezgodaj nas je v 33. letu zapustil naš dragi

Samo Bačvić

iz Murske Sobotice

Od njega smo se poslovili v sredo, 9. novembra, ob 10. uri na soboškem pokopališču v ožjem družinskem krogu.

Žalujoci vsi njegovi

Spomini so edini cvet, ki ne ovne ...

V SPOMIN

19. novembra je minilo leto dni od takrat, ko nas je zapustil naš dragi

Ludvik Merklin

iz Murske Sobotice

Iskrena hvala vsem, ki se ga z lepo mislijo spominjate.

Vsi njegovi

Skozi vse življenje svoje boriti si se znala a v tistem jesenskem jutru utrujena in nemočna od bolezn si za vedno nam zaspala.

ZAHVALA

V 47. letu nas je po kratki in težki bolezni zapustila draga žena, mama, hčerka, sestra, snaha in sorodnica

Milena Špur

roj. Makovec
iz Satahovec 52

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeno zadnji poti, nam pa izrekli ustno in pisno sožalje, darovali cvetje, sveče, za svete maše in v druge dobrotelne namene.

Iskrena hvala g. maestru za opravljen pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikom za ganljive besede slovesa ob odprtem grobu.

Hvala tudi zdravstvenemu osebju pljučnega in urološkega oddelka bolnišnice v Rakičanu za vso pomoč in nego, patronažni službi in pogrebništvu Banfi.

Žalujoci vsi tvoji najdražji

Nagrobni spomeniki, tlaki, stopnice, okenske police, kamnite mize, pulli, vaze in drugi izdelki iz granita in marmorja
Tel.: 02 542 10 24, faks: 02 542 20 24, GSM: 031 876 949
KEB - kamnoseštvo Erjavec, Marjan Erjavec, s. p.,
Ribiška pot 1 a, 9231 Beltinci

KOMPLETNE POGREBNE STORITVE UREJANJE POKOPALIŠČ IN ZELENIC

Brezplačni prevozi opreme na dom, brezplačni prevozi do 40 km, plačilo na več obrokov brez obresti
Vladimir Hozjan, s. p. Šulinci 87 a
Tel.: 02 55 69 046, GSM: 041 712 586

KOMUNALA
Javno podjetje, d. o. o.,
Kopališka ul. 2, Murska Sobota

D. E. POGREBNIŠTVO
telefon: 02 521 37 00

KOMPLETNE POGREBNE STORITVE:
UGODNA PRODAJA POGREBNE OPREME
BREZPLAČNI PREVOZI DO 30 km
PRODAJA VENCEV IN DRUGEGA CVETJA

UREJITEV DOKUMENTOV
OBJAVA OSMRTNIC V JAVNIH MEDIJAH
UREJANJE ZELENIC
PLAČILO NA VEČ OBROKOV BREZ OBRESTI

24-URNA DEŽURNA SLUŽBA, GSM: 041 631 443

KOMPLETNE POGREBNE STORITVE,
VZDRŽEVANJE POKOPALIŠČ IN ZELENIC,
BREZPLAČNI PREVOZI KRST NA DOM,
BREZPLAČNI PREVOZI DO 40 KM.
PLAČILO TUDI NA VEČ OBROKOV BREZ OBRESTI

DAMIR BANFI, s. p., VEŠČICA 17,
TEL.: 02 53 48 060, FAKS: 02 52 51 170, 9000 MURSKA SOBOTA

V SPOMIN

26. novembra mineva leto žalostnih dni, ko je prenehalo biti plemenito srce

Štefana Adaniča

iz Turnišča

Vsem, ki se ga spominjate z lepo mislijo iskrena hvala.

Tvoji najdražji

Ljubezen, delo in trpljenje bilo tvoje je življenje. Nam ostaja zdaj praznina in velika bolečina. Le srce in duša ve, kako boli, ko več te ni.

ZAHVALA

V 84. letu nas je nepričakovano za vedno zapustil dragi oče, tast, stari oče in prastari oče

Ludvik Šebök

iz Domanjševac 124

Ob izgubi, ki je pustila globoko rano v srcih in praznino v našem domu, se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, botrini, sosedom in znancem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, darovali cvetje, sveče ter za mrliško vežico, nam pa izrekli sožalje in besede tolažbe.

Hvala osebju internega oddelka v Rakičanu ter Zdravstveni postaji Gornji Petrovci.

Zahvala velja g. duhovniku Beznecu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in pogrebništvu Banfi.

Žalujemo vsi tvoji najdražji, ki smo te imeli neizmerno radi

Kako boli in duša trpi, ko vidiš, kako iz dneva v dan od boleznih usihajo življenjske moči. To veš le ti, dragi oče, to vemo mi, ki smo bili ob tebi tvoje zadnje trpeče dni.

ZAHVALA

V 74. letu je utrujen od bolečin za vedno zaspal dragi oče, tast, brat, dedi, bratranec in stric

Oto Horvat

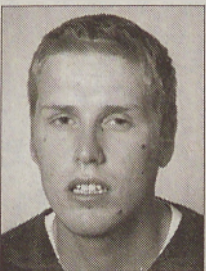
upokojeni avtobusni šofer iz Nemčavec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, nam pa izrekli ustno in pisno sožalje ter darovali sveče in v dobrodelne namene.

Lepa hvala osebju dializnega oddelka bolnišnice v Rakičanu za pomoč v času boleznih.

Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in pogrebništvu Banfi.

Žalujemo vsi, ki smo ga imeli radi, posebej vnuki Branko, Natalija in Aleš, ki ga bodo zelo pogrešali!

Kogar imaš rad, nikoli ne umre, le daleč je ...

V SPOMIN

28. novembra bodo minila tri leta žalosti od takrat, ko nas je tragično v 23. letu zapustil dragi sin in brat

Matevž Hajdinjak - Tuli

iz Černelavec

Iskrena hvala vsem, ki se z lepo mislijo ustavijo ob grobu, prinašajo cvetje in prižigajo sveče.

Žalujemo: mama, ata in sestra Sandra

Ko zažellmo tvoje si bližine, gremo tja, v mirni kraj tišine. Tam srce se tiho zjoče, saj verjeti ono noče, da te več med nami ni.

V SPOMIN

23. novembra je minilo leto žalosti od takrat, ko nas je za vedno zapustila naša draga žena, mama, stara mama in tašča

Marija Časar

iz Markovec 42

Vsem, ki jo ohranjate v lepem spominu, obiskujete njen grob, prižigate sveče in poklanjate rože - iskrena hvala!

Tvoji najdražji

Skozi vse življenje svoje boriti si se znala, a v meglenem jesenskem popoldnevu, utrjena in nemočna od boleznih za vedno si zaspala

ZAHVALA

V 79. letu nas je zapustila draga žena, mama, tašča, babica in prababica

Marija Meolic

iz Satahovec 13

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, nam pa izrekli sožalje, darovali cvetje, sveče, za sv. maše in v dobrodelne namene.

Iskrena hvala dr. Mitji Lanjščaku, gospe Mariji Kohek in osebju infektološkega oddelka bolnišnice v Rakičanu.

Zahvaljujemo se g. patru Andreju za opravljen obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku za lepe besede slovesa.

Iskrena hvala vsem!

Žalujemo: mož Ivan, hčerka Ivanka z možem Dragom, hčerka Vida z možem Tonetom, vnuki Alenka, Damjan, Andreja z Bojanom in Lidija z možem Miranom ter pravnuka Jure in Gala

V SPOMIN

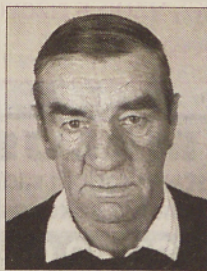
Franc Bohar

iz Martjanec 18 b

Minevata dve leti žalosti, odkar te ni, a spomin nate z nami živi.

Iskrena hvala za vsako lepo misel, za položen cvet in prižgano svečo na njegovem preranem grobu.

Vsi njegovi

Tiho, tiho je ... Se pesem ptic je onemela, daleč tam nekje, nekoč se bodo srca naša spet objela.

ZAHVALA

Ob slovesu našega dragega

Alojza Raja

iz Turnišča

se zahvaljujemo vsem, ki ste z lepo mislijo, besedo ali dejanjem posvetili njegov spomin, nam pa v času slovesa stali ob strani. Hvala vam.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 77. letu nas je zapustila draga žena, mama, sestra, babica in tašča

Ana Maučec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in jo pospremili na zadnji poti.

Zahvaljujemo se tudi vsem, ki ste darovali cvetje, sveče ali darovali v dobrodelne namene.

Zahvala tudi govorniku za poslovilne besede, pevkam za odpete žalostinke, g. župniku Benkoviču za cerkveni obred in pogrebništvu Jurič za opravljen slovesen pogreb.

Žalujemo: Martin, Jožica, Klavdija, Janez, Vinko in Maja ter drugo sorodstvo

Skozi vse življenje svoje truditi in skrbeti si se znala, a v tihem jesenskem jutru še prezgodaj in nemočna za vedno si zaspala.

ZAHVALA

V 50. letu nas je za vedno zapustila draga žena, mama, hčerka, sestra, teta in sestrična

Anica Bergles

roj. Celec
z Vaneče 26

Z žalostjo in bolečino v naših srcih se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, ki ste jo pospremili na zadnji poti, izrekli sožalje, darovali cvetje, sveče in v druge dobrodelne namene.

Hvala sodelavcem obrata CMT Mura, hvala g. duhovniku, pevcem žalostink in pogrebništvu Banfi.

Žalujemo vsi tvoji

Tisto noč se utrnila je zvezda z neba. Tiho, kot ti, ki takrat si odšla. Nje sij in žarki so ugasnili, a tebe, mama, večno bomo ljubili. (Š. Titan)

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše drage mame, tašče, babice in prababice

Ivanke Zemljič

s Tišine 1

se zahvaljujemo vsem, ki ste drago pokojnico pospremili na njeni zadnji poti.

Posebna hvala velja za ganljiv pogrebni obred gospodu župniku, govorniku gospodu Bratkoviču, pevcem za odpete žalostinke, trobentaču za odigrano Tišino in pogrebništvu Banfi.

Zahvaljujemo se delavcem tovarne Mura težka I-216. brigada in kolektivu OŠ Tišina.

Od srca smo hvaležni dobrim sosedom Heleni Činč, Kristini Širovnik, Branku Zelku ter vsem, ki ste darovali cvetje, sveče, za svete maše ali druge namene.

enkrat hvala za vse lepe spomine in misli o pokojnici, ki so se vam porodile, ko ste se poklonili naši mami.

Žalujemo: hčerka Milica z družino, sin Vlado z družino, vnuki: Dalivoj, Simon, Sandra, Leon in Tomaž ter pravnuki Alen, Tara in Nika

Slovo je težko, vedno rekla si. Zato odšla si brez slovesa, zaprla svoje zlate si oči, ne da zbogom rekla bi. (Š. Titan)

UGODNE KREDITE
(OD, pokojnina, 09) POSREDUJEMO!Tudi za tiste s prihodki pod 78.000 SIT!
Možnost odplačila obstoječih kreditov.

Informacije: 041 274 749

M.M. Kolkundic Posrednik, s.p., UL. Nova Medenica 10, Ljubljana

MEDIAFIN KOM, d. o. o.,
Dunajska 21, LjubljanaUGODNA GOTOVINSKA
POSJILA do 300.000,00
SIT do 12 OBROKOVPE LENDAVA:
031 797 715, 031 589 448**KURILNO OLJE,
PREMOG**UGODNE CENE IN
MOŽNOSTI PLAČILA!

KURNOVO - PREVOZ, Jakičič Bojan, a. p., Z. Bistrica 61, tel.: 97 88 200

GEO-VRTINA, D. O. O.,

Obštna ulica 40, 9000 Murska Sobota, tel./faks: 02 530 06 70, GSM: 041 741 809

Izdelava vrtin in vodnjakov za zajem podzemnih vod,
piezometričnih in ponikovalnih vrtin,
geomehanika, čiščenje vodnjakov**ŽALNI PAKETI
5 SVEČ 1200 SIT**ČRENŠOVCI - DRUŽINA, tel.: 573 74 88
PODGRAD - DRUŽINA, tel.: 564 82 15
BELTINCI - CHINA SHOP, tel.: 542 28 02
V & S Fashion, Krog, Murska 123**FLANELASTE SRAJCE
1290 SIT**ČRENŠOVCI - DRUŽINA, tel.: 573 74 88
PODGRAD - DRUŽINA, tel.: 564 82 15
BELTINCI - CHINA SHOP, tel.: 542 28 02
V & S Fashion, Krog, Murska 123**HIPOTEKARNI KREDITI IZ TUJINE
PO ZELO UGODNI OBRETNOSTNI MERI**Stanislav Svenšek, s. p., Križevci 87, 9206 Križevci
Tel.: 041 704 998**DREVESNICA MALUS**Pestra izbira novih, uveljavljenih in starih sadnih sadik
Sadilni material visoke notranje in zunanje kakovosti

SVETOVANJE Tel.: 588 90 04

OD PONEDELJKA DO SOBOTE od 8.00 do 17.00

Malus, d. o. o., Ribiška ul. 18, 9241 Veržej

GOTOVINSKA POSOJILA IN ODKUPI POSOJIL

DO 950.000 SIT DO 36 MESECEV

NA OSNOVI OSEBNEGA DOHODKA, POKOJNINE IN VAŠEGA VOZILA

PE MURSKA SOBOTA, STANETA ROZMANA 16, TEL.: 02 521 30 00

Bonafin, d. o. o., Slovenska 27, 1000 Ljubljana

**VEDEŽEVANJE
ASTROLOGIJA**090: 54 07
priznane vedeževalke

090 142 603

VEŠKAR NA ZMEREKLinija za d...
54 05Linija za d...
090 142 602Ko je huđo, me
poklič! telefonSamaritan
080 1113Najprej razmisli, nato pa delaj!
Kako je brezpilaten, omogoča ga

Tel: 080 1113

Zimsko dizelsko
gorivo.

Pri Petrolu že od 15. novembra.

Ustavite se na Petrolu in svojemu vozilu privoščite
izboljšani zimski dizel, ki je pripravljen za posebej
nizke zimske temperature*. Več o uporabi goriv v
zimskem času najdete na spletni strani www.petrol.si* uporabnost goriva je skladna s standardom SIST EN 590
- razred F

Energija med nami.

PETROL

**NAJCENEJŠI
V SLOVENIJI!!****PRVA
CENA**PREVERJENA
KAKOVOSTPROIZVEDENO
V SLOVENIJI

SPAR

Kraški zašinek
pakirano,
1 kg**2290,-****NOVO**

SPAR

Lahki, tekoči sadni jogurt
v plastenki, 0,1 % m. m.,
gozdni sadeži, jabolko-hruška,
jagoda ali breskev-marelica,
330 g**149,-**PREVERJENA
KAKOVOSTKakovost izdelkov trgovinske
znamke stalno preverjamo pri
priznanih slovenskih ustanovah
za preverjanje kakovosti.

Spored radia Murski val

UKV 94,6 MHz in 105,7 MHz, SV 648 KHz

PETEK, 25. november - 00.00 SNOP - 05.00 Dobro jutro, Simona, Marjan - 07.40 Mariborsko pismo, Asja Majžar - 08.15 Petek je ... - 09.00 Poročila - 09.10 TV Relax - 09.45 Kultura in šport ob koncu tedna - 10.00 Poročila - 10.30 Mali oglasi - 11.00 Poročila - 11.15 Zamurjenci - 12.00 Poročila BBC - 12.05 Obvestila - 13.00 Poročila - 13.15 1. oseba ednine - 13.20 predstavljamo vam - Od petka do petka - 14.00 Poročila - 14.05 Obvestila - 14.30 Romskih 60 minut - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.15 Napoved sporeda - 17.00 Osrednja poročila - 17.40 Mali oglasi - 17.30 Murski val nagrajuje - 18.30 Radijski knjižni sejem (večvenka Emri) - 19.15 Mladi val - glasba za mlade, razmišljanja (Maja, Staša) - 20.00 Ugasni televizijski zeleni Bojan Peček - 24.00 SNOP

SOBOTA, 26. november - 05.00 Dobro jutro - 09.15 Mali oglasi - Biba buba baja - 10.00 Poročila - 10.05 Obvestila - 10.30 Potepanje - 11.00 Poročila - 11.15 Potepite se z nami - 12.00 Poročila BBC - 12.05 Obvestila - 12.30 Nagrada tedenskega sponzorja - 13.00 Poročila - 13.15 1. oseba ednine - 14.00 Poročila - 14.05 Obvestila - Domžale: Nafta, javljanja z nogometne - 14.15 Oddaja tedna: Branko Palatin, novi predstojnik okrožnega sodišča v Murski Soboti - 15.00 Literarni drobci - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.15 Napoved sporeda - 17.00 Osrednja poročila - 17.30 Murski val nagrajuje - 17.40 Mali oglasi - 19.00 Poročila - 19.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 20.00 Pa-ra-ra, pam-pam! Bogdan vabi na javno oddajo v Lovenjak v Polani! - 24.00 SNOP

NEDELJA, 27. november - 05.00 Vedro v nedeljsko jutro - 07.30 Panonski odmevi, oddaja o porabskih Slovencih (Silva Eory) - 08.00 Misel in čas, duhovna pomurskih duhovnikov - 08.30 Zamurjenci - 09.00 Izbor pesmi tedna - 09.30 Srečanje na Murskem - 10.30 Nedeljska kuhinja: Adriatic, zdravstveno varovanje, 537 17 10, 11 - 12.30 Poročila - 12.35 Obvestila - 13.00 Minute za kmetovalce (Silva Eory) - 13.30 Čestitke, šport - Na narodni farmi - 19.00 Poročila - 20.00 Večerna oddaja, 24.00 SNOP

PONEDELJEK, 28. november - 05.00 Vedro v dobro jutro, Irma, Boštjan - 07.40 Pismo iz Porabja, Marjana Sukič - 09.15 Internetna anketa - 10.00 Poročila - 10.05 Obvestila - 10.15 Vaš sosed, znanstvenik - 11.00 Poročila - 11.15 Oaj, kak san zlufto - 12.00

Radio Murski val - 94,6 Mhz in 105,7 Mhz

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE GLASBA NAŠEGA SRCA

1. Venkraj - Prepil
2. Zaplesi z menoj - Rudi Santl
3. Ko Martin se prismeje - Ans. M. Kočevarja
4. Večerna zvezda - Jožica Mavsar
5. Gosilna je moj dom - Boštjan Konečnik

PREDLOGA:

- Mladenka pred vrati - Spv
- Gorenjci in štajerci - Gorenjski kvintet

LESTVICA OBMURSKE ZABAVNE GLASBE

1. Mama ne douči - Drago Jošar
2. Misičok - Ansambel Štrk
3. Oj le šumi - Kolektiv A Propos
4. Soboški park - Rudi Ringbauer
5. Roužica gorička - Franc Gorza

PREDLOGA:

- Kak je lubezni imej - Halgato Band
- Vrila - Moira & Boardwalk Casino

Nagrado (kaseto) glasbene založbe Mandarina iz Ljubljane prejme **Blaž Kučuk**, Gozdna ul. 23, Veržej.

Iskanje kuponov pošljite do ponedeljka, 28. novembra 2005, na naslov: Murski val, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 47 - glasujem za skladbo

GLASBA NAŠEGA SRCA:

LESTVICA OBMURSKE ZABAVNE GLASBE:

Priloge in prilepke priložite na naslov:

Poročila BBC - 12.05 Obvestila - 12.30 Anketa - 13.00 Poročila - 13.15 1. oseba ednine - 14.00 Poročila - 14.15 Za zdravje - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.15 Napoved sporeda - 17.00 Osrednja poročila - 17.20 Obvestila - 17.30 Murski val nagrajuje - 17.40 Mali oglasi - 18.00 MV DUR - 19.00 Poročila - 19.15 Krpanke, oddaja o kulturi - 20.00 Kak je indak fajb bilou, Milan Zrinski - 21.05 Nadaljevanje večerne oddaje - 24.00 SNOP

TOREK, 29. november - 05.00 Vedro v dobro jutro, Vida, Bojan - 07.40 Ljubljansko pismo Aleša Kardelja - 08.00 Poročila - Besede, besede - 09.00 Poročila - 09.15 Med dvema ognjema - 10.00 Poročila - 10.05 Obvestila - 10.15 Specialiteta tedna - 10.30 Mali oglasi - 11.00 Poročila - 11.15 - Kratki stik - 12.00 Poročila BBC - 12.05 Obvestila - 12.30 Potrošniški nasvet, Andrej Cimer - 13.00 Poročila - 13.15 1. oseba ednine - 14.00 Poročila - 14.15 Sedem veličastnih, oddaja o domači zabavni glasbi, pogovori z najboljšimi - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.00 Osrednja poročila - 17.20 Obvestila - 17.30 Murski val nagrajuje - 17.40 Mali oglasi - 18.00 Srebrne niti, oddaja za upokojence (Anica Kološa, Bojan Rajk) - 18.40 Prebiranja, drugačen pogled pomurskih avtorjev - 19.00 Poročila - 19.15 Eti ta je muzika - 20.00 Jukeboks, Boštjan Rous - 24.00 SNOP

SREDA, 30. november - 05.00 Vedro v dobro jutro (Gabika in Duško) - 07.40 Peter Potočnik iz Beograda - 08.15 Veterinarski nasvet - 08.45 Džoužijevo pismo - 09.15 Izzivi Duška Radiča - 10.00 Poročila - 10.05 Obvestila - 10.15 Tema - 10.30 Mali oglasi - 11.00 Poročila - 11.15 Trn v peti, ostro z Natašo Brulc Šiftar, pritožbe, mnjenja, prošnje poslušalcev - 12.00 Poročila BBC - 12.05 Obvestila - 12.30 Intervju - 13.00 Poročila - 13.15 1. oseba ednine - 14.00 Poročila - 14.15 Hop-top, lestvica tuje zabavne glasbe - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.00 Osrednja poročila - 17.20 Obvestila - 17.30 Murski val nagrajuje - 17.40 Mali oglasi - 19.00 Poročila - 19.15 Panonski odmevi, ponovitev - 20.00 Mursko-morski val, Simona Špindler - 24.00 SNOP

ČETRTEK, 1. december - 05.00 Dobro jutro, Nataša in Dejan - 07.40 Zagrebško pismo, Nadežda Čačinovič - 09.15 Kuharski nasvet - 10.00 Poročila - 11.00 Poročila - 11.15 Reportaža tedna - 11.45 Šport za vse - 12.00 Poročila BBC - 12.05 Obvestila - 13.00 Poročila - 13.15 1. oseba ednine - 14.00 Poročila - 14.15 Domača plošča, lestvica - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.00 Osrednja poročila - 17.20 Obvestila - 18.00 Mali radio (Nika, Eva) - 19.00 Poročila - 19.15 Bilo je nekoč (Milan Zrinski) - 20.00 Geza se zeza, glasbene želje, nagrade ... - 24.00 SNOP

Kino

Murska Sobota

Četrtek, 24. novembra: ob 18.00 ameriški znanstvenofantastični akcijski film Nevidni bojevnik (Josh Lucas, Jessica Biel, Jamie Foxx, r.: Rob Cohen), ob 20.00 ameriška akcijska pustolovščina Legenda o Zoru (Antonio Banderas, Catherine Zeta-Jones, Rufus Sewell, r.: Martin Campbell).

Petek, 25. novembra: ob 18.00 francoska komedija Brice iz Nice (Jean Dujardin, Clovis Cornillac, Elodie Bouchez, r.: James Huth), ob 20.00 Legenda o Zoru, ob 22.15 Nevidni bojevnik.

Sobota, 26. novembra: ob 18.00 ameriška družinska akcijska pustolovščina Morski deček in deklica iz lave (David Arquette, Cayden Boyd, r.: Robert Rodriguez), ob 20.00 Legenda o Zoru.

Nedelja, 27. novembra: ob 17.00 Morski deček in deklica iz lave, ob 19.00 Legenda o Zoru.

Ljutomer

Petek, 25. novembra: ob 19.30 ameriška grozljivka Temačna voda (Jennifer Connelly, John C. Reilly, Tim Roth, r.: Walter Salles).

Nedelja, 27. novembra: ob 17.30 in 19.30 ameriška komedija 40-letni devičnik (Steve Carell, Catherine Keener, r.: Judd Apatow).

Gornja Radgona

Filme bodo predvajali le občasno!

Napoved prireditev

DOGODEK

LJUTOMER, RADOMERŠČAK

V četrtek, 24. novembra, ob 10.30 se bodo začeli na Miklošičevi domačiji Miklošičevi dnevi 2005, ki bodo trajali do petka, 25. novembra.

MURSKA SOBOTA

V petek, 25. novembra, ob 20. uri bo v kavarni hotela Diana 10. tradicionalna modna revija z naslovom Kupujmo blago slovenskih proizvajalcev, ki jo pripravlja Sekcija tekstilcev pri Območni obrtni zbornici Murska Sobota.

DOBROVNIK

V nedeljo, 27. novembra, ob 18. uri bo v kulturnem domu V. Karđošev večer. V ponedeljek, 28. novembra, ob 10. uri bo zaključna konferenca ob koncu Meseca kulture.

GLEDALIŠČE

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

V soboto, 26. novembra, ob 19. uri bo v kulturnem domu gledališka predstava Eni in drugi v izvedbi Kulturnega društva Komenda - Društva umetnih kulturnikov Kaj ti mar.

MURSKA SOBOTA

V ponedeljek, 28. novembra, ob 19. uri bo v grajski dvorani gledališka predstava En španski komad avtorice Y. Reza in režiserja Janusza Kice v izvedbi Drame SNG iz Ljubljane.

Pa-ra-ra-ra, pam-pam! v živo

Na Murskem valu se lahko že tretje leto enkrat na mesec, v sobotnem večeru, srečajo veseljaki, ki si po telefonskih zvezah izmenjujejo šale, pristihneje radijskim cvetkam in poklepetajo s katerim od znanih domačih veseljakov. Nekateri od dosedanjih 34 oddaj so bile tematske - tako so se poslušalci lahko v ent od letošnjih oddaj pozabavali na račun čudnih, vesoljskih zvokov, ki so jih lahko slišali iz svojih radijskih sprejemnikov, vsemu pa je bil na koncu kriv nihče drug kakor Freddy Müller. V marčevski oddaji so izbrali sanjsko žensko, prejšnji mesec pa je več kot 70 sodelujočim uspelo v štirih urah neprekinjenega pripovedovanja šal povedati 413 šal. Pred oddajo so lahko poslušalci oddali tudi svoje napovedi o številu šal, ki bodo šle v eter v štirih urah. Napovedi so se gibale od 160 do 640 šal, na veliko presenečenje tako poslušalcev kot ustvarjalcev oddaje je število vseh šal povsem točno napovedal poslušalec Edek Ovsenjak s Šafarskega, najbolj »pridna«¹ pripovedovalka šal pa je bila v štirih urah poslušalka Ema Vehar iz Murske Sobotice. Tako sta si prislužila nagradi, ki sta ju prispevali podjetji Avtobusni promet in Pomurska založba. Med več kot 400 šalami bodo poslušalci to soboto izbrali še najboljšo, ki bo svojemu pripovedovalcu prav tako prinesla lepo knjižno nagrado.

V minulih treh letih so mi poslušalci večkrat povedali, da bi bilo lepo, če bi se lahko kje srečali tudi »v živo«, ne samo prek radijskih valov in telefonskih zvez. Tako sem seveda z obema rokama zgrabil ponudbo naših radijskih »prednjih«, da bi ob koncu letošnjega leta oddajo Pa-ra-ra-ra, pam-pam! preselili iz radijskega studia v veliko dvorano gostilne Lovenjak v Polani. Vicmojstrice in vicmojstri, vabimo vas, da se nam v soboto, 26. novembra, od 20. do 24. ure pridružite s svojim šalami in dobro voljo. Z nami bodo člani ansambla Halgato bend, skrivnostni gost in nekaj manj skrivnostnih, ime skritega gosta bodo poslušalci, obiskovalci prireditve morali najprej uganiti. Pri Lovenjaku bodo z nami tudi trije možje z enakimi imeni ter Berta in Hedvika, prišla pa bo tudi sanjska ženska.

Vstopnine ni in je ne bo! Priidite in se povesele v dobri družbi!

Bogdan Lemut

Delimo vstopnice za kino

Vincent Cassel je igral še v filmih Doberman, Sovraštvo, Dan obračuna, Nepopravno, Puncas za rojstni dan, Apartma, Elizabeth, Ivana Orleanska idr. Našo nagrado dobi Stanko Gregorec, Kobilje 24 a, 9227 Kobilje. Čestitamo! Naslednje nagradno vprašanje je:

Kaj je po rodu režiser Walter Salles?

Kupon št. 47 - Odgovore pošljite do torka, 29. novembra, na naš naslov: Vestnik, Ulica arh. Novaka 13, 9000 Murska Sobota, ali po e-pošti: tomo.koles@p-inf.si

Napoved prireditev

KONCERT

DOBROVNIK

V četrtek, 24. novembra, ob 18. uri bo v kulturnem domu večer ljudske glasbe z naslovom Glasba ne pozna meja.

MURSKA SOBOTA

- V petek, 25. novembra, ob 21. uri bo v MIKK-u 2. koncertni del Malega velikega odra, kjer bodo nastopile skupine Page One (rock & metal, Prekmurje), Stekli psi (hip hop, Murska Sobota), Kweefpossum (garažni rock, Murska Sobota) in Y (post math core, Gornja Radgona).

- V soboto, 26. novembra, ob 21. uri bo v MIKK-u koncert skupine Alzheimer Trio (total impro jazz free rock, Ljubljana).

LENDAVA

- V petek, 25. novembra, ob 19. uri bo v cerkvi sv. Katarine koncert Klape Kristofor z otoka Raba (Hrvaška).

- V soboto, 26. novembra, ob 14. in ob 19. uri bo v koncertni dvorani prireditev Leto se izteka, kjer bo nastopil 100-članski ciganski orkester.

LJUTOMER

V soboto, 26. novembra, ob 17. uri in ob 19.30 bo v kulturnem domu koncert pevskih zborov pod skupnim naslovom Sozvočenja - Regijski koncerti zborov.

BELTINCI

- V soboto, 26. novembra, ob 19. uri bo v župnijski cerkvi sv. Ladislava koncert Klape Kristofor z otoka Raba (Hrvaška).

- V nedeljo, 27. novembra, ob 19. uri bo v župnijski cerkvi sv. Ladislava koncert sakralne glasbe, kjer bodo nastopili Ani Rode (sopran), Luka Debevc Mayer (bas) in Ivan Vomberger (orgle).

LITERATURA

VELIKA POLANA

V petek, 25. novembra, ob 19. uri bo v dvorani doma kranjanc literarno-glasbeni večer, kjer bosta svoji novi knjigi predstavila Karolina Kolmanič in Rudi Ringbauer, na cimbalu pa bo igral Andi Sobočan. Večer bo povezoval Dušan Šarotar. Literarni dogodek bo obogaten z likovno razstavo Delavsko prosvetnega društva Svoboda iz Majšperka.

PREDAVANJE

MURSKA SOBOTA

- V četrtek, 24. novembra, ob 16. uri bo v Galeriji likovne delavnice za učence osnovnih in srednjih šol na temo trenutne razstave 10 let slikarske kolonije Primoža Trubarja Moravske Toplice.

- V četrtek, 24. novembra, ob 18. uri bo v Pokrajinski in študijski knjižnici potpisno predavanje Arabija (Turčija, Sirija, Jordanija in Egipt).

BELTINCI

V petek, 25. novembra, ob 18. uri bo v grajski dvorani tematski večer Droge in odvisnost, ki ga pripravlja Mladinska sekcija KUD Lipovci v sodelovanju z društvom Pro Slovenija.

NEGOVA

V soboto, 26. novembra, ob 12. uri se bodo začele v gasilskem domu likovne delavnice na temo Advent in prazniki, ki jih pripravlja Turistično društvo Ivanjci. V nedeljo, 27. novembra, bosta v času maše razstava izdelkov in prodaja adventnih venčkov.

FILM

MARIBOR

V soboto, 26. novembra, ob 17. uri se bo začel v Unionski dvorani 6. mednarodni film in video festival, ki ga pripravlja Film in video klub Maribor.

RAZSTAVE

MURSKA SOBOTA

- V Galeriji je do 7. decembra na ogled razstava 10 let slikarske kolonije Primoža Trubarja Moravske Toplice, ki jo pripravlja Galerija Murska Sobota in Slovensko protestantsko društvo Primoža Trubarja.

- V Pokrajinski in študijski knjižnici je na ogled razstava likovne sekcije Društva upokojencev Murska Sobota.

- V Galeriji PAC je na ogled razstava del 2. Mednarodne likovne kolonije Vino - Art Dobrovniki 2005.

- V Pokrajinskem muzeju sta na ogled stalna muzejska razstava in razstava ob 80-letnici Mure, d. d.

BELTINCI

V prostorih grajske galerije je na ogled razstava umetniških del likovne kolonije Izak Lipovci 2005.

VADARCI

V gasilskem domu je na ogled razstava slikarskih, fotografskih in drugih del občanov občine Puconci.

MORAVSKE TOPLICE

V hotelu Vivat je na ogled razstava Prekmurska vas (Fokovski) skozi čas.

TEŠANOVCI

Na ogled je razstava o Josipu Benku.

GORNJA RADGONA

V galeriji kulturnega doma je do 1. decembra na ogled razstava del, ki so nastala na 2. mini likovni koloniji Pomurja. Razstava nosi naslov Barve jeseni.

LENDAVA

- V prostorih gradu je do 31. decembra na ogled razstava skulptur, ki so bile odlite v bron v lastni livarni na lendavskem gradu. Skulpture so nastale na 33. mednarodni likovni koloniji Lendava 2005.

- V sinagogi je do 23. decembra na ogled razstava Umetnost tridesetih let iz zbirke Moderne galerije Ljubljana.

TURNIŠČE

- V cerkvi Marije pod logom je do 26. decembra na ogled razstava Mi zidamo Bogi na čast! marec 1914-december 1915, ki jo je pripravil Gorazd Bence, oblikovala pa Gordana Bence.

- V Jeričevem domu je do decembra na ogled dokumentarna razstava Jožef Sakovič - graditelj in buditelj (1874- 1930), ki jo je pripravil Franc Kuzmič.

LJUTOMER

V Muzeju je na ogled Grossmannova spominska soba.

VESTNIKOV KOLEDAR

24. november, četrtek	JANEZ
25. november, petek	KATARINA
26. november, sobota	KONRAD
27. november, nedelja	VIGIL
28. november, ponedeljek	JAKOB
29. november, torek	RADIOVOJ
30. november, sredo	ANDREJ

26. novembra bo sonce vzhlo ob 7. uri in 18 minut, zašlo pa ob 16. uri in 21 minut. Dan bo tako dolg 9 ur in 3 minute. 1. decembra ob 16. uri in 2 minuti bo na nebu nastopil mlaj.

Menjalniški tečaj tolarja v Banki Slovenije 23. novembra 2005

država	ozn. val.	šifra	enota	nakupni	srednji	prodajni
EMU	EUR	978	1	238,8502	239,5689	240,2876
Hrvaška	HRK	191	1	32,2762	32,3733	32,4704
Madž.	HUF	348	1	0,9397	0,9425	0,9453
Švica	CHF	756	1	154,3758	154,8403	155,3048
V. Brit.	GBP	826	1	349,5027	350,5544	351,6061
ZDA	USD	840	1	204,1629	204,7772	205,3915

VANĀK VICI

Avtobus

Na avtobusu dekle na dolgo in široko razlaga svoji prijateljici, kako se je prejšnji večer dobila s fantom, kje sta bila, kako sta zvečer šla v njegovo sobo, kako jo je božal, poljubljal, ji grizljal ušesne mešičke, ko se zasliši sosednje klopi: »Pa daj, povej že enkrat, ali te je nategnil ali ne, jaz bi moral izstopiti že dve postaji nazaj!«

Slika

V Ljubljani policisti ustavijo črnca. Ta ima v dokumentih zalepljeno sliko Leonarda Di Capria. Policist pokliče komandirja: »Šef, kaj je bilo že s tistim Titanikom? Je potonil ali zgorel?«

Spoštovani bralci, vabimo vas k sodelovanju. Šale, katerim ste se najbolj nasmejali, pošljite na dopisnicah s pripisom: VESTNIK, »Vanekovi vici«, Ulica art. Novaka 13, 9000 M. Sobota. Vsak teden bomo objavljeno šalo nagradili.

Pisana družba

Ob Oljarni Marije Kečiz v Benediktu v Slovenskih goricah je ta čas na ogled zanimiva razstava jesenskih darov in še drugih stvari. Na ogled je seveda brezplačno, tako kot Kečizovi v zadnjem času poleg tradicionalne predelave olja in prodaje letnega obiskovalcem predstavijo tudi uporabo olja v kulinariki in zdravstvene namene. Še posebno zanimiva je predstavitev oljne terapije po dr. Karachu. – F. Kl.

Zaigramo in zapojmo v prepolni dvorani

Ko si glasbeniki, ki sodelujejo na zabavno-glasbeni prireditvi Zaigramo in zapojmo po domače, ogledajo množico v športni dvorani, si gotovo zaželi, da bi jih bilo toliko na vsakem njihovem koncertu.

Športna dvorana pri osnovni šoli III v Murski Soboti je bila namreč spet prepolna obiskovalcev, željnih popularne glasbe in zabave. In Zaigramo in zapojmo po domače je postala blago-

vna znamka zabavno-glasbene prireditve, ki obiskovalcev nikoli ne razočara. Organizatorji so pripravili dve prireditvi, ob 16.30 in 20. uri.

Voditelj Geza Farkaš je tudi tokrat po preizkušenem receptu gostil vrsto glasbenih skupin, pevcev in pevk, poskrbljeno pa je bilo tudi za humor, saj sta ob značilnem Gezovem humorju obiskovalce nasmejala še popularna televizijska zvezda Ana Liza in Marjan Šarec, ki se je tudi

tokrat dokazal kot odlični imitator predsednika države. V več kot treh urah programa pa se je zvrstila množica znanih glasbenikov, kot so Dražen Zečić, Atomik harmonik, Brendi, Werner, Saša Landero, Halgato, Langa in drugi. Na prireditvi, ki jo je v živo prenašal Murski val, so tudi podelili vrsto lepih nagrad – v materialni obliki in tudi potovanja v oddaljene evropske države.

J. Ga., foto: N. J.

Na kratko

Gornja Radgona

V OŠ Gornja Radgona bodo v četrtek (24. novembra) ob 18.00 začeli izvajati projekt Živimo zdravo. Nosilec je Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota, namenjen pa je za vse kategorije ljudi, ki si prizadevajo za boljše zdravje. O tem bodo spregovorili številni strokovnjaki. Udeleženci projekta bodo prejeli tudi knjižico kuharskih receptov za zdrave jedi in druge zdravstveno vzgojne materiale. F. Kl.

Beltinci

Leta 2006 naj bi uredili kolesarski stezi Beltinci-Lipa, ki je v državnem načrtu, in Lipovci-Dokležovje, saj se predvideva preusmeritev prometa proti Dokležovju zaradi izgradnje avtoceste in gradnje vodovarnostnega nasipa. Prihodnje leto naj bi pripravili tudi projekte za kolesarski stezi Ižakovci-Beltinci in Melinci-Beltinci, leta 2007 pa za kolesarsko stezo Melinci-Dokležovje in Lipovci-Gančani. Tako bi v petih letih v beltinski občini zgradili vse kolesarske steze, s čimer bi bile vse krajevne skupnosti med seboj povezane.

Dobrotnici Eva in Marija

Med ljudi odprtih rok, ki jih že več kot desetletje izpostavlja revija Naša žena, sta se uvrstili tudi dve dobrotnici iz Pomurja: Eva Abraham iz Murske Sobote, upokojena višja medicinska sestra (na fotografiji levo), in Marija Sreš, misijonarka v Indiji, doma iz Beltincev.

Eva se je razdajala že kot medicinska sestra na Kliničnem centru, nič drugače pa ni bilo v Moravskih Toplicah, kjer je bila prva hotelska gospodinja. Čeprav je sama invalidsko upokojena in s kopico problemov s svojim zdravjem, neutrudno pomaga vsem tistim, pri katerih začuti, da brez njene pomoči ne bi mogli. Svetuje jim, išče rešitve, in če ne gre drugače, jih sama odpelje k zdravniku ali v bolnišnico. Predvsem pa za vse najde čas in toplo besedo. Na njeno pobudo se počasi nabira tudi denar za nadarjeno violinistko Katjušo Lepoša. Misijonarka Marija je na zahodu Indije zaorala ledino misijonarskega dela. Ko je leta 1976 prišla v zanjo popolnoma novo okolje, se je pet let trudila, da si je pridobila zaupanje domačinov – moških in žensk. Ustanovila je nevladno organizacijo Zvezo naprednih žena in med največje dosežke zveze zagotovo sodita uspešna projekta Preskrba z vodo, za kar je pridobila tudi donatorje iz Slovenije, in Domače vezenje. V vseh teh letih je Marija opazila, da se s povečevanjem dohodka pri ženskah povečujeta tudi samozavest in dostojanstvo. – I. B.

Deset poslovalnic Hofer Slovenija

Decembra letos bo podjetje Hofer Slovenija (del mednarodne družbe ALDI SÜD) odprl kar deset poslovalnic za prodajo živil v Sloveniji, dve med njimi tudi v Pomurju – Murski Soboti in Ljutomeru. V naslednjih letih bodo mrežo poslovalnic dodatno širili, v okolici Ljubljane pa zgradili distribucijski center. V naslednjih letih naj bi Hofer Slovenija investirala v Sloveniji v višini 300 milijonov evrov; samo letos je znesek naložb 100 milijonov evrov, kar predstavlja četrtnino vseh skupnih neposrednih tujih naložb v Sloveniji. Dolgoročno bo v podjetju Hofer Slovenija zaposlenih okrog 3000 ljudi, že danes pa so delovno pogodbo sklenili s 400 slovenskimi državljani. Podjetje v Sloveniji vodi Helmut Schodl, ki je že trideset let zaposlen v skupini Hofer. B. B. P.

Aktivnosti, ki so usmerjene k razglasitvi škofije, sledijo z bliskovito naglico. Tako naj bi posebna pevsko uglasena ekipa pod maestrovim vodstvom začela z intenzivnimi pevskimi vajami. Vadijo Verdijeve opere arije. Začeli so z Nabuccom.

Bratje poštenjaki s svetovane rdečo kravato so dosegli, da je trasa Pince-Lendava »padla«. Svoji podjetniški bazi, ki je nastopila pod avstrijsko »marcelo«, so le uspeli zagotoviti posel. O tem, kdo bo podpisoval pogodbe o dodatnih delih, da se bo cena približala ceni izbranih ponudnikov, se zaenkrat ne razmišlja in tudi ne govori.

Velecenjena kmetijska družba, preprosteje KZ Gornji Petrovci, se je povezala z velikim diskontnim podjetjem v Murski Soboti. Učinki kapitalne in poslovne povezave so naravnost čudoviti. Vse tržne presežke, kot se je temu nekoč reklo, so kmetje že prodali. Sedaj bodo verjetno dili čez mejo na Madžarsko in dobavljali robo prijateljem in znancem in na ta način poskušali še nekaj zaslužiti.

Bojan Macuh izjavlja, da si vrbriki Barometer ni zaslužil publike nazdol. V tej rubriki o rumenih niče misli nič slabega. Opozoriti se je le želelo, da kljub visokemu jubileju ni smiselno vztrajati pri šoli, če ta nima učencev, in to še toliko bolj, ker Stogovci in Apače le niso tako narazen, da bi bila vsakodnevna vožnja učencev v Apače tako hudo breme tudi z vidika stroškov, saj ta država le ni tako bogata, da bi lahko vzdrževala šolo brez učencev. Zaradi tega se je zastavilo vprašanje, ali je smiselno vztrajati pri šoli za vsako ceno. Tega da se zavzema za delovanje šole, pa ne more trditi.

Župani občin, ki so uporabniki ljutomerskega smetišča, so se plebiscitarno odločili, da bodo finančno podprli sanacijo ljutomerskega odlagališča. O tem, kam so šli zaslužki od odvzeta odpadkov, se sploh niso spraševali.

V odranskem občinskem ordinatu za razvoj podjetništva že zbirajo prednaročila za komfornе avtodome, ki naj bi jih izdelovali v odranski obrtni delnici. Kdo so prvi naročniki? Zanimanje se ne želijo objaviti. Zanimanje pa naj bi od naročila nesljivo pa naj bi od poslancev, ki odstopil eden od poslancev, ki si ga je želel kupiti za vmesne počitke na poti v Ljubljano in iz Ljubljane. Toda, kot kaže, bo danes zaradi višje sile v mladi mand dat in prišel domov.

NAROČAM VESTNIK za najmanj eno leto (do preklica):

Ime
in priimek:

Kraj:

Ulica:

številka:

Poštna številka:

pošta:

Davčna številka:

Datum:

Naročnino želim plačevati (obkroži):

a) po položnici - letno

b) po položnici - polletno

Pozornost novemu
naročniku, ki se na
časopis naroča PRVIČ:

majica

VESTNIK

c) po položnici - trimesečno

KESEDA NI KONJ

pen

VESTNIKOV
MESEČNIK,
četrtek,
24. november
2005,
129. številka

... prvoga
škofa
želén!

A close-up portrait of Dr. Ivan Janez Štuhec, a man with a beard and mustache, wearing a brown flat cap and a dark jacket. He is smiling slightly and looking towards the camera. The background is a light, textured surface.

**Dr. Ivan
Janez Štuhec**

teolog iz Male Nedelje

Natalija Juhnov

Zgodba
z naslovnice
str. 16

Čeprav se nam ni zdelo, da bo tako hitro, se že pripravljamo na zadnji Pen –
ko preberete tega, ga boste v tem letu deležni le še 29. decembra!

ŽOGOBRC I

Direktor v oblakih

Januarja bo ROZALIJA BOGDAN dopolnila 104. leta – rodila se je v danes slovenski občini KOBILJE in se poročila v DOBROVNIK, kjer so večinoma Ma-

Sobivanje

*Nafta-ta-
ta-ta!!!*

Trenutno je »in« lendavski in ne soboški nogomet. Tudi zato, ker so nogometaši Nafta več kot uspešno nadomestili propadlo Muro kot edini predstavnik Regije v najvišjem kakovostnem razredu slovenskega žogobrcar. »Naftaši« so še vedno na zavirljivem tretjem mestu, česar še sami niso pričakovali. Verjetno tudi ne njihov tehnični direktor IGOR MAGDIČ. Ta podobno kot vsi Lendavčani komaj čaka, da gradbinci končajo z deli in bo Nafta lahko končno zares zaigrala doma, v Lendavi. Če ne prej, pa spomladi ...

Frbo

ŽOGOBRC II

Triperesna deteljica za luknjanje mrež

Kelko ste pa té golof dali?

In če je že govor o lendavskem nabijanju žoge – pentutarju so se pred objektiv postavili trije, ki so bili nekoč strah in trepet za nasprotnikove vratarje. Na levi je najstarejši slovenski registrirani igralec (aktiven je še pri 65 letih) JOŽE PAL, v sredini ZVONKO NAĐ, na desni pa JANEZ BANUTAI. Le kako bi bilo nasprotnike strah, če bi bili v isti generaciji in bi igrali skupaj ...

frbo

ŽOGOBRC III

Lulanje kot kolek- tivna sprostitev

Nogomet postaja pravcata znanost in trenerji si vsak dan izmišljajo nove trike, kako biti korak pred nasprotnikom. Za izviren prijem so se tako odločili pri nogometnem klubu ŽITKOVCII (II. MNL Lendava). Ugotovili so namreč, da se fantom pred vsako tekmo dodobra napnejo mehurji. Tako so imeli vsaj trije do štirje težave, saj so morali kar med tekmo z igrišča, da bi opravili malo potrebo. To je seveda motilo njihovo koncentracijo pa še sodnika so morali prelisičiti, da je opravičil njihov izostanek. Zato se poslej pred vsako tekmo skupaj polulajo. Pentute poročajo, da so odtlej na igrišču kot eden – osredotočeni na žogo, brez nepotrebnega razmišljanja o fizioloških potrebah. Skupno lulanje se že pozna pri izidih, ki so bili prej povprečni, zdaj pa so vrhunski.

frbo

104 leta modrosti

džari. A to jo še najmanj moti – politika je ne zanima, še vedno pa rada zapoje, in to v obeh jezikih.

Tudi v »vojni za praznike« ima preprosto sporočilo: »Praznujme svoje, spoštujme druge ...« Sicer pa še vedno prebira časopise in v skladu s svojim poslanstvom sta pravšnja za prebiranje tako Vestnik kot Nepujsag!

frbo

*Tou je jó,
Rozika!*

(Ne)mučenje

Moral je poklekniti

*Hitro, hitro ..., ka me
že kolena bolijo!*

Čeprav je martinovo že minilo, so v Društvu upokojencev Črenšovci poskrbeli, da so lahko prišli njihovi člani in članice na svoj račun. Povabili so jih v znano črenšovsko gostišče Jaklin, kjer se je odvijal zanimiv program. Seveda ni šlo tudi brez krsta mošta v

vino. In zgodilo se je, kar je le malokdo pričakoval. Šef Milan je ubogljivo pokleknil! Po nepreverjenih podatkih tega ni storil že od otroških let, ko je moral klečati, če ni bil priden.

Jog, foto: Jol

Věj vas pa naj nej sran!

Altruizem

Stric Vinci za Vaneka

Zoran in Robi etno šefa

Folk ne rola

Značilno je, da se ZAMURJENCI (na Murskem valu so njihove satirične domisljice vsak petek oziroma nedeljo) družijo tako službeno kot zasebno. Nedavno Pentute na sejmu sicer niso izsledile najbolj markantne osebnosti, VANEKA iz MALIH BAKOVCEV, smo pa zato »šklojenili« njegovega strica VINCIJA, ki na navihanega Vaneka ni pozabil in mu je kupil nekaj sladkih dobrot.

Zabar

Rajši njemi küjpin, ka me na radiji nede špoto!

Preiskava ali lustracija?

Če je res le pol, je grozno

Tik pred sklepom pentutarske redakcije smo zvedeli, da se soboška policija zanima za enega najuspešnejših stradanikov, ki je pred kratkim uspešno spravil pod streho en koncert Zaigrajmo in zapojmo po domače, GEZO ARKAŠA (plašč po pazduho).

Policiste na čelu z ALEKSANDROM JEVŠKOM (leva rova ob bradi) menda zanima Gezova politična preteklost in je bolj sedanost. Če ni neoporečen in je morebiti na nepravi strani, če torej ni naš, se mu lahko zgodi lustracija ali bolje »jankovičacija«.

V tem primeru se bo moral prostovoljno in sporazumno umakniti kot show master. O razpletu (ali nadaljnjem zapletu) afere bomo v Pentutah še poročali – če ne, bomo lustrirani ...

Ovša

Ti veš, kaj je lustracija?

E, ja, zdrávdže pa pejneze!

Dileme

Osamosvojeni ali samosvoji?

Še pomnite, gospodje?

Regija je dala veliko pomembnih mož, ki so pomagali pri osamosvajanju Slovenije. Med njimi sta danes prvi mož slovenskih policistov v Lendavi, veteran ZTOK TRČEK (modra uniforma), in LADISLAV LIPIČ, načelnik generalštaba

Slovenske vojske. Obujanje spominov, kot ga je ovekovečil pentutarski fotograf, je gotovo prijetna reč. Posebej, ker želijo nekateri s pomočjo izkrivljenega zgodovinskega spomina skovati kratkoročno politično korist.

tekal

Hopsasa, tidrajsasa!

Pomurje je dežela z bogatim ljudskim izročilom. Ohranjeno je po zaslugi številnih amaterskih skupin, ki delujejo z železno voljo in ljubeznijo do domače zemlje in besede. Na ta način prenašajo etnološke dragocenosti na naslednje, mlajše rodove. Tokrat objavljamo fotografijo dveh gospodov, brez katerih ne bi bilo sicer uspešnih folkloristov iz TEŠANOVEC – ZORAN (levo) in ROBI sedita trdno na dveh stolih, a ne vsak na dveh, pač pa vsak na svojem. Torej se jima ne more primeriti nič nepredvidljivega!

Ovša

Kadrovskotutarski vrtiljak

Borut namesto Zorana, Jožko namesto Boruta?

Prideš?

Ja, če ti odideš!

Kaj vse se bo v vesoljni Sloveniji še zgodilo? Mislimo seveda na številni kadrovske rošade, ki smo jim priča v zadnjih tednih in mesecih. Najodmevnejša, zamenjava Mercatorjevega big bossa ZORANA JANKOVIČA (ga ni na sliki), naj bi bila povezana tudi z našo pokrajino. Viri namreč trdijo, da ga bo morda nasledil nihče drug kot sedanji general soboške MURE, BORUT MEH (brez očal). Pentute tuto tut razvijajo naprej: vse skupaj je namreč možno ob predpostavki, da namesto Meha pride vodit šivilje doslej prvi mož SLO gospodarske zbornice JOŽKO ČUK (s sivimi brki), ki menda na sedanjem mestu ni vsem pogodu.

Tekal

Prvič je na koncert prišel sam predsednik države. Ljudem je zaprlo sapo, ko je odprl usta. Bilo je, kot da pred njimi res stoji in govori sam Janez Drnovšek. Bil pa je Marjan Šarec, odličen imitator iz ekipe Saša Hribarja.

FOTO

Nataša J.

Irma B.

Zaigramo in zapojmo po domače, sedemnajstič v športni dvorani soboške tretje osnovne šole, s predstavitvijo izvajalcev z vrha slovenske in delno tudi hrvaške zabavne scene, zato tudi – kot vsa prejšnja leta – odličen odziv publike. Gostitelju Gezi Farkašu, voditelju četrtkove večerne oddaje Geza se zeza na Murskem valu, se je izšlo vse po načrtih, razen več prepotene garderobe, kot je predvidel, in razen nekaj deset jeznih obiskovalcev, za katere v dvorani žal ni bilo več prostora. Po odmevnosti letošnjega koncerta sodeč osemnajsti zagotovo bo, za jubilejnega dvajsetega pa bo morda v Soboti že tudi nova, velika in sodobna prireditvena dvorana in nihče več ne bo ostal pred vrati ...

Med zvezdami večera je bila Ana-Liza. Slovenci jo poznamo z malih ekranov, takole v živo pa jo je večina obiskovalcev videla prvič. Gledališka igralka Nataša Riljan Tič je kot Ana-Liza tudi v živo navdušila in požela buren aplavz. Stari štos, ki jih vsi poznamo, v njeni izjemni interpretaciji zvenijo sveže in zabavneje. Upala si je stegniti jezik – brez dlake – in uspela.

Kdor poje in se smeje, zlo ne misli

Stane Vidmar vse svoje pesmi odpoje s čustvenim nabojem. In še eno strast ima. Je ribič, ki se lahko pohvali, da je trnek namakal na vseh kontinentih.

Saša Lendero, nežna, ljubka in romantična kot vedno. Zame dan, zate noč ... lahko tudi luna za oba. Pričjubljena tudi na Hrvaškem.

Dražen Zečić je imel v dvorani strastne oboževalke. Kar završalo je, ko je stopil na oder. Njegova bliskovita kariera ima korenine prav v naši pokrajini.

Karma, skupina, ki je nastala v Kopru, največ pa prepeva v hrvaščini. V Murski Soboti so povzročili »zemljotres«, sicer pa se z njimi trda trese tudi češka, slovaška in poljska publika.

Atomik Harmonik: Špelca in Špela (katera je katera, nismo uspeli ugotoviti) pa vodja ansambla Jani in frajtonar, ki mu je to postalo ime, zato bi ga pravzaprav morali napisati z veliko začetnico.

Werner in Brigita Šuler – novi duet na slovenski glasbeni sceni. Werner pa že snuje koncert, s katerim se bo februarja po enoletnem premoru znova podal po Sloveniji ...

Halgato je letos zmagal na Veseli jeseni in publiki se niso hoteli zameriti, zato so zapeli prav zmagovalno pesem. V teh dneh bodo publiko razveselili z novim cedejem.

Brez Lange nikakor ne gre. Tokrat so se okrepili s klarinetistom Boštjanom, novejšega datuma pa je tudi harmonikar – še en Boštjan. Svejt pa ide k vrati – večkrat jo zaigrajo, bolje jim gre.

Ptujskih 5 v najnovejši izvedbi – med drugim z novo pevko s harmoniko v rokah. 15. decembra imajo v Gorišnici jubilejni koncert ob 20. obletnici uspešnega delovanja.

Brendi s Špelama iz Atomic Harmonik. To je bilo za odrom, na odru pa solo in skupaj z ansamblom Vandrovci. Je v polni kondiciji, le trebušček mu je malo izstopil

Davor Bornej je imel na poti v Mursko Soboto nesrečo in na srečo se je končalo samo z nekaj zmečkanimi pločvami. Odpel je zadnji in navdušil. Na poti ...

netku je v družbi tehnične ekipe Murskega vala v saskov. Feri in Drago, ki je v sodelovanju s tonskim mojstrom Martinom odlično izvedla režijo in prenos prireditve. Ker nam je za fotografije vseh nastopajočih zmanjkalo prostora, naj jih vsaj omenimo in se jim v imenu poslušalcev v dvorani in doma pri radijskih sprejemnikih zahvalimo za lepe trenutke: Šou bend klobuk, Matko Jelavič, Jozo Karizma, ansambel Mikola in Halikanum.

Jesen nam je nasula na stojnice ter položila na mize in krožnike bogate plodove svoje naravne ponudbe. Ameriške samopostrežne trgovine imajo – prav tako kot v Evropi – poseben prostor, kjer ponujajo in prodajajo domače in uvoženo sadje, zelenjavo.

Sadje, zelenjava in kamela

S prijateljem sva zašla med stojnice, kajti zanimivo si je ogledovati piramide zloženih jabolk in vsakovrstnega drugega sadja. Jabolka so tukaj polirana, svetijo se kot ogledala. Toda ko ugrizneš vanje, je tako, kot bi naredil požirek vode: izjemno vodene so. In prijatelj, ki je bil z mano, me je opozoril, da je ena tretjina svežega jabolka sestavljena iz – vode. Razumljivo: zato tudi plavajo na površini vode. Limon je več vrst. Zapisi o prvih limonah so že iz časa 2400 let pred Kristusom, vendar so bile popolnoma neužitne. Zaradi limon so britanske mornarje, ki so potovali pred sto in več leti v kolonije, klicali »limey«. Na veliko so jih jedli, da bi preprečili skorbut, ki ga dobijo mornarji zaradi pomanjkanja vitamina C. Malokdo ve, da limona vsebuje več sladkorja kot jagoda. Breskev v Ameriki je več vrst, delijo pa se v glavnem na dlakave in obrbite ter na bele in rdeče. Posebna vrsta breskev rase

na Kitajskem. Ima popolnoma ploščato obliko, videti pa je kot ploščica na hokej. Banane, pri nas smo jih uvozili šele po Titovih polovanjih v neuvrščene afriške in druge države, pravično veljajo za najbolj priljubljen sadež. Prodajajo na kilograme in jih naberejo okoli sedemdeset ton. Čeprav je rastlina banana deti kot steblo, je bistvu – trava. Nekateri primerki lahko zrastejo do višine šest metrov. V tropskih krajih rase več vrst, najbolj znana je rumena banana. Obcutljive so, hitro gnijejo, in če jih želimo ohraniti za dalje časa, jih lahko zamrznemo. V glavnem jih jemo sveže, nekateri jih uporabljajo naravno »fast food«, toda druge so tudi v sladica (banana split) in sadnih solatah.

Če gremo po sledi bananam dodamo jagode. Pravi so jih kultivirali Rimani, uporabljali pa so jih v medicini. Jagode so nizkokalorično sadje z vitaminom C in antioksidanti. Najbolje jih je hraniti pri temperaturi pod 10 stopinj. Če je temperatura prenizka, izgubijo barvo in okus. Njihov rok trajanja je pet dni. V Belgiji imajo celo poseben posvečen jagodam.

Kivi je kitajski sadež in ima kitajsko ime yang tao. Na Novi Zelandiji, kjer danes na veliko gojijo ta sadež, so ga poimenovali po majhni ptici. Kivi ima več vitamina C kot pomaranča, s kalijem pa je bogatejši celo od banan. Rumeni kivi so prinesli v Evropo šele ob koncu devetnajstega stoletja, gojijo pa ga predvsem v Angliji in Grčiji, precej uspešno pa raste tudi v dolini Neretve.

Mango je eksotični sadež in uspeva samo v krajih s toplo klimo. Zanj trdijo, da je »kralj sadežev«. Tri četrtine svetovne proizvodnje zraste v Aziji, Indija pa je glavni izvoznik. Stara zgodba pravi, da je Buda osebno zasadil prvi mangov gaj, da bi se v njegovi senci lahko spočil. Od takrat so njegovi cvetovi in plodovi del neke budistične ceremonije. Mangovo steblo doseže višino trideset metrov in sodi v isto družino rastlin kot strupeni bršljan.

Če je mango »kralj sadežev«, potem je ananas sadje rajskega okusa. Največ ga vzgajajo v Mehiki, na Filipinih, Portoriku in Havajih. Je odličen, osvežujoč dodatek k vsakemu obroku, posebno v poletnih dneh. Zreli ananas je trd in ima oster vonj. Prijatelj, ki mi je razlagal o vrednosti in kakovosti sadja, je skušal odtrgati ananasov list: veš, če je mehak in se z lahkoto odtrga, pomeni, da je sadež zrel. Ko sem ga kupil in čakal, da postanejo listi

mehki, je minilo več kot deset dni. Potem sem ga s posebnim orodjem izdolbel, navrtal, da so nastali znani kolobarji, ter si jih privoščil. Najpreprosteje pa je, če kupite konzervo z ananasom.

Največjo količino pomaranč in grenivk na svetu pridelajo v Braziliji. V njih je največ vlaknen, koristnih, zdravih za prebavo. Na trgu je več vrst pomaranč pa tudi grenivk. Dobri so sokovi, posebno v vročih kalifornijskih dneh. Tu je namreč tudi ob koncu novembra do 29 stopinj, medtem ko ponoči pade temperatura na deset stopinj – prava puščavska, savanska klima.

Ko sem prvič prišel v Kalifornijo – bilo je pred osemnajstimi leti – sem si kupil sok papaje in ga pil v velikih količinah. In čim več sem ga pil, bolj mi je bilo slabo. Sem ga pač pozabil razredčiti. Kasneje sem izvedel, da je papajino steblo lahko moškega ali ženskega roda pa tudi dvo-
spolno. A samo

ženska in dvospolna stebila dajejo sadeže. In moj prijatelj je dodal – ko sva prišla do češenj – da na povprečnem češenjevem stebelu dozori okrog sedem tisoč češenj. Da je na ameriškem trgu več deset vrst krompirja, da je najmanj voden tisti, ki je z Utaha, da bo krompir prvi sadež, ki naj bi ga vzgajali ali zasadili v vesolju. Potem me je prijatelj opozoril, da Američani za svoj državni praznik Thanksgiving obvezno večerjajo navadnega ali nadevanega purana. Vprašal sem ga, kaj je največja poslastica na svetu. Odgovoril mi je: pečena kamela. Kamelo se napolni s polnjeno ovco, ta je napolnjena s piščanci, ti so napolnjeni z ribami, ribe pa z jajci. Potem to ogromno pečenko obložijo z vsemi sadeži, ki smo jih našli. Njam njam. In če vas bo pot zanesla na Škotsko, ne pozabiti okusiti njihove specialitete haggis. Pripravljajo jo iz ovčjega srca, jetric, pljuč in črev, kar vse skuhamo v živalskem želodcu. K temu dodajo sol, poper, češnje in zobno moko. V nekaterih boljših hollywoodskih restavracijah pa se jedo polži. Pravijo, da Francozi pojedjo letno okrog 500 milijonov polžev. Mnogi so nabrani tudi v Sloveniji. Pa dober tek pred prazniki, ki nas čakajo!

RAZMIŠLJANJE

Dušan Radič

Šala je kratka zgodba, povedana ali napisana z namenom, da pri poslušalcu oziroma bralcu izzove smeh. O tem, zakaj sploh se šalam smejemo, so bile narejene prave znanstvene študije. V naših možganih imamo o vsem, kar vemo, narejene neke vzorce. Prav na tem temelji večina šal. Ko šalo poslušamo in se ta konča s porušitvijo pričakovanega vedenjskega vzorca, se v možganih naredi nova povezava. Rezultat je smeh. S tem si seveda lahko razložimo tudi dejstvo, da nam je šala smešna samo prvič, ko jo slišimo. V možganih je vzorec že prisoten in posledično se že slišani šali ne bomo smejali.

Zakaj si ljudje pripovedujejo šale?

Ne išče se

Smeh kot reakcija na šalo je zelo zdrav, sprostito se trebušne mišice, možgani pa začnejo izločati v krvni obtok hormon endorfin, ki pri človeku povzroča občutke ugodja. Po raziskavah je smeh najboljša zdravilo proti infarktu, če se vsak dan vsaj enkrat od srca nasmejemo. Več se smejete, boljše se boste počutili.

Kdaj in kako so nastale prve šale, je zelo težko ugotoviti. Dejstvo pa je, da so šale povsod po svetu bolj ali manj enake. Menda je vseh šal na svetu samo dvesto. Vse drugo so le razne izpeljanke. Iz lastnih izkušenj vem, da pri nas najbolj »palijo« šale, povedane v različnih jezikih naših nekdanjih bratskih republik. Največjo veljavo imata Mujo in Haso. Z vedno prisotnim stereotipom o »glupih Bosancih«. Seveda imajo tudi Bosanci šale o »škrtem Janezu in nenasitni Slovenki Mojci«. Da o pregovorni lenobi Črnogorcev ne bom izgubljal besed. Za šale na splošno velja, da so zelo težko ali pa sploh neprevedljive. Tudi najboljša šala o Bosancih, povedana na primer v angleščini, pri poslušalcu ne naleti na noben odziv. Normalno, saj ne pozna kulture naroda. Ločimo tudi tipičen britanski humor, nemški nehumor, ameriški humor na »prvo žogo«, Nizozemci se najbolj smejejo vulgarnim šalam itd.

In zakaj si ljudje pripovedujejo šale?

Gospod Evgen Jurič pravi: »Šalo človek najlažje pove resnico, ki je čisto žalostna, obrnjena na smešno plat pa veliko bolj sprejemljiva in prebavljiva.«

Ljudje si šale pripovedujejo najraje v prijetni družbi, kozarčku in še čem. Tisti, ki šalo pove, v trenutku postane središče dogajanja. Vsi utihnejo in ga poslušajo. To je gotovo eden od namenov pripovedovanja šal. Ste že bili v družbi, kjer je nekdo povedal sicer slabo šalo, pa ste se vendarle smejali? Da se mu ne bi slučajno zamerili. Ali, še huje, se niste smejali, ker njegove šale niste razumeli. Ste ob prijetni mladenki nenadoma začutili potrebo, da poveste šalo o neverjetni velikosti moškega orodja. S tem ste v njenih očeh postali vulgarni. Šale s poudarjeno seksualno noto se pripovedujejo v moških družbah. Ženske imajo raje šale, v kateri doseže svoj namen igra besed.

Leta 2002 je bilo celo svetovno prvenstvo, kjer so na koncu razglasili naj šalo vseh časov. Prispelo je več kot 40.000 šal. »And the winner is«: Dva lovca s puškami hodita po gozdu. Nenadoma eden pade na tla kot pokosen. Prijatelj ga potipa. Ne zazna dihanja, oči so na široko odprte. Močno živčen vzame iz žepa mobilni telefon in pokliče reševalno službo. Operater ga skuša pomiriti: »Pomirite se. Lahko pomagam. Najprej preverite, ali je vaš prijatelj res mrtev!« Tišina. Čez nekaj trenutkov se zasliši strel. »Pa zdaj?« Spet smo pri stereotipu, tokrat o neumnih lovcih.

Avtor zmagovalne šale, psihiater iz angleškega Manchestra, je komisiji razložil: »Veseli me, če se ljudje tej šali nasmejejo, saj jim pove, da je poleg njih še vedno kdo, ki je neumnejši od njih.«

Smejte se šalam, ki jih slišite, in dobre povedjte naprej, kajti na svetu bo resnično lepo šele takrat, ko bodo ljudem teklo solze po licih samo, če se bodo do solz nasmejali.

MADE IN USA

Branko Šomen

Nekako je postal del pokrajine in ljudje ga srečujejo. V teh dneh ga bomo morda srečali kot Miklavža na soboškem Miklavževem sejmu, pred dnevi smo ga lahko videli ob krščenju mošta ali slišali po radiu, morda pa je sodeloval še na kakšni prireditvi. V zadnjem času je v društvu vinogradnikov manj aktiven, a njegovih zaslug, da v Ivanovcih stoji vinogradniški dom, ne more nihče zanikati. Tokrat sva se v pogovoru vrnila v preteklost, morda pa se bo kdaj našla priložnost, da bo tekla beseda o aktualnih zadevah.

Honeste vivere ...

Lahko bi rekli, da si je Jani Žilavec izbral dokaj zahtevno in naporno življenjsko vodilo. Očitno mu veliko pomeni, saj je izrecno omenil, naj ga na koncu teksta zapišemo. Da tega ne bi pozabili, smo njegov moto, pravzaprav začetek mota, postavili na začetek besedila, pravzaprav v naslov. Kaj pomenijo te latinske besede, pa bomo vseeno zvedeli na koncu pogovora.

Poglejva za začetek malo, bolj na kratko in jedrnat, v tvojo zgodovino in osebno izkaznico.

Babica po materini strani je bila iz Renkovec, torej »Markojca«, babica po očetovi strani pa iz Sebeborec, torej Goričanka. Oba dedka in oba starša pa so bili iz Noršincev, torej Ravenci. Tako sem kombinacija vseh prekmurskih območij, torej čistokrvni Prekmurec. Rodil sem se v Noršincih pri Murski Soboti, od leta 1970, ko sem se poročil, pa živim v M. Soboti. Tako se imam za Noršince in Murskosobočana.

V Noršincih si rasel in rasel in naenkrat postal ministrant.

To so bili lepi časi. Ministriral sem pokojnemu gospodu župniku Andreju Berdeni, katerega sem zelo cenil. Večkrat mi je naročil, da naj mu izrezujem hostije. Ker smo

obrezke lahko pojedli, sem iz ene plošče spravil čedalje manj hostij. Takrat pa je župnik rekel, da si jih bo kar sam rezal, ker smo mi preveč zapravljeni z materialom.

Potem so te prvič posadili v avto.

To je bilo v prvem razredu osnovne šole, leta 1951, ko sva okrog novega leta z očetom šla v porodnišnico v Murski Soboti po sestrico Mariško. Mamo je v bolnico odpeljal s konji sosed, Erjavcov svak, domov pa smo se peljali s taksijem. Mislim, da nas je peljal taksist Paučić.

Bill ste prva povojna gimnazijska generacija, ki je imela maturanjski ples. To je bilo leta 1963. Igral vam je ansambel Mojmirja Sepeta, pela sta pa Barbara Jarc in Nino Robič. Nasploh so dijaška leta lepa in največ spominov na mladost je iz tistih časov.

Da, to so bili lepi časi. Zgodbe – ena lepša od druge. Dobro se spominjam izleta na grad Štatenberg. Mislim, da je bilo v tretjem razredu nižje gimnazije. Malice smo seveda nesli s seboj. Na vlaku je zavladala lakota in vsi (bil sem v kupeju, kjer so bili sami

Sobočani) so si iz nahrbtnikov jemali sendviče. Meni je pa bilo nerodno, ker sem imel s sabo domačo hrano in je nisem upal vzeti v roke. Čez nekaj časa so sopotniki segali že po drugem sendviču, jaz pa spet nič. Takrat pa me je vprašala sošolka Muca, ali nisem lačen. Odgovoril sem, da ne. Ni mogla verjeti, da ne bi bil lačen. »Če nimaš nič s sabo, ti dam jaz svoj sendvič,« mi je rekla. Jaz pa: »Saj imam tudi jaz nekaj za jesti.« »Kaj?« je bila radovedna. Rekel sem, da domač kruh s šunko. »Joj, kako bi jaz to jedla, kar slina se mi cedi.« Predlagal sem, da zamenjava, in ona je z veseljem sprejela. Pa sva bila oba zadovoljna. Ona, ker je jedla domač kruh s šunko, jaz pa ponosen, ker sem končno imel sendvič z žemljo in s posebno salamo.

Študent naj bo!

Spomini na rojstne Noršince so lepi, eni najlepših. Tam sem spoznal in vzljubil trdo delo. Mislim, da sem se naučil biti skromen, in rad sem komuniciral z ljudmi. Kmečko delo mi je zraslo k srcu, zato sem v gimnaziji razmišljal celo o študiju agronomije. Za pravo sem se odločil potem, ko sem opustil misel na igralsko akademijo, za katero sem navdušil tudi sošolca, sedanjega igralca Evgena Carja, in to tik pred maturo. Ker smo z vaščani veliko debatirali, mi je neki možakar na dilemo, da oklevam med agronomijo in pravom, dejal: »Idi ti študirat pravo. Ti boš dober pravnik, ka se rad štuškaš.«

Študent v Ljubljani. Verjetno ti tam ni bil dolgčas?

Kje pa! Ves čas sem bil aktiven v Klubu prekmurskih študentov, en mandat sem bil tudi njegov predsednik. To so bili časi, ko smo upali, da se lahko borimo za svoj boljši položaj in da obdržimo stik s Prekmurjem, z družbenopolitičnimi in delovnimi organizacijami, saj smo načrtovali, da se bomo po študiju vrnil domov. Večina se nas je vrnila, nekaj jih je ostalo v Ljubljani, nekaj pa se jih je zaposlilo v drugih krajih. Je pa bilo delo v Klubu tudi druženje. Po organiziranosti smo Prekmurci v tistih časih kar izstopali. Prireditvev Buja repa pozna skoraj vsak Slovenec, študent pa zanesljivo vsak. Pripravljali smo jo s posebno zavzetostjo in bila je dobro obiskana. Ob tej priložnosti smo tri ali štiri leta pripravljali tudi opere v prekmurščini, za katera sem pisal libreta na znane melodije. Najbolj odmevna je bila opera »Odana sneja« (prodana nevesta), za katero si upam trditi, da bi jo, če bi se danes, po štiridesetih letih, protagonisti uspeli zbrati, odpeli brez večje napake.

Brucovanja pa so bila, za spremembo od Buje repe, ki je bila zmeraj v Ljubljani, v Prekmurju. Ob tej priložnosti smo zmeraj pripravili neke vrste kabaret in izdali satirično-humoristični list Bruc, glasilo brucev in starih bajt. V času predsednikovanja Klubu sem bil odgovorni, sicer pa ves čas študija glavni urednik tega glasila. S prispevki pa nas je sodelovalo precej študentov.

Pa sva že pri službi.

Moja prva zaposlitev je bila v nekdanji Službi družbenega knjigovodstva v Ljubljani, vendar sem se hitro vrnil v Soboti. Najodločilnejši razlog vrnitve iz Ljubljane je bilo stanovanje, ki mi ga je zagotovil novi delodajalec, to je bila Občina Murska Soboti. Nato sem delal v KIK Pomurki, v Mesni industriji, od leta 1977 delam na Ministrstvu za okolje in prostor, izpostava Murska Soboti.

Jani Žilavec

Ampak vem, da si še nedolgo od tega študiral.

Moje delovno mesto je zahtevalo visokošolsko izobrazbo, zato sem moral zdaj, precej pozno, študirati ob delu. Seveda je bilo tudi to zanimivo. Že na prvem predavanju v Mariboru. Ker sem bil med izrednimi študenti eden starejših, če ne najstarejši, sem po stari navadi prišel na predavanje v obleki in s kravato. Ko sem šel po hodniku, so vsi stekli v predavalnico, misleč, da gre profesor. Ko sem se usedel nekje v sredini predavalnice, so vsi z začudenjem zrlji vame. Šele ko je prišel »pravi« profesor, so videli, da so se krepko ušeli. No, moral sem se precej potruditi, da sem nekaj let pred »penzijo« postal univerzitetni diplomirani pravnik.

Družina: soproga Erika ter sinova Gorazd in Jaka.

Najprej se je rodil Gorazd. Tiste dni, ko se je narodil, sem šel v gostilno Klemenčič, in ker sem videl, da sta pri točilni mizi samo dva možakarja, trije pa so sedeli za mizo, sem ponosno zavpil: »Dobil sem sina, daj, kar pije oštarija!« Vsi z gostincem vred smo pili špricerje, a ko sem plačeval, se mi je račun vseeno zdel prevelik, zato sem vprašal, kaj

Mali Janek Z mamico

vse mi je zaračunal. Gostinec Pišta pa pravi: »Sedem špricerjev za nas tu, ena naša stranka pa sedi v kuhinji in pije radensko.« Da bi »popravlil vtis«, sem rudo ponovil.

Gorazd je poklicni igralec. Pravijo, da je kar dober. Mora imeti nekaj tvojega ...

Gorazd pri vsakem intervjuju pravi: »Dobil prvi stik z gledališčem, ko je z mamo prišel na vajo, utrdil pa ga je, ko sva skupaj igrala v eni od dveh predstav. Spominjam se, ko smo v Puconcih gostovali s predstavo Mačja igra in je kot petletni deček z mamo sedel v prvi vrsti. Tam sem igral upokojenega opernega pevca, ki osvaja neko gospo (Zinka Farič). Ko sem na odru šel od nje, je Gorazd zavpil iz dvorane: »Očka, 'kranšček' si pozabo pri teti!« Vsa dvorana se je glasno zasmejala. Ena gospa je celo pripomnila, da bo ta mali mogoče kdaj tudi igralec. Končno se vsa družina ukvarja s kulturo. Mlajši sin Jaka občasno igra kot amater, Erika pa poje v pevskem zboru medicinskih sester.

Nekoč si povedal, da si bil vedno enak in si delal, ne glede na politični sistem. Torej si se vseeno ukvarjal s politiko.

S tem sem mislil na dobrotnike, ki sem jih upodabljal ves čas ob različnih prireditvah, pa naj so bili to »farar«, škof, Miklavž, Božiček, Dedek mrz in morda še kdo.

Ker imam otroke zelo rad, se zlasti z zadnjimi tremi rad poistovetim. Otroci so dobri, pristrčni, hvaležni, zato je z njimi lepo delati. Pokvari jih, pa ne vseh, šele družba.

In praviš, bliža se čas, ko boš nehal delati.

Delovno pot bom dokončal takrat, ko mi bodo pojenjale moči. Delo na Ministrstvu bom, če mi bog da zdravje, končal prihodnje leto. Od dneva izida tega Pena do mojega zadnjega dopusta je še natanko 176 delovnih dni. Po dvomesečnem dopustu pa bom spočit šel v pokoj, ko se bo začelo zadnje obdobje mojega življenja. Želim si samo zdravja.

Vidiš, pa bi res skoraj oba pozabila. Kdo že gre tista latinska reč?

Tako je zapisano v Rimskem pravu: Honeste vivere, alterum non laedere, suum cuique tribuere, kar pomeni: pošteno živeti, nikogar ne žaliti, vsakomur dati svoje

Joseph Maria R.

Nataša Juhov

Anton, Vlado, Drago, Alojz in Janez Ferenc

Morebiti bi vam lahko v naslednjih odstavkih predstavili odlomke iz knjige Verženske zgodbe, ki je delo Janeza Ferencja iz Veržeja. O njej pravi, da z njo ni bilo veliko dela, saj so Veržejci sami oblikovali zgodbe, on pa jih je samo zapisal. Namesto tega bomo predstavili njegovo in zgodbo njegovih štirih bratov Alojza, Vlada, Draga in Antona. V uvodu naj samo še omenimo, da boste lahko brali tako o časih, ko so v Prlekiji ustanavljali kmetijsko-delavske zadruga, kot o tem, da je Janez že od nekdaj rad nastopal na odrih, da so si doma posojali črnilnik in pero, da so imeli na domačiji prvi traktor v vasi in da je danes najlepše v vinogradu.

Fotografija iz bližnje preteklosti. Na njej so Alojz, Vlado, Drago in Anton Ferenc z očetom Antonom.

Peresnik in črnilo sta bratova

Sosedov kruh je bil vedno boljši

Janez je najmlajši v družini Ferencjev in sam pravi, da danes še vedno ne ve, zakaj je leta 1944, ko je revščina tolkla na veliko veržejških vrat, privekal na svet šele osem let po Alojzovem rojstvu, ki je po starosti tretji v vrsti bratov Ferenc. Najstarejši Anton, ki je živel v Ljubljani, mu je sicer obljubil, da mu bo izdal odgovor na to vprašanje, vendar ga je leta 2003 prehitela smrt. Čeprav so ljudje živeli v težkih razmerah, sta bila otroštvo in mladost lepa. Minevala sta v času, ko so v Prlekiji ustanavljali kmetijsko-delavske zadruga. Vlado je bil takrat predsednik tamkajšnje zadruga. Dogajala se je socializacija vasi. Na dvorišču in v hlevu Ferencjevih je imela zadruga nekaj glav živine. Vsako jutro pred šolo in vsako popoldne po pouku je delavka zadruga vzela Janeza na pašo. Tam je pazil na krave, hkrati pa delal domačo nalogo ali so s sosedomi otroki ubijali čas z različnimi igrami. Igrač, kakršnih poznamo danes, ni bilo. Najmlajši so se igrali s palčkami iz lesa. Njihove lesene igrače so ponazarjale tedanje zadržane hleve in živino. Več palčk je pomenilo tudi več živali. Z njihovo izmenjavo ter z dodajanjem drugih palčk so skrbeli za razplod v svojih navideznih hlevih. S sosedomi otroki si niso izmenjavali samo lesenih palčk, temveč tudi druge stvari. »K Frasovim smo hodili po koruzni kruh, ker drugega niso imeli. Mi smo doma pekli samo rženega. Po principu, da je sosedovo vedno boljše, je bil za nas Frasov kruh slajši od domačega, za njihove otroke pa obratno,« se spominja Janez.

Kako se dela kompost

Ferencjevi otroci so obiskovali osnovno šolo v Veržeju, kjer so bili najprej le prvi štirje razredi. Nekega dne je šola obiskal tedanji inšpektor Vladimir Močan. Učiteljica ga je povabila v razred, da bi videl, kako pridni in delavni so učenci. Med drugim je Janezu zastavila vprašanje. »No, Janez, pa ti povej, kaj delajo zadržni!« Janez, ki je bil takrat v drugem razredu, je kot iz topa izstrelil. »Delajo kompost. Najprej pripeljejo travo, nato na plast trave naložijo plast gnoja, nato na plast gnoja nasipajo plast zemlje in to ponavljajo plast za plastjo.« Inšpektor je bil zadovoljen z Janezovim znanjem, Janez pa ponosen, da je vedel o zadržnem delu več kot drugi sošolci. Doma pri Ferencjevih so redili tudi zajce. »Več kot dvesto jih je bilo vzrejenih,« smo slišali. Zadržniški časi so jim namreč prišli, pustili le eno kravo in za vseh sedem članov družine je ostala samo ena njiva. Na leto so zaklali svinjo, oče pa je lahko vsako jesen, ker je bil lovec, k hiši prinesel pet fazanov, pet zajcev in neomejeno število divjih rac, ki so se v mrzlih zimah zbirale pri reki Muri. »Oba starša sta se v mrzlih zimah zbirale pri reki Muri.« Oba starša sta se v mrzlih zimah zbirale pri reki Muri. »Oba starša sta se v mrzlih zimah zbirale pri reki Muri.« Oba starša sta se v mrzlih zimah zbirale pri reki Muri. »Oba starša sta se v mrzlih zimah zbirale pri reki Muri.«

Janez je najmlajši v družini.

Bratje so se postavili pred objektiv na domačiji v Veržeju.

Kupite mu peresnik

Drago, ki je hodil na učiteljsko, in Janez, ki je obiskoval tretji razred osnovne šole, sta si delila peresnik in črnilo, po kateri je moral Janez domov pred vsako šolsko nalogo. Nekega dne je učiteljica prekipela in je staršem napisala pismo: »Če želite imeti v hiši učitelja, mu kupite črnilo in peresnik.« Janez ji je namreč razložil, da je pisalo njegovo in da je on tisti, ki ga posoja bratu, in ne obratno. Ko je oče prebral pismo, je bil zelo jezen, učiteljica pa odpisala: »Peresnik in črnilo sta bratova.« Ko je učiteljica prebrala pismo, je nastal ogenj v strehi. Vsa jezna, ker je Janez lagal, ga je strogo oštela, nato pa je bil iz istega razloga doma še tepen.

Doma pa ponavadi ni obležal samo peresnik, temveč tudi kakšna domača naloga. Janezu ni kazalo dobrega pri predmetu, ki se mu pravi nemški jezik, pravzaprav mu je skorajda grozil popravni izpit iz nemškega jezika. Ko je nemška naloga spet ostala v zvezku, ki je obležal v domači hiši, se je Janez učiteljici nemščine opravičil v nemškem jeziku. Učiteljica je od sreče zajokala in dejala: »Ne morem verjeti, moj najslabši učenec je začel govoriti nemško.« Pri tem ni opazila, da ima Janez stavek za opravičilo napisan na roki. Za nagrado je dobil Janez petico, to pa je pripomoglo, da se je začel bolje učiti in se je na koncu izognil slabim ocenam pri nemščini.

V šolo čez polja

Po štirih letih guljenja veržejških šolskih klopi je bilo treba nadaljevati šolanje v Križevcih pri Ljutomeru. Otroci so pot do šole ubrali kar čez polja in bili velikokrat blatni,

ker so kmetje malo pred tem zorali njive. A to jih ni preveč motilo. Veliko bolj jezni so bili kmetje, saj so jim otroci čez njihova polja shodili pravo stezo, zato so se pritožili pri križevskem ravnatelju. Slednji je strogo prepovedal pot v šolo preko kmetijskih zemljišč, toda ubogalo ga je bolj malo učencev, tudi Janeza ni bilo med njimi. Ko je prišel konec šolskega leta in je bilo treba vpisati ocene, so vsi učenci iz Veržeja, tudi tisti, ki so upoštevali ravnateljev ukaz, dobili iz vedenja samo prav dobro oceno. To jih je zelo razjezilo in prihodnje šolsko leto so se namesto v Križevce vpisali v šolo v Veržeju, ki je bila namenjena le otrokom, ki so stanovali v tamkajšnjem vzgojnem zavodu. Odločitev je povzročila velik nemir. V Veržeju so pridržali tedanji poslanci in staršem grozili, naj se znova vpišejo v križevsko šolo. Pa grožnje niso pomagale, saj so jim starši odvrnili, da bodo o njih pisali tedanjemu predsedniku države Josipu Brozu - Titu. Veržejsko šolo so na koncu morali priznati kot uradno tudi za otroke, ki niso živeli v vzgojnem zavodu.

Konji so ostali v hlevih

Ker je bila med Janezom in brati velik razlika v letih, je Janez ostal na kmetiji sam s starši. Ko so bili bratje doma, so priskočili na pomoč pri delu tudi oni. Alojz, ki je že živel v svojem gospodinjstvu, na primer, je imel prvi v vasi traktor. Drugi kmetje, ki so obdelovali zemljo s konji, so hitro uvideli, kako pomembna je pridobitev. Nemaokrat so ga prosili za pomoč na polju, tako da so konji lahko ostali v hlevu, Alojz pa jim je s traktorjem obdeloval zemljo in tako k hiši prinesel kakšen dodaten zaslužek. Najstarejši Anton je medtem bival v Ljubljani, tudi Drago in Vlado sta bila na svojem. Čeprav niso bili veliko skupaj, so se dobro razumeli. Vse praznike so preživeli skupaj, veselo je bilo tudi, ko je na obisk prišel Anton iz Ljubljane. Že leta 1951 se je vpisal na študij zgodovine na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je tudi diplomiral in se najprej zaposlil kot arhivar v arhivu Muzeja narodne osvoboditve.

Leta 1965 je na filozofski fakulteti v Ljubljani zagovarjal doktorsko disertacijo z naslovom Nacistična raznarodovalna politika v Sloveniji v letih 1941-1945. Od leta 1971 je bil ravnatelj Inštituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani, ki se je leta 1989 preimenoval v Inštitut za novejšo zgodovino.

Prvič je stopil na oder leta 1961

Janez je obiskoval strokovno šolo za radiomehanike v Mariboru, praktično delo pa je opravljal pri zasebniku v Veržeju, vse dokler se ni zaposlil v Elradu v Gornji Radgoni. Tam je bil 18 let, nato pa je postal tajnik veržejske krajevnega skupnosti. Kultura in umetnost je bila že od nekdaj v krvi Ferencjevih otrok. Že zato, ker je bila mama tudi sestra skladatelja Slavka Osterca. Janez je že od nekdaj delal v različnih društvih, od leta 1961, ko je prvič stopil na oder na veselem večeru, ga ni nikoli več zapustil. Preizkusil se je v igranju, režiji, pisal je scenarije in bil celo scenski mojster, skrbel za luč in ozvočenje. Potem ko so mu otroci kupili za rojstni dan violino, pred tem pa niso vedeli, da nanjo sploh ne zna igrati, je ustanovil še svoj glasbeni ansambel. Čeprav je upokojen, ne počiva. Rad dela tudi v vinogradu. Slednje imajo v bližini tudi njegovi bratje, in ko se srečajo v zidnici, to srečanje traja tudi še potem, ko se dan prevesi v noč in ko se bratje spomnijo že vseh dogodkov iz otroštva in mladosti ter naredijo načrte za prihodnje dni, mesece in leta.

LEGENDE

Ladislav Kondor – največji

Bea Baboš Logar

Na soboškem pokopališču – drugi vhod, prvi grob na levi, že malo propadel – je zadnje bivališče enega »monumentov« starre Sobote, karikaturista Ladislava Kondorja. Verjetno ga le redko kdo obišče, a ob vseh svetih je bil na njem vendarle venček in tudi svečka je gorela.

Ladislav Kondor sodi v čase, ko smo se v mestu Murska Sobota še vsi poznali in se je vedelo, v katero družino kdo spada – bilo jih je malo in nas, potomce, so spoznavali in ločevali po »formi« – to je osnovnih značilnostih te ali one družine. In kot otroci smo bili deležni tudi posebnega poduka o življenju in njega pustolovski plati ob periodično ponavljajočih se obiskih našega mestnega boema Ladislava Kondorja – ki je pristal v

mozaika, ki ga bo treba dopolnjevati, si vzeti čas. Za začetek pa gotovo nekaj, kar bo po dolгих letih spet spomnilo nanj! Njegovo najpopolnejšo sliko kaže Janko Liška, ki ga je pred drugo vojno predstavil v Mladem Prekmurcu, zato smo ta prispevek ponatisnili v celoti. Spominja se ga Rudi Čačinović – ki je bil po vojni nekaj časa predsednik soboške občine in mu je izposloval pokojnino, poiskali smo tudi literarno upodobitev iz knjige Jožeta Rituperja Slike prašnega mesta, na pomoč pa je prišel tudi varuh Kondorjeve zbirke karikatur – kustos soboškega muzeja in umetnostni zgodovinar Janez Balažic, ki prav tako hrani tisti znameniti album fotografij – včasih, ko je bil gospod Kondor dobre volje, ga je razkazoval v »boljših sobah« našega mesta. In bilo je kaj videti. Na svojih karikaturah pa je ovekovečil tudi vrsto tedaj znanih Sobočanov – na svoj način je oplemenitil naše malo mesto, vnesel vanj duha boemstva in svetovljanstva – in doživel tudi usodo, ki umetniku in boemu pravzaprav pripada – osamljeno življenje in osamljen grob.

Čistokrvni karikaturist

Ne spomnim se več, kdaj je po svojih »svet-skih« romanjih prišel karikaturist Kondor spet domov v predvojno Soboto. Sobota je bila precej zaspano malomeščansko okolje in Kondor je bil s svojimi karakternimi nalepkami izkušen iz različnih dežel in njihovih navad v soboškem okolju pravi tujek.

V Soboto se je vrnil, ker je bil tu doma. Njegov oče je bil nekoč ugledni šolski ravnatelj v Kupšincih, sestra ugledna soboška gostilničarka. Čeprav je bil iz madžarskega jezikovnega okolja, njegov oče je bil Madžar, ga je takratna Sobota sprejela precej rezervirano. Nasil je nekako nalepko izgubljenega sina, saj je bil to značilno za njegovo malomeščansko okolje, ker ni uresničil primernega družbenega položaja, kot je to njegova družina vsekakor pričakovala. Sestra ga je sicer sprejemala, mu tudi večkrat pomagala, vendar z grenkobo v srcu. Ščasoma pa je postal Kondor nekakšna nihajoča oseba med svojim prirojenim malomeščanskim okoljem in mladimi študenti ter intelektualci, ki so videli v njem precej uspešnega karikaturista, obenem pa tudi človeka z naprednimi in celo levičarskimi nazori, ki jih je ohranil vse od nekdanje madžarske socialistične revolucije. Poseben stik si je ustvaril z delom madžarske ženske družbe, za katero je imel vse do smrti polne žepe bonbončkov. Te je sicer ob srečanju delil vsaki ženski, s katero se je začel pogovarjati.

Posebne zasluge s svojimi karikaturami v takratni Soboti ni imel. Zato se je poleti preselil v Opatijo, kjer je slikal po hotelih in restavracijah pa tudi po ulicah. Za mnoge hotelirje in restavratore je bil nadležen gost. Tako mi je v svoji pomanjkljivi hrvaščini na razglednici napisal kratko in jasno: »Jedan velik katastrof!« Za njega je bila izredno slaba žetev.

Kondor je v svojem albumu iz sveta prinesel nekaj prav uspešnih karikatur uglednih osebnosti. Dokaz, da je imel tudi v svetu primerne uspehe. Tudi doma je naredil nekaj prav uspešnih. Počasi pa je na njegovo ustvarjanje začel vplivati odnos do osebe, katero je karikiriral. Posebno do žensk je bil

»kavalirski« in jih je olepševal. Sam imam nekaj njegovih karikatur. Prve so ostre, glede na najino prijateljstvo in še posebej kasnejše funkcije pa me je začel tudi olepševati.

Proti koncu njegovega življenja je začela bolezen vplivati tudi na vrednost njegovih risb. Začele so se mu tresti roke in ostrih črt ni več zmogel. Karikatur, kot jih je ustvarjal v svojih najboljših letih, ni več dosegel.

Če se danes spomnim na njegovo zbirko karikatur in na nekatere, ki jih je risal v moji navzočnosti, lahko rečem, da je bil Kondor vsekakor čistokrvni karikaturist, ki je bil tudi s karikaturami zvest svojem gledanju na družbo, v kateri je bil. Ni bil le čistokrvni karikaturist, temveč tudi kritik družbe, v kateri je živel.

Rudi Čačinović

Joža Faflik, 3. XI. 1954

Svinčnik na papirju, 40 x 29,5 cm (iz Kondorjeve zapuščine v Pokrajinskem muzeju Murska Sobota, foto Janez Balažic)

domačem kraju potem, ko je obredel svet pred drugo svetovno vojno, potem pa živel in se preživljal z risanjem karikatur. Ker ni imel stalnih dohodkov, je bil to njegov edini vir preživljanja – kavarne, gostilne, šole, razstave, zime v Soboti, poletja v Opatiji.

Zdaj se zdi, da je tega že tako davno, saj je umrl leta 1963, in ko mu skušamo postaviti ta skromni spomenik iz besed, je videti, da to ni tako enostavno. Človeški spomin je nezanesljiv, velikokrat prikrojen, njegovi vrstniki – naši stari starši in starši –, ki bi lahko kaj povedali, mu delajo družbo na soboškem pokopališču.

Na dan prihajajo drobci, zgodbe, anekdote, eden se spomni, da so se mu tresle roke, drugi lodnastega plašča, tretji krompirjastega nosu ... eni so ga podcenjevali, drugi občudovali – kljub vsemu je bil izjemen človek.

To, kar smo zbrali, je verjetno le delček

Srečanje s karikaturistom Ladislavom Kondorjem

Razgovarjati se s Kondorjem ni ravno najlažje. Ne zato, ker govori le približno hrvaščino, ker nejasno izgovarja, pa naj si že govori nemški, francoski ali kateri si že bodi izmed menda 10 jezikov, ki se jih je kolikor toliko navadil na poti po več kot 30 državah. S Kondorjem se morate pogovarjati potrpežljivo: pogosto odgovarja le približno, celo kaj tretjega vam odgovori, pa ga morate tipati znova, zveste pa samo polovico, nato se lovite s predmeta na predmet, malo tudi molčita in končno šele se vam posreči ujeti drugo polovico ali pa tretjo tretjino svoje radovednosti.

V Soboti je razstavljal začetkom novembra. Po dolгих letih je malo prišel k sorodnikom in znanec. Njegov oče je bil namreč v Kupšincih v Prekmurju učitelj. Oče je bil fanatičen Madžar, on pa je materinščino že malo pozabil, kakor mi je pravil; šovinizem mu je odvratel,

je zgolj in le človek. Časopisni izrezki o njegovih uspehih (suksejih, kakor se izraža), zbrani v debelem usnjenem albumu, ga imenujejo zdaj Madžara, drugi Jugoslovana. Očitno pa z narodno pripadnostjo ni špekuliral (poljska poročila npr. ga imajo za Jugoslovana, francoska večinoma za Madžara).

Spčetka se je moji radovednosti izmikal: malomarno, kakor vagabundi, ki jih je življenje izučilo, da ni dobro nositi srca preveč na dlani. Čemu bi vsakemu vse pravil! Vendar sva se kmalu sprijaznila. Škoda, da ne pijem. Povabil me je za zvečer, pa sem se mu opravičil. Zato sem mu pomagal, ko je odhajal, vsaj pospravljati.

Od 1925. leta potuje. Rad potuje. Bil je v Afriki, v M. Aziji, po skoraj vsej Evropi pa tudi v Južni Ameriki. Ko sem ga vprašal po poklicu, če je thorda izučen za kak poklic, mi je rekel »Vagabund« in pristavil »Putnik«.

Prekinil naju je nek Kondorjev znanec. Kondor ga je začel povpraševati, kaj meni, ali bi ga pustili na Madžarsko. Videlo se mu je, da bi po dolгих letih šel vendarle rad tja malo pogledat. – »V Budimpešto pojdite,« mu je svetoval, »tam vas ne bodo opazili, sicer so pa menda že pozabili.« – Pozneje mi je zaupal odlomke svoje nemirne zgodbe, ki pravi, da ga je vodil bolj glas srca ko račun po osebni koristi. Glas srca in prirodne dobrote in vse, kar iz tega sledi, pa mogočniki slabo cenijo in še slabše plačujejo; na borzi čednosti kotira ta lastnost skoraj vselej nizko, včasih jo celo do konca devalvirajo.

V realki je slikal in risal za sošolce. Pripomnil mi je, da se je takrat prvič pokazalo, da je »lud«, tako nekako, da je on delal, drugi so pa želi in se mu za prijaznost še smejali. Za šolske klopi očitno ni maral. Napravil je le 4 realke, nato pa se je začela burna zgodba: Pečuj, marsikje, Dunaj, kjer je bil »pri nekem profesorju« na

slikarski šoli – seve le nekaj dni. – Ko sem ga vprašal, kje se je naučil hrvaški, mi je odgovoril: »V Osijeku sem bil trgovski vajenec, to napisal«.

Leta 1930 je prvič razstavil – v Oslu. Sprejel so ga lepo. – »Ste na cesti,« mi je nepričakovano začel razlagati, toda prav tako brez glasnega poudarka, prav tako mimogrede, kakor že včas, »v kavarni pa je svetlo in toplo. Radi bi se ogreli, jedli in navsezadnje še tam malo posedeli. Šel sem v kavarne in portretiral, sem kar s svinčnikom in za črno kavo, če se ni dalo več.« – Risal je bil že kot otrok, nato na realki pa tudi pozneje; včasih je kaj kopiral, zdaj pa je v sili začel portretirati. Še zdaj razstavlja risbe iz tistih let. Takrat je narisal, prav izrazito in nazorno narisal kmeta s koso na rami in s pipo v ustih; najbrž se je spomnil kakega sosedu iz Kupšincev. Kondor je očitno spreten, hiter, nadarjen risar, sicer ne bi mogel postati uspešen karikaturist. Kmalu je namreč začel rajši karikirati: pač iz nagnjenja in pa, ker se kavarniški gostje, če jih že tako hitro rišeš, dajo rajši karikirati, za smeh in za dobro voljo.

V pogovoru naju je zmotil slabo oblečen možki. Prinesel je iz kavarne malo prej narisano karikatur, češ da oni tam zmagajo ne bo plačeval, tako grd da ni, s takimi spakami naj si itd. in vrgel list pod mizo. Začela sta se dreti in le s težavo sva ju z gospodično ločila. »Glejte,« se je jezil, »glejte –« »Jezi se na oglednik, ker mu obraz v njem ne ugaja,« sem rekel namesto njega. »Jeste. Magarac!« je potrdil. Nepričakovano hudo ga je razkačilo. Ni se mu ljubilo več razgovarjati, samo nepremično je gledal, kakor da bi požiral jezo, da se je treba bosti tudi s takimi bedaki.

»V Zagrebu je bilo hudo, kajne?« »Da.« napadli so ga, »neki fašisti.« Menda so se jim zdele nekatere karikature žaljive. Pokazal mi je v albumu izrezek Hrvatskega dnevnika. »Preberite!« Trije neznanci, ker ni imel na

Kondor razstavlja februarja 1932 v Kairu (PM MS)

soboški svetovljan

Ladislav Kondor z družbo v Monte Carlu, ok. 1930 (arhiv PM MS)

svetu več svobode, več sonca.

»Kompozicij skoraj nimam, skoraj vse so samo figure,« mi je odgovoril, ko sem ga vprašal pravzaprav po nečem drugem. »Začel sem bil gledati pri višjih številkah. Šele nazadnje sem se ustavil pri »Tragediji življenja« (številke 1-4): neočitno, naivno zgovorno, prav nič sentimentalno, skratka tako je pač, kaj hočete!« je tako rekoč mimogrede s svinčnikom ilustriral svojo pot. - Mladenču se smeje sreča. Napoti se ji naproti: mlad, prožen in lepo napravljen, še kamenček na kravati leži (št. 1). Toda kmalu se

sreča ne smeje več, sreča je žalostna. Popotnik ni več tako mlad, tako prožen ko takrat, ko se je napotil: ostala pa mu je vera, da srečo vendarle ujame (št. 2). Popotnik je utrujen, preplašen, postal je plešast, mahodrav pa tudi kamenček na kravati ne sije več, toda sreča se bliža (št. 3) ... Popotnik je omahnil z licem in dlanmi po cesti - sreče ni. Pač, šele mrtvemu se je približala, samo približala - narisana kot sonce, okorno, s svinčnikom zmazano, tako, kakor ga rišejo otroci.

Janko Liška (Mladi Prekmurec)

Kondor (Iz knjige Slike prašnega mesta)

Eden redkih pravih svetovljanov v mestu je bil karikaturist Kondor. Hodil je po evropskih prestolnicah, po francoski rivieri in bogve kje vse, risal karikature turistom in se tako preživljal. V mondenih krajih je tako zaslovel, da ga je menda k sebi poklical član neke kraljeve družine, da je ovekovečil njega in njegovo družino. V mestu smo ga redko videvali. Šele v poznejših letih po vojni, ko je v glavnem risal v Opatiji, se je več zadrževal v mestu. Bil je plešast, precej zavaljen in mislim, da še najbolj podoben Hitchcocku. Precej nerazločno je govoril, saj je momljal in sem ga zato slabo razumel. Zdi se mi, da je v glavnem govoril madžarsko. V mestu je imel vsaj dve razstavi. Ena je bila zanesljivo v prostorih sedanje občinske jedilnice.

V nedeljo dopoldne smo jo šli gledat. Oče je ogled najprej obljubil bratu, potem pa sem še jaz izsilil, da sta me vzela zraven. Kondor je sedel v kotu razstavnega prostora in po naročilu naključnih obiskovalcev izdeloval karikature, ki niso mogle biti drage, saj je imel dela precej. Kolikor vem, ima še danes precej meščanov njegove izdelke. Poleg navadnega svinčnika je pri izdelavi karikature uporabljal še moder in rdeč svinčnik ali namesto rdečega rjav. Tudi moj brat mu je poziral. Ko je karikaturo izdelal, jo je vsakokrat z levo roko dvignil v višino oči, jo nekaj časa ocenjeval, nato pa s prsti desne roke udaril po njej, da je počilo,

Župnik Jožef Klekl, 31. XII. 1940

Svinčnik na papirju, 42 x 28,5 cm (iz Kondorjeve zbirke v Pokrajinskem muzeju Murska Sobota, foto Janez Balazic)

nakar jo je izročil tistemu, ki ga je narisal. Ko jo je brat dobil, sem še sam sitnaril, da bi me Kondor narisal, vendar je oče rekel, da sem še premajhen. To je potrdil tudi brat in s tem je bila zadeva končana.

Pred kratkim so v mestu poimenovali ulico po njem. Tudi razstavo karikatur bi si zaslužil. Spoznali bi ga in na marsikaterem pokojnega meščana bi se spomnili. Jože Rituper - Dodo

Predivo za zgodbo

O Ladislavu Kondorju, narojenem leta 1901 v Kupšincih, umrlem pa leta 1963 v Opatiji, bo treba napisati zgodbo. Ki zaradi begavosti in nekam neulovljive, trdnjše predstave o njem kot o človeku in ustvarjalcu nujno zbuja domišljijo pa vprašanja ... Zaradi svojkega boemskega, svetovljanstva zapisanega življenja, predvsem pa karikatur s poti, nastalih v brezštevili po svetu. Nenavadna pojava, ta Kondor. Res, predivo za legendo!

Kako torej povedati, kdo je bil, za to priložnostno rabo pa še o tem, kakšen likovni talent je premogel. Da spomin nanj

traja in ostaja. Nemara tako, da se v mislih sopolisem pod vrstice, ki so se že davnega 1939. izpisale mariborskemu kritiku. »Ali je Ladislav Kondor umetnik?« Oficielno ni. Na slikarski akademiji je vzdržal samo 10 dni, potem je pobegnil, se potepal po 39 državah, se naučil 10 jezikov in risal, risal sebi in drugim v zabavo karikature ter si s tem služil skromna vsakdanja kosila. Včasih tudi teh ni bilo. Risal pa je tako, kakor se je nje mu zdelo, ne da bi kdaj kopiral kako risarsko smer ali šolo. Ladislav Kondor se ne more učiti, tega ne vzdrži. Samo to,

kar je v njem prabitnega, lahko uporabi. Naradni človek, kakor kordilijerska ptica, po kateri je dobil ime. Zato za njegova dela ne morejo veljati navadna merila, kakor ne veljajo zanj kot človeka. In vendar je Kondor umetnik, čudovit umetnik notranjega in zunanjega življenja, kakršnih je malo hodilo po naši zemlji. Za njegovo največjo umetnino - za njegov življenjski roman - bi se trgali, ako bi ga kdo napisal.

Kaj pa njegove karikature? ... Vmes je kič, potem so bežne skice diletanta, včasih otročje naivne, zraven pa dela, pred

katerimi obstanete in ostrmitete, kakor da ste našli nenadoma biser. Ko jih je ustvaril, je dobil Kondor brez dvoma genialno navdihnjenje.

Kaže, da je to prava popotnica k nekaj več kot dvesto karikaturam iz Kondorjeve zbirke, zapredenih v depojih Pokrajinskega muzeja M. Sobota. Morda pa bo prilika za to, da na kaki občuteno zastavljeni razstavi v prihodnjih letih zaidemo v Kondorjev svet karikatur, osupljeni nad tem, kam vse je hodil, ko je do bistva razgaljal značaje sodobnikov.

Janez Balazic

Kondor je samouk. Izpolnjeval in razvijal se je v delu za obede in črne kave, menda prav nič s teorijami in strujami, prirodno, čisto tako, kakor sodi sam sebe: »Da sem, kar sem, je pač tako prišlo.« - Razvijal se je od navadnega črteža in risbe preko karikiranja zunanosti več ali manj še realistični karikaturi lastni in končno do ponazoritev netvarnega s konstrukcijami (npr. Mussolini - Dux kot neresnična, stilizirana glava s poudarkom na silni bradi in v žarkih iz brezdušnih oči kot znakov volje, sile, sugestivnosti). Ne le pisana družba karikiranih, gledalca privlačujejo tudi Kondorjeva iznajdljivost v zamislih in podrobnostih in raznovrstnih tehnik. Likovne, ploskovne risbe (osnova ni črta, temveč kombinacija ploskev ali kak lik, npr. trikotnik) rad kolorira, vselej s točnim smislom za ton, za kontrast. Črnka iz Tripolisa, kuhar Poljak in Poljakinja služkinja npr. so tako živi, da si jih morate zapomniti.

Menda je vsem karikaturistom glavno glava, telo le redko (Kondorjeva Suzana Lenglen igra tenis!). Kondor pa tudi dobro ve, da je nos v

Miško Kranjec, 20. I. 1941

Svinčnik na papirju, 40,5 x 27,5 cm (iz Kondorjeve zbirke v Pokrajinskem muzeju Murska Sobota, foto Janez Balazic)

karikaturi glasen kakor boben v kapeli, oči pa tišje sicer, toda zgovornejše. In po tem se tudi ravna.

Pogovarjala sva se še o raznem: kako je prišel npr. k raznim težko dostopnim veličinam? »Z energijo in nesramnostjo,« mi je pojasnil na kratko. Od risarskih, tehničnih vprašanj zlasti pa je razvijal tako, da sem mu jaz moral dajati pojasnila, da je on spraševal, jaz pa odgovarjal: kaj bo s Čehoslovaško, kam pojde Beneš, kaj mislijo Madžari, kje bodo naredili Angleži naslednjo kupčijo, kaj bodo počenjali Francozi, če pride vrsta nanje? Nato sva se pogovarjala o preurejenem soboškem parku in o oholih madžarskih grofih in ponovno me je vprašal, kaj mislim, kdaj se bo ljudem v tej ali oni deželi začelo goditi bolje, kdaj bo na

posodo šibic, po načrtu, eden ga je sunil z boksarjem v brado, drugi je že hotel trgati karikature, rešitev o pravem času, policija.

Ponekod imajo smisel za karikature, za humor in ironijo, za satiro, drugod so surovi. Lepo so ga sprejeli v Monte Carlu, v Zakopanih. »Na Poljskem sploh radi gledajo karikature,« mi je pravil. V Londonu se niso dosti zmenili. Čerti dan je rajši odšel. V Nemčijo s karikaturami Hitlerja in njegovih ni mogoče, Prusi bi ga spravili še v koncentracijsko taborišče, v oddelk »Die entartete Kunst«. Italijani pa se razburjali, še kar radi so gledali med karikiranci tudi duceja. Mnogo prirodnega za karikature, za umetnost so pokazali Bolgari. »Ti so sploh dobri ljudje,« je pristavil.

Na vseh štirih stenah precejšnje sobe skoraj 30 profilov, polprofilov, lic umetnikov in neznanih: politikov, državnikov, vojakov, književnikov, umetnikov, športnikov, igralcev, maharadž, kraljev, žensk, meščanov in proletarcev kaj raznih ras, smehljajev, krink, nosov in oči - vsi lepo pomešani in večinoma karikirani nekateri izdelani skrbno, premišljeno, drugi hitreje, nekateri le bežno.

»Da, večino sem risal po naravi,« mi je pritrdil, nekaj pa je fantazij in nekaj po slikah. Opozarjal me je na lastnoročne podpise karikalcev. »Prijetna ženska,« se je spomnil ob tisti teniški igralki Suzani Lenglen, ki se mu je podpisala kar trikrat. Šaljapin mu je na eno izmed karikatur napisal: »A mon cher ami Kondor:« Trockega je poiskal v Turčiji. Pravkar je ribaril. Ko je Kondor zgotovil karikature, ki ima za svoje najboljše delo, je Trocki pripomnil: »Pas moi ... c'est un bourgeois. In nato vprašal tajnika, če je ta buržuj res Trocki. »Qui, camarade Trocki, c'est vous meme«. - Dobro je živel v letoviščih, najbolj gentlemanski pa je bil maharadža iz Patiale, ki je naročil kar 36 karikatur svojega dostojanstva, menda za svoj harem za vseh 36 odalisk. Toda vsi niso tako modarni, marsikaka slovita osebnost nima človeškega čuta; za karikature vam ne da niti toliko, da bi imeli za obed. Kondor ni na denar, računa samo z obedi. Čemu bi popotnik venomer preračunaval vse mogoče nestalne vrednosti! Važne so le v toliko, kolikor dobiš za eno obedov.

Zlasti rad karikira politike. Beneša in Lenina je le narisal, vrsto drugih pa je skarikiral kar odlično. Žandarski Pilsudski, kričavi propagandni minister Göbbels, orientalski Stalin, Hitler s kljukastim križem v očeh in še zlasti Hitler gromovnik s pošastnim žrelom (ob gledanju tega žrela se vam zdi, da poslušate ob njem krik zbesnelih manifestacij), pa tudi še druge so karikature, so spake rojenega karikaturista.

Nekatere je težko karikirati. Kondorju pa se je vendarle posrečilo iztakniti neočitnosti, dokaz, da bistro opaža in da mu karikatura ni le plehko pretiravanje zunanjih očitnosti, temveč da mu gre predvsem za označitev, za poudarjanje in ponazarjanje bistvenih lastnosti. Kondor je preprostodušen, preveč neposreden, da bi bil pretkani, da bi podtikal, da in imel stranske namene. Kondor je karikatirist s humorjem, če pa je kdaj ostrejši, je tako preprosto neobziren, kakor so bistri otroci, ki jih je niso pokvarili vpljudnostni predsodki in razni govore, kakor opažajo. In zoper njihove sodbne pogosto ni priziva.

Ladislav Kondor (portret nastal v Amsterdamu, arhiv PM MS)

denarnici?

Penova
akcija

»Ka se skriva v

»Tan ti je denarnica vö spadnila!«

Prvi poskus sem izvedla ob pomoči še enega rekvizita. S slušalkami na ušesih sem se počasi oddaljevala od izgubljenega predmeta, da bi ugotovila, ali bo

najditelj moje denarnice stekel za mano, ko bo ugotovil, da njegovih/njenih opozoril ne slišim. A gospa me je presenetila prehitro, potrepljala me je po rami, še preden sem se uspela dovolj odmakniti. Denarnico sem tako sama pobrala in se odločila nadaljevati brez slušalk. V naslednjih primerih je denarnica pred vrati ležala sama zase, medve z Majo pa sva stali malo dalje stran.

Zgodi se, da včasih kaj izgubimo. Najpogosteje so to ključi, kakšen pulover ali jopa in denarnica, po možnosti polna ravno kar dvignjenega denarja in dokumentov ...

V takih primerih smo popolnoma razjarjeni in stoodstotno zagotavljamo, da bi, če bi mi našli izgubljeno stvar, to pri priči vrnili lastniku. Kako pa razmišljamo, ko izgubljeno stvar zares najdemo? Jo skrivaj vzamemo zase, poiščemo lastnika ali se je preprosto ne dotaknemo?

Z Majo sva vam tokrat nastavili denarnico. Sicer je bila prazna (a tega se na daleč pač ne vidi, kajne?), ker sva upoštevali možnost tveganja, ko bi jo pobral kakšen šprinter, ki bi odbrzel tako hitro, da ga niti Nataša ne bi uspela ujeti v objektiv ...

Poglejmo, kako ste se izkazali ...

»Aja, ge san jo vido tū ležati ...«

Zgodilo se je, da je ležečo denarnico pobral gospod, ki jo je takoj odnesel k blagajni, da bi jo lastnik kar najlažje našel. Ni ga zanimalo, kaj se skriva v njej. A tega gospoda žal nimamo na posnetku.

Smo pa ujeli fanta, ki je edini med vsemi mimoidočimi denarnico odprl in pobrskal po njej, nato pa ... se z njo vred odpravil proti avtomobilu. Medve sva se presenečeni nasmejali in ga pocukali za rokav, češ da je denarnica, ki jo drži v roki, najina. Fant nama jo je v hipu vrnil, nisem pa opazila niti sledi sramu, ker sva ga ujeli na poti s plenom v roki. Denarnica je bila pač prazna, zato se mu najbrž ni zdelo nič narobe, če bi jo obdržal. Morda pa bi vi storili enako ...

»...«

Vsakokrat imamo nekoga, ki ne reče čisto nič. Zato pa ponavadi namesto besed govorijo dejanja. Najbolj naju je nasmejal gospod na teh dveh fotografijah. Najprej se je mimo njega sprehodila Maja, ki ji je denarnica pred njim padla iz žepa, kar se je res slišalo (slišala sem celo jaz, ki sem stala precej daleč), a gospod se je le obrnil, pogledal denarnico na tleh, pogledal Majo in odšel dalje. Čeprav je videl, da je njena, je ni pobral. Nekaj minut zatem sem denarnico zopet nastavila pred vhodna vrata in čisto naključno je skozi spet prišel isti gospod, denarnico nekajkrat brnil pred seboj, jo pobral in se hotel vrniti v trgovino (najbrž bi jo tudi on odnesel k blagajni). Nato pa sem stopila k njemu jaz in rekla, da je denarnica moja. Vrnil mi jo je brez besed, nama pa je bilo čudno, da mi jo je kar tako izročil, ko pa je le malo pred tem videl denarnico »leteti« iz Majinega žepa. Čudno, ni kaj.

»Jesoš, vejpa njaj to pri meri!«

Medtem ko je denarnica zopet samevala, jo je opazila gospa, ki jo je prvi pomislekov hotela pobrati, njena hčerka pa se je razburila in mami dala nasvet, zapisan zgoraj, z izrazom na obrazu, ki bi mu lahko pripisali še nadaljevanje: »... ka si normalna, ka ger eksplodejra!«

»Denarnico si zgibila!«

S Stašo sva se malce odmaknili od odvrženega predmeta in se prevarjali, da nekoga čakava. Normalna reakcija na to, da ti nekdo vrne izgubljen predmet, bi bila verjetno naslednja: 1. ko se zaveš, da si denarnico izgubil se prestrašiš, 2. sledi presenečen izraz na obrazu, da je denarnico nekdo našel in ti jo celo vrnil, 3. zadnja faza pa je zadovoljstvo in zahvala najditelju. Pri naju s Stašo pa se je zgodilo prav obratno. Dekle, ki nama je denarnico vrnilo, je evforično čakalo najin normalen odziv, medve pa sva ostali hladnokrvni, kot da bi nama nekdo ponudil zgolj žvečilni gumi. Zahvalili pa sva se vseeno.

»Čaka ...
čaka ... čaka
... ne dočaka«

Kar deset minut je minilo od takrat, ko je denarnico nazadnje nekdo pobral. Od dedkov in babic, družin ter fantov in deklet, ki so šli mimo nje, se je nihče ni dotaknil. S Stašo sva se kar začeli spraševati: »Ali je res ta uboga denarnica videti tako nevarna, da je nihče ne pobere? Ali pa je tako grda, da daje videz, kot da se v njej ne bi moglo skrivati nič vrednega? Ali pa preprosto ni nobenega poštenega človeka, ki bi jo vrnil lastniku?«

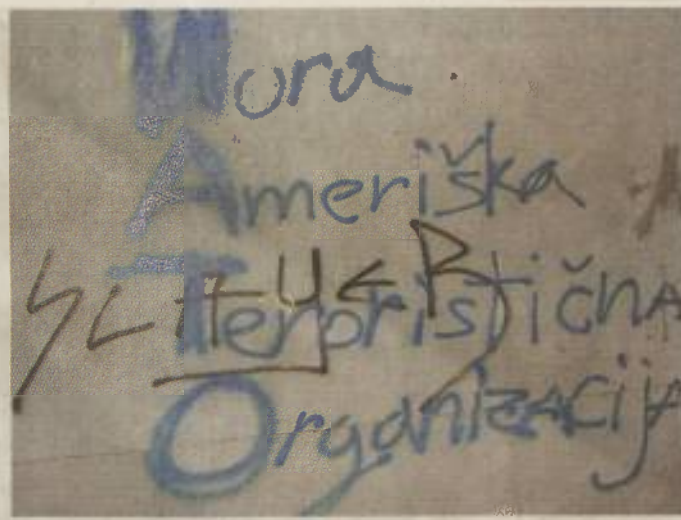
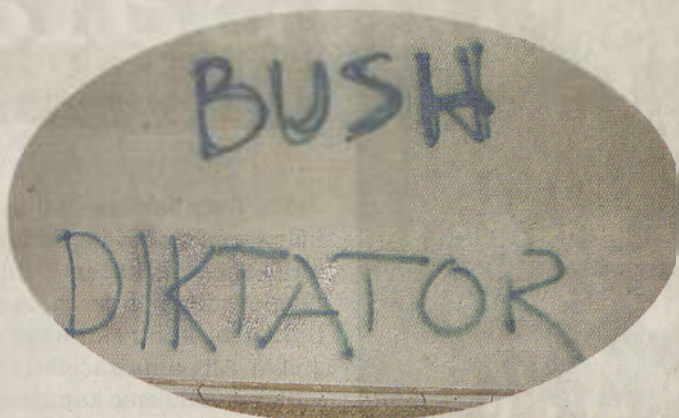
Staša Pavlovič
in Maja Prettner

Nataša Juhnov

Povzetek: Ali je v Murški Soboti zares toliko poštenih kristjanov, ki se držijo 10. božje zapovedi, ki pravi, da ne želi svojega bližnjega blaga, ali pa smo vsi »pošteni« le, ko moramo poskrbeti za svoje blago, če pa bo kdo drug oškodovan, pa nas tako ali tako ne skrbi, saj ne bo manjkal noben kos naše pogače!

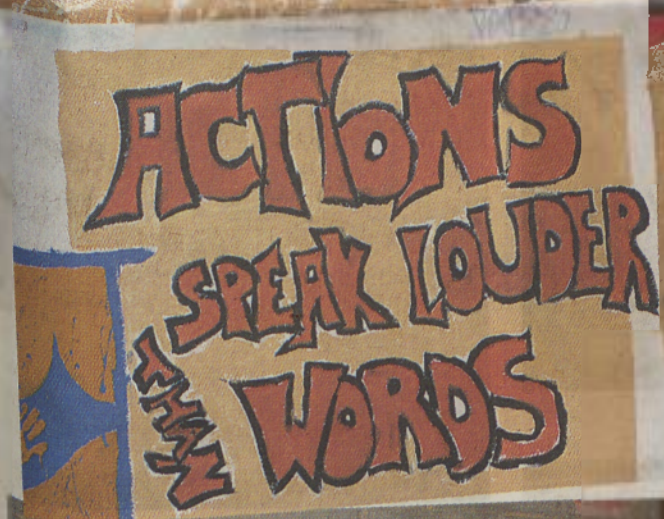

Mesto brez grafita je kot
ženska brez seksa

Ko navijači sovražijo Busha in ljubijo punk

Omenjeno misel iz nadnaslova smo pred dvema mesecema že omenili v Vestniku. Gre za grafit, na katerega smo naleteli v podhodu v Šentjurju pri Celju, in ki po najinem mnenju izraža bistvo povezanosti pisanja grafitov in urbane kulture. Zato sva tudi šla preverit, kako se kaže »duh« grafitov v večjih pomurskih krajih: Lendavi, Ljutomeru, Gornji Radgoni in Murski Soboti.

Po internetni enciklopediji - Wikipediji - so grafiti tip namernega pisnega označevanja na zasebnih in javnih površinah. Lahko se pojavljajo v umetniški obliki kot slike ali besedila. Če se grafiti napišejo brez soglasja lastnika površine, se lahko štejejo kot dejanje nezakonitega vandalizma. Zanimivo pa je, da grafiti sploh niso značilnost modernega sveta, kot bi si to lahko sprva mislili, ampak so se pojavljali že v nekdanjih civilizacijah, kot sta antična Grčija in rimski imperij. Pravzaprav tudi beseda »grafi« izhaja iz italijanske »graffiato«, kar je časovna izpeljanka iz besede »graffiare« (praskati, op. p.). In kaj so spraskali naši pomurski »umetniki«?

Po pregledu naših največjih krajev sva prišla do ugotovitve, da je največ grafitov po pričakovanju v Murski Soboti, vendar predvsem po zaslugi navijačev Mure Black Gringosov, ki so označili največ površin. Toda kakšne posebne inventivnosti pri tem niso pokazali, saj je označevanje zgolj z besedami »BG« in »Mura« v minulem desetletju in pol, odkar obstaja navijaško gibanje v Prekmurju, že precej izpeto. Torej kaj novega in domiselnega bi bilo več kot dobrodošlo. Čakamo vas, navijači! Zelo aktualna sta bila nekaj časa v pomurski prestolnici Bush in Nato, ki sta se po množičnosti grafitov uvrstila takoj za nogometom.

Čeprav po številčnosti ne dosega Murske Sobote, pa bi prvo mesto pri tekmovalstvu grafitarjev podelila Gornji Radgoni, predvsem po zaslugi stavbe nekdanje karavle oz. zunanjih prostorov mladinskega društva Grom, kjer so pisci in risarji pokazali, da se lahko grafitarstvo popelje do višje oblike umetnosti, ki pa v sebi še vedno ohranja obli-

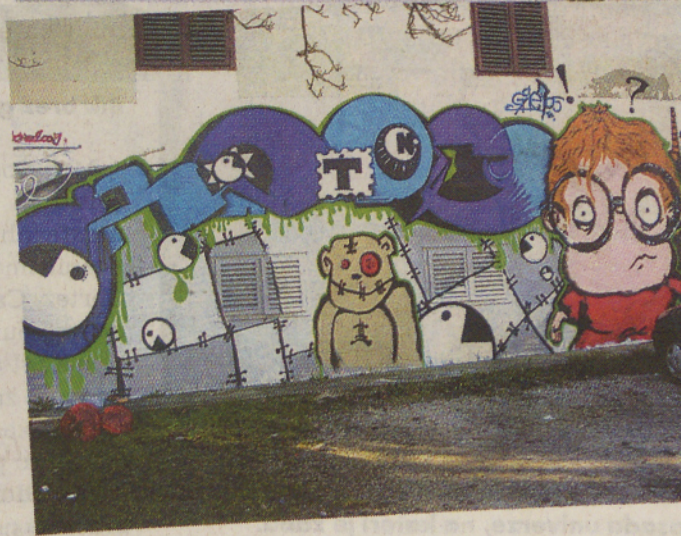

ko pomembnega sporočila. Poleg tega je bilo v radgonskih grafitih zaslediti največ humorja in domselnosti, kar sta dva zelo pomembna faktorja pri uspešnosti grafita.

V Ljutomeru sva komajda našla nekaj grafitov, ki pa so bili med vsemi omenjenimi kraji najbolj raznovrstni (npr. »Janez«, »KKK«, »Body Count«), medtem ko je zadnje mesto pripadlo Lendavi, kjer brez okoliških vasi, kot sta Dolga vas in Petišovci, sploh ne bi našla nobenega grafita. V to, ali ima to kakšno zvezo z mislijo iz našega nadnaslova, pa se raje ne bi spuščala. V omenjenih vaseh so prevladovali predvsem grafiti z glasbeno vsebino.

Od preostalih naselij, ki jih nisva posebej raziskovala, sva na najini poti naletela na grafite še v Beltincih, Puconcih in Sebeborcih. In še nekaj: pri nobenem grafitu nisva ničesar dodajala ali spreminjala. Tako kot sva jih našla, sva jih tudi pustila.

T. K., A. B.

Nočni pogled na obe katedrali

**Tjaša
Kranjec
iz
Gradišča**

Yo (jaz) na izletu v Toledu

Za mesto, ki je najbolj znano po žabi, skriti na fasadi univerze, sem že velikokrat slišala, ampak nikoli me ni posebej pritegnilo, da bi ga tudi obiskala. Premislila sem si šele po posvetu z mojo profesorico španščine na Filozofski fakulteti. Odločila sem se namreč preživeti nekaj časa v Španiji in tako izpopolniti svoje znanje španščine in obenem nabrati dragocene življenjske izkušnje, ki ti jih lahko da samo tujina. Sicer sem že veliko potovala, ampak pravo doživetje je bilo šele sedaj, ko sem tri mesece živela s špansko družino, ki me je vzela za še enega družinskega člana. Obiskovala pa sem tudi šolo za učenje španščine in tako spoznala veliko novih prijateljev.

Salamanca leži 212 km zahodno od Madrida v eni največjih avtonomnih skupnosti, v Kastilji. Mesto ima glede na velikost oz. majhnost zelo veliko prebivalcev, kar 160.000. Od tega več kot 40.000 študentov, ki mesto ohranjajo polno življenja. Univerzo v Salamanci so ustanovili 1218. leta in je tako najstarejša v Španiji in ena najstarejših v Evropi.

Fasada univerze, na kateri je žaba.

Kot je pogosto v starih mestih, ima tudi Salamanca polno legend. Ena od njih pravi, da če najdeš žabo, ki je skrita na fasadi glavne univerzitetne stavbe, boš opravil vse izpite in se poročil. Če pa si že poročen, pa si moraš nekaj zaželeti in to se ti bo zagotovo izpolnilo. Seveda sem tudi jaz, kot študentka, ki jo še čaka polno izpitov, poskusila najti žabo. Kar trikrat sem jo, opremljena z naveti, šla iskat, pa mi ni uspelo. Na koncu sem ugotovila, da je žaba tako majhna, da jo s prostim očesom težko zaslediš. V notranjosti univerze je tudi prva javna knjižnica v Evropi (1254), tako da ima Salamanca kar nekaj presežnikov. V notranjosti univerze lahko najdemo tudi kapelico, kar nazorno kaže, kolikšen vpliv je imela na izobraževanje katoliška cerkev.

Dvorišče fakultete

Bik brez glave na rimskem mostu

Med Španci, ki so obiskovali to univerzo ali pa so živeli v okoliških samostanih, velja omeniti kar nekaj znanih imen: oče Luis de Leon, Hernan Cortez, Calderon de la Barca, Miguel de Unamuno. Nekaj časa je tu živel tudi sam Kristof Kolumb, ki je iskal finančno podporo za svoje potovanje v Indijo oz., kot se je kasneje izkazalo, Ameriko. Med diktaturo pa si je Francisco Franco za svoj sedež izbral Salamanco. Salamanca nastopa tudi v veliko literarnih

Salamanca -

delih. Tako še danes lahko obiščemo vrt, kjer sta se srečevala Caliksto in Melibeja, zaljubljenca, katerih ljubezen je bila prepovedana in se je končala tragično (lahko bi kar rekli španska Romeo in Julija). Ali pa na začetku rimskega mostu lahko občudujemo kamnitega bika keltsko-iberskega izvora, ki je zopet del slavnega literarnega dela neznanega španskega avtorja. Najatraktivnejša točka Salamance je glavni trg (Plaza Mayor), ki velja za najlepšega v Španiji.

Plaza Mayor zjutraj

Kralj in kraljica

Francisco Franco

Je v obliki kvadrata in predstavlja pomembno vlogo v življenju prebivalcev, saj leži v središču mesta. Skoraj bi veljal rek, da vse poti vodijo na Plazo Mayor. Na trgu je veliko kavnarn, kjer lahko poseliš na soncu in opazuješ mimoidoče. Vendar pa to ni za študentske žepe, saj so cene lepo zasoljene. Na stebrih glavnega trga so medaljoni pomembnih oseb. Na vzhodni strani so na stebrih upodobljeni španski kralji, Franco pa si je med diktaturo dal izdelati in postaviti med kralje svojo

podobo. Na južni strani so podobe Špancev, ki so kakorkoli pomembni za Španijo, med njimi sta nam najbolj znana Kristof Kolumb in Hernan Cortez, na zahodni strani pa so pisatelji. Na severni strani, kjer ima prostore tudi uprava, je večina stebrov še praznih, le na enem sta upodobljena španska kralj Juan Carlos I. in kraljica Sofija.

Za turiste, ki prihajajo v Salamanco vse leto, poleti pa kar preplavijo mesto, sta zelo zanimivi tudi stara (12. st.) in nova (16. st.)

katedrala. Tako se imenujeta zato, ker so novo katedralo zgradili kar zraven stare in le-to na ta način obvarovali pred rušenjem. Poleg dveh katedral je v mestnem središču še 23 cerkev in 10 samostanov. Katoliška cerkev ima še danes velik vpliv na ljudi, saj so nekateri vrtci in šole v lasti cerkve. Tudi družina, pri kateri sem živela, je svojega sina vpisala v vrtec, ki so ga upravljale nune. To je zasebni vrtec, za katerega

starši plačujejo cerkvi in ne državi in je seveda dražji. Zasebne šole so zelo pogoste in ponavadi premožnejši starši vpisejo otroke vanje.

Nova katedrala

Nova katedrala se v notranjosti ponša s kar 19 kapelicami. Za Špance je značilno, da se ne poročajo pred glavnim oltarjem, ampak v eni od stranskih kapelic. Razen seveda zelo pomembnih oseb, kot sta na primer španski princ Felipe in njegova Leticia. Zanimanje za znane osebe v Španiji skorajda že meji na obsedenost, saj je pol programov na televiziji posvečenih rumenim novicam in tudi znane osebe same nastopajo na televiziji in s pripovedovanjem o zasebnem življenju poberejo mastne denarce.

Skatedralama pa se zanimive stavbe še ne končajo. Nedaleč stran stoji namreč Casa de las conchas (hiša školjk). Ime je dobila po 350 školjkah, ki krasijo fasado. Danes je v njej javna knjižnica, ki pa ni edina v mestu.

Leta 2002 so Salamanco razglasili za evropsko mesto kulture. In hitro ti postane jasno, da kultura v Salamanci res igra veliko vlogo, saj imajo poleg nešteto galerij tudi gledališče (Teatro Liceo), v katerem imajo predstave skoraj vsak dan, in veliko muzejev, med katerimi sta najbolj obiskana muzeja Art Decoja in Art Nouveauja, ki se nahajata v edini modernistični stavbi v mestu, v Casi Lis. Muzejska zbirka je ena najboljših zasebnih modernističnih zbirk v Evropi.

mesto študentov in kulture

Casa de las conchas (hiša školjk)

Casa Lis

Poleg Case Lis je arhiv španske državljanske vojne. Ravno v času mojega bivanja je precej prahu dvignila zahteva katalonije, da vrnejo dokumente, ki se navezujejo na to avtonomno skupnost. Ker pa je župan Salamance (kakšno naključje) v pri gradbišče ravno pred vhodom v stavbo, zaenkrat še ni možno odnašati tistih dokumentov.

Ogled mesta pa s tem še zdaleč ni končan. Če hočeš res spoznati mesto, ti ne zadostujejo niti trije meseci, saj sem vsak dan na prehodu po mestu odkrila kaj zanimivega. Med obiskom ene od fakultet sem odkrila dvorišče, katerega stene so porisane z rdečimi simboli in imeni. Najkajšnji varnostnik mi je razložil, da je to v čast tistim študentom, ki so uspešno končali študij. Rdeče barve pa so zaradi bikove krvi, ki jo uporabijo za barvo.

Fakulteta za filologijo

Ko smo že pri bikih, naj omenim, da ima tudi Salamanca areno za bikoborbe. Na pregledovanje večine prebivalcev pa ne prirejajo veliko bikoborb, čeprav je ena najpomembnejših kmetijskih panog ravno govedoreja. Tako si nisem imela priložnosti ogledati bikoborbe. Je pa tudi res, da je v mestu zelo težko videti kakšno bikoborbo, saj jih ponavadi v tem letnem času ne

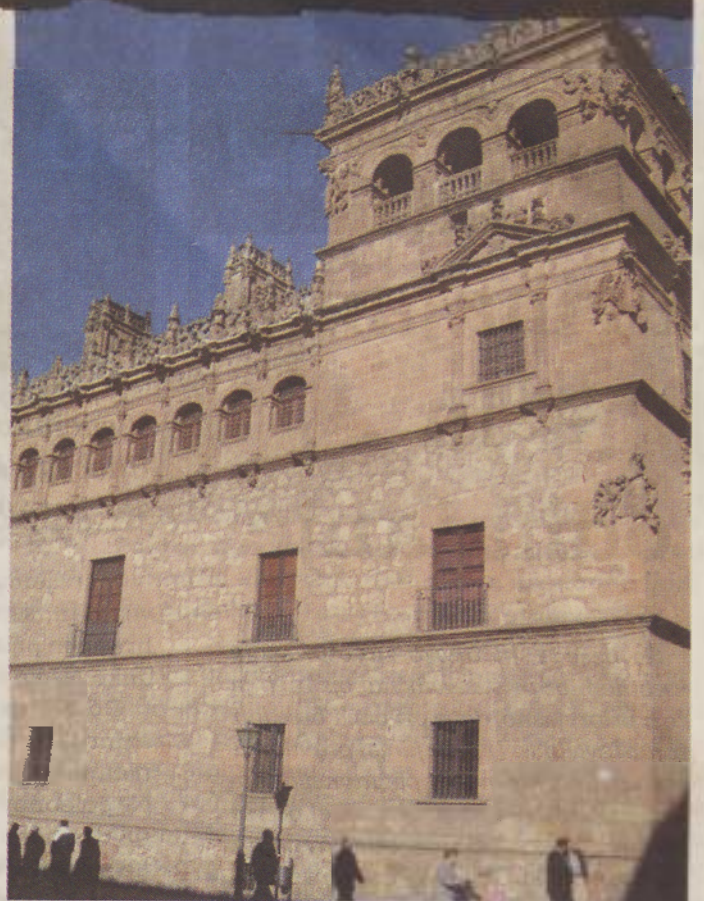
prirejajo. Ni pa težko videti kakšne štoklje, ki zadnja leta kljub nizkim temperaturam ostaja tu (temperature so v tem delu Španije pozimi nizke, tudi pod ničlo, saj je tu celinsko podnebje). Gnezdi jo na vseh zvonikih, ki so v mestu, ki jih je kar veliko.

ustanove. Ob enih gredo starši po otroke, da se doma najejo, in jih potem zopet odpeljejo nazaj v vrtec. Vendar pa to ponavadi delajo stari starši, saj večina, čeprav imajo prosto, nima veliko časa. Veliko jih gre kar v kavarno ali bar, kjer imajo vedno pestro ponudbo prigrizkov (tapas ali pinchos).

Ce pa hočeš kaj prigrizniti, kjer je res dobro, moraš samo pogledati v notranjost bara.

Imajo namreč navado, da prtičke po uporabi vržejo na tla. Tako da je tam, kjer je na tleh največ smeti, dobra hrana. Tudi na ulici se lahko dobro posladkaš. V kioskih ti postrežejo s churroti.

To so iz moke in mleka narejene palčke, ocvrte v olju, ki jih pomakaš v vročo čokolado. Najbolj se pričejejo, ko se zjutraj vračaš s kakšno zabavo.

Palaca Monterrey, ki je v zasebni lasti.

S prijatelji pred kioskom s churroti

Na dan svetih treh kraljev, ki so v Španiji prinašalci božičnih daril, jedo roscón.

Je skoraj kot naš vrtnanek, vendar je testo bolj sladko in mehko. Prerezan je na pol in napolnjen s smetano, po vrhu pa obložen s kandiranim sadjem in sladkorjem. Prav za Salamanca pa je značilen

Z mojo špansko družino pri božični večerji

hornazo, ki je neke vrste pita, v notranjost katere dajo telečjo šunko, chorizo (vrsta salame) in kuhana jajca.

Na žalost so trije meseci hitro minili.

Vendar sem bila zelo zadovoljna z mojim bivanjem pri družini, ki je bilo izvrstna priložnost, ne samo da sem spoznala drugo kulturo in običaje, ampak mi je pomagala do boljšega znanja jezika. Spoznala sem tudi veliko prijateljev, s katerimi mi je čas v Salamanci še hitreje minil. Sem pa trdno prepričana, da se bom še vrnila v to s soncem vedno obsijano mesto.

Z bikovo krvjo porisane stene fakultete

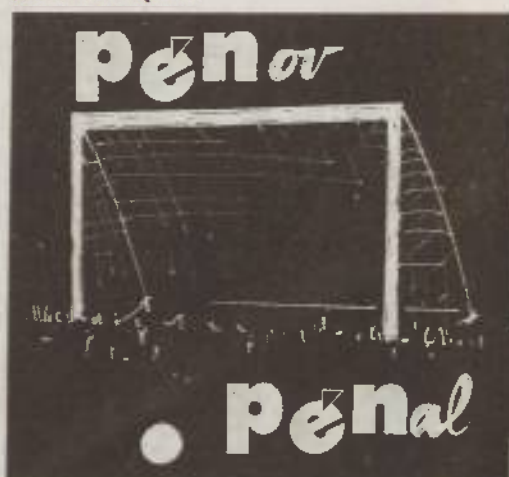
Kip bikoborca pred vhodom v areno

Kar se gastronomije tiče, prevladujejo mesne jedi, tudi zaradi razširjene govedoreje. Vendar pa kljub temu prave paelle (rižota z morskimi sadeži, piščancem in žafranom) med nedeljskim kosilom nikoli ne manjka. Imajo drugačne navade kot mi, saj vedno najprej pojejo predjed, potem pa sledi glavna jed, kar pomeni sočen zrezek in kruh.

Kosilo imajo vedno okrog druge ure popoldan, tudi med delavnikom, saj imajo med drugo in peto uro prosto, po špansko siesto. Takrat so trgovine zaprte. Na takšen delavnik so naravnane tudi izobraževalne

Roscon, ki se je na svete tri kralje.

Prihajanje in odhajanje

So besede, ki imajo zavoljo svoje vsebine močan čustveni naboj. Tako je že a priori jasno, da je pri obeh besedah iz naslova prva (PRIhajanje) praviloma pojmovana kot nekaj pozitivnega, optimističnega, druga (ODhajanje) pa vse kaj drugega - odhodi so praviloma povezani z žalostjo in negativnimi čustvi. Pravzanimivo, kako nasprotujoč pomen lahko producira »nedolžna« predloga v začetkih obeh besed. Seveda pa so tudi tu, kot pri vseh pravilih, izjeme - naj mi na primer kdo poreče, da je bila Milica Makoter žalostna in togotna, ko je odhajala iz mariborskega pripora (in obratno, ko so jo odpeljali tjakaj).

Ampak: če ste morebiti med tistimi, ki so prepričani, da je aktualni slovenski trenutek, ki ga lahko označimo tudi za čas politično-gospodarskih prihajanj in odhajanj, če torej mislite, da je to nekaj izjemnega, nekaj, kar vas mora nabiti s tako močnimi čustvi, da bi najraje nekoga poslali v ..., naj vas skušam pomiriti.

Že res, da so menjave, odstavitve, kadrovske rošade, sporazumni odhodi, nasilni prihodi, ali kot se dogajanje še lahko označi, presneto dobro medijsko podprti. To pomeni, da vam z ekranov ali zvočnikov lahko ob družinskem kosilu k slastni pečenki na krožnik vržejo še kost za glodanje: kdo je koga, zakaj prav njega, kje so botri, so za tem črni ali rdeči, kdo je naslednji in še in še. Človeku se ob tem lahko le spahuje, »avtorica« okusnega nedeljskega kosila pa bo ob vsiljivi kosti upravičeno jezna. Torej: ne dajte se moriti medijem, ne pustite, da bi vas prepričali, da je za vas od družinskega miru pomembnejše, če bodo poslej v trgovinah namesto dosedanjih artiklov naprodaj črne zastave z likom nekdanjega velikega vodje. Ne dajte se motiti. Kajti vse skupaj je le igra, za katero lisjaki potrebujejo prav vas: malega, vseverujočega človečka, ki je najbolj pripraven za to, da te - resnici na ljubo so to zelo drage igre - plača. Od tu naprej pa bi se morda že splačalo vznemirjati - a kaj, ko veš, da bodo za enim prihodi in odhodi na vrsti novi. In spet se bodo imenovali prihodi in odhodi, le da bo na črnih zastavah lik novega liderja, ki je moral vzeti slovo.

Prihajanje in odhajanje je vsaj za tisti del našega bivanja, ki mu rečemo tuzemsko, nekaj končnega. Končno je, ko iz maternice privekaš v življenje (prihod), in končno je, ko umreš (odhod). Se torej zavoljo veliko manj usodnih prihajanj in odhajanj splača zanemariti pečenko in užaliti kuharico?

ured-nik

Francozi in Avstrijci so se spopadli pri nas

V snemanju švicarskega filma o ustanovitelju Rdečega križa Henryu Dunantu je sodelovalo več kot 200 Prekmurcev in Prlekov

V življenju še nisem doživel, da bi kot »mrtvec« na bojišču ves dan, seveda le v času snemanja, ležal, bil preskrbljen s hrano in pijačo, na koncu pa bil poplačan še s 50 evri v gotovini. Tako lahko še nikoli nisem zaslužil denarja.

Od 28. avgusta do 9. septembra je potekalo v predelu avstrijske Radgone, Bad Radkersburga, snemanje filma o ustanovitelju Rdečega križa Henryu Dunantu. Kadre filma iz Napoleonove vojne in o ustanovitvi Rdečega križa so snemali na dvorišču cerkve v središču mesta in v opuščeni cerkvi ter na terenu v kraju Deutsch Haseldorfu tik ob slovensko avstrijski meji pod prekmursko vasjo Fikšinci. Tam so snemali filmske kadre na bojišču, kjer so uprizarjali znamenito bitko pri Solferinu (Lombardija Italija), ki je bila 1859. leta (pred 146 leti) med Avstrijci in Francozi.

V filmu, ki ga režira švicarski režiser Dominique Othen-Girard, glavno vlogo ustanovitelja Rdečega križa Henrya Dunanta igra švicarski igralec Thomas Jouannet, snemanje pa bo stalo 5,6 milijona evrov, je nastopalo več kot 200 stativov iz Avstrije in Slovenije, največ iz Prlekije in Prekmurja, ki so nastopali kot avstrijski in francoski vojaki, ranjenci, bolničarji, kmetje in begunci. Organizatorji snemanja so vabili nastopajoče z avdicijami, ki so jih pripravili v Murski Soboti in Ljutomeru. Za mnoge nastopajoče je bil to življenjski dogodek. Kljub napornemu celodnevemu snemanju so mnogi nastopali več dni, pri tem pa menjavali vloge, bodisi da so igrali vojaka, bolničarja, ranjenca, mrtveca, begunca, kmeta ali druge osebe. Ob tem so bili preskrbljeni s hrano in pijačo, na koncu snemanja pa so prejeli solidno plačilo. Za deset ur so statisti prejeli 50 evrov v gotovini. Invalidi brez nog ali rok so prejeli dvojni honorar.

Snemalna ekipa se je iz Avstrije preselila v rojstno mesto ustanovitelja Rdečega križa Henrya Dunanta v Ženevo. Snemanje pa bodo končali v Alžiriji. Film naj bi si gledalci ogledali prihodnje leto, ko bo končano snemanje in montiranje.

»Mrtvec« z bojišča, bil je Prekmurec, a ni želel biti imenovan, nam je po snemanju povedal: »Doselej v življenju še nisem doživel, da bi kot »mrtvec« na bojišču ves dan, seveda le v času snemanja, ležal, bil preskrbljen s hrano in pijačo, na koncu pa bil poplačan še s 50 evri v gotovini. Tako lahko še nikoli nisem zaslužil denarja. Seveda je bilo ob tem veliko doživetega in zabave.«

TOTO

Dobri vojak Kivdul

Pes na preži s francoskima vojakoma

Ranjenci na kosilu

Ranjeni francoski vojak išče pomoč pri kmetih.

Napoleonov vojak ob mrtvem konju na bojišču

Francoški, Napoleonovi, vojaki gredo na položaje.

Francoški pehotni vojak

YU-arhivi še nedostopni

pen jih je odprl

Endre Göntér, oblikovalec Pëna

XI.

Če ne bi prišlo na podjetju do pleskanja, menjavanja podov in pohištva, bi imel namesto yu-arhiva še vedno yu-kaos. Je pa užitek, ko naletiš na fotografije, ki obudijo spomin za vsaj nekaj let nazaj.

Ludvik Kovač je bil odgovorni, jaz tehnični urednik VESTNIKA in sva zato x let tesno sodelovala. Nekoč sem mu zagotavljal, da je ovijalka na steni lepa, ker jo zalivam s slivovko, ki sem jo prej natočil v steklenico za zalivanje. In grimasa je rezultat degustacije. Dokumentiral je fotograf Albert Abraham - po prejšnjem dogovoru.

Da ne bi kdo pomislil, da smo Bojan Kos, Ludvik Kovač in jaz zopet člani pivsko-degustacijske komisije. Pivo smo okusili zaradi spoštovanje do Čehov in češkega piva leta 2001 v središču Prage, kjer ga ponujajo skupaj z znano beherovko. Uresnili smo njihovo željo!

Vsakoletni sindikalni izleti so bili del kolektivnega življenja v našem takratnem zavodu. Bil je majski izlet, doma smo imeli že pomlad, v Lichtensteinu pa nas je jutraj pri zajtrku presenetila prava zima. Takratna Evropa je pokazala zobe.

Posnetek je nastal leta 2000, malo pred končnim zaprtjem gostišča na železniški postaji v Soboti, znanem tudi kot ÁLLOMÁS. Vzrok je bil rojstni dan Ferija Horvata. Dobrodošlico smo mu naročili ob nastavljenem darilu pri stranskem vhodu, kjer je njega, Bojana Peška, sebe, Ferija Maučeca in mene pogostil s špricerji oberšef LACI. To so bili časi, ko je bog še hodil po zemlji in na állomásu.

Še sredi minulega stoletja so bile ljubljanske Dravljane dolga vas. In zatem se je tu razmahnila gradnja zasebnih družinskih hiš, stanovanjskih blokov. Na območju tukajšnje pošte je danes okoli osem tisoč gospodinjstev z več kot 30 tisoč družinskimi člani. Med njimi je veliko Pomurcev. Eden tukajšnjih poštarjev je Prekmurec Marko Šlebič. Še posebno veliko dela bo imel pred decembrskimi prazniki.

Več kot sto molčečih delodajalcev

Končal srednjo računalniško šolo

Dravelskemu poštarju Marku Šlebiču je danes 30 let. Vesten je v službi, doma pa skrben mož in oče. Je rojak s Hotize, a je bil rojen v soboški porodnišnici. Družina je sprva kmetovala. Marko je obiskoval osnovno šolo Miška Kranjca v Veliki Polani in potem končal srednjo računalniško šolo v Mariboru. V začetku šolanja mu je umrl oče. Ima še brata Aleša, ki je tudi študiral v Mariboru. Po očetovi smrti so še nekaj časa kmetovali, a je bil dohodek premajhen za solidno preživetje, zato se je mama Manica zaposlila.

Marko se je pred devetimi leti poročil v Žižke. Bilo mu je 20 let. Po končani srednji šoli je ves čas iskal zaposlitev. Pripravnništvo je delal v komercialni soboškega cestnega podjetja. V tistem času je pričakoval naraščaj. Otrok se je srečno rodil, a on je bil brez zaposlitve. Iz lendavskega zavoda za zaposlovanje so ga napotili v Mursko Soboto, kjer so ga poučevali o možnostih za prekvalifikacijo. Dali so mu napotke, kako naj napiše prošnjo za sprejem v službo, kako naj se predstavi delodajalcu ...

Na različne naslove je razposlal več kot sto prošenj za zaposlitev. A ni dobil niti enega odgovora. Bil je zaskrbljen, nemočen, jezen. Ni videl uspešne življenjske perspektive. Uvidel je, da v domači pokrajini zanj ne bo dela, in je pomislil na selitev drugam.

Hiter in spodbuden odgovor pošte iz Ljubljane

Marko Šlebič je danes samozavesten, odločen, zadovoljen. Prihodnost mu je zagotovila pošta Slovenije. Po tistem, ko v domači pokrajini na prošnje za delo ni dobil nobenega odgovora, je poslal prošnjo v Ljubljano. Eno je namenil neki službi za tehnično varovanje, drugo pošti.

Na nedavnem srečanju v Dravljah mi je navdušeno ponazoril prvi stik s prihodnjim delodajalcem: »V sredo točno ob dvanajstih sem oddal na soboški pošti pismo s prošnjo. Namenil sem ga ljubljanskemu poštnemu podjetju. V petek zjutraj pa sem že dobil domov odgovor, poln upanja. Povabili so me v Ljubljano na razgovor. Vse potrebno za sprejem v službo v Ljubljani je bilo urejeno v treh tednih ... Trinajsti december leta 1999 je bil moj prvi delovni dan ...«

Kot pismonoša je začel delati pred šestimi leti na pošti v Dravljah. Še vedno je poštar na isti pošti. A začetek ni bil povsem enostaven. Sprva je moral dvakrat premisliti, kaj bo povedal, da ne bo zvenelo preveč narečno oziroma da ga bodo sodelavci razumeli. A jim je bila prekmurščina všeč. Večkrat jim je moral kaj povedati po domače.

Znašel se je sredi koncentriranega mestnega trušča. Tu skozi se valijo množice avtomobilov proti Gorenjski, Avstriji in obratno. Pol leta je živel v Ljubljani sam. Žena Monika (rojena Tibaut) in sinček Blaž sta ostala v Žižkih. Ob pomoči znancev je dobil takoj sobico v Linhartovi ulici blizu Žal. V nedeljo se je znašel v Ljubljani in v ponedeljek se je že začel uvajati v poštarstvo. Prvi teden mu je bil za mentorja izkušen poštar. Naredil je tudi ustrezni tečaj z izpitom.

V začetku je imel precej več dela. Raznašati je moral namreč tudi številne reklame, ki so za nekatere nepotrebna navlaka. Poštni nabiralniki slednjih so zdaj označeni z nalepko, iz katere je razvidno, da reklamnih sporočil ne želijo prejemati. Zahtevnost njegovega dela je odvisna od terena. Enkrat obiskuje stanovanjske bloke, stolpnice, za tem družinske hiše. In njegov rajon je Dravelska ulica.

In kje so Dravljane? To je severozahodni del Ljubljane. Ob starem jedru nekdanje dolge vasi je

Poštar Marko Šlebič kaže v Ljubljani proti območju, kjer vsak dan obiše na stotine ljudi, gospodinjstev. Foto: Franček Štefanec

bil pozidan v šestdesetih letih prejšnjega stoletja z individualnimi hišami del proti Celovski cesti, proti zahodu pa Dravelska gmajna s stanovanjskimi bloki, stolpnici. Tu živi v osem tisoč gospodinjstvih več kot 30 tisoč prebivalcev. Domačinov je malo. Med priseljenci je veliko Prekmurcev in Štajercev. Z njimi ima Marko še posebno pristne stike. Nekaterim prinaša tedensko tudi Vestnik.

Napadli in oropali sodelavca

Marko raznaša pošto peš. To zahteva tukajšnja gosta poseljenost. Tu in tam obiše sosednji teren s kolesom. Dnevno prehodi po nekaj kilometrov. Med 16 zaposlenimi na dravelski pošti je edini Prekmurec. Zaposleni so še Štajerci in drugi. Delo poštarjev je postalo nevarno. Njemu se doslej ni zgodilo nič, lani pa so napadli in oropali njegovega sodelavca, a je izkupiček tovrstnih napadalcev danes zanemarljiv. Danes nosijo poštarji pokojnine domov le redkim. A prav te so napadalcev cilj.

Poštarji imajo ustrezne varnostne tečaje, strokovna predavanja. Na internem izobraževanju se sproti prilagajajo zahtevam časa.

Žena kuha učencem poljanske osnovne šole

Pol leta po Markovem prihodu v Ljubljano sta se priselila še žena Monika in sinček Blaž. Sprva so živeli v garsonjeri v Dravljah. Družina se je povečala še za sinka Davida. Od julija letos imajo v najemu pritličje družinske hiše v Črnučah. Življenje jim je zdaj veliko prijetnejše, domače, a za najemnino odštejejo mesečno 80 tisoč tolarjev.

Markova žena Monika je končala gostinsko šolo v Radencih. Zda je zaposlena kot kuharica v osnovni šoli Poljane v osrčju Ljubljane. Prej pa je kuhala v gostilni Žabjek v Žižkih, katere lastnik je njen stric. Družina vestno gospodari. Daje tolar na tolar in misli na prihodnost. A se z mislimi vedno znova vračajo v Prekmurje, kamor se odpeljejo na obisk skoraj vsak mesec. Markova mama Manica živi zadnji dve leti na Viru pri Domžalah. To je blizu Črnuč. Njegov brat Aleš pa se namerava zaposliti v Avstriji.

Na stotine čestitk

Marko bo imel največ dela od 10. do 25. decembra z raznašanjem božično-novoletnih čestitk. Sledijo še čestitke zamudnikov, pozabljenec in pošiljke iz tujine. A je pisemskih čestitk zadnja leta manj. Kriva je velika razširjenost klasičnih in predvsem mobilnih telefonov in vedno bolj je razpredena elektronska pošta. A se bo za Marka število pisemskih enot vendarle zelo povečalo spet pred velikonočnimi prazniki v začetku prihodnjega leta.

Za raznašanje pošte uporablja Marko poseben poštarški voziček. Klasična poštarška torba mu na tukajšnjem terenu ne pride v poštev. Vanjo gre namreč premalo pošte. Dravelski poštarji bodo pred novim letom nekoliko nazdravili, a naš rojak Marko meni, da bo predpraznično srečanje kratko, saj se običajno vsem mudi k svojim družinam, sorodnikom, prijateljem.

Poštar Marko Šlebič je ob koncu pogovora dodal: »Zapišite še, da lepo pozdravljam vse domače in prijatelje v Prekmurju in jim želim vesel božič in srečno novo leto 2006!«

Franček Štefanec

Dr. Ivan Janez Štuhec

teolog

IVAN JANEZ ŠTUHEC se je rodil 17. novembra 1953 v Celju, a je otroška leta preživel v Prlekiji – osnovno šolo je obiskoval pri Mali Nedelji, leta 1973 pa je maturiral na ljubljanski gimnaziji. Najprej se je vpisal na ljubljansko pravno fakulteto, naslednjo jesen pa se je prepisal na teološko. Diplomiral je leta 1981, junija istega leta je bil v Mariboru, kjer biva še danes, posvečen v duhovnika.

Eno leto je bil kaplan v Slovenski Bistrici, nato se je vpisal na papeško univerzo Gregoriano v Rimu, kjer je junija 1988 uspešno obranil doktorsko disertacijo. V akademskem letu 1988/89 je kot asistent začel predavati na ljubljanski teološki fakulteti na katedri za moralno teologijo. Od 1992/93 v Mariboru predava predmet osnovne moralne teologije, v Ljubljani in Mariboru pa predmet družbeni nauk Cerkve. Od leta 1999 do 2004 je bil prodekan enote teološke fakultete v Mariboru.

Njegovo področje raziskovanja je usmerjeno v družbeno etična vprašanja in v tej zvezi raziskovanje družbenih tokov v dvajsetem stoletju. Udeležil se je številnih simpozijev in okroglih miz in velja za enega najboljših teoretikov sodobne slovenske katoliške cerkve.

Dejaven je tudi na drugih področjih, saj je od leta 1988 do 1997 vodil študentsko pastoralo v Mariboru in v tem okviru soustanovil mladinski center Sinaj ter Akademsko

To je on

Zgodba z naslovnice

katoliško združenje AMOS. 1990. je bil soustanovitelj galerije Ars sacra, podobno pa velja za Vzgojno-izobraževalni zavod Antona Martina Slomška, kjer je postal tudi direktor. V okviru zavoda deluje tudi mariborska škofijska gimnazija. Med drugim je bil tudi član pogajalske skupine za urejanje odnosov med državo in cerkvijo. Sodeloval je na mnogih javnih tribunah in omizjih, kjer ga je slovenska javnost spoznala kot pronicljivega sogovornika in odličnega poznavalca slovenskih družbenih razmer.

V času osamosvajanja je organiziral predavanja z družbeno tematiko, v škofijski avli v Mariboru pa skupaj s tamkajšnjo občino javni shod za mir ob prvi žrtvi jugoslovanske vojske. Je član številnih mednarodnih strokovnih združenj in domačih komisij. Napisal je knjigo Družbene presoje (2002) in Cerkev – sveta in prekleta (2005), tik pred izidom pri Mladinski knjigi pa je njegovo delo z naslovom Smer – osvobodena dežela.

Čeprav je tako na pedagoškem kot znanstvenem raziskovalnem področju praktično ves čas zaseden, se rad vrača v domače kraje. Tako ob nedeljah mašuje tudi v prejšnjih krajih. Ni jih malo, ki bi Ivana Štuheca radi videli kot prvega škofa domače pokrajine, če bo, kot je načrtovano, ustanovljena škofija Murska Sobota.

Zgodbe

ki jih piše
ŽirčenaS haloških gričev
na prekmursko ravnicoAngelca
Gorjan

O slednji meni tako: »V Prekmurju živi jekleni rod, ki ljubi svojo zemljo in svoj dom. Na zasanjani in nekoliko otožni prekmurski ravnici lahko preživiš, ker te obdajajo dobri ljudje in ker na rodovitni zemlji raste kruh.«

Angelca Gorjan se je rodila 23. februarja 1943 v haloški vasi Čermožiše pod Donačko goro. Odraščala je v kmečki družini Korezovih, ki so jo sestavljale tri generacije. Angelca je bila tako kot drugi otroci najprej pastirica in obenem je opravljala težka kmečka dela v hribovitih Halozah. O svojih starših pravi, da so bili skrbni in delavni. Bila sta skromna, ljubeča in stroga. Imela sta odprto srce za vse, ki so potrebovali pomoč. Moja sogovornica se nič ne sramuje priznati, da pri hiši ni bilo vedno vsega v izobilju. Otroci so v šolo hodili slabo oblečeni in bosi od velike noči do prve jesenske slane. V šolo v Stoperce je morala pešati pet kilometrov. Prašne poti do cerkve, trgovine in pošte so bile prav tako oddaljene približno pet kilometrov.

Angelca pravi, da ima najlepše spomine na babico, ki je vnuke razvajala in jim rezala najboljši kruh.

Pri Korezovih se je vedno dosti bralo, s ponosom pove Angelca. Starši so svojo ljubezen do knjig prenašali na otroke. Zbirke Prešernove in Mohorjeve družbe so

začele bogatiti življenje njej in njenemu revnemu haloškemu svetu, kjer so živeli in še živijo dobri ljudje. V knjige se je poglabljala bolj in bolj, zato ni čudno, da so jo na vasi ljudje imeli za čudakinjo, kot se spominja rosnih dni.

Po osnovni šoli je Angelco pot vodila v svet. Odsla je na Gorenjsko, kjer je želela pridobiti več znanja, po katerem je vedno hrepenela. Najprej je bila ekonomka v obratih družbene prehrane. Toda hotela je postati vzor drugim in svoje izkušnje ter znanje posredovati vsem, ki si tega želijo. Njena velika želja je bila, postati učiteljica. Tako jo je pot vodila na višjo gospodinjstvo šolo v Groblje pri Domžalah, nato pa je v Ljubljani študirala še kemijo in biologijo in prvo delovno mesto učiteljice je bilo na osnovni šoli Predvor, kjer je poučevala gospodinjstvo, kemijo in še biologijo.

Tam je spoznala svojega življenjskega sopotnika Draga, učitelja likovnega pouka. Takratna šolska uprava pa z mladimi učitelji ni ravnala tako kot danes, kajti premeščali so jih na delovna mesta, ki si jih niso sami izbrali. Velikokrat so učitelji prvič slišali za kraj, kjer se jim je obetalo novo delovno mesto in kjer so si ustvarili dom. Taka sta bila Angelca in Drago. Široka prekmurska ravnica in nebo nad njo je postala njun dom.

Začetek na prekmurski ravnici ... so za to krive vile, ki so prišle iz poplavljenega Mure?

Ko danes upokojena »tovarišica« začne pripovedovati o prihodu v Prekmurje, ji spomini potujejo daleč nazaj v tisto mokro poletje leta 1986. Takrat je Mura razlila svoje vode preko vseh svojih nizkih nasipov in ogrozila vse vasi, ki ležijo ob njenem toku.

Spomin na šolske dni. Fotografija je nastala 15. junija 1971.

Tisto poletje sta zakonca Gorjan pripotovala v Prekmurje. Vozila sta se od Kranja do Murske Sobotice. Pozno popoldne sta čakala na stari avtobusni postaji v Murski Soboti na prevoz v Turnišče. Dva mlada učitelja, ki sta se maloperej poročila, sta nosila s seboj vse svoje premoženje v kartonastem kovčku in v paketu, ovitem v rjav papir.

Na avtobusni postaji sta tujca pritegovala poglede mimoidočih. Pa tudi onadva sta z zanimanjem opazovala ljudi, ki so hodili mimo. Takrat so se ljudje še pozdravljali tudi v mestih.

Na avtobusno postajo je končno prisopihal čuden avtobus in za njiju se je pričelo potovanje po blatni ravnici. Tam pri Dokležovju je avtobus zavezil v globoke Murine vode in sopihal skozi Melince do vseh treh Bistic. Vsepoposod se je razlivala globoka kalna voda. Dobrovoljen okrogel šofer srednjih let je srečno na pamet prevozil vse poplavljenе ceste skozi vasi ob Muri in zavil proti Črenšovcem in naprej

do Turnišča, kjer sta pri Klementovi gostilni izstopila.

Tovarišica Gelca

Začela se je idila vaškega učiteljevanja in prilagajanja na novo okolje. V začetku sta se srečevala z narečnimi pregradami, kajni teklo vedno vse gladko. Obstajale so ovire pri jeziku. Zaveda se, da je narobe naglaševala priimke učencev. Niso ji zamerili, ker, kot pravi, se jim je vedno opravičila. Enostavno ni razumela, kaj pomenijo besede friško, furki, cecajte deka, kaj so to retaši, kaj so to telige, tragie, cūkani in še mnogo drugih izrazov. Skupaj z učenci so se nasmejali do solz, ko so odstranjevali ovire pri sporazumevanju. Z nasmehom so pošali: »Že dolgo gučin po prekmursku, indre po Sloveniji pa govorijo, zato nas vsigdar vsigdi na razmijo.« Angelca je prepričana, da sta z možem v Prekmurje ostala prav zaradi ljudi ter si tu ustvarila svojo družino in dom. Ostala sta zaradi nedolžnih in radovednih otroških oči, ki so

Angelca s svojimi štirimi vnuki Nikom, Alenom, Antejo in Lukom

Kdo pa so ti mladi fantje?

Kot sem zasledil, je zbral najstarejše sistematične podatke o prekmurski prehrani učno-vzgojni pisatelj Jožef Košič v prvem narodopisnem orisu prekmurskih Slovencev. Potem v 2. polovici 19. stoletja ni več opisoval prekmurske prehrane. Šele ob koncu stoletja je madžarski etnograf Valentin Bellošič v orisu prekmurskih Slovencev v delu o avstro-ogrski monarhiji na kratko omenil prehrano Prekmurcev.

Etnografski pojavi so izrazito družbeni, se v njih izražata razvoj in povezanost z drugimi pojavi v družbenem življenju. Gospodarsko moč kmečkih družin najopitneje izpričuje prehrana, prav kakor blizu in posteljina. Večinoma je v preteklosti gospodarska moč posestva

okusnejšo in raznovrstno hrano, čeprav bi ji bilo to včasih mogoče. Za jedilnik bogatejših družin so bili zlasti značilni močnate jedi in obilno uživanje mesa (seveda bistveno manj kot danes), beljenje in redno trikratno kuhanje na dan. Ženske v takšnih družinah so imele več možnosti za gospodinjsko izobrazbo, kar je pospeševalo razvoj prehrane. Količina in kakovost prehrane sta imeli v ljudski sodbi o gospodarsko-socialnem stanju hiše vedno odločilno mesto. V zvezi z uživanjem hrane so bili tudi posebni družbeni odnosi med gospodarji in služinčadjo, delavci, sorodniki in gosti. Poseben pomen je imelo prehranjevanje kot sestavni del ljudskih praznikov – bodisi družinskih ali kakšnih drugih. Ob takih priložnostih so imela

Kuharski tečaj v Pečarovcih 30. avgusta 1940. Fotografijo je posnel soboški fotograf Jerolim Purač.

Kuharji in kuharice

ajala tudi psihološke osnove za prizadevnost ženskih članic družine pri pravljanju hrane, kar je največkrat aločalo o njeni kakovosti. Ženska v podarsko šibki hiši dostikrat ni imela volje ne želje, da bi skušala z majhnimi položljivimi sredstvi pripraviti čim

zupanjem zrla vanju in kar vsrkavale novo in hvaležno sprejemale znanje. sta zaradi prezgodaj zgaranih in javih otroških dlani, ki jim je moral pokazati pot v svet, med ljudmi, pot boljše življenje. Tudi Angelca mnogo preživi med svojimi vnuki, ne pa njen bo Prago, ki se je leta 2003 poslovil od svojega sveta. Angelca pravi, da je z njim v stalni vedno povezana.

Svoja dva otroka Leo in Tea sta vzgojila v človeka, ki sta si ustvarila svoje domove, sta ponosna starša, ki svojemu uradu kažeta pot v prihodnost.

Čeprav je Angelca Gorjan na turniški osemetki do upokojitve poučevala biologijo in kemijo, kljub temu ni človek, ki bi stal na svojem področju. Poklicu se je predanostjo posvetila, vendar je bila vedno aktivna tudi na drugih področjih domačega kraja. Od krajevnih skupnosti do kulture in vse do pisanja knjig. Svojo življeno navezanost na Turnišče in na kraj je opisala v svoji knjigi Prekmurska Nekat let pred to izdajo pa je njena knjiga Haloške podobe, v kateri se sentimentalno spominja svojega

Bojan Golob je o Angelci zapisala: Značilnost njenih pripovedi o ljudeh in dogodkih je v posebnem žarčenju. Njeno izpisuje iz njih dobroto, vdanost, nepenjenje, žalovanje po izgubljenem, in trpko usodo njihove narodenosti prostor in čas. V njenih pripovedih so različni družbeni dogodki in tako posamične usode prepletajo s socialnimi vzorci in vzorci čustvenih in materialnih tokov za panoramsko sliko prekmurske ravnice.

Angelca ni neprizadeta opazovalka življenja; diha v ritmu vsega živega, tesno povezana s krajem, z okolico, z ljudmi.

Bojan Zadravec

posamezna jedila že obreden pomen in je v njih veljalo in še velja tudi danes, a ne povsod, da so določena jedila značilna za posamezne običaje oziroma praznike. Prekmurski človek si je privoščil kaj boljšega pri težkem fizičnem delu in tudi ni poznal skromnosti na gostijah ter drugih slovesnih priložnostih.

V znamenju gospodarsko-socialnega razvoja se je pripravljala hrana, ki je bila v dosegljivi preteklosti izraz boja s skromno zemljo. Jedila, ki so bila že zakoreninjena v kulturi Prekmurca, so ostala kot dediščina njegovega izročila iz težkih časov. Še dandanes je ohranil prekmurski jedilnik, kljub močnemu pomeščanju in svetovnim vplivom, svoj prvotni kmečki značaj. Malomeščanski in srednjemeščanski razred je zanesel s svojimi neposrednimi in posrednimi stiki zlasti v vasi novosti tako v prehrani, ki je postajala vedno bolj raznovrstna, kot kuhinji z njeno ureditvijo, pohištvo in orodjem ter tudi jedilnim priborom.

Da bi ugotovil, kakšen je bil vpliv meščanske kuhinje na podeželsko, sem v

Murski Soboti obiskal 92-letno gospo Karolino Zelko, rojeno Kumin, ki je bila pred drugo svetovno vojno hišna in gostilniška pomočnica v restavraciji in mesnici Kemeny v Murski Soboti ter v kavarni in restavraciji Faflik. Pritrdila mi je, da so res pripravljali jedi, ki takrat še niso bile značilne za Prekmurje. Kot mi je povedala, je bila velika pozornost namenjena higieni pri pripravi hrane.

O načinu kuhanja in razvoju le-tega sem se pozanimal pri mag. Branislavi Belović, dr. med., ki me je presenetila s podatkom, da so imeli leta 1930 v Črenšovcih organiziran kuharski tečaj, na katerem je bilo zbranih približno 40 udeleženk. Posebnost na tečaju je bilo »pohanje« mesa oziroma cvrtje po dunajsko. Omenila mi je tudi dve kuharski knjigi, ki sta bili razširjeni po kuhinjah med Muro in Rabo. Prva je bila v gotici iz leta 1909 Deutsche Küche Katarine Prato, ki je bila kuharica na dvoru. Recepti njenih jedi vsebujejo veliko maščob. Druga je bila iz leta 1910 Spretna kuharica – Nova velika kuharska knjiga, ki je manj razkošna kot prejšnja,

vendar vsebujejo recepti približno enako količino maščob, več pa zelenjavnih sestavin (grah, fižol, leča, ohrovt ...). Kuharske knjige iz tistega obdobja vsebujejo recepte za peciva s čokolado in sladoledom, ki so ga pripravljali že v tistem obdobju, vendar le v večjih mestih. Na policah prekmurskih kuhinj so bile tudi knjige iz 30. let prejšnjega stoletja od dr. Oekterja. Pomembno je omeniti tudi Felicito Kalinšek, katere knjige so izšle v več kot dvajsetih izdajah.

Prej omenjeni kuharski tečaj v Črenšovcih ni bil edini, ampak je bil med prvimi. Od petdesetih let prejšnjega stoletja je bil organiziran v vsaki vasi. Tam so starejše in mlajše gospodinje in tudi fantje spoznavali nove tehnike kuhanja. Med znanimi kuharskimi učiteljicami na območju Murske Sote je bila Marta Kikec.

Predvsem zdomstvo, izseljenstvo in vojaške selitve so veliko vplivali na prekmursko kuhinjo, ki je bila zlasti pod vplivom avstro-ogrske kuhinje. O tem nam pričajo kuharske knjige, ki se v teh krajih iz tistega obdobja najdejo še danes. V drugi polovici 20. stoletja je imela velik vpliv jugoslovanska kuhinja. Danes pa je poplava najrazličnejših ponudb za pripravo hrane. Kako ne, saj tudi Prekmurci pišejo debele kuharske knjige!

Bojan Zadravec

Ja novembra je odleto še eden velki direktor. Nega več najboukšoga sosida. Čiglij bi naj Mercator letos mafno, telko kak še nikdar. So mogli gospod Jankovič oditi. Zakoj li? Sam gospod ministrski predsednik so pravli, ka je Zorana te davno nazaj, na njegov masazni ledni stouček posado osebo Anton Rop. Fajn. No zaj njemi je pa teisti stuček na šteroga ga je Tunek gor dal, Janči kraj spodmekno. Pa nej samo njemi. Skoro sakši vekši direktor šteri za vuzen bilice se izda z rdečof farbof farba, pod touf nouvo f vladof pakejra kufre. Narod se pa naj sekejra če se šče.

Srmak nede nej Korelić, z Luke Koper, pa nej Mokrović s Term Čatež, pa nej Lotrič s Petrola. Ka od Jankoviča sploj nemo gučo. Dvajsti štiri plače njemi dedek mraz na transakcijski račun prnese. Skoro sto milijonov bruto. Pa od toga tuj skor 50 vō dobij. Milijonof, dragi moji. Naš ati je vō računof, ka če bi mel 120 durđof plače, bi on za Zoranovo odpravnino odo f službo 34 lejť pa 7 mejscof. Če de se pa pokazalo, ka nemre z mejseca v mejsec živeti, njemi pa prej dajo še ovo kartico, ka de te lejko pike koristo. Malo se njemi zato kuca Zorani, da sta še s kameradon Milanon po Srbiji lokacije za Mercatorove Megamarkete

iskala. Ali nika je nej večno. Pa tou bi se tej naši sedanj, ka nas vodijo v svetlo bodočnost, tuj pomali lejko začali zavedati. Prvo leto njūvoga vladanja mo si zapomnili samo po ton, ka so nan nalepke za avtoje ukinoli, pa ka so spozamenjali se ka so lejko.

Zaj višta nas pa čaka preporod gospodarstva. Pod vodstvom naj stranke, naj davčna reforma, pa de prej pejnez kak blata za rzavoj Slovenije pa za raziskovalne naloge. Gvūšno, do raziskovalci najpre raziskovali šteroga preignjega od prejšnje garniture so pozabili zamenjati. Mesija davčnoga preporoda je pa gospod J.P. Damijan. On tak računa, ka de tou njegovo delo doubilo potrditev cilou z novin ministrstvon. Kak de se li zvalo? Ministrstvo za P. p je po ton sredinskof P-ji ka ga gospod Damjan majo med imenon pa priimkon. Za kakši p se ide si pa zmislite sami.

Po neštérni izračunaj, de delavec šteri zaj zasluži bogi 100 gezero tolarof, po toj reformi doubu še par gezero menje. Direktor pa s vojoj milijonskof plačof pa par deset gezero več. Pa ka ste mislili? Ka ste mislili ka živemo f kakšen Robin Hoodi, ka do bogatin kraj gemali pa srmakan talili. Malo morgen? Toga nega f kapitalizmi.

Vači nan pa že veseli december coj ide. Miklavžek že darila mota, pa tuj drūjgiva dva kecativa že brodita ka naj prneseta

maloj pa malo vekšof deci. Lejko njima pišete, ka naj nan malo več pameti f tou našo deželico na sankaj prvličeta. Za dedka mraza san tak nej gvūšen ka letos f Slovenijo prijde, ka so si ga tak ali tak f staron pokvarjenon komunističnon sistemi zmislili.

Se ena zelo pomembna stvar se je zgodila f preminočen mejseci. Naši dragi policisti do doubilo duhovno službo. Tak če van decembra vozniško kraj zemejo, ter bar znali komi se žaliti. Nika je več nej krijava policija. Zaj do se se pritožbe pijsale na najvišjo inštanco, štera je nad nami. Mogoče njin tuj loparčke zamenjajo. Ka do zaj namesto rdeči palic, pa loparof vnoči stavlali z rdečimi križami. Če bole premislin, tou nikak nede šlo. Križ že križ, samō ka bi rdeče barve bil? Po nouvon so sumljivi tuj si tisti, ka se v rdeči avtojav vozijo. Nikdar se ne vej.

Še od gospoda predsednika ka ne pozabin. Gospod Drnovšek se zadnje čase redno za Kosovo gor gemlejo. Zakoj li? Ge si brodin, ka so njemi znankar obečali sladoled do konca življenja – šenki. Zunanji Rupel je pa nej glij rad, ka se je nej on trgō za Kosovo. Pa bi najrajši Drnovški 25 nekan nastrejšlo.

P.S. Vači pa vrli bojte, pa si bar malo na tou zmisliť ka je januar najduksi mesec f cejlon leti.

VANEK

Varnost računalnika na internetu

Svet digitalnih tehnologij

Kako ste ozaveščeni glede varnosti vašega računalnika? Večina uporabnikov premalo. Četudi ste kupili računalnik z instaliranim protivirusnim programom, ta avtomatsko še ne predstavlja zaščite. Nekaj morate vedeti in postoriti tudi sami.

Najpogostejše je novi računalnik najbolj izpostavljen mrežnim napadom. Preden ga povežete z internetom, dobro preverite zaščito s protivirusnim programom in požarnim zidom. Še najboljši je strojni požarni zid. Programski požarni zid ponuja tudi operacijski sistem (Windows XP + SP 2) ali programe, kot sta ZoneAlarm in Norton Personal Firewall. Pomembno je imeti tudi aktualne popravke uporabljanih programov in operacijskega sistema ali nastaviti avtomatsko posodabljanje. Pomembna nadloga je tudi spyware in adware, ki ju lahko odstranimo s programi antispyware. Še najboljše je imeti celoten programski paket za zaščito, ki vsebuje vse našteje komponente.

Zaščita se začne že z uporabniškim imenom. Dobro je, da uporabljate gesla in da ne delate ves čas v administratorskem načinu, ampak z omejenimi pravicami, saj lahko v nasprotnem primeru kak nevaren program naredi marsikaj. Gesla naj bodo dovolj dolga in takšna, da se jih ne da kar uginiti.

Pri morebitnih težavah lahko pomaga tudi funkcija System Restore (Win XP, Me), ki povrne stanje sistema pred okužbo. Ima pa tudi slabo stran v primeru, da je bilo okuženo že prejšnje stanje. Včasih je dobro zagnati računalnik v varnem načinu (Safe Mode), kjer se zaženejo le najnujnejši programi. S tem zaobidete nevarne programe in jih lahko odstranite. Veliko programov se namreč zasidra v zagon sistema. Uporabite enega od programov za nadzor zagona, kot je recimo že sistemski MSConfig.

Nevarni programi večkrat uporabljajo dvojne končnice datotek. Windowsi privzeto

ne prikazujejo vseh končnic, zato bo lahko datoteka slika.jpg.exe videti kot slika.jpg in je ne bomo prepoznali kot potencialno nevarne.

Pri vedno večji uporabi brezžičnih komunikacij je pomembna zaščita povezave. Standard WPA predstavlja zaščito takšne povezave s pomočjo imen in gesel in je podprt v večini brezžične računalniške opreme. Še močnejši je nov standard WPA2. Pazljivost je potrebna tudi pri uporabi javnih brezžičnih dostopnih točk. Ranljivo je dovoljevati izmenjavo datotek iz vašega računalnika (file sharing). To je bolje takrat izklopiti in imeti nameščen požarni zid.

Pri elektronski pošti je velikokrat nevarno, če okuženo sporočilo ali priponko odpremo. Vključen avtomatski predogled sporočila je koristno izklopiti. Če imate instaliran Service Pack 2, odpravi nekaj teh težav Outlook sam. Pogost način napada je sporočilo, da neki vaš mail ni bil dostavljen. Podobno je s sporočili, da se lahko odjavite s seznama prejemanja določenih reklam ali sporočil. Vi to sporočilo odprete ali odgovorite in težava je tu. Bolje je zadevo kar zbrisati. Varnejša so sporočila, ki jih je poslal nekdo s certifikatom. Ta zagotavlja, da je sporočilo res od navedenega pošiljatelja.

Nevarnost pri uporabi zelo razširjenih programov in operacijskih sistemov je tudi, da napadalci vanje vložijo največ truda za izkoriščanje napak. Zato je dobro presedlati na drug brskalnik, program za branje pošte ali, malo ekstremno, kar cel operacijski sistem. Pri uporabi interneta bodite zelo skeptični. Na razna odpirajoča okna se ne odzivajte ali vnašajte svoje podatke in jih raje sproti zapirajte, razen če točno veste, za koga gre.

Pri uporabi javno dostopnih računalnikov bodite pozorni, da v ozadju ali celo kot priklopljena strojna oprema ne teče program, ki si zapisuje, kaj tipkate. Tako pride tudi do vaših vtiskanih gesel. Raje ne vpisujte pomembnih gesel in ne zapuščajte računalnika med delom. Na koncu tudi malo počistite za seboj začasne datoteke, zgodovino brskanja in piškotke.

Kot vidimo, je potrebno kar precej znanja in izkušenj za res varno delo z računalnikom. Zato občasno spremljajte članke o varnosti in bodite pozorni pri uporabi interneta.

Dr. Matej Gomboši

Medgeneracijsko sporazumevanje

Spoštovani pomurski župani in vsi drugi govorniki na srečanjih s starejšimi občani po pomurskih občinah! Le redkokdaj v preteklosti, odkar nas z dogodki v regiji seznanjajo tudi naše lokalne TV-postaje, sem tako z zanimanjem gledala prenose organiziranih srečanj s starejšimi občani. Zakaj, je seveda logično vprašanje, ki sledi. Zato, ker sem letos opazila »napredek« pri govorih, ki so bili namenjeni zbranim ljudem.

Napredek v tem smislu, da ni bilo govora samo o njihovi materialni oskrbi in domovih za stare, ki da imajo tako in tako premajhne kapacitete, in da bi država vendarle morala razumeti, da jih je treba povečevati ali graditi nove ... **Kakor da bi cela številčno zelo močna populacija starih ljudi nad 65 let komajda čakala, da končno lahko pristane v katerem od teh domov.** Tokrat so se vaše besede dotaknile, sicer zelo rahlo, previdno, a vendarle, tudi tretje človeške razsežnosti in potreb v zvezi z njo. Nakazale so tudi druge možnosti organizirane skrbi za stare. Hvala Vam v njihovem in v svojem imenu.

Da pa ne bi vse skupaj ostalo pri teh rahlih, tipajočih začetkih, mi dovolite, da Vam pomagam premagati »tisti nerodni občutek«, ki ga niste mogli skriti pri svojih in ki ga imajo prav vsi, preden se odločijo, da se bodo naučili stare ljudi razumeti. Prepričana sem, da je povzetek razmišljanja dr. Ramovša, ki na Inštitutu A. Trstenjaka s sodelavci razvija programe za nove krajevne mreže medgeneracijskih programov in ki si ga bom izposodila v nadaljevanju, primeren za to

razumevanje. Celotno človeštvo, **zlasti pa evropska kultura, smo pred nalogo**, da po obdobju uspešnega dviga materialne kakovosti življenja **razvijemo tudi kakovost medčloveškega** – še posebej medgeneracijskega sožitja. Brez tega so ogrožene tudi pridobitve materialne kakovosti življenja. **Rešitev se kaže predvsem v zavestnem spoznavanju vseh treh generacij v novih programih**, ki temeljijo na **socialnem učenju** osebne komunikacije in človeške rasti. Medčloveška komunikacija v današnjih življenjskih razmerah ne more potekati po spontanosti tradicionalnih komunikacijskih vzorcih, **tako kot današnji promet ne more potekati z vozovi na živinsko vprego**. Ta komunikacija tudi ni nič lažja, kot je v današnjih življenjskih razmerah vožnja v javnem cestnem prometu. Ampak da se je naučiti. Od tradicionalne se ne razlikuje nič več in nič manj, **kot se hiter in gost sodoben avtomobilski promet razlikuje od vožnje z vprežno živi-**

no. Spoštovani župani, boste naslednjič zopet imeli pred sabo projekte za vodno, prometno, kanalizacijsko in drugo komunalno omrežje, se spomnite na ta srečanja s starimi ljudmi. In če boste v prihodnosti vsaj pol toliko časa, kot ga namenjate komunalnemu omrežju v svojih občinah, posvetili **socialni mreži medčloveških odnosov**, ki životari v slabih razmerah razvalin tradicionalne kulture in ki v današnjih življenjskih okoliščinah ni več uporabna, bo Vaše srečanje s starimi ljudmi na srečanju samozavestnejše in brez »tistega nerodnega občutka«, ki ga sicer nikoli ne boste mogli odpraviti. **Ne pozabite, da so materialne komunalne mreže res pogoj, da se prebivalstvo ne zastruji v materialni nesnagi ali prometni zmedi, socialne mreže pa so pogoj, da se družbeno življenje ne zastruji v socialni patologiji.** Pa veliko uspeha pri obnavljanju mrež vse vrste s spoštovanjem

Tatjana Drolc

Motivirajte druge

Na številnih področjih je treba ljudi pripraviti do tega, da dosegajo določene rezultate, ali jih motivirati za določena ravnanja oz. dejanja. Tako npr. starši motivirajo svoje otroke, učitelji učence, prijatelji svoje prijatelje, žena moža in obratno, nadrejeni svoje sodelavce itd.

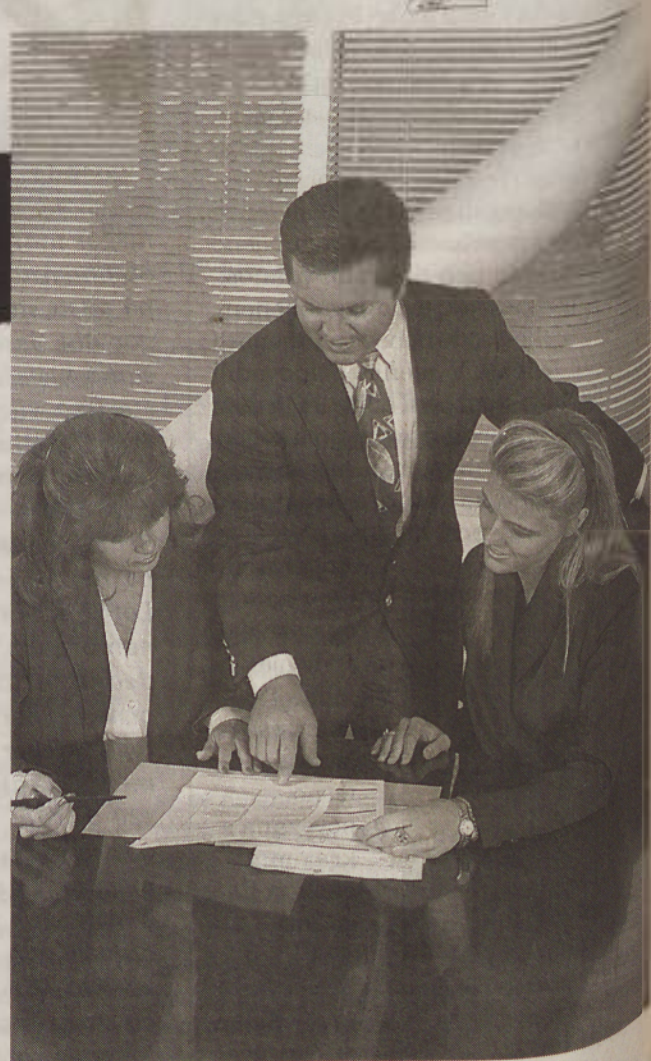
Pogosto je motivacija razumljena takole: nekdo nekaj stori, za to nekaj dobi. Pri takšnem razumevanju je v ospredju nagrada. Značilni primeri za to so denarne nagrade, višja plača, bonitete ali napredovanje na delovnem mestu. Takšno razumevanje motivacije je tudi v zasebnem življenju, saj otroci pogosto dobivajo nagrade za dobre ocene; najstnik pospravi svojo sobo, zato da bi lahko s prijatelji šel na zabavo; partner se žene za kariero, da bi imela družina višji življenjski standard itn.

Vidimo, da so različne oblike motivacije potrebne, saj drugi niso pripravljeni prostovoljno prispevati za določen cilj. Če nekoga motivirate na takšen način, z njim manipulirate, to pa pomeni, da ga želite voditi v svojo smer. To v bistvu pomeni, da v ospredju ni nagrajevanje drugega, ampak vaš lastni interes. Zato nas ne sme presenetiti, da ta oblika motivacije učinkuje kratek čas, saj ko nagrade

ni, se nezaželeno vedenje hitro pojavi. Če želimo ljudi resnično motivirati, morajo imeti cilj, za katerega se je vredno potruditi. Zato jih moramo takrat, ko motiviramo druge, znati spodbuditi. To pomeni, da jim moramo predstaviti privlačen cilj, ki jih bo spodbudil, da bodo sami dobili veselje in ga skušali doseči z lastnimi močmi.

Čustveno inteligentni ljudje so sposobni voditi, usmerjati in spodbujati ljudi. Christian Weisbach in Ursula Dach v knjigi Kako razvijemo čustveno inteligenco naštevata motive, ki spodbudijo veliko ljudi. Kdor rad sam določi svojo nalogo in jo pripelje do konca, bo motiviran, če mu boste omogočili popolno samostojnost. Tako bo lahko svojo nalogo razvijal na svojo lastno odgovornost. Nekoga drugega lahko to povsem prestraši. Če nerad dela sam in ima težave s prevzemanjem odgovornosti za posamezne odločitve, bo motiviran, če mu boste ponudili priložnost za sodelovanje v skupinskem projektu. Druge ljudi pa motivirajo npr. zaupanje v njihove sposobnosti, priznanje in potrditev, veselje pri delu, ustvarjalnost, svoboda pri odločanju in vrsta drugih ciljev.

Mag. Simona Šarotar Žižek

Zabavno

Sanje zbujaajo v nas željo po ustvarjanju. Mnogokrat se zasačimo, da se v mislih poigravamo z neresničnimi stvarmi ali dogodki. Izložbe in vsa mogoča ponudba so kot nalašč, da začnemo razmišljati o božiču, novem letu, zabavah, oblekah, da ipd. Zabavno postane tudi vabilo, ki naj se ne bi sprevrglo v obsesijo, kaj obleči.

Mala črna oblekica

Izraz je večer, kot je enostavna oblika obleke. Ta majhna uniforma postane osebna izpoved, če si dopustimo, da se bomo v obleki počutili fantastično. Takrat nam ne bo težko slediti dodatkom. Oblečene postane zabava, mi pa slikarsko platno. Mala črna oblekica je torej univerzalen izum, kot je črna kostim. Kadar ne znamo opredeliti dogodka popolnoma natančno, je pomembno, da se o tem pozanimamo. Sila nerodno se lahko počutimo na vratih dvorane, kjer vsi drugi lahko plešejo na isto glasbo, le mi se v pričujočo zgodbo ne moremo vključiti. Vendar kljub vsej možni komunikaciji še vedno velikokrat stojimo pred omaro in tuhamo, kaj je premalo in kaj preveč.

V taki situaciji nam na pomoč lahko priskoči črna

Besede mode

rezerva, ki nas le redko razočara. Danes obstaja veliko variant malih črnih oblekic. Najnovejše so z dolгими kimono rokavi iz pol prosojnega šifona ali tiste v grško padajočem satenu, ki se ramen oprijema le v dveh trakovih. Zdi se, da večna črna kar kliče po dodatkih, kot so čevlji, viseči uhani, verižice ipd.

Dodatki

«Obleka brez modnih dodatkov je kot seks brez orgazma,» je rekel Robert Lee Morris, oblikovalec nakita. Nekaj drži, dober nakit lahko dvigne celoten videz. To preprosto opazimo, ko nekdo ne more skriti pogleda, ki je obstal levo spodaj ob vratu. Nam postane vroče, ker dostikrat ne vemo, v kaj bulji sogovornik, ki mu je beseda obsedela na jeziku. Tudi njemu se prikradejo besede, ki jih mogoče ni nameraval izreči.

Zapleten krog lahko postane zabaven in naša zavestna očarljivost lahko naredi nepozaben vtis.

Tatjana Kalamar Morales

GERB

GERB je okrajšava za gastroezofagealno refluksno bolezen, pogosto in kronično bolezen prebavil, ki pomembno vpliva na kakovost življenja. S svojim simptomom – zgago – je ena najpogostnejših nadlog človeštva. Skoraj ga ni človeka, ki je vsaj enkrat v življenju ne bi izkusil. Od 7 do 10 odstotkov sicer zdravih ljudi muči zgaga vsak dan, do 40 odstotkov pa vsaj enkrat na mesec. Zgaga in nehotno zatekanje tekočine nazaj v žrelo ali usta sta tako značilna simptoma, da zadostujeta zdravniku za postavitev diagnoze brez dodatnih preiskav.

Čezmerno vračanja želodčne vsebine v požiralnik lahko poškoduje sluznico. Vzroki za nastanek so številni, najpomembnejši med njimi pa je prehodna sprostitvev zapiralne mišice med želodcem in požiralnikom. Ob dovolj dolgem stiku z jedko vsebino nastanejo različne poškodbe požiralničnega epitelijskega tkiva. Po spremembi načina življenja ali po zdravljenju se lahko ta popolnoma obnovi ali se spremeni v nefunkcionalno vezivno tkivo. Nezdravljen vodi do zapletov, kot sta, denimo, zožitev požiralnika in žlezni karcinom požiralnika.

Bolnik in GERB

Velika večina bolnikov se zdravi sama na osnovi pridobljenega znanja o bolezni, posvetovanja s prijatelji in po pogovoru s farmacevtom v lekarni. Skušajo spremeniti način življenja in občasno jemljejo zdravila, tj. antacide oziroma blokatorje H2. Samozdravljenje je priporočen način zdravljenja, ko ni alarmnih znakov in težave v dveh tednih popolnoma izginejo.

Farmacevt in GERB

Ljudje, ki se zdravijo brez predhodnega pregleda pri zdravniku, običajno poiščejo nasvet pri farmacevtu v lekarni. Ta lahko

brez strahu, da bi zakril znake resne bolezni prebavil, izda zdravila brez recepta. Ali antacid ali blokator H2, vendar šele potem, ko je bolnika povprašal po morebitnih alarmnih znakih. Ti so težje požiranje, hujšanje, zatikanje hrane in vztrajno bruhanje. Farmacevt ob izdaji zdravila opozori, da samozdravljenje sme trajati le dva tedna in da morajo v tem času težave popolnoma izginiti. Bolnik, ki ima težave še po dveh tednih samozdravljenja, mora obiskati zdravnika.

Družinski zdravnik in GERB

Če ni alarmnih znakov, začne zdravnik zdraviti brez predhodnih preiskav. Tovrstnih bolnikov je namreč zelo veliko, bolezen pa ima značilne simptome, ki se dajo z veliko zanesljivostjo ugotoviti po pogovoru in pregledu. Bolnikom, ki so obiskali zdravnika brez predhodnega samozdravljenja, razloži, kako pomemben je spremenjen način življenja, in nato predpiše zdravila. Pri blagih težavah, ali če so se te pojavile po dietnem prekršku, običajno svetuje antacid ali blokator H2. Pri pogostih težavah, ali če težave niso minile po koncu samozdravljenja, opravljene pa ni bilo še nobene preiskave, naredi diagnostični test z zaviralcem protonske črpalke, ki ga mora bolnik jemati dva tedna. Izginotje težav potrdi diagnozo, bolnik pa mora jemati zdravilo v prilagojenem odmerku še dva do tri mesece. Bolnike s pogostim ponavljanjem simptomov nadzira ambulantno 1-krat letno, ob pojavu alarmnih znakov ali spremembi značilnosti težav pa bolniki morajo obiskati zdravnika predčasno.

Helicobacter pylori in GERB

Okužba želodčne sluznice z bakterijo HP je dokazano povezana z različnimi boleznimi želodca in dvanajstnika, denimo z razjedo in sluzničnim vnetjem v dvanajstniku in želodcu. Vendar pri nastanku GERB-a nima nobenega pomena, zato se tu niti ne ugotavlja niti zdravi. Seveda se uvede eradikacijsko zdravljenje, če ena od indikacij za zdravljenje okužbe s HP spremlja GERB.

Življenjske navade in GERB

Priporoča se dieta, ležanje z dvignjenim zgledjem, opustitev ležanja 3–4 ure po obroku hrane, prenehanje kajenja, normalna telesna masa, izogibanje tesni obleki in zamenjava nekaterih zdravil. Pri nekaterih bolnikih se že le s spremembo načina življenja težave zmanjšajo ali izginejo, pri drugih pa zadostujejo manjši odmerki zdravil.

Preiskave in GERB

Potrebne so pri alarmnih znakih, pri bolnikih s pogostimi težavami, če zdravila ne pomagajo, pa tudi, če ima bolezen neznane znake. S preiskavami se potrdi diagnoza, oceni hudost bolezni in izključijo zapleti. Če endoskopski pregled ne zazna vidnih sprememb na požiralnični sluznici, pridejo v poštev druge metode za potrditev diagnoze.

Druga simptomatika in GERB

Bolezen lahko kaže simptome tudi zunaj požiralnika. Najpogostejše so to bolečina za prsnico, astma, kronični kašelj in hripavost. Ker se srčna bolečina za prsnico ne more ločiti od bolečine, ki jo povzroči GERB, mora bolnika pregledati kardiolog. Obe bolečini se namreč lahko pojavita med telesno obremenitvijo, sta zelo pogosti in lahko tudi sočasni, zato značilni simptomi za GERB ne potrjujejo, da je vzrok za srčno bolečino v prebavilih. Podrobnejšo zdravniško obravnavo seveda zahtevajo tudi drugi simptomi zunaj požiralnika.

Janez Špringer, mag. farm.

Vir: Gastroezofagealna refluksna bolezen, LEK, 2002

Bioenergoterapevt Štefan Titan odgovarja

Utrujenost, nevroza, zmanjšana sposobnost fizičnih obremenitev, nespečnost, padanje koncentracije in s tem strah pred napakami na delovnem mestu so čedalje pogostejše teme pogovorov. Ustanavljajo se društva kronično utrujenih. Žal pa se nihče ne upa ali zna soočiti z dejstvi in odpraviti vzroke, ki so še kako znani in otipljivi. Žal se tudi pri teh težavah reševanja lotevamo na napačni strani. S tem pa se povečujeta družbena škoda in strah pred izgubo službe.

Vedno več takih ljudi, ki so bili še nedavno spočiti, polni energije ter brez stresov in utrujenosti sposobni opravljati vsa dela, se sedaj srečuje s podobnimi težavami. Vedno bolj se izgubljajo v monotono. Po nekaj urah dela postanejo utrujeni, pada jim koncentracija, postajajo nervozni, dogaja se jim, da delajo vedno več napak. Žal pa kljub obiskom pri raznih specialistih na koncu obupani ugotavljajo, da jim nihče ne najde pravega vzroka. To jim še pogloblja težave in jih spravlja v obup. Vedno pogostejše končajo pri psihoterapevtih in zdravilih za umirjanje ali antidepresivih. Ti pa v teh primerih, ko ni odkrit pravi vzrok za njihove težave, postanejo sredstva zasvojenosti in samo še stopnjujejo težave, ker povečujejo utrujenost, dekoncentracijo in zmanjšajo sposobnost razmišljanja.

Kronična utrujenost in nespečnost nista bolezen, temveč le posledica nezdravega spanja. Nezdravo spanje pa ne povzroča nikoli ali drugačno ležišče (postelja, vzglavnik, vzglavnik), temveč spanje na kozmičnih ali zemeljskih sevanjih, ki so glavni dejavniki za kronično utrujenost. Žal se s tem ne ukvarja nobena strokovna ustanova. Še manj jo priznava upoštevati dejstva, da brez vzroka ni bolezn ali bolezenskega stanja.

Na račun omenjenih dejstev pa v Sloveniji cveti prodaja dragih, včasih celo predragih posteljnih vložkov in vzmetnic, ki naj bi omogočali dobro spanje, so pa zelo

poceni proizvedeni in drago prodajani izdelki. Z deklaracijami (ki so največkrat ponarejene) se pri prodaji sklicujejo na uvoz in odobritev proizvoda, ki jih je izdal tak ali drugačen inštitut (znanstvena ustanova), ki ponavadi sploh ne obstaja. Eni si dajejo samozvane nazive (samostojni raziskovalec ali svetovalec), pa nimajo nobene osnovne izobrazbe ali sposobnosti. Njihova ponudba je neučinkovita (država pa nič ...). Že iz navedenih vzrokov bi se morali vsi skupaj (zdravstvo, komplementarna medicina, država ...) zamisliti in končno že enkrat začeti ukrepati. Družno z roko v roki bi začeli spoznavati in odkrivati prave vzroke težav in se zoperstaviti sivi ekonomiji ter pomagati človeku v stiski. Bioenergija in radiestezija sta dejavnika, s katerima bi lahko že preventivno odpravili marsikatero težavo. Žal pa se tudi tu pojavlja vedno več posameznikov, ki s svojo laičnostjo in gonjo za zaslužkom zmanjšujejo pomen in vlogo bioenergije in radiestezije.

Sedaj pa h konkretnemu odgovoru na vprašanje, ki ga je zastavilo kar več trpečih (Olga, Jožica, Marjan, Štefan in drugi). Vedno znova opozarjam svoje paciente na nevarnosti, ki jih tiho in vztrajno prinašajo številna sevanja. Ta ob tem, da dolgoročno povzročajo marsikatero bolezen (rak, kap, kronična vnetja), povzročajo tudi kronično utrujenost. Med vzroki kozmičnih sevanj sta najbolj znani hartmanova in curryeva mreža, med vzroki zemeljskih pa vodni tokovi, prelomi, rudniki, rudnine, med

tehničnimi pa daljnovidni, oddajniki, transformatorji, TV-sprejemniki, vtičnice (če so tik ob glavi).

Še posebno nevarna so kozmična sevanja. Njihova škodljivost se poveča, če fokusno točko ali tako imenovano patogeno cono, ki je najaktivnejša v centru križanja hartmanove in curryeve mreže, prekrži še podzemni vodni tok ali prelom. Ta sevanja so najbolj dejavna med prvo in tretjo uro po ponoči. To je obdobje druge faze spanja, ko vsi vitalni organi počivajo in s tem bistveno zmanjšajo svojo aktivnost. Krvni tlak pade, upočasnijo se dihanje, naša zavest preide v podzavest (zato je to čas sanj).

Če se ta faza zaradi navedenih sevanj prekine, ali smo v tem času budni, ali postanemo nemirni, se naši vitalni organi ne spočijejo. Pade nam življenjska energija, ki je vir naše vitalnosti in odpornosti, zato jutraj vstajamo utrujeni, nervozni, boli nas to ali ono. Zmanjša se nam delovna odpornost in koncentracija hitro popušča. Še posebno so lahko prizadeti tisti ljudje, ki imajo konstantno določeno delovno površino (sedenje na enem mestu več ur), in če je prisotno katero od omenjenih sevanj. To so najpogostejši vzroki za zmanjšanje delovne sposobnosti. Pri delavcih s fizičnimi obremenitvami pride na takem mestu po dveh urah do utrujenosti in nerвозe, pri umskih delavcih pa drastično pade koncentracija in se pojavi nevroza. Prihodnjič več o posledicah ter odpravljanju vzrokov in času okrevanja.

Nagradna križanka

Od 24. XI.
do 29. XII.

HOROSKOPEN

Pripravlja: Agencija Hogod

Za mlade od 6. do 96. leta, ki priznavajo ljubezen

OVEN
(21. III. – 20. IV.)

Ljubezenske skušnjave so neizogibne. Vprašanje je le, koliko bo škode in koliko koristi, ker bo nasprotna stran zelo močna. Vse skupaj je nekoliko povezano s poslom, zato je vprašanje, če ne gre za osebo iz vaše bližnje okolice. Sicer boljši mesec, saj vas bo grelo Sonce v strelcu, poleg tega pa se spet obvladate in prehajate v formo. Vse se bo končalo lepše, kot ste pričakovali. Izbirajte besede.

BIK
(21. IV. – 21. V.)

V začetku meseca bo bolj črno, potem vse boljše. Še ni čas za večje odločitve, zato zaenkrat delujte »korak za korakom« in čakajte pravi trenutek. Pripravljeni bodite, da ne boste imeli prostih rok, ampak boste morali delovati v določenih okvirih. Planet ljubezni in strasti bo na vaši strani, dobili boste moč zapeljivca. Ob tem se bo odprla rana iz preteklosti. V poslovnih odnosih previdnost, tako boste imeli med prazniki mir.

DVOJČKA
(22. V. – 21. VI.)

Vaša večkrat nestanovitna narava se bo zdaj našla v fazi iskanja – morda celo na pomembnem področju življenjskih sprememb. Zato se boste v mislih večkrat vračali v preteklost in tam iskali odgovore. Možnost vašega vpliva je velika, zato bodite osredotočeni na zadevo. Previdnost priporočamo tudi v ljubezni. Po prvem tednu se bodo zadeve začele razpletati in vse bo bolje. Energija bo rasla.

RAK
(22. VI. – 22. VII.)

Boji, ko vam vaše rakovo stopicanje (en korak na prej, dva nazaj) ne bo v pomoč, ampak v škodo. Morda ste se zaprli v svoj mali svet in mislite, da ste varni. Torej, sprejmite boj in sprejmite spremembe. V ljubezni igrajte z odprtimi kartami, vendar svojih pravic ne zastavljajte. Vrata do stabilne in zanesljive osebe so še vedno priprta. Konec leta obetaven, kakšnih večjih težav ni pričakovati.

LEV
(23. VII. – 22. VIII.)

Vaši ljubezenski apetiti bodo nekoliko preveliki, zato boste dopuščali, da bodo dogodki tekli nekoliko mimo vaše kontrole. Odnos z osebo iz bližnje okolice (starši, brat...!) bo napet. Bolezen bo zadevo dodatno zapletla. Po 6. decembru se bosta nerazpoložena in slabo počutje umaknila, prišli bodo prijetnejši trenutki. Nova poznanstva v drugi polovici meseca bodo ugodno vplivala na vas. Pozornost prehrani!

DEVICA
(23. VIII. – 22. IX.)

Postali boste zadovoljna oseba, s katero se bo dalo marsikaj dogovoriti. Iz prijateljstva ali naključnega izhoda od doma bi se znala izcimiti kakšna simpatija. Tisti, ki so si izposodili denar, imajo veliko možnost, da pride do konflikta. Močan zunanji vpliv na spremembe doma. Kdo pravi, da se je treba žrtvovati za tujo korist! Med 11. in 20. uveljavite svoje prednosti. Energije ne razsipajte, preprečite nenadzorovane izbruhe!

TEHTNICA
(23. IX. – 22. X.)

V vaše intimno življenje se bo prikradel rahel nemir. Imeli boste eno, želeli drugo, sanjali o tretjem. Najbolje bo, da z odločitvijo ne čakate, kajti »rok trajanja« je potekel. V sredini meseca boste imeli opraviti s trmoglavcem in prepirljivcem. V finančnih zadevah lahko pričakujete podporo, morda pride celo kaj nepričakovanega. V sredini meseca nekoliko stagnacije, nato okrog božiča zanimiv preobrn

ŠKORPIJON
(23. X. – 21. XI.)

Obdobje pozitivne energije in veliko dobrega. Ne bi bilo slabo, če bi zdaj kam odpovali. Zadeva se bo končala neko sredo. Obdobje dogovore, vendar ne dajajte jamstev in nicesar ne podpisujte! Pazite na denarnico. Leto boste sklenili zadovoljni in z dobro voljo. Po 20. vzemite čas zase in za izvoljenca – ga niste malo zanemarjali? Če se 28. ne zgodi, se letos več ne bo zgodilo in bo treba počakati.

STRELEC
(22. XI. – 21. XII.)

Pred vami je nekoliko nemiren in živahen življenjski ritem. Na neki zabavi ali srečanju boste spoznali zanimivo osebo. »Odprta« zadeva pripelje h koncu. Sonce v strelcu bo povrnilo vitalnost in samozavest, zato se dnevov, ki prihajajo, lahko veselite, vendar ne bodite sebični, ker lahko marsikaj uničite. Če ostanete na realnih tleh, bo še najbolj vaša izvoljenec. V tem mesecu se izboljšajo novosti.

KOZOROG
(22. XII. – 20. I.)

Izkoristite ugodno obdobje in se vrzite na delo. Malo več bojevitosti ne bi škodovalo in tudi vaše reakcije se tokrat ne boje. Da, kajti obstaja velika nevarnost, da se polenite, čeprav imate dovolj energije za ustvarjalnost. Na kakšno prošnjo v ljubezni ob sobotah zaenkrat raje pozabite. Z izvrstnim počutjem in vrhunsko formo se boste približevali koncu leta in marsikaj urejali z levo roko. Pazite le, da bo vse ob svojem času.

VODNAR
(21. I. – 19. II.)

Energija bo nekoliko upadla, s koncentracijo bo problem. Ker boste obveznosti prelagali, boste imeli moralnega mačka. Na ljubezenskem področju rahlo izboljšanje, vendar bodite naprej previdni. Pazite na želodec. Nekoliko častihlepnosti v začetku meseca vam ne more škoditi, vendar imejte pred sabo ves čas tisto, kar je bistveno. December ni za kompromise. Proti koncu leta vstopi Venera in prinese presenečenje.

RIBI
(20. II. – 20. III.)

Vsesplošna situacija ugodna, vendar nemirnih trenutkov in celo kaotičnih razmer ne bo manjkalo. V določenih trenutkih popazite na svoj besedni zaklad. Če se le da, se izogibajte konfliktu in sodelujte z nezanesljivimi. Malo več spanja in previdnosti v prometu! Energija bo zaradi izginjati, zato tudi prave motivacije ne bo. Pred silvestrovim bi bil priporočljiv ustvarjalni počitek. Proti koncu v porastu vitalnosti.

					ŠTEFAN HAJDUK	ENOTA TV PROGRAMA	STRAH PRED JAVNIM NASTOPOM	JUDOVSKI VERSKI UČITELJ	USAHLOST CVETOV	MESTO IN NAJVEČJE KITAJSKO NAFTNO POLJE
					DETE					
					REKA, KI TEČE SKOZI MARIBOR					
					OZKA IN STRMA DOLINA OTOK PRI ZADRU					
PEN	ANGLEŠKI POMORČAK (FRANCIS)	RACMAN	NORDIJSKI BOG MORJA	PESACENJE SMOLA, KI ODDAJA DREČI DIM			ORNELLA MUTI			
VAMPIRSKI GROF IZ TRANSIL- VANJE							KOSTNICA			
BOLEČA KOŽNA RAZPOKA			G				NADLEŽNA ŽUŽELKA TRAVA DRUGE KOŠNJE			
KISLOST							BOSANSKI PESNIK (JOSIP) ADAMOVA DRUŽICA			
NAŠ NOGOMETAS (AMIR)								RUSJANOVO LETALO		MOČVRSKA TRAVA, LOČEK
ETBIN KRISTAN			JUNAKINJA LJUDSKEGA SLOVSTVA VOJAK INŽENIREC							
PEN	KONTAKT	NOČNA PTICA					FRANCOSKI PISATELJ (EMILE)			
POZELENJE		MAROGA					HEKTAR			
ŽIVALSKI ORGAN ZA TIPANJE, VOHANJE				NAŠA PEVKA (MAJDA) GR. DIDAKT. PESNIK						
ALPSKA REKA V FRANCIJI							GORSKI REŠEVALNI ČOLN (KNUŽ)			ITALIJANSKI SLIKAR (PIETRO)
PUSČAVSKI RIS										
					VELIKAN V NORDIJSKI MITOLOGIJI			OBER	PODOČNIK PRI ZVEREH	IRANSKO NOMADSKO LJUDSTVO
PEN	NEZNANKA V MATEMATIKI	ZVRST JAMAŠKE GLASBE PREHOJENA RAZDALJA			PRIZNANJE ZA DOBER DOSEŽEK JADRALKA MAUČEC		ČESKI PISEK (VACLAV) ZNAMKA FOTOKOP. STROJEV			
MEJNA REKA MED MADŽARSKO IN SLOVAŠKO							TOBAČNI IZDELEK			
GRODOVJE V BOSNI										LUKA V ALŽIRIJI VELE- MESTNI RAZBOJNIK
ANTIKVAR										ČARGO IVAN SPANJSKI PESNIK (PEDRO)
PEN	MEHKA KOVINA (CA)	ČASNIK								NE- OLESENELA RASTLINA
		OBOROŽENE SILE								DUHOVNIŠKI PRIPRAVNIK
MONGOLSKI VLADAR					OPIS BOJNEGA POHODA HRIB PRI BEOGRADU					
OBMOČJE, POVRŠINA							KRAJ PRI VELENJU NEBŠKI FILOZOF (IMMANUEL)			
LILY MARLEN								ČEVLIJANSKO ORODJE GLIVČNO VNETJE V USTIH		
GLAVNO MESTO VENEZUELE									AFRIŠKI VELETOK	
									VALENTIN AREH	
VZORNIK MLADIH										KRAJ PRI CERKNEM
LOV (POGOV.)										MENIČNI DOLŽNIK

Nagrade za izžrebane reševalce

1. nagrada: knjiga Lahko jem, mag. Branislava Belović, 2. nagrada knjiga Boug žegnja, Branko Časar in 3.-7. nagrada je praktična.

Pravilne rešitve osenčenih polj napišite in pošljite na dopisnicah na uredništvo Vestnika, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, do petka, 2. decembra 2005.

Rešitev:

Ime in priimek:

Naslov:

Rešitve KRIŽANKE: vinska klet, klopotec, martinovo

1. nagrada: KNJIGA Lahko jem, mag. Branislava Belović: Boštjan Pahor, Lendavske gorice 620 a, 9220 Lendava

2. nagrada: KNJIGA Boug žegnja, Branko Časar: Milena Špilak, Ul. 4. maja 13, Tumišče

3. - 7. nagrada Vestnikova majica: Simenčič Marija, Apače 149, 9253 Apače Marcel Korošak, Mlinska 10, 9224 Tumišče Štefka Horvat, Slomškova 66, 9000 Murska Sobota Franc Hüll, Sv. Jurij 15 b, 9262 Rogoševci Helena Mesarič, Lžakovci 63, 9231 Beltinci

Ko postane beseda vrstnika zakon in beseda staršev podzakonski akt

Ze dve leti so v Kriznem centru za mlade v Lendavski 15 a v Murski Soboti štiriindvajset ur na dan odprta vrata, na katera lahko potrkajo mladi, ki so se znašli v stiski. A to ni edina dejavnost, s katero se ukvarjajo. Zelo aktivni so namreč tudi v dnevnem centru, o težavah mladostnikov in aktivnostih dnevnega centra, ki deluje v Kriznem centru za mlade, smo se pogovarjali z njegovo vodjo Simonou Neuvirt Bokan.

Krizni center je odprl svoja vrata 1. novembra 2003. In sicer je to hiša, ki je namenjena otrokom in mladostnikom od 7. do 18. leta. Toplo zatočišče pa dobi tudi tisti, ki je star kot 18 let in ima status dijaka

privabiti otroke. In ko se je to zgodilo, ko so k nam začeli prihajati otroci, tega negativnega prizvoka ni več. Tukaj v Lendavski ulici so nas zelo spoznali, vedo, kdo smo in kaj se dogaja v naši hiši, zato s tukajšnjimi prebivalci nimamo kakšne posebno slabe izkušnje.

Kaj se torej dogaja pri vas, v dnevnem centru?

»Dejavnosti dnevnega centra so vedno popoldne in so namenjene pretežno otrokom, ki živijo v mestu Murska Sobota. Izvajamo delavnice bodisi na določeno temo, ustvarjalne delavnice, vsebinske delavnice, včasih pa se tudi samo

so mu pomembnejše kot recimo staršem. In starši v tem obdobju zelo težko sledijo temu razvoju mladostnika in se zelo prestrašijo, ko enostavno več ne zmorejo z mladostnikom, še prej pa so lahko. Pa je bil otrok krasen, jih je ubogal, jim je naredil, kar so želeli, bil je doma ob točno določeni uri, sedaj pa je minilo eno leto in sedaj je vse drugače. Sedaj je katastrofa. Ugotovili so, da kadi, zelo mu je pomembna družba, česar recimo starši velikokrat ne znajo sprejeti. Zakaj? Vedno so bili starši otrokov svet. Prvo mesto so imeli vedno starši. V obdobju adolescence, ne govorimo samo o puberteti, ampak tudi o adolescenci, pa so

pomembno, kakšen avto ima sed, da bomo mi imeli še boljšega, nikoli pa ne rečemo, kaj pa, če bi bil jaz rajši s sinom ali hčerjo, saj mi je družina pomembnejša. Pogosto je to tako. Vsi delamo napake in jaz sedaj nočem kritizirati staršev, rada pa bi poudarila, da si starši pogosto vzamejo premalo časa za svojega otroka. Za tistega, ki se spoprijema z življenjem, raziskuje okolico, se srečuje z raznimi dilemami.

A pri vas otroci niso le zaradi nerazumevanja s starši ...

»Ne. Drug vidik je alkoholizem staršev, fizično in psihično nasilje staršev. To je pogosto kar vse enem

Obdobje adolescence, obdobje osvajanja, obdobje, ko otrok izgrajuje svojo lastno osebnost, postaja individuum, izgrajuje si neko identiteto. Njegov svet se pogosto razlikuje od sveta staršev. On ima drugačne vrednote, druga merila, ene stvari so mu pomembnejše kot, recimo, staršem. In starši zelo težko v tem obdobju sledijo temu razvoju mladostnika in se zelo prestrašijo, ko enostavno več ne zmorejo z mladostnikom, še prej pa so lahko.

nad mano ... Jaz jim vedno rečem, pa pogledajte iz drugega zornega kota. Kaj pa, če bi vaš otrok šel v skupino mladostnikov, kjer se pijančuje, ali pa mogoče v skupino, kjer so še druge zlorabe. Ali ni tukaj varneje. Tukaj je pet strokovnih delavcev, ki skrbijo za vašega otroka, tukaj izhajamo iz kodeksa in načel, smo za delo z otroki usposobljeni. Vaš otrok je varen. Vi ste lahko mirni, sedaj to, kaj bodo rekli sosede, dajte na stran. Pomemben mora biti vaš otrok, njegova in vaša sreča, ne pa to, kaj bo rekel sosed. Sosedu se to lahko zgodi jutri ali pa čez eno leto.

Vanja Poljanec
N. J., V. P.

Krizni center za mlade

studenta. Pri njih lahko bivajo mladostniki 21 dni oziroma se jim zagotovo pristojnega matičnega centra za socialno delo to bivanje nadaljša iz opravičljivih razlogov. Lansko leto je bilo v kriznem centru nameščenih 41 otrok in mladostnikov v starosti od 6. do 19. leta. Njihova povprečna starost je bila 13 let. Razlogi, zakaj otroci prihajajo k njim, pa so različni in se po besedah Neuvirtove med drugim prepletajo. »Največ mladostnikov je bilo pri nas zaradi nerazumevanja s starši, psihičnega in fizičnega nasilja staršev in neurejenosti stanovanjskih razmer. Zelo težko govoriti o enem samem, saj se skoraj vsi med seboj prepletajo.«

Se vam ne zdi, da ima beseda »krizni« slabšalni prizvok in da zaradi tega odbija mnoge mlade, ki bi si želeli priti preživljati prosti čas v dnevni center?

»V začetku, ko smo se pojavili, je bila dilema, tudi sosede, tudi starši nas je gledala malo 'postrani'. Če sedaj bodo pa pri vas prikomani, sedaj bo pa še slabše, kot je. Potem smo jim razložili, navezati dobre stike,

igramo. Pomembno nam je, da otroci niso kar naprej pred televizorjem in računalnikom. Prav je, da gredo ven iz stanovanja, da starši vedo, kje je otrok, da je zanj poskrbljeno in da ta čas preživlja ustvarjalno.

Ustvarjalne delavnice imamo na različne teme in ponavadi gledamo na koledar. Pred kratkim smo imeli jesenske izdelke, buče, čarovnice, duhce, sedaj pa se že pripravljamo na adventni čas. Otroci so zelo ponosni na svoje izdelke in jim je zelo pomembno, da jih lahko odnesejo domov pokazat staršem. Seveda v okviru dnevnega centra izvajamo tudi učno pomoč.

Primarna dejavnost centra pa je vseeno drugačna ...

»Tako je. K nam se običajno zatečejo otroci zaradi neurejenih družinskih odnosov. Obdobje adolescence, obdobje osvajanja, obdobje, ko otrok izgrajuje svojo lastno osebnost, postaja individuum, izgrajuje si neko identiteto. Njegov svet se pogosto razlikuje od sveta staršev. On ima drugačne vrednote, druga merila, ene stvari

vrstniki v veliko primerih na prvem mestu. In beseda vrstnika je zakon. Beseda staršev pa pogosto le neki podzakonski akt.

Zakaj je mladostnikom beseda vrstnikov tako pomembna?

»Mladostnik se identificira z vrstniki. Poslušajo isto glasbo, gledajo iste filme, so jim pomembne iste stvari. Starši pa to zelo težko sprejmejo. Predvsem dialogi so zelo težki. Otroci ponavadi rečejo, da starši samo težijo, vedno samo vprašajo, kako je bilo v šoli, in vedno pričakujejo, da jaz rečem dobro, sploh me ne vprašajo zato, ker bi želeli vedeti, ampak kot formalnost. Pogosto se začne prepir ravno pri kosilu, ker se samo tam družina zbere in si samo tam vsi družinski člani pogledajo v oči in se sprašujejo. Sicer pa sploh ne pridejo skupaj in si ne znajo pogledati v oči. Seveda pa to ni edini vzrok.

In kateri so potem še drugi vzroki?

»Veliko slabega je naredil tudi materialistični svet. Odrasli, starši se samo pehamo, vedno nam je

paketu, s pentljo zavito in na zunaj se ne vidi, o tem se ne govori. Oziroma bi rekla tako. Vsi sosede to vedo, ampak ko koga kaj vprašas, nihče ne ve nič. To traja tako dolgo, dokler pri otroku ne pride do nekega trenutka, ko ne zmore več. In takrat bodisi pobegne od doma bodisi se tako spre s starši, da mu ti rečejo: 'Sedaj pa pojdi, nočem te več videti.' In v takšnih primerih so potem mladostniki nameščeni pri nas in takrat obvezno vključujemo tudi matični center za socialno delo. Dokler starši sami sebi ne priznajo, da imajo težavo, bodisi da ne znajo kontrolirati svojega ravnanja, svojega vedenja, do takrat ne bodo zmogli predefinirati svojega vedenja, ravnanja, da bi začeli drugače razmišljati.

Kakšna je reakcija staršev?

»Starši si zelo težko priznajo, da česa ne zmorejo, da česa ne znajo. Včasih so zelo obupani, užaljeni, jezni, ko se otroci zatečejo k nam, predvsem takrat, ko mladostnik pride sam k nam. Običajno rečejo: 'Vi jim pa sedaj tukaj dajete potuho, sedaj ima pa še večjo moč

Vaše pesmi

Ko pride mesec maj

*Ko pride mesec maj,
takrat bo veliko rož,
ki bodo lepo cvetele,
in jaz ti podarim najlepšo,
ki bo zmeraj cvetela,
za tebe nikoli ovenela.*

Jožica

Solzica

*Vsa mila in drobna
polzi po našem licu,
morebiti od veselja,
morebiti od žalosti,
utrnila se je iz globine,
lahkotno je spolzela po licu,
majhna drobna solzica.*

XX

Vaša čustva

*Ni smeha, ni solz, ni barv. Je le
sivina, zaspane oči. Je samo tiho
jutro, utrujeno telo in jaz, ki ljubim
tebe tam v daljavi in pošiljam ti
vroč poljubček na lička.*

Sonček

Princesa je že doma

Tisti ponedeljek, v sredini novembra, nekaj minut po poldnevu je porodnišnico madridske klinike Ruber zapustila španska princesa Letizia z »dragocenim zavoječkom« v naročju – s hčerkico Leonor, ki je na svet prišla točno teden dni prej. Ob njej je šel soprog Felipe.

Kot so ugotovili novinarji, je bil Felipe tokrat nekoliko zmeden in ni vedel, kaj naj bi počel ob mladi materi. Potem se je domislil in z dlanjo prekril Leonorino glavico ter jo tako zaščitil pred sončnimi žarki, čeprav male princeze sonce ni motilo, saj je srečno spančkala. Leonor je prekrasna deklica in vsi na dvoru so nanjo zelo ponosni: ob rojstvu (carski rez) je bila težka 3550 gramov in dolga 47 centimetrov. Oči ima modre kot njen očka.

Še lansko pomlad, pred poroko, je bila Letizia le novinarka.

Delala je kot napovedovalka osrednjega TV-dnevnika nacionalne televizije. Priznala jim je, da carski rez ni ravno prijeten, toda ko je v roke dobila Leonor, je pozabila na vse tegobe.

Med prvimi, ki so si prišli ogledat novorojenčka, sta bila seveda dedek in babica – španski kralj Juan Carlos in kraljica Sofia.

Španski prestolonaslednik in soproga Letizia

Leonora ima modre oči, vendar po navadi ravno takrat, ko jo pridejo fotografirati, spi.

Dekle meseca

... v kratkem krilcu je Anita Orlando. Doma je iz Riminija, kjer vodi družinski lokal. Gostje pravijo, da se v njeni restavraciji Campisi dobro je – že od nekdaj, ko je posle vodil še njen ded. Tudi Anita rada pohvali kuhinjo v svojem lokalu: »Kar se italijanske hrane tiče, lahko povem, da jo jem edino v našem lokalu. Enostavno zato, ker če jo enkrat poskusite pri nas, vam več nikjer drugje ne bo tako teknila ...« Le kako dobra bi šele bila, če bi jo Anita postregla v uniformi, ki jo zdaj gledate.

Vzrok spora – škornji in kariraste nogavice

Na podelitvi evropskih MTV-nagrad je Madonna zasenčila vse nastopajoče in vse nagrajence. Očitno se po skorajda 25 letih še vedno ne namerava umakniti s prestola. Nedolgo od tega smo na teh straneh poročali, da se je ob padcu s konja precej močno poškodovala in nekaj časa počivala v mavcu. O kakršnih koli poškodbah zdaj, 3. novembra, v paviljonu Atlantic v Lizboni, kjer so podelili nagrade, ni bilo sledu. Maddona je bila s skrbno pripravljenim nastopom spet stara Maddona. Vprašanje je le (kot so zabeležili, nekateri časopisi), ali se je po nastopu več govorilo o njeni pevski plati ali njenem videzu. Že začetek njenega nastopa je bil očarljiv: na prizorišče se je počasi spustila disko krogla, nato je iz nje stopila – v scenskem kostimu, ki si ga ne bi upala obleči marsikatera mlada pevka – 47-letna gospa, Madonna. In dejansko nima česa skrivati: pri njenih letih še vedno ni sledu celulita, koža je še vedno napeta in deluje sveže (nekaj je od Boga dano, dejstvo pa je, da pevka vsak dan prebije najmanj tri ure na džogingu).

Torej, iz krogle je izstopila v visokih vijoličastih škornjih, mrežastih nogavicah in modri usnjeni jopi, opasana s širokim črnim pasom. Gledalci so uživali ob pogledu na atraktivni prizor, njen soprog, deset let mlajši poslovnež in režiser Guy Ritchie, pa je besnel, saj sta se menda že prej dogovorila, da z oblačenjem na odru ne bo »pretiravala«.

Kar se tega tiče, je njen soprog precej staromodni, kar je potrdil ob neki priložnosti letos pomladi, ko je takole komentiral Madonnino oblačenje na nastopih: »Ni okusno, da 47-letna ženska – ne glede na to, da je estradna umetnica svetovnih razsežnosti – pride na oder oblečena v nekaj, kar je še najbolj podobno kopalkam.«

Ko so jo po nastopu novinarji spomnili

na to izjavo, je hladnokrvno odgovorila: »Jaz že vem, kaj delam. Fantastično se mi zdi, da sem po padcu s konja in po vseh teh težavah spet lahko plesala in imela tako energičen nastop. Od silnega navdušenja in razburjenja mi je srce hotelo skočiti iz prsi. Bala sem se namreč, da po taki nezgodi ne bom več mogla imeti energičnih nastopov.« Madonninega zadovoljstva ni mogla skaliti niti kritika kolegice in prijateljice Sharon Osbourne, soproge pevca Ozzyja Osbourne, ki ji je po znanih sporočila, da je bila na odru videti kot »stara kurva«.

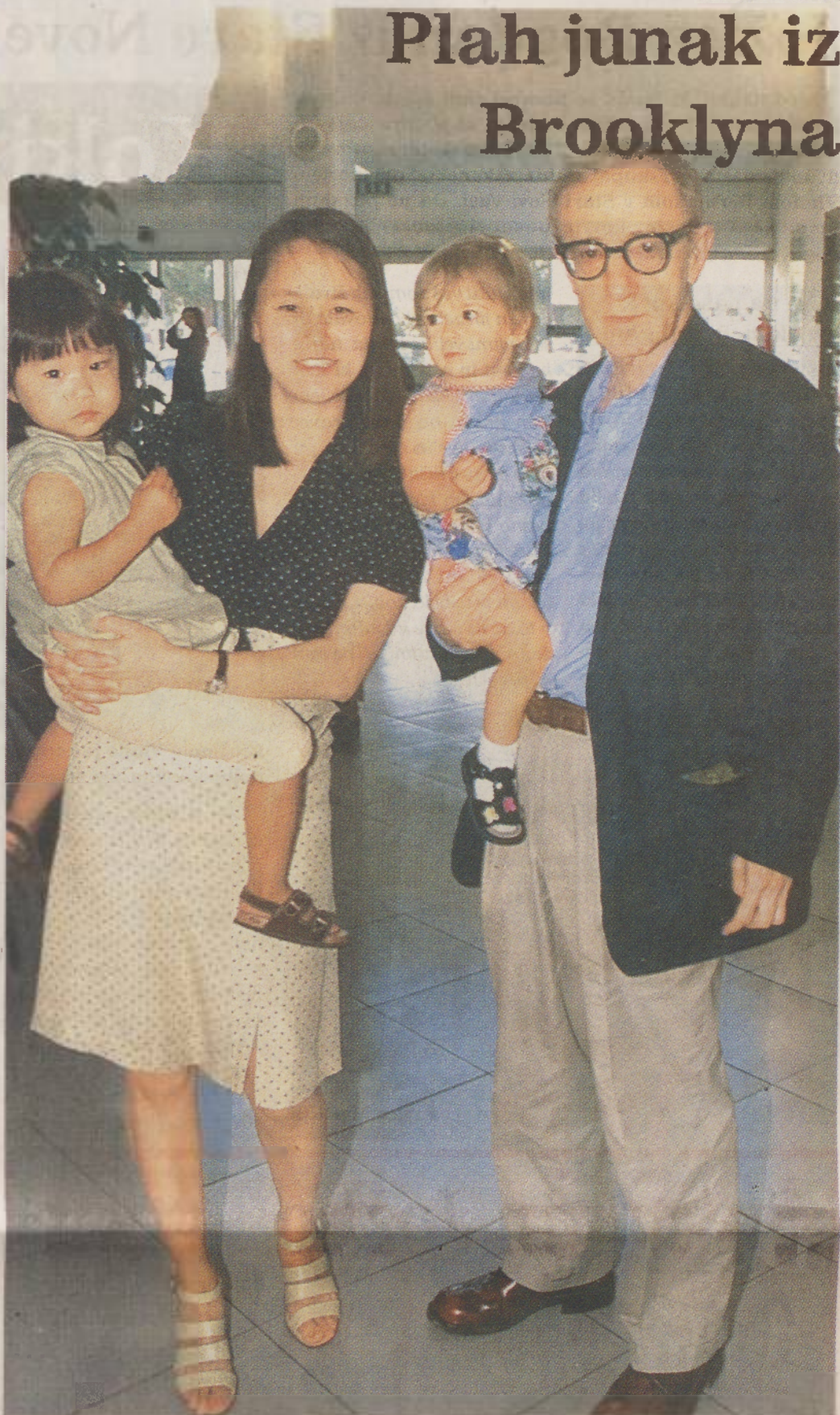
Harry Potter je odrasel

Pet tisoč oboževalcev se je zbralo v začetku novembra v središču Londona, da bi pozdravilo junake filma Harry Potter in ognjeni pehar. Nova epizoda v seriji filmov o malem čarovniku je najmračnejša doslej. Prikazuje Harryja Potterja na turnirju čarovniških veščin, ko tekmuje s svojim smrtnim sovražnikom Voldemortom.

O tem, kako popularni so junaki tega filma, govori dejstvo, da so se med navdušenimi publiko tokrat znašli takšni kalibri, kot so na primer igralka Kate Beckinsale (s hčerko) in top model Claudia Schiffer s soprogom Matthewom Vaughnom. Pri producentih, ki razmišljajo o prihodnosti, pa se je pojavil velik problem. Glavni junaki filma Daniel Radcliffe (Harry Potter), Emma Watson in Rupert Grint (na fotografiji) niso videti več kot otroci in jih bodo naslednjič morali nadomestiti z novimi obrazi, za katere pa nihče ne more zatrditi, da bodo pri publiku dosegli takšen uspeh, kot ga je kombinacija dosedanjih treh.

Plah junak iz Brooklyna

Ameriški režiser, igralec, dobitnik štirih oskarjev Woody Allen bo 1. decembra slavil 70. rojstni dan. Opomogel si je od številnih škandalov, ki so burili njegovo življenje, in zdaj daje vtis, da uživa s 35 let mlajšo soprogo Soon-Yi. Tudi ona je pravzaprav vzrok enega od škandalov iz devetdesetih let prejšnjega stoletja. Ta se je začel, ko je leta 1992 Woddyjeva soproga Mia Farrow v njenem stanovanju našla fotografije gole posvojenke Soon-Yi Previn, ki je bila takrat stara 22 let, in Woodyja v vseh mogočih seksualnih pozah. Mia je takrat škandal razširila še na obtožbo, da je seksualno napadal tudi njeno hčerko Dylan. Pri škandalu je bil verjetno še najbolj prizadet sin, ki ga od takrat noče več videti in si je celo spremenil ime, ki mu ga je dal oče. Odvzeli so mu tudi pravico do skrbništva mlajše hčerke. Pozneje je Allen sicer uspel dokazati nedolžnost (razen s Soon-Yi), vendar si starega ugleda ni mogel več povrniti.

Woody se je leta 1997 s Soon-Yi v Benetkah poročil. To je bil njegov tretji zakon. Posvojila sta dva otroke. Zdaj je priznal, da v tem zakonu dolgo ni užival, čeprav je

pričakoval ravno to. Njegova korejska soproga se je iz umirjenega in ponižnega dekleta spremenila v agresivno, dominantno soprogo, ki ga je nagovarjala, da je počel stvari, katerim se je vse življenje izogibal. Ko se je preselila v njegovo stanovanje, ga je preuredila po svojem okusu, nagovala ga je, da je spremenil frizuro in se začel oblačiti, kot je bilo njej všeč. Allen je bil tih, vase zaprt človek. Niti na slovesnost ob podelitvi oskarjev ni hotel iti. Oblačil se je staromodno in skromno. Potem pa je moral nositi Armanijeve obleke in voditi svojo novo soprogo na koncerte in v gledališče. Zdaj pravi, da se je vsega tega navadil in da je srečen, da je takrat njegova soproga Mia našla tiste presnete fotografije. »Če bi mi kdo takrat, ko sem bil mlad, rekel, da se bom poročil s 35 let mlajšo Korejko, ki ne bo iz show businessa, bi rekel, da je nor,« pravi režiser, katerega kariera se v zadnjem času ponovno vzpenja. Dodaja pa še: »Nima pojma tisti, ki trdi, da postane človek z leti modrejši. Tudi danes bi naredil enake napake, kot sem jih v mladosti!«

Visoki gostje v Ljubljani

Ob promociji kreditne kartice Diners Club Exclusive ali Dinersove črne kartice, kot ji pravijo, sta bila na veliki gala zabavi v ljubljanskem hotelu Mons zvezdi večera brazilski pisatelj Paulo Coelho in ameriška igralka Andie MacDowell (47). Nekdanja manekenka in fotomodel je doživela svoj pravi vzpon na filmskem platnu, čeprav je vse otroštvo in zgodnjo mladost sanjala o modnih pistah. Coelho (skupno prodanih 65 milijonov knjig, prevedenih v 59 jezikov) je ves svet spoznal po Alkimistu, zgodbi, ki govori o iskanju sreče, ki pa je ni treba iskati, kajti sreča je tam, kjer živiš, doma. Kot je povedal direktor Dinersa, so znanega pisatelja izbrali zato, ker je živeči dokaz, da literatura lahko spreminja svet. Pri Diners Clubu so se na prireditev dobro pripravili, saj je že na začetku dajala vtis, kot da se vse dogaja v Hollywoodu. Ob koncu rdeče preproge, ki je vodila do vhoda, sta častna gosta pričakala direktor Tomaž Lovše in predsednik uprave Diners Cluba Adriatic Žarko Kraljevič, ko sta se pojavila na odru, pa ju je pozdravilo osemsto povabljenih gostov v glavnem iz Slovenije pa tudi Hrvaške (Petar Grašo, Danijela Martinović ...). Kamere so bliskale, mehurčki v šampanjcu so plavali kvišku, ostrige na mizi so potovale v usta pomembnejšim, ki so se ta dan počutili še pomembnejše. »Počutim se odlično, kot da bi bila na dopustu. V treh dneh sem obšla Portorož, Bled in Bohinj. Najbolj pa me je navdušila Ljubljana. To je eno najbolj romantičnih mest, ki sem jih kdaj obiskala.« je navdušeno pohvalila naše turistične bisere najpomembnejša gostja večera.

Visoki obisk

V torek, 8. novembra, sta britanski prestolonaslednik princ Charles in njegova soproga Camilla vrnili s sedemdnevnega uradnega obiska Združenih držav. Obiskala sta New York, Washington, New Orleans in San Francisco. Takoj po prihodu v New York je princ par obiskal prizorišče terorističnih stolpov ob terorističnem napadu 11. septembra 2001, zvečer istega dne obiskal Muzej moderne umetnosti. Naslednji dan je potoval v Washington, kjer je ameriški predsednik George W. Bush s soprogo pridelil večerjo (Bush ni za zdravico ni hotel popiti alkohola). Potem pa se že popoldne v Washingtonu: Camilla je bila nekoliko zamisljena in se je z nosom rahlo zaletela v steklena

V New Orleansu. Princ je že doma v Angliji vztrajal, da obišče razdejani New Orleans, in Camilla je to vedela. Zato nikomur ni jasno, zakaj je obula neprimerne čevlje.

vrata in tako zmedla princa in ljudi iz protokola. Naslednji dan je par obiskal New Orleans, ki ga je pred tem razdejal orkan Katrina. Čeprav je Camilla vzela na pot goro kovčkov s pazljivo izbrano garderobo, se je v

blatne ulice New Orleansa podala z neprimernimi čevlji z visokimi petami. No, ko so prišli v San Francisco, je bilo spet vse v redu, in ko sta si zvečer ogledala muzikal Beach Blanket Babylon, sta se z igralci še fotografirala.

Severina na odrskih deskah

Pctem ko se je Severina Vučković (33) dokaj uspešno predstavila v muzikalu Karolina Riječka, se bo zdaj poskusila še v gledališču. V zagrebškem Kerempuhu bo odigrala monodramo Čakajoč na svojega človeka, ki naj bi jo posvetila svoji materi. Zgodba govori o natakariči za točilnim pultom, ki jo je zapustil človek, v katerega je bila neizmerno zaljubljena. On jo je zapustil in izginil brez sledu, ona pa ga je vseeno zvesto čakala. Zgodba se bo menda končala z nenavadnim preobratom. Tudi Severinina mati je bila natakariča in si je pokojnino zaslužila v majhnem splitskem lokalu Zdravljak. Očitno pa s to vlogo Severinine gledališke ambicije še niso pri koncu. Prihodnje leto jo že čaka vloga baronice Castelli v Krleževi drami Gospoda Glembajevi, iz Beograda pa je menda prišla ponudba za sodelovanje v filmu, ki ga bo režiral tamkajšnji režiser Jagoš Marković.

Med tistimi, ki imajo še posebej radi živali, je prav gotovo tudi 37-letna Jožica Bogdan, ki je odrasčala na Gibini, prebivala nekaj časa na Šafarskem, zdaj pa že dvanajsto leto živi skupaj z zunajzakonskim partnerjem Vladom Bernjakom v Stari Novi vasi. Da ne pozabim omeniti, Vlado je, kot je posebej poudarila med pogovorom, sinonim za dobroto in njeno srečo.

Raje na pašo kot k zvezkom in knjigam

»Moje otroštvo? Preživljala sem ga na Gibini. Starša sta bila na delu v Nemčiji in domov sta prihajala bolj poredko. No, ko sem bila že malo večja, sem lahko tudi jaz šla med počitnicami v Nemčijo. Vedno sem dobila lepa darila in videla marsikaj zanimivega, toda starše sem pogrešala tudi doma. Na srečo sem bila v dobrih rokah babice Frančiške Kovačič. Pri hiši smo

imeli tudi več domačih živali, ki sem jih zelo občudovala in se z njimi veliko igrala, tudi s kurami in petelinom, ki sem jih lahko božala. Z veseljem sem gnala na pašo kravo, šolske knjige in zvezki pa mi niso preveč dišali. No, osnovno šolo sem kljub vsemu uspešno končala, nato pa sem se želela čim prej osamosvojiti. Ko mi je bilo šestnajst let, mi je uspelo dobiti službo v tovarni Mure v Ljutomeru, že s sedemnajstimi leti pa sem se poročila ...«

Jožica in psički

Družina – Vlado je zaposlen kot varnostnik v Ljutomeru, 14-letna Barbara se trenutno najbolj navdušuje za orientalski ples, 11-letni Aleš pa za elektroniko in računalništvo.

Vse je šlo po njenih željah in načrtih, dokler niso nastopile zakonske težave. Po petih letih se je z možem razšla, na srečo pa je čez čas spoznala prijatelja Vlada iz Stare Nove vasi, se preselila k njemu in sedaj sta skupaj že dvanajst let. Kot del srečne družine sta tudi hčerka Barbara in sin Aleš. Že kmalu je zelo dobro obvladala šivalni stroj v tovarni Mura. Šivanje

jo tudi precej veseli. Žal pa ji je čez čas začela nagajati hrbtenica. Ker jo je včasih preveč bolela, je izrazila željo, da bi bila raje čistilka. To so potem tudi uredili. No, vmes je vseeno rade volje priskočila na pomoč pri šivanju svojim sodelavkam, če je bila sila. Medtem je bila že na operaciji hrbtenice, razporejena pa je spet na delovno mesto šivalke. A brez bolniških dopustov žal ne gre.

odšla v službo, pa se je ulegla tudi na moje mesto. Vlado, ki ni slišal, kdaj sem vstala in odšla, je mislil, da sem zasopala, zato »me« je budil, dokler ni presenečen ugotovil, kdo leži poleg njega.

Lep avto zanjo ni pomemben

Jožico pa veseli tudi slikanje, za kar se je navdušila že v osnovni šoli, ko je učiteljica

Papagaj Koki ji z veseljem daje poljubčke.

krajina. Kot večino žensk me veseli tudi delo z rožami. In seveda ne morem tudi brez kozmetike. Skoraj nikoli ne grem z doma, če se prej ne uredim. Pravzaprav je kozmetika postala moja dodatna dejavnost. Sem namreč zaposlena v tovarni Oriflame iz Švedske, ki ima v svoji ponudbi kozmetiko za nogo, roke, obraz, telo, celo za otroke in odrasle.

Zaupala mi je še, da bi rada potovala v Avstralijo, kjer bi obiskala bratranca.

Števek in Jožko

Končno se nasmiha sreča tudi bratoma 54-letnemu Štefanu (na desni) in 51-letnemu Jožku Horvatu s Hotize, ki sta ostala sama, potem ko jima je pred petimi leti umrla mama. Pred dvema letoma pa so jima ognjeni zubli uničili ostrežje in lesene stropne, tako da so se začele stene rušiti. Oba sta brez službe in živita od socialne podpore. Vsak zase sta si uredila svojo »luknjo« za prenočevanje. Sosedje, ki so to videli, pa tudi socialna služba in še nekateri drugi so spodbudili domačina in podžupana Občine Lendava Stanka Gjerkeša, da je stopil v akcijo. S pomočjo Zidarstva Padar bodo do zime vsakemu uredili sobo z elektriko in vodo. Tega se seveda zelo veselita.

FOTO JOG

Živali ji krajšajo čas, dajejo moč in veselje

Tako se je lahko te dni veliko posvečala tudi psički Ajki, še zlasti njenim šestim mladičem (pasme samojed), ki so (bili) zelo živahni in igrivi.

Na srečo so tudi Vlado in otroka ljubitelji živali, tako lahko delim srečnem trenutke tudi z njimi. Psički so medtem že našli druge lastnike in upam, da jih bodo imeli povsod radi. Mi pa imamo še naprej radi njihovo mamo Ajko in naši hišni ljubljenci so tudi muce, ptiči ceberci, papagaj Koki, ki mi z veseljem daje poljubčke, ribice v akvariju in želva v terariju. Ajka lahko tudi spi na koncu moje postelje, to je pri petah. Enkrat, ko sem

Pred dvema letoma je bil pri hiši tudi morski prašček, ki ga je Jožica prav tako imela zelo rada. Pravi, da bi ji bilo v veliko veselje, če bi lahko imeli doma še konje in tigre.

želela, da nariše prizor z dedkom Mrazom.

»To mi je očitno zelo dobro uspelo, saj je bila risba razstavljena in mogoče tudi kje objavljena. Moji najljubši motivi pa so živali in po-

Tannica, da bi rada se bolj in lepše uredila hišo z obliko, lep avto pa zanjo ni pomemben.

To se je dogajalo pred tremi leti na Šafarskem, kjer je Jožica dobila v dar praščka. In pomislite: mesar je bil pek Rožman iz Stare Nove vasi. Tudi to delo mu gre namreč dobro od rok.